

Conceptnotulen raadsvergadering

Presentielijst

Vergadering:
Gemeenteraad Heerlen

Vergaderdatum:
6 en 7 november 2024

Tijdstip vergadering:
14.00 uur

Aanwezig:

Leden:

K. Adema, S. Bayraktar, M.M.M. van den Berg, J.P. Bertholet, M.T. Bosch, S. Bottenberg-Brylka, M.T.A. Butink, F.W.S. Daamen, A. Damen, T. Dragstra, J.L.M. Ermers, E.A.N.M. Géron, T.G.M.M. de Groot, J.A. Heine-van Dartel, J.T.M. Hendriks, A.M.G. Hendriks-Berg, P.E.J. Hoogers, S. Jacobs, A.L.B. Janssen, B. Karabacak, P.C.C. Kastrop, A.W.A. Keulen, R.J.A. Kockelkorn, R.H.F. Leers, T. Nefjodov, M. van Oosterhout, A. Oulad Lmaroudia, P.A. Pauwels, R.W.T.A. Rozestraten, A.A.W.G.M. Santegoeds, M.H. Schreurs, A.A.M. Stöcker-Bus, P.S.G.M. Vaessen-Stollman, I.J. Vermeulen-Klamerek, H.M.A.M. Verreck en P.M.A. van Zutphen

Wethouders:

M.E.E. De Beer, J.M.M. Clemens, C. Gelderblom, M.P.G.M. Peters en A.E.H.T. Vrusch

Voorzitter:

R. Wever

Griffier:

T.W. Zwemmer

Verslaglegging:

O.H.M.H. Toirkens-Geurts

Agenda

1. Opening en vaststellen van de agenda van de openbare vergadering van de gemeenteraad van Heerlen van 6 en 7 november 2024.	pag. 4
2. Begroting 2025	pag. 4
1. De begroting 2025 vast te stellen met daarin het volgende; De programmatotalen inclusief resultaatbestemming:	
0. Programma Bestuur en Ondersteuning € 312.541.000	
1. Programma Veiligheid -/- € 14.384.000	
2. Programma Verkeer en Vervoer -/-€ 14.707.000	
3. Programma Economie -/- € 6.336.000	
4. Programma Onderwijs -/- € 16.585.000	
5. Programma Sport, Cultuur en Recreatie -/- € 38.724.000	
6. Programma Sociaal Domein -/- € 210.556.000	
7. Programma Volksgezondheid en Milieu € 187.000	
8. Programma Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke vernieuwing (VHROSV) -/- € 11.436.000	
Nieuwe investeringskredieten voor een totaalbedrag van € 7.700.000 beschikbaar te stellen in de begroting 2025.	
2. Een aanvullende storting te doen in de reserve sloopfonds van € 1,1 miljoen, ter bevordering van de strategische vastgoedkeuzes en in te stemmen met het afwijken van de reserve maximum € 500.000.	
3. Het college van burgemeester en wethouders autorisatie te verlenen tot bestedingen van de bedragen per programma.	
- SP	pag. 05
- OPH	pag. 11
- CDA	pag. 16
- Jongerenpartij	pag. 19
- Partij Hoensbroeks Belang	pag. 26
- PVV	pag. 31
- VVD	pag. 38
- Forum voor Democratie	pag. 44
- D66	pag. 50
- Hart Leers	pag. 54
- Partij voor de Dieren	pag. 58
- GroenLinks	pag. 61
- PvdA	pag. 68
- Fractie Damen	pag. 70
Wethouder De Beer	pag. 73
Wethouder Clemens	pag. 85
Wethouder Peters	pag. 94
Wethouder Gelderblom	pag. 113
Wethouder Vrusch	pag. 121
Burgemeester Wever	pag. 131

2b. Bijdragen fracties tweede termijn

-	SP	pag. 142
-	OPH	pag. 145
-	CDA	pag. 151
-	Jongerenpartij	pag. 153
-	Partij Hoensbroeks Belang	pag. 154
-	PVV	pag. 156
-	VVD	pag. 159
-	Forum voor Democratie	pag. 160
-	D66	pag. 162
-	Hart Leers	pag. 165
-	Partij voor de Dieren	pag. 167
-	GroenLinks	pag. 170
-	PvdA	pag. 171
-	Fractie Damen	pag. 173
-	Burgemeester Wever	pag. 174
-	Wethouder Vrusch	pag. 174
-	Wethouder Gelderblom	pag. 175
-	Wethouder Peters	pag. 178
-	Wethouder Clemens	pag. 188
-	Wethouder De Beer	pag. 193
3.	Belastingverordeningen 2025	pag. 200
1a.	De volgende verordeningen voor 2025 vast te stellen en in werking te laten treden met ingang van 1 januari 2025:	
1.	Legesverordening 2025	
2.	Verordening lijkbezorgingsrechten 2025	
3.	Verordening parkeerbelastingen 2025	
4.	Kwijtscheldingsverordening 2025	
5.	Verordening afvalstoffenheffing 2025	
6.	Verordening hondenbelasting 2025	
7.	Verordening marktgelden 2025	
8.	Verordening rioolheffing 2025	
1b.	Gelijktijdig met vaststelling van bovengenoemde verordeningen de oude verordeningen per 1 januari 2025 in te trekken.	

1. Opening en vaststellen van de agenda van de openbare vergadering van de gemeenteraad van Heerlen van 6 en 7 november 2024.

De voorzitter

Dames en heren, we gaan wat mij betreft beginnen. De vergadering is geopend. Welkom allemaal. Ik zie meteen dat de heer Bertholet wat kwijt wil. Meneer Bertholet.

De heer Bertholet, Ouderenpartij Heerlen

Voorzitter, ik wil wat kwijt. Ik heb me enorm opgewonden over de begroting dit jaar als boekje. We hebben ooit in de rekeningencommissie – dat was de illustere voorganger van de werkgroep Financial Audit – afgesproken dat we er enige structuur in zouden aanbrengen per programma via de drie w's: wat willen we bereiken, wat gaan we daarvoor doen en wat gaat het kosten? Uit de huidige begroting kan ik dat niet herleiden. Er staan mooie verhalen zonder cijfers. Om een voorbeeld te noemen ...

De voorzitter

Meneer Bertholet, als u nu een betoog gaat houden, dan hebben we daar volgens mij de algemene beschouwingen vandaag voor.

De heer Bertholet, Ouderenpartij Heerlen

Heel kort dan. Want ik wil een oproep doen aan de werkgroep Financial Audit om daar voor volgend jaar toch wat meer op te letten. Ik noem een voorbeeld: er staat een bevlogen verhaal - ik weet niet wie het geschreven heeft - met betrekking tot het jaar van het Cultureel Erfgoed. Prima, maar wat het gaat kosten staat nergens. Dat heb ik via schriftelijke vragen moeten ontdekken. Zo kan ik helaas heel veel voorbeelden geven. Dus op de keper beschouwd kan ik deze begroting niet eens goedkeuren, want ik kan niet die drie w's eruit halen. Maar goed, het zij gezegd. Bij deze een oproep aan de werkgroep Financial Audit om daar volgend jaar toch wat meer op te letten. Dank u.

De voorzitter

Uw oproep is gehoord. Ik zie de voorzitter zijn duim omhoogsteken. Dus dit wordt meegenomen voor volgend jaar. Maar we zijn toch echt aan de begrotingsbehandeling toe van dit jaar. De heer Reijnders is afwezig, maar heeft toegezegd dat hij gaat proberen om morgen wel bij de stemmingen aanwezig te zijn. Dat doet me deugd. Dat is weer een stapje vooruit, dus dat is altijd fijn om te horen. Meneer Adema komt wat later en meneer Oulad is inmiddels binnengelopen. Dus hij is net op tijd.

Welkom allemaal, we gaan er twee mooie dagen van maken. Laten we er vooral plezier in hebben met elkaar, ook al verschillen we af en toe van mening. Het mag ook gewoon leuk zijn. Zo erg is het ook allemaal weer niet. Er gebeuren ergere dingen in de rest van de wereld zeg ik altijd maar, zeker vandaag. Ik ga hier toch geen politieke uitspraken doen, maar ik ga beginnen. Ik geef het woord aan meneer Van Zutphen namens de SP. Hij mag achter het spreekgestoelte komen om u toe te spreken. U weet dat u allemaal tien minuten heeft in de eerst termijn. Na de eerste termijn is er kans om vragen te stellen vanuit de raad. Gaat uw gang.

2. Begroting 2025

1. De begroting 2025 vast te stellen met daarin het volgende;

De programmatotalen inclusief resultaatbestemming:

0. Programma Bestuur en Ondersteuning € 312.541.000

1. Programma Veiligheid -/- € 14.384.000

2. Programma Verkeer en Vervoer -/-€ 14.707.000

- 3. Programma Economie -/- € 6.336.000**
  - 4. Programma Onderwijs -/- € 16.585.000**
  - 5. Programma Sport, Cultuur en Recreatie -/- € 38.724.000**
  - 6. Programma Sociaal Domein -/- € 210.556.000**
  - 7. Programma Volksgezondheid en Milieu € 187.000**
  - 8. Programma Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke vernieuwing (VHROSV) -/- € 11.436.000**
- Nieuwe investeringskredieten voor een totaalbedrag van € 7.700.000 beschikbaar te stellen in de begroting 2025.**
- 2. Een aanvullende storting te doen in de reserve sloopfonds van € 1,1 miljoen, ter bevordering van de strategische vastgoedkeuzes en in te stemmen met het afwijken van de reserve maximum € 500.000.**
  - 3. Het college van burgemeester en wethouders autorisatie te verlenen tot bestedingen van de bedragen per programma.**

Eerste termijn

De heer Van Zutphen, SP

Voorzitter, "feiten zijn hardnekkige dingen", zei Churchill. Ik begin met een aantal negatieve feiten. Nog steeds is er een hoge instroom naar onze gemeente van mensen met de nodige sociale problematiek. Van de mensen die in 2023 in Heerlen een bijstandsuitkering hadden, waren er 470 afkomstig uit gemeenten met weinig armoede, en 425 uit Nederland buiten Limburg. Soms regelrecht gestuurd à la gemeente Den Haag, maar vaker schijnbaar "spontaan" omdat je hier met een kleine beurs sneller aan de beurt bent voor woonruimte en veel minder betaalt. Maar ook dat is minder spontaan dan het lijkt. "Huren past niet bij ons", zegt de wethouder van Eijsden-Margraten bij de aankondiging dat van zijn woningbouwplannen de komende 10 jaar maar 11 procent sociale huurwoningen zijn. Wie waar ook in het land in de penarie zit en een betaalbare huurwoning zoekt, komt aldus snel in Heerlen uit en niet in Eijsden Margraten. Zo is het helaas op veel plekken. Meer dan scheve verhoudingen in ons land, die een beweging veroorzaken dat het steeds de arme gemeenten zijn waar deze toch niet zo spontane stroom terecht komt.

Maar ook binnen onze eigen gemeente zien we scherpe ongelijkheden tussen de buurten. Het waardevolle nieuwe burgeronderzoek toont opnieuw een scherp contrast tussen de ervaren tevredenheid van mensen in de armere buurten en die in de meer welvarende. Het is deels in die zin logisch dat we allemaal weten dat armoede meer is dan een financieel probleem. Maar waarom is de tevredenheid over Beheer en Onderhoud in Vrieheide 5,4 en in Welten 7,7? Wij boden als SP een tijd geleden het lelijke groenboek aan met schandplekken in onze wijken. We zien nog te weinig verbetering. Ik zal dadelijk aan de wethouder een aantal voorbeelden laten zien van hoe erg het op sommige plekken nog is.

We zien gelukkig dat er in de meeste waarderingen van onze burgers over allerlei aspecten van het leven in Heerlen best wel een positief stijgende lijn zit ten opzichte van eerdere onderzoeken. Dat geldt gelukkig ook voor de meeste gewone buurten. Maar des te meer valt op dat in sommige buurten de tendens negatief is en eerlijk gezegd heb je geen officieel burgeronderzoek nodig om te weten dat het bijvoorbeeld in GMS en Eikenderveld in veel opzichten niet goed gaat. Het is niet voor niets trouwens in buurten waar het huisjesmelkersfenomeen nog springlevend is.

De armoede in onze stad en nog meer in veel van onze buurten is nog steeds hemeltergend, met alle gevolgen van dien voor deze mensen, hun kinderen en hun omgeving.

Tot zover een opsomming van zaken die ons zorgen baren. Maar tegelijkertijd zien we hoe Heerlen dwars tegen de negatieve landelijke stroom in gestaag naar voren gaat. In de meeste

gewone buurten gaan de waarderingscijfers van onze burgers de goede kant op. We hebben een fikse opgave rond dakloosheid. Onze voorzieningen zijn stevig belast. De bezuinigingen op de GGZ zijn in Heerlen zichtbaar en voelbaar. Maar ten opzichte van ons Heerlense verleden en de ellende momenteel elders in het land doen we het buitengewoon goed. De armoede in Heerlen is groot, maar we zijn in het negatieve landelijke CBS-lijstje gezakt van de zesde naar de negende plaats waarin we ooit zelfs tweede stonden. Jaar in jaar uit ontwikkelen de bijstandscijfers zich in Heerlen veel beter dan landelijk gemiddeld en dat terwijl ik mijn betoog zojuist begon met de bittere constatering dat er een enorme import van bijstandsuitkeringen plaatsvindt.

Als het totaal aantal dan toch daalt, is de constatering terecht dat onze jarenlange investeringen in bijvoorbeeld onderwijs, jeugdzorg, re-integratie, armoedebeleid, werkgelegenheid, Wmo, enzovoorts zoden aan de dijk zetten. Het Wonder van Heerlen, het is een zeer rendabele investering in mensen. Het is trouwens ook financieel rendabel, want daardoor heeft Heerlen tegenwoordig overschotten bij diverse rijksbudgetten voor sociaal beleid waar er vroeger enorme tekorten waren.

Dat is ook het gevolg van onze inhoudelijke aanpak. Neem het onderwijs, met de prachtige BMV Heerlerbaan als nieuwste parel met overigens in de marge de volgende reactie op Facebook in het kader van het valse frame "Hoensbroek aan de laatste mem": "Heel mooi ziet het uit, zou ook goed zijn voor meerdere wijken zoals Hoensbroek die onder de gemeente Heerlen vallen." Welnu, die zijn al gerealiseerd in Hoensbroek met De Mheyster, De Auvermoer en met het Sint-Janscollege voor voortgezet onderwijs. Nu is er natuurlijk een half miljoen euro extra via deze begroting voor het centrum van Hoensbroek.

Neem onze samenwerkingsaanpak in de zorg met het uitschakelen van de marktwerking bij de huishoudelijke zorg als nieuwste succes.

Neem onze aanpak van het centrum met steeds meer zichtbare prachtige resultaten. Het is goed voor de beleving van onze inwoners en bezoekers en het is goed voor onze economie.

Maar het Wonder van Heerlen zou dus nog groter zijn als we die negatieve instroom verder kunnen indammen. Via het pakket maatregelen rond volkshuisvesting dat de raad vorig jaar genomen heeft, zijn al goede stappen gezet. Maar kennelijk wordt daar door woningcorporaties onvoldoende streng op geacteerd en het verdienmodel van huisjesmelkers om kwetsbare mensen in hun panden te proppen, houdt al helemaal een negatieve instroom in stand. Ook van onze eigen gemeente vragen we nog meer alertheid, inzet en creativiteit op negatieve tendensen in onze buurten.

De problemen in onze stad en zeker in veel buurten zijn te groot om daarin te berusten. Daarom stellen wij via een motie voor om in delen van Heerlen de Wet Bijzondere Maatregelen Grootstedelijke Problematiek toe te gaan passen. Het college heeft dat streven al eerder geuit. Wij willen dat nu ondersteunen en omzetten in een raadsbesluit. De SP stelt voor om deze onmogelijke naam in Heerlen voortaan de Heerlen Wonen Wet te noemen. Die maakt het de gemeente mogelijk om mensen te weigeren op basis van de aard van hun inkomen of crimineel of overlast gevend gedrag in het verleden en voorrangbeleid in te voeren voor bijvoorbeeld zorgmedewerkers. Wij hebben veel meer dan anderen de handen vol aan de problemen die er al zijn. Wij doen dat met bevlogenheid, met verbondenheid en met onze mensen die dat nodig hebben. Maar wij kunnen dat niet voor heel Nederland doen. Bloemendaal, Wassenaar, Rozendaal, maar ook Eijsden-Margraten met jullie "dat past niet bij ons": doe eens jullie deel! Wij zijn het zat!

Ook willen wij niet berusten in beïnvloedbare verschillen tussen onze buurten. Nog meer dan tot nu toe moeten we de middelen die financieel beperkt zijn meer inzetten waar de problematiek het grootste is. De brandweer moet blussen waar het 't hardste brandt en niet overal evenveel spuiten. Ook daarvoor dienen wij een motie in.

Dan specifiek over de begroting. Het college heeft een goede klus geklaard om ondanks het zeer zware financiële weer een begroting te presenteren die onze zojuist benoemde investeringen ontziet. Het lukt zelfs om op onderdelen extra te investeren. Op een essentieel punt zijn wij niet tevreden en dienen wij samen met het CDA een amendement in. Terecht stelt het college voor om een bedrag van jaarlijks 1,5 miljoen euro uit het voortdurende overschot van het rijksbudget BUIG aan te wenden om eigen gemeentelijk geld uit te sparen. Maar vreemd genoeg zou dat pas in 2026 ingaan. Wij stellen via een amendement voor om dat ook al in 2025 te doen, waarmee voor 2025 1,5 miljoen euro extra beschikbaar komt. Dat kan voor een klein deel gebruikt worden om een misplaatste bezuiniging van 20.000 euro op het vrijwilligerscompliment in de prullenbak te dumpen en de resterende 1.480.000 euro voor een extra eenmalige investering in 2025 in de leefbaarheid van de buurten te steken.

Dan ons ziekenhuis: wij zijn trots op het brede en aanhoudende verzet van de mensen in Heerlen en de regio. Zo kennen we onze mensen. Dat is Heerlen en dat is echte burgerbetrokkenheid. We willen hier onze bijzondere waardering uiten voor de eenheid in deze raad om dit verzet te steunen en mee te trekken. Dank collega's! We hebben al veel bereikt ten opzichte van de dramatische plannen uit 2023, maar wij gaan door tot het gaatje! PVV-minister Agema heeft zich laten inpakken door de bestuurderspraatjes. Haar ruggengraat blijkt een banaan. Hier hebben we de banaan, maar die van ons niet.

We zien die gaatjes in het feit dat Zoetermeer met veel minder bevallingen toch een echt geboortecentrum houdt en dat Zuyderland en CZ nu aangeven dat Heerlen alsnog een volwaardig ziekenhuis zou houden als het personeelsprobleem opgelost wordt. Heren Jongen en De Groot: laat ons weten hoeveel en welke mensen voor 2030 opgeleid en aangetrokken moeten worden en ook hoe jullie zorgpersoneel willen behouden. Dan kunnen wij, gemeenten en alle andere betrokkenen daarvoor gaan.

Ik begon dit verhaal net met een citaat van Churchill. De feiten zijn een heel hardnekkig ding, de cijfers geven aan dat we nog een lange weg te gaan hebben, maar ook dat we al veel bereikt hebben.

In 1990 citeerde ik in mijn maidenspeech hier in de gemeenteraad een andere Engelsman, William Shakespeare: "dat wat wij een roos noemen zou net zo lekker ruiken met iedere andere naam." Wij geven dat wat we al in Heerlen bereikt hebben de naam "Het Wonder van Heerlen". Tot zover, voorzitter.

De voorzitter

Dank u wel en dat voor de 35^e algemene beschouwingen. Dat mag ook gezegd worden. Zijn er vragen aan de heer Van Zutphen? Dan maak ik even een rondje. Dan begin ik bij meneer Jacobs.

De heer Jacobs, FVD(interruptie)

Ik hoor meneer Van Zutphen praten over hoe goed we het sociaal domein wel niet doen en dat het eigenlijk komt doordat de armoede als het ware geïmporteerd wordt. Maar goed, als ik puur naar de cijfers kijk. In de begroting staan wat beleidsindicatoren van het sociaal domein. Dan zie ik in principe - en ik zal er straks in mijn verhaal ook nog wat over zeggen - dat wij in Heerlen ruim boven het gemiddelde zijn in Nederland qua aantal beschikbare banen. Vervolgens zie je dat de netto participatie van de Heerlenaar een stuk onder het gemiddelde ligt. Als we dan bijvoorbeeld kijken naar het aantal werkloze jongeren: dat is in Heerlen drie keer zo hoog als het landelijk gemiddelde. Als we kijken naar de bijstandsuitkeringen, dan zijn die twee keer zo hoog als het landelijk gemiddelde. Dan kunnen we alles gooien op de import van alle armoede van buiten, maar het lijkt mij dat de cijfers voor zich spreken. Mijn vraag is even hoe de heer Van Zutphen dit ziet.

De heer Van Zutphen, SP

Voorzitter, ik heb altijd geleerd dat je cijfers en feiten in hun ontwikkeling moet zien. De cijfers tonen aan dat we eerder op de zesde plaats van het negatieve armoede lijstje stonden en nu op de negende plaats staan. Dan hebben we een goede ontwikkeling doorgemaakt, ondanks die netto import die we nog voor een deel gekeerd hebben, maar die we nog onvoldoende gekeerd hebben. Natuurlijk spreekt u over hele verschillende groepen als u het heeft over het aantal banen in Heerlen. Dat zijn mensen uit bij wijze van spreken Maastricht, Eijsden-Margraten of waar dan ook die in Heerlen een baan hebben. De cijfers die u daar tegenover stelt van mensen in de bijstand en werkloze jongeren, dat zijn jongeren die hier wonen waar vaak het nodige mee aan de hand is en waar we heel erg ons best moeten doen om dat niet zo te laten als het nu is, maar ook nog verder naar voren te gaan. Maar daar hoort ook bij dat we stoppen met die import.

De voorzitter

Dank u wel, meneer Janssen.

De heer Janssen, Jongerenpartij Heerlen (interruptie)

Dank u wel, voorzitter. Ik heb twee vragen aan de heer Van Zutphen. Hij startte met een negatieve aftrap. Laten we met iets positiefs beginnen. Wij hebben afgelopen december 2023 wat sturingsinstrumenten op de woningmarkt aangenomen. De eerste resultaten zijn daarvan al zichtbaar. Daar zijn we volgens mij hartstikke blij mee en wellicht u ook. U refereert expliciet aan de Rotterdamwet met uw voorstel de Heerlen Wonen Wet. Dat is een nogal controversiële wet die in Rotterdam-Zuid ingevoerd is in bepaalde wijken met als een van de resultaten van die Rotterdamwet dat mensen met een smalle portemonnee niet meer in die wijken mochten wonen. U refereert ook aan het gegeven dat er van elders mensen met een kleine portemonnee hier in Heerlen terecht kwamen. Laat dat ten dele mensen zijn uit Rotterdam-Zuid die hiernaartoe kwamen. Ik ken uw partij als een solidaire partij. Ik denk dat dit prima is. Ik vraag mij ten eerste af of de wijze waarop u die door u voorgestelde Heerlen Wonen Wet wil implementeren in Heerlen dan betekent voor een gemeente zoals Kerkrade of een gemeente zoals Brunssum. Hoe gaan we daar dan mee om? Dus ik zou daar toch wat meer helderheid in willen krijgen, want ik denk dat het niet de bedoeling is om onze burens met de door u gestelde problematiek op te zadelen. Het Eijsden-Margraten verhaal ben ik helemaal met u eens en dat kan ik ook goed volgen.

Het tweede: ik hoorde u iets vertellen over Hoensbroek Centrum en de investeringen die u meent die daar gedaan zijn. Dat stoot ons als Jongerenpartij toch wel een beetje tegen de borst, want kunt u werkelijk ontkennen dat als u door het centrum van Hoensbroek loopt die investeringen aan de randen van het centrum het gerepareerd hebben? Heeft u dan nog wel voeling met die inwoner van Hoensbroek Centrum? Het is hartstikke goed wat we daar al wel gedaan hebben, maar dit is in totaal niks vergelijkbaar met de stappen vooruit in Heerlen Centrum die we hebben gezet. Ik vind dat moeilijk uit te leggen.

De voorzitter

Meneer Van Zutphen.

De heer Van Zutphen, SP

Voorzitter, ik ben op de eerste plaats blij dat u over de Rotterdamwet begint, want het lukte niet om dat nog in de tien minuten te persen. Waarom wij het nadrukkelijk niet de Rotterdamwet noemen; zo heet die wet in de volksmond ten onrechte. De toepassing in Rotterdam kent aspecten die we hier in Heerlen zeker niet zouden willen, zoals arme buurten die gewoon gesloopt worden. Neem de bekende sloop van de Tweebosbuurt. En waar niet de aard van het

inkomen, maar de hoogte van het inkomen meetelt. Het is inderdaad niet de bedoeling dat mensen met een uitkering uit Rotterdam Zuid naar Heerlen komen. Dat is niet de bedoeling. Wat wel de bedoeling is, is dat die mensen bijvoorbeeld eens een keer naar Bloemendaal of naar Eijsden-Margraten gaan in plaats van naar Rotterdam of naar Heerlen. Juist om die verwarring met Rotterdam te voorkomen, noemen wij het de Heerlen Wonen Wet, ook al is dat geen officiële naam natuurlijk, maar het is die afschuwelijke afkorting van vijf letters. Maar wij willen het verschil maken met Rotterdam.

Dan uw vraag over investeringen in Hoensbroeks Centrum. Ik heb gezegd: investeringen in Hoensbroek. Naar aanleiding van opmerkingen op Facebook: een mooie bmw op de Heerlerbaan, maar waarom doen ze dat in Hoensbroek niet? Dat is Hoensbroek al op twee plaatsen recent gebeurd. Daarnaast heb je natuurlijk ook Hoensbroek Centrum. Daar zijn we denk ik allemaal en volgens mij u en ik alle twee eens met het plan wat nu door het college is voorgelegd om nu dat centrum, waar het heel hard nodig is en waar het op aspecten slecht gaat, nu in te gaan investeren. Dat doen we via deze begroting.

De voorzitter

Een korte verduidelijkende vraag, meneer Janssen?

De heer Janssen, Jongerenpartij Heerlen (interruptie)

Ja, ik heb een verduidelijkende vraag.

De voorzitter

Ik wijs er vast op dat de wijze waarop nu vragen gesteld worden, gaat betekenen dat elk stukje van elke fractievoorzitter twintig minuten gaat duren. Met dertien keer twintig weet u dat we alweer aan het uitlopen zijn. Gaat uw gang met die korte verduidelijkende vraag.

De heer Janssen, Jongerenpartij Heerlen (interruptie)

Mag ik wel vanuit de beantwoording van de heer Van Zutphen concluderen dat het dus nu ook in het Heerlen Wonen Wet verhaal expliciet niet de bedoeling is dat wij problemen van bijvoorbeeld Heerlen Centrum naar Kerkrade gaan verplaatsen? Kunt u dat volgen?

De heer Van Zutphen, SP

Laat ik het zo zeggen: de Heerlen Wonen Wet, of beter gezegd: die afschuwelijke afkorting, gaat altijd over delen van de stad die je moet aanwijzen. Die zal niet van toepassing zijn op het Hoogveld om wat te noemen. Die zal alleen toegepast kunnen worden op delen van Heerlen. Ik nodig Kerkrade en alle andere gemeenten die met een vergelijkbare problematiek zitten graag uit om daar dan in die delen van de stad waar dat ook aan de hand is - en die zijn er in Kerkrade zeer zeker - hetzelfde te doen. Doen ze dat niet? Dan kunnen wij dat natuurlijk niet helpen. Wij kunnen niet hun beleid gaan invullen. Maar wij hebben de afgelopen jaren heel wat import gehad van problematiek en ook uit Kerkrade. Dat zeg ik er eerlijk bij. Ook netto. Wat dat betreft zit ik hier niet echt bezwaard.

De voorzitter

De volgende was meneer Leers.

De heer Leers, Hart-Leers (interruptie)

Meneer de voorzitter, dank u wel. Waarschijnlijk vanwege de beperkte tijd heb ik de SP niks horen zeggen over de grootschalige plannen voor het gemeentehuis of achter het gemeentehuis. Het is net hoe je ernaar kijkt. Op de eerste Promenade zijn inmiddels al voor enorme bedragen

panden aangekocht en liggen nog meer aankopen in het verschiet. Ik vroeg mij af of de SP vanmorgen of misschien gisteren digitaal het krantenartikel in de Limburger heeft gelezen en dan met name de reactie van de Hogeschool Zuyd en wat minder van de andere onderwijsinstellingen. Hoe kijkt u naar het een en ander? Bent u ervan geschrokken? Denkt u: potverdorie, onze eigen wethouder heeft wat achter gehouden? Of zegt u: nee, dit is totaal in de lijn zoals het een en ander al bekend was?

De heer Van Zutphen, SP

Voorzitter, ik ben absoluut niet geschrokken. Dat op de eerste plaats. Op de tweede plaats gaat het volgens mij nu om vragen over de inbreng die ik heb gehad. Gezien de tijd heb ik het niet over Promenade 1 gehad. Daar zullen we in de komende maanden ongetwijfeld nadrukkelijk in deze raad uitgebreid op terugkomen.

De voorzitter

Dank u wel.

De heer Leers, Hart-Leers (interruptie)

Voorzitter?

De voorzitter

Ja?

De heer Leers, Hart-Leers (interruptie)

Ik vroeg niet om de komende maanden erop terug te komen. Ik vroeg of de SP niet erg is geschrokken van het gene in de gedrukte krant te lezen was en gisteren digitaal.

De heer Van Zutphen, SP

Ik heb daar op geantwoord dat ik niet geschrokken ben. Voor de rest ga ik over mijn eigen verhaal en binnen tien minuten kies je een aantal thema's en met name de thema's die niet al elders of de komende tijd op een andere plek al aan de orde komen.

De voorzitter

Meneer De Groot.

De heer De Groot, Ouderenpartij Heerlen (interruptie)

Dank u, voorzitter. Ik hoor meneer Van Zutphen een paar keer het Wonder van Heerlen noemen. Dat klinkt natuurlijk hartstikke mooi en positief en er gebeuren ook een heleboel positieve en mooie dingen in Heerlen. Laat dat voorop staan. Maar ik ga er toch vanuit dat de heer Van Zutphen het met mij eens is dat er nog steeds te veel sociale problematiek is in onze stad. Hij knikt en dat had ik wel verwacht. Maar dan kan ik me voorstellen dat de heer Van Zutphen het met mij eens is dat ondanks dat je gebruik maakt van alle overheidspotjes die er zijn rondom grootstedelijke problematiek enzovoorts. Die probeer je uit te nutten, maar is hij het dan met mij eens dat wij vooral zelf moeten toezien om die sociale problematiek binnen de financiële mogelijkheden die we hebben zo effectief mogelijk tegemoet te treden?

Is de heer Van Zutphen het dan met mij eens dat als je het hebt over het Nationaal Programma Heerlen Noord dat we allemaal kennen en waar vandaag nog veel over gesproken zal worden – want het is belangrijk om met name die problematiek aan de noordkant uiteindelijk te helpen oplossen – dat het belangrijk is dat zeker in zijn rol als raadslid – want hij staat hier nu als raadslid en niet meer als wethouder – ook een controlerende rol zou moeten hebben op met

name het specifieke budget qua bijdrage van de gemeente Heerlen om Heerlen Noord er mee bovenop te helpen? Is hij dat met mij eens?

De heer Van Zutphen, SP

Ja, voorzitter. Ik ben het ermee eens dat wij moeten investeren in onze stad en de sociale problematiek. Daar heb ik het over gehad. Dat doen we ook als partner in de alliantie Heerlen Noord. Volgens mij hebben wij de afgelopen dagen een financieel overzicht daarvan gekregen. Ik kan me voorstellen dat dit soort overzichten in de toekomst wat duidelijker worden dan ze tot nu toe zijn. Er gebeuren daar een hoop goede dingen. Maar als het met name gaat over welke inbreng de gemeente nu levert en welke inbreng de andere alliantiepartners leveren, dan behoeft dat toch wel verbetering. Dat ben ik met u eens.

De voorzitter

Nog een korte van meneer De Groot.

De heer De Groot, Ouderenpartij Heerlen (interruptie)

Ik heb nog een tweede vraag richting de heer Van Zutphen. Is de heer Van Zutphen het met mij eens ... We hadden het net over Hoensbroek en we zien toch wel een geringe investering voor het komende begrotingsjaar in Hoensbroek. Het zal allemaal met voorbereiding te maken hebben. Laat ik zo de vraag stellen: hoe ziet de heer Van Zutphen die geringe investering voor 2025 voor Hoensbroek in relatie tot al die investeringen die wij doen als gemeente om met name – we hebben het er net al even over gehad dat er heel veel financieel zware centrumprojecten zijn die al lopen en die op de rol staan, waar dadelijk nog de nodige tegenvallers aan gekoppeld zullen worden zonder twijfel – die financiële toekomst die nodig is om Hoensbroek weer op te krikken? Blijft er dadelijk wel genoeg geld over om Hoensbroek inderdaad datgene te geven wat het verdient?

De heer Van Zutphen, SP

Voorzitter, ik heb in mijn betoog al een aantal hele grote investeringen van de afgelopen jaren in Hoensbroek genoemd. Ik zou het zwembad nog eens kunnen noemen. Onze gemeente heeft acht miljoen euro in het zwembad in Hoensbroek gestoken. Het hele groengebied tussen de Caumerberg en het kasteel tot aan het station Nuth zou ik er nog bij kunnen noemen. Maar er is nog veel meer nodig. Vandaar dat wij nu een amendement indienen om voor het komend jaar bijna 1,5 miljoen euro extra te steken in de leefbaarheid in de buurten waar dat aan de orde is. Daar horen een aantal buurten in Hoensbroek zeer zeker bij.

De voorzitter

Dank u wel, meneer Van Zutphen. Ik stap over naar de algemene beschouwing van de OPH: meneer De Groot.

De heer De Groot, Ouderenpartij Heerlen

Een gezonde ambitie die gestoeld is op gecalculeerde risico's en een verantwoorde financiële situatie helpen onze stad vooruit. Een stad die zich ontwikkelt met mooie projecten, zoals het Maankwartier, het Parkstadtheater met haar prachtige omgeving en Schinkel Zuid, zijn voorbeelden waar ons college en raad de juiste keuzes hebben gemaakt, zonder daarmee andere doeleinden van ons beleid te verwaarlozen. Ook buiten het centrum is fors geïnvesteerd. Zo ligt Heerlerheide er nu goed bij en op de Heerlerbaan ontwikkelt zich een fraai wijkcentrum.

Maar Heerlen is meer dan stenen, voorzitter. De mensen zijn natuurlijk het belangrijkste. Heerlen is een sociale stad. Sommigen zullen zeggen een te sociale stad. Die laatste mening is

gebaseerd op de aantrekkingskracht van kansarmen die van heinde en verre Heerlen zien als een woonwalhalla.

Ten aanzien van dit laatste worden nu gelukkig maatregelen getroffen die dit fenomeen moeten tegengaan. De OPH zal scherp blijven letten op de invulling en resultaten van deze maatregelen. Maar hoe dan ook, Heerlen heeft altijd oog en hart gehad voor de minder gelukkigen in onze samenleving en daar mogen we trots op zijn, maar dat kost wel wat; veel inspanningen en ook gewoon veel geld. Het sociale domein verspijkt immers 55 procent ofwel 280 miljoen euro van de totale begroting.

Laten we eens wat dieper ingaan op de financiële huishouding en de daaraan gekoppelde risico's. Zoals u weet komt onze stad uit een diep financieel dal. Door middel van doordacht, zuinig beleid, vormgegeven in een mede door de OPH geïnitieerd Herstelplan, heeft de stad zich ontworsteld aan de financiële malaise en de dreigende curatelestelling door de Provincie. Tot zover het goede nieuws, voorzitter.

We weten allemaal dat het in onze stad verre van koek en ei is. Velen in kwetsbare buurten leven ongezond, ervaren armoede en zijn kansarm. Bekend zijn de lijstjes waar Heerlen een abonnement heeft op de onderste plaatsen.

Uit deze ellende is het programma Heerlen Noord voortgekomen. Het is iets dat de OPH volledig onderschrijft. Onduidelijk blijft echter hoe dit enorme project nu financieel geregeld is. Ondanks diverse verzoeken van onze kant is het nog steeds niet helder. Wat is nu de reguliere bijdrage aan de betreffende wijken en wat is nu daadwerkelijk het extra budget van de kant van de gemeente aan dit programma? Dit zien we niet terug in de begroting 2025 en al helemaal niet in de meerjarenbegroting. Willen we de stad als geheel verder helpen, dan is een meerjarige, structurele steun voor dit programma van essentieel belang passend binnen de financiële kaders. Je kunt toch niet opschrijven dat het programma Heerlen Noord je belangrijkste opgave is voor de komende jaren en dan in de begroting niet duidelijk aangeven welke bijdrage je als gemeente daarvoor wilt vrijmaken? Ik neem aan dat u zich realiseert dat de toezichhoudende taak van deze raad dan niet kan worden uitgevoerd.

Wat wel duidelijk is, zijn de enorme bedragen die telkens weer worden vrijgemaakt voor de megalomane projecten van dit college. Culturele hoofdstad van Europa, serieus? Landsfort Herle staat nu weer wel op de begroting voor in totaal 4,5 miljoen euro. We hadden toch een toezegging van de kant van wethouder Clemens dat deze plannen voorlopig zouden worden uitgesteld? Zijn we voor de gek gehouden? Let wel, een gezonde ambitie met betrekking tot stadsontwikkeling onderschrijft de OPH absoluut. Maar blijf wel met twee benen op de grond staan. Alstublieft zeg, Heerlen moet groeien naar 100.000 inwoners. Prima, maar zorg eerst eens goed voor alle huidige bewoners.

Ontwikkel de leefomgeving in Hoensbroek fatsoenlijk en hou de inwoners daar niet aan het lijntje met een flutbedrag dat in deze begroting hun kant opgaat en de beloftes van medezeggenschap. Een buurtpunt in de Hoofdstraat waar mensen met klachten terecht kunnen, is echt onvoldoende. De Muziekschool laten bungelen zonder geld, maar wel Blender zo goed als gratis huisvesten in het centrum. Hoe komt dat over?

De grote centrumprojecten moeten deels gefinancierd worden uit een extreme verhoging van de gemeentelijke belastingen. Mooi dat u de armlastigen volledig ontziet van deze verhoging, maar een verhoging van vijf procent invoeren voor mensen met een normaal inkomen, terwijl landelijk deze verhoging op de inflatiecorrectie van 2,8 procent ligt, is voor de OPH volstrekt onaanvaardbaar.

Of vind u dit wel redelijk? En los daarvan, zijn bij deze lastenverhoging niet enkele treden van de Ladder van Lodewijks overgeslagen? In de Kaderbrief 2025 wordt deze immers als methodiek genoemd bij het komen tot bezuinigingsvoorstellen.

Met tegenvallers wordt amper rekening gehouden. Is ons reservepotje niet leeg als we dadelijk

moeten betalen voor vallende panelen van het gemeentehuis, als we dit jaar alweer naar verwachting 4 tot 5 miljoen euro extra moeten ophoesten om de zorgbehoefte van onze jeugd te betalen, als we bijna 1 miljoen euro voor het Erfgoedjaar (lekker belangrijk, hoor ik Heerlenaren zeggen) moeten ophoesten, als we structureel 1 miljoen euro extra salariskosten moeten betalen voor medewerkers van JENS die we vergeten zijn mee te nemen in de aanbesteding Includio.

Dan de enorme financiële risico's die we lopen met betrekking tot de vastgoedinvesteringen die dit college aangaat om Zuyd Hogeschool te huisvesten op de Promenade. Om nog maar niet te spreken over wat dadelijk de tegenvallers zullen zijn met betrekking tot de bouw van Royal/Rivoli en het Romeins museum.

Voorzitter, onze schuldpositie als gemeente is nu al een van de aller slechtste van Nederland met ongeveer 90 procent schuld (daar waar dit gemiddeld ongeveer 61 procent is) en een schuld per inwoner van maar liefst 5.200 euro waar dit gemiddeld in Nederland ongeveer 3.400 euro is. Schulden moeten betaald worden, toch? De OPH houdt haar hart vast, voorzitter. Maar wel de vrijwilligersbijdrage wegbezuinigen en dat terwijl deze stad een leegloop kent van vrijwilligers. Iedereen hier weet hoe belangrijk vrijwilligers zijn om mensen te verbinden. Verenigingen bloeden dood, maatschappelijke doelen redden het niet meer door gebrek aan mankracht en steeds meer buurtkroegen verdwijnen. De manier waarop de vrijwilligers van Sinterklaas in Heerlen zijn geschokt is om te huilen, voorzitter.

Ook de buurtorganisaties ervaren dat de gemeente steeds verder van hen afdrijft. Er is sprake van geen oprechte aandacht en slechte communicatie. Dat is de dood in de pot voor de vele hardwerkende vrijwilligers in deze buurten. Zijn de buurtveiligheidsplannen inmiddels gekoppeld aan de buurtbeheersplannen? Zijn er überhaupt al buurtbeheersplannen en wat staat daar in? Dit is toch niet voor niets opgenomen in het coalitieakkoord?

Geen enkele visie van de kant van dit college gaat over hoe het vrijwilligersprobleem aangepakt moet worden, maar ze praten wel over dat we het samen moeten doen. Doe hier wat aan, college Heerlen!

En nee, het is niet gemakkelijk om hierop te acteren. En ja, overal in het land speelt deze problematiek, maar dat legitimeert niet om niets te doen. De OPH heeft erover nagedacht, voorzitter. Ik kom daar in de tweede termijn op terug.

Nu we het toch over gebrek aan verbinding hebben, hoe verloopt de samenwerking binnen het collegeteam op al die andere dossiers waar wethouders elkaar moeten zien te vinden rond de grenzen van hun portefeuilles?

Neem als voorbeeld de portefeuilles wonen en herstructurering. Die liggen logischerwijs in elkaars verlengde. Of het nu om woningen gaat die nieuw zijn of worden verbouwd, het gaat erom dat we samen oplossingen bieden rondom noodzakelijke, passende en kwalitatieve woningen. Dan ga je geen ruzie maken met woningcorporaties en ontwikkelaars met ruige uitspraken in de krant. Nee, dan verwachten wij van het college dat zij een constructieve regisseursrol innemen waarbij de optimale balans wordt gezocht tussen de belangen van verschillende partijen.

Uiteindelijk gaat het om het vinden van de juiste balans in middelen en aandacht voor mensen. Een ander voorbeeld van een mogelijke mismatch zou kunnen worden onderzocht binnen het ambtelijke apparaat, waar overigens uitstekend werk wordt geleverd. Laat dat duidelijk zijn. Zijn daar de verhoudingen in kwalitatieve en kwantitatieve zin in balans als het gaat om de verdeling van fte's? Zijn cultuur en arbeidsmarkt niet oververtegenwoordigd ten opzichte van bijvoorbeeld retail en de versterking van buurtgericht werken?

Dan ons ouderenbeleid: dit is volledig ondergesneeuwd. Elk jaar wordt hier minder geld voor vrij gemaakt door dit college. Dan moet je bedenken dat de bijdrage voor 2025 slechts 0,14 procent van de totale begroting is. U doet oudere inwoners hiermee echt tekort. Vaak is niet eens helder

welke portefeuillehouder hier nu verantwoordelijk voor is. Iedereen en dus niemand; dat is makkelijk. Dat is echt niet te tolereren, voorzitter. In het coalitieakkoord staat nota bene dat het ouderenbeleid steviger en effectiever moet worden. Hier is niks van te zien, integendeel. Dansavonden en koffiekranstjes bezoeken en samen op de foto: dat is niet werken aan een gericht ouderenbeleid, voorzitter. Dat is windowdressing en persoonlijke profilering. De OPH pleit voor serieuze invulling van de portefeuille ouderenbeleid.

Hierbij onze inzet op dat punt: hoe staat het nu met de inzet van de ouderenadviseurs en de inzet van verhuiscoaches om zo ouderen te ondersteunen bij het vinden van een andere, passende woning? Ook hierover zijn afspraken gemaakt in het coalitieakkoord. De huisbezoeken aan 80-jarigen, de aanpak rondom digitaliseringsbehoefte, de concrete aanpak van eenzaamheid, de resultaten van de buurtschakel, het voorkomen en bestrijden van ouderenmishandeling, het behoud van brievenbussen en vervoersinitiatieven? Gericht beleid om ouderen passend in hun eigen wijk te laten wonen. Wat zijn hiervan de concrete resultaten?

De voorzitter

Ik zie dat u bijna bij de afronding bent.

De heer De Groot, Ouderenpartij Heerlen

Precies.

De voorzitter

Dat klopt met de tijd.

De heer De Groot, Ouderenpartij Heerlen

Ik wil nog terug naar de uitvoeringscapaciteit: enorme uitvoeringsvragen liggen voor en wat doet dit college? Het brengt het aantal ambtenaren fors terug de komende jaren. Kunt u, of de relatief nieuwe gemeentesecretaris, aangeven welke visie er op tafel ligt voor de komende jaren om het ambtelijke apparaat nog beter in te zetten met een juiste verdeling over de verschillende werkgebieden? Het liefst op een dusdanige manier waarop mensen met plezier voor de gemeente Heerlen werken. Want laten we eerlijk zijn, minder mensen en meer werk, daarbij zal het verzuimpercentage explosief stijgen. Dat was al niet rooskleurig.

Samenvattend voorzitter, kan ik niet anders dan concluderen dat dit college op een onverantwoorde manier te veel verkeerde keuzes maakt. Nogmaals, ambitie? Zeker, maar wel met verantwoord financieel beleid. In balans, zodat we ook in de komende jaren een mooi Heerlen kunnen laten groeien.

De voorzitter

Dank u wel. Zijn hier vragen? Ik schrijf het op. Wie nog meer? Dat was het? Oké. Mevrouw Heine.

Mevrouw Heine-van Dartel, CDA (interruptie)

Voorzitter, meneer De Groot kraakt het ouderenbeleid helemaal af. Dan wil ik het volgende weten. Hij zegt: de wethouder is bij feestjes op foto's. Deed de wethouder Ouderenbeleid in de vorige periode dat ook niet allemaal? Wat was er nou beter in de vorige periode? Dat zou ik wel even willen weten.

De voorzitter

Meneer De Groot.

De heer De Groot, Ouderenpartij Heerlen

Dat je je laat zien daar waar ouderen samenkomen, is an sich prima. Maar er is meer voor nodig om een actief ouderenbeleid tot stand te brengen en ook uit te voeren. Ik heb net een opsomming gedaan van een heleboel zaken die allemaal in de vorige periode door de vorige wethouder geïnitieerd zijn, aangezet zijn en vervolgens niet tot uitvoering komen of tenzij er op de achtergrond een heleboel wel gebeurt waar we niks van weten. Dus ik ben benieuwd naar de reactie van de wethouder daarop dadelijk. Dus om op uw vraag terug te komen: in de vorige periode zijn er hele goede aanzetten gedaan op dat gebied. Alleen vraag ik me af wat er nu in de praktijk mee gebeurt.

De voorzitter

Mevrouw Santegoeds.

Mevrouw Santegoeds, CDA (interruptie)

Dank u wel, voorzitter. Meneer De Groot haalt in zijn betoog Blender en de muziekschool aan. Maar er is toch een groot verschil? De muziekschool die nu in het centrum zit, zorgt voor roering. Blender geeft voor 80 zelfstandige ondernemers en kunstenaars een plek in het centrum, omdat je daar juist roering hebt. Maar u wilt in uw betoog aangeven dat de ene het wel krijgt en de ander niet. Is dat zo?

De heer De Groot, Ouderenpartij Heerlen

Mevrouw Santegoeds, natuurlijk – en dat hebben we ook de vorige keer gehoord – heeft de wethouder toegelicht dat er daar 80 kunstenaars zitten die daar hun werk kunnen laten zien. Dat is zo, maar het is niet alleen maar werk laten zien. Er worden daar producten verkocht. Het is een commerciële ruimte. Het is prima dat op die plek levendigheid komt en het liefst willen we die hele plint tijdelijk ingevuld zien. Dat is hartstikke goed. Maar waar het ons om gaat, is dat als je ziet hoe een muziekschool met al zijn plannen blijft bungelen en met name heel veel financiële argumenten naar voren komen waarom het niet gerealiseerd zou kunnen worden, dan verhoudt dat zich niet tot het gemak waarop zo'n instantie als Blender tegen zo'n goedkoop tarief op die locatie binnen de kortste keren hun activiteiten kunnen vervolgen. Dat is het gene wat ik daarmee heb willen aangeven.

De voorzitter

Dank u wel. Meneer Van Zutphen.

De heer Van Zutphen, SP (interruptie)

De laatste keer dat ik mij verstoep heb achter iemand anders, was toen ik zestien was. Toen heb ik op de middelbare school iets op het prikbord gehangen en ik vreesde voor de gevolgen. Dus toen heb ik daar de naam Johan Merkelbach onder gezet. Wat u nu doet is zeggen: er zijn mensen die zeggen dat Heerlen te sociaal is. Vindt u nu zelf dat Heerlen te sociaal is of vindt u dat zelf niet in plaats van dat u zich verschuilt achter dat er mensen zijn die?

De heer De Groot, Ouderenpartij Heerlen

Ik verschuil me helemaal nergens achter, meneer Van Zutphen. Wij praten veel met mensen in de stad. We hebben veel contacten. Wij horen dikwijls van Heerlenaren: hoeveel geld er wel niet om in Heerlen en wat zijn de resultaten? Net werden daar al wat kritische vragen over gesteld door de heer Jacobs. Ondanks dat er hard aan gewerkt wordt, denk ik dat het heel erg veel geld kost. Er zijn een aantal goede maatregelen genomen rondom het woonbeleid en hoe moeilijk die mensen van buiten binnen gaan komen. Dat is hartstikke goed. Als u het mij persoonlijk vraagt:

vindt u Heerlen een te sociale stad? Nee, absoluut niet.

De voorzitter

In de pauze wil ik graag horen hoe het met Johan is afgelopen, maar dat is wat anders. Dank u wel, meneer De Groot. Het woord is aan het CDA, mevrouw Heine.

Mevrouw Heine-van Dartel, CDA

Voorzitter, vandaag vertel ik u het verhaal van Jan. Jan woont op de Bokstraat in Heerlerheide, al 40 jaar. Jan is iemand die betrokken is bij zijn buurt. Zijn buurt gaat hem erg aan het hart. In die 40 jaar heeft hij de leefbaarheid in het gedeelte van zijn straat hard achteruit zien gaan. Dat doet hem veel pijn. Zoals op zoveel plekken in onze stad was de Bokstraat vroeger een plek met heel veel bedrijvigheid. Het was een aanloopstraat met veel winkels, maar ook de plek waar vroeger menig discotheek gevestigd was. De laatste decennia is, zoals op zoveel plekken, door allerlei ontwikkelingen de vraag naar winkelruimte afgenomen. Wat kwam daarvoor in de plaats in een aantal van deze panden? Kamerverhuur. Kamerverhuur met hele gevarieerde bewoning, zoals ex-gedetineerden, drugsverslaafden en arbeidsmigranten. Het waren vaak mensen zonder enig gevoel van verbinding met de buurt. Het waren mensen zonder een gevoel van eigenaarschap, zowel bewoners als pandeigenaren. Met vaak overlast als resultaat. Er was huisvuil op de stoep waar ratten op afkwamen, vechtpartijen op straat met geluidsoverlast of dealers die aan de deur komen om bestellingen te bezorgen.

Het is overlast die Jan 's nachts meerdere keren per week letterlijk wakker houdt. Als Jan er iets van zegt, wordt hij uitgescholden of bedreigd. Als er afval voor zijn deur lag dat niet van hem was, ruimde hij dat telkens op, maar er komt gewoon geen einde aan. Jan meldde met grote regelmaat, maar door het ontbreken van een oplossing is hij ondertussen meldingsmoe. Hij ziet met lede ogen toe dat zijn geliefde buurt steeds verder verloedert en aftakelt en dat mensen die de boel verzieken dat zonder consequenties kunnen blijven doen.

Voorzitter, u hoort het al, onze buurten en wijken gaan ons erg aan het hart. Wat ons betreft, is het versterken van onze buurten of het nu gaat om het verbeteren van de leefbaarheid, het stimuleren van gemeenschapszin of het behoud van voorzieningen onze eerste prioriteit. Mensen zoals Jan die het goede voorbeeld geven en staan voor gemeenschapszin, eigenaarschap en betrokkenheid zijn het fundament van onze buurten en wijken. Wij als gemeente moeten pal staan voor deze mensen en hun waarden. De situatie op de Bokstraat is tekenend voor heel veel plekken in onze stad. De Sittarderweg, Heerlerbaan, Kampstraat, Hoofdstraat, Willemstraat, Eikstraat, Van Galenstraat, Akerstraat, Harmoniestraat, Heerenweg, Hubertusplein en de Nobelstraat. Voorzitter, moet ik er nog meer opnoemen? Want zo kan ik nog vijf minuten doorgaan. Het zijn allemaal straten met bestaande situaties die onze buurten aantasten en snakken naar een krachtige aanpak.

Voorzitter, wij hebben de kraan zo goed als mogelijk dichtgedraaid als het gaat om nieuwe ontwikkelingen, maar hoe zorgen wij ervoor dat juist bestaande overlastpanden worden aangepakt? Het CDA Heerlen is in dat kader groot voorstander van de aanpak sociaal veilig, en het feit dat het college de ambitie heeft om dit uit te rollen over heel Heerlen. Vanaf 2026 zijn er echter nog geen gelden voor de uitbreiding van sociaal veilig. Voorzitter, kunt u garanderen dat de uitbreiding sociaal veilig in 2026 en verder ook doorgang zal vinden?

Het CDA Heerlen vindt het belangrijk dat, onafhankelijk van de financiering van Sociaal Veilig, de aanpak en controle van bestaande overlastpanden maximaal wordt geïntensiveerd, overal in onze stad. Wij vinden het onaanvaardbaar dat krachten in onze stad ongestraft afbreuk kunnen blijven doen aan de leefbaarheid in onze buurten en wijken. Dit is niet uit te leggen, aan niemand niet, maar bovenal niet aan mensen zoals Jan die er elke dag onder lijden. Het is echt tijd om paal en perk te stellen. Op een manier waarop pandeigenaren het echt voelen en daarvoor mag

alles uit de kast.

Ik heb een paar suggesties, voorzitter. Misschien is het een optie om bij handhaving taken te schrappen en te herprioriteren, zoals geen parkeerbonnen meer te schrijven en in plaats daarvan de controle en aanpak van overlastpanden te intensiveren. Of, in navolging van de Hennep Aanpak Parkstad, een regionaal taskforce overlastpanden op te richten dat hiermee aan de slag gaat. De problemen die wij op dit gebied ervaren, worden in de regio breed herkend. Om echt een vuist te maken tegen deze problemen en de aanpak van bestaande overlastpanden maximaal te intensiveren dient onze fractie een motie in samen met de SP en Partij Hoensbroeks Belang.

Voorzitter, in de begroting zien wij verder dat er op essentiële zaken die bijdragen aan sterke en leefbare buurten en wijken ondanks de enorme bezuinigingsopgave zelfs verder wordt geïnvesteerd, zoals in verkeersveiligheid en vergroening. Juist als het gaat om die zaken die onze inwoners zo aan het hart gaan, bestendigt u de ingezette koers van de afgelopen jaren en blijft u investeren. Een compliment daarvoor. Wij zien, samen met de SP, een mogelijkheid om de komende jaren daar nog een extra schepje of zeg maar gerust schep bovenop te doen. Een extra impuls in de leefbaarheid van onze buurten en wijken. Daarom dienen wij ook het amendement van de SP mee in.

Tenslotte, voorzitter, de voorzieningen in onze buurten en wijken. In het verleden waren er in onze stad stadsdeelwinkels waar inwoners terecht konden voor zaken zoals het aanvragen van een paspoort of rijbewijs, precies zoals in het stadskantoor. Deze zijn tot teleurstelling van velen alweer een aantal jaar geleden wegbezuinigd. In ons coalitieakkoord staat dat het belangrijk is dat de dienstverlening zo dicht mogelijk bij mensen in de stadsdelen moet plaatsvinden en dat onderzocht wordt hoe dat het beste gedaan kan worden. Hoe staat het met dit onderzoek? Wat zijn de bevindingen en hoe gaan wij onze dienstverlening weer in onze stadsdelen organiseren? Voorzitter, ik zal de motie niet voorlezen, want die krijgt toch iedereen. Ik wil afsluiten onder dankzegging aan de bodes, griffie en het ambtelijk apparaat voor hun ondersteuning.

De voorzitter

Dank u wel. Zijn er vragen aan mevrouw Heine? Meneer De Groot.

De heer De Groot, Ouderenpartij Heerlen (interruptie)

Dank u, voorzitter. Ik hoor mevrouw Heine overigens best wel terecht echt een lans breken voor veiligheid in onze stad. Dat onderschrijven wij zonder meer. Maar ik kan me niet aan de aandacht onttrekken dat dit het merendeel van het betoog bevat. Ik heb een vraag, ondanks dat ze het er niet over heeft gehad en misschien heeft ze hetzelfde antwoord als de heer Van Zutphen, maar ik ken mevrouw Heine als iemand die haar mening geeft. We hebben het hier over een miljoenenbegroting van rond de 580 miljoen euro. Van een groot deel daarvan kunnen wij zelf keuzes maken voor hoe we dat besteden. Hoe kijken mevrouw Heine en het CDA aan tegen die enorme investeringen die dan gedaan worden met name rondom het centrum en dus de grote centrum projecten in relatie tot mogelijke andere zaken? Een veiligheidsbeleid of een andere inrichting daarvan gaan per definitie ook veel geld kosten. Hoe kijkt mevrouw Heine daar tegenaan?

Mevrouw Heine-van Dartel, CDA

De CDA-fractie is voor al die investeringen. Wij vinden het belangrijk dat wij vooruitgaan in onze stad. Ik bedoel, het college heeft de begroting vastgesteld. Wij zijn het ermee eens. Het klopt zoals het nou gaat. Dus wat ons betreft is het prima. Laat maar gaan. De problemen die ervan komen, kijken we dan dadelijk naar.

De voorzitter

Heeft u nog een vraag, meneer De Groot?

De heer De Groot, Ouderenpartij Heerlen (interruptie)

Ik hoor u zeggen: we vinden het prima. Laat maar gaan. Een opmerking van een tijdje geleden schiet mij toch weer te binnen. Toen hebben we het onder andere gehad over de risico's die bijvoorbeeld rondom Hogeschool Zuyd richting de Promenade bestaan. Toen hebben we nog wat voorbeelden genoemd. Ik meen dat dit gezegd is over de gebouwen aan de achterkant van het Maankwartier, de Spoorsingel. We zouden daar als gemeente toch wel fors een financiële aderlating hebben moeten doen van miljoenen euro's. Er wordt hier 22 miljoen euro genoemd. Ik hoorde toen mevrouw Heine een beetje schouderophalend zeggen: ach die miljoenen, daar zijn we ook wel weer overheen gekomen. Dus ja, als het nou dadelijk met Hogeschool Zuyd misgaat, dan komen we er wel uit. Gaat u niet een beetje te gemakkelijk om met dat het wel goedkomt en dat we het maar moeten laten gaan?

Mevrouw Heine-van Dartel, CDA

Nee, de panden en gronden die aangekocht worden voor de Hogeschool Zuyd zijn uiteindelijk zo veel geld waard dat mocht de Hogeschool Zuyd er niet komen, dan kun je daar genoeg mee. Ik denk dat dit totaal geen risico is. Zoveel grond midden in de stad is altijd een hoop geld waard.

De voorzitter

Dank u wel, meneer Leers.

De heer Leers, Hart-Leers (interruptie)

Meneer de voorzitter, mevrouw Heine had het over Jan van de Bokstraat. Laat ik eens Piet van de Schaesbergerweg noemen. Piet van de Schaesbergerweg kent al tientallen jaren een pand met heel veel overlast, waar de deur de hele dag openstaat en mensen in- en uitgaan. De een na de ander gaat er naar binnen.

Mevrouw Heine-van Dartel, CDA

Ik weet welk pand u bedoelt.

De heer Leers, Hart-Leers (interruptie)

U kent het pand, dat tot daaraantoe. Net zoals de problematiek in de rest van de hele stad zitten juist in dat soort panden mensen die nergens terecht kunnen en die voor honderden euro's een kamer huren, omdat ze ergens anders er niet voor in aanmerking komen. Nu is de optie het pand leegmaken en tegen de mensen zeggen: u mag er niet wonen. Maar, en die vraag stel ik mijzelf ook, waar moeten die mensen dan naartoe? Dat zijn die Heerlenaren die op de een of andere manier alleen in dat soort huizen op dat soort plekken kunnen wonen en kennelijk niet voor een andere plek in aanmerking komen. Wat is nu de oplossing voor Piet op de Schaesbergerweg en Jan op de Bokstraat, als ik dat aan het CDA vraag?

Mevrouw Heine-van Dartel, CDA

Ik denk het gesprek met de woningcorporaties. Het is de taak van de woningcorporaties om voor dat soort mensen woningen te verzorgen. Want we kunnen toch niet zeggen: we laten er iedereen wonen en we doen er niks aan dat er zoveel overlast is. Er moet gehandhaafd worden, zodat die mensen zorgen dat ze geen overlast meer veroorzaken.

De voorzitter

Er is nog een vraag van de heer Leers.

De heer Leers, Hart-Leers (interruptie)

In dat geval ga je handhaven en zeg je: u mag hier op de Schaesbergerweg of op de Bokstraat niet meer wonen. Woningbouwcorporatie, ik heb een klant voor u. "Die meneer of die mevrouw heeft al bij ons gewoond. Die heeft het al bont gemaakt. Daarom is hij of zij op die plek terechtgekomen." We weten toch allemaal dat dit de vicieuze cirkel is en dat we niet kunnen zeggen: bouw maar een huis of dat nou een scheef huis, een recht huis of wat dan ook is en dan wordt er iets opgelost. Vaak ontstaan juist dan meer problemen. Is dat niet de start om te kijken hoe je dit oplost in plaats van dat mensen op straat terecht komen?

Mevrouw Heine-van Dartel, CDA

Dus wat u betreft hoeven we dan eigenlijk niets te doen? Zoals ik het hoor zegt u eigenlijk: laat ze er maar wonen en laat ze maar overlast geven.

De heer Leers, Hart-Leers (interruptie)

Meneer de voorzitter, dat is natuurlijk heel kort door de bocht. De vraag is: hoe los je het probleem op als je die mensen niet kan onderbrengen bij een woningcorporatie omdat ze zeer waarschijnlijk daar al vandaan komen en met de nodige problematiek de woning uitgezet zijn of op een andere manier daar niet meer welkom zijn? Dat is de vicieuze cirkel. Ik zeg niet: doe er niks aan. Ik zeg juist: doe er vooral wat aan, maar wel iets wat zoden aan de dijk zet.

Mevrouw Heine-van Dartel, CDA

Daarvoor is juist geld nodig. Daarvoor is het belangrijk dat u dat amendement gaat steunen en dat de SP en het CDA het steunen, want dan komt er geld beschikbaar om dat te gaan zoeken.

De voorzitter

Dank u wel. Het woord is aan de heer Damen van de Fractie Damen. Nog een vraag, mevrouw Heine.

De heer Damen, Fractie Damen (interruptie)

Dank u wel, voorzitter. Ik had gelijk vragen in het kader van wat de heer Leers opperde. Is mevrouw Heine het met mij eens dat op het moment dat Jan bij het CDA aanklopt en dat verhaal vertelt dat het CDA dan het advies geeft: "het wordt toch tijd dat jij gaat verhuizen, want ik merk wat jij allemaal hebt meegemaakt. Ik kan misschien meehelpen om een oplossing te zoeken. Laten we een gesprek aangaan bij de instantie die daarvoor geschikt is." Is mevrouw Heine dat met mij eens?

Mevrouw Heine-van Dartel, CDA

Dat ben ik helemaal met u eens, maar er zijn een hele hoop Jannen. Dus ik denk dat we dan heel veel werk te doen krijgen.

De voorzitter

Dank u wel. Het woord is aan de heer Hendriks van de Jongerenpartij.

De heer Hendriks, Jongerenpartij Heerlen

Voorzitter, geachte raadsleden en college. Allereerst willen wij onze waardering uitspreken voor de inzet van alle ambtenaren en het college bij het samenstellen van deze begroting. Het is goed om te zien dat, ondanks de complexe financiële situatie, er op diverse vlakken wordt

geïnvesteed in de toekomst van onze stad. Toch staan we voor grote uitdagingen, vooral in het licht van de economische onzekerheden en de scherpe bezuinigingen die ons vanaf het zogenaamde ravijnjaar 2026 te wachten staan.

Wij beginnen graag positief. Onze stad zet de eerste stappen als aantrekkelijke woongemeente mede dankzij diverse woningbouwplannen. Goede voorbeelden hiervan zijn het project Slakhorst en de ontwikkelingen rondom de Promenade en de Schinkel Noord. Ook de start van onderwijsprojecten in de binnenstad draagt bij aan het binden en behouden van jonge mensen in Heerlen. Programma's zoals het Nationaal Programma Heerlen Noord beginnen nu warm te draaien met initiatieven zoals de verlengde schooldag en de aanzienlijke financiële impulsen die zijn binnengehaald via de Regiodeal, het Volkshuisvestingsfonds, de woningbouwimpuls en de startbouwimpuls. Al deze investeringen zullen de komende jaren een belangrijk verschil maken en zorgen ervoor dat we zowel in de stad als in de wijken vooruitgang zien.

Daarnaast zetten we belangrijke stappen naar meer burgerparticipatie met het burgerberaad dat onlangs werd geïntroduceerd. Dit beraad geeft onze inwoners een directe stem in beleidskeuzes en vergroot hun betrokkenheid bij de toekomst van onze stad.

Het nieuwe positieve verhaal van Heerlen: wij hebben eerder aangegeven dat er niks lelijks aan Heerlen is. Sommigen noemen dat chauvinistisch, maar wij beschouwen het als trots op onze stad en de kwaliteiten die Heerlen en de regio Parkstad kent. Dit nieuwe en positieve verhaal laat zien dat Heerlen mogelijkheden biedt op het gebied van werkgelegenheid, bijvoorbeeld met de mogelijke komst van het Einstein-telescoopproject en de verdere ontwikkeling van industriegebieden. Wij omarmen dit nieuw positief perspectief voor onze stad waarin, Heerlen zich profileert als een aantrekkelijke woonplaats voor bijvoorbeeld leraren en verplegers die elders moeite hebben met betaalbaarheid. Recente berichtgeving, onder andere van NRC, laat zien dat Heerlen een hoge welvaart biedt in verhouding tot de woningprijs. Dit betekent dat jonge mensen hier een goed huis kunnen kopen tegen een aantrekkelijke prijs met ruimte voor een goed leven. Deze positie moeten we benutten om talenten aan te trekken en te behouden, vooral in de diverse focuswijken waar een gezonde woonmix de lange termijn versterkt. Dit sluit naadloos aan op de gemeentelijke woonvisie en woondeal. We moeten hier daadkrachtig en duidelijk in zijn zonder onnodige vertraging door protesten of onduidelijke communicatie.

Door de culturele investeringen zoals de nieuwbouw van het Romeins Museum en Filmhuis Royal, ontstaat er een klimaat waarin investeerders en ontwikkelaars potentie zien in onze stad. Deze projecten versterken niet alleen het culturele leven in Heerlen, maar verhogen ook de aantrekkelijkheid voor investeerders en ontwikkelaars. We zien de eerste signalen hiervan terug in de interesse van ontwikkelaars om ruim 1100 nieuwe woningen te bouwen in het centrum van Heerlen. Dit bevestigt het belang van een levendig en aantrekkelijk stadscentrum waar cultuur, wonen en werkgelegenheid samenkomen. Wij roepen het college op om deze koers vast te houden en verder te intensiveren om zo het potentieel van onze stad ten volle te benutten.

Wat betreft investeringen kijken we gelukkig niet alleen naar de binnenstad. Er is gelukkig meer aandacht voor Hoensbroek en dat is voor ons van groot belang. Heerlen is immers meer dan alleen het stadscentrum. Het centrum van Hoensbroek heeft al jarenlang te maken met problemen, zoals leegstand en sociaaleconomische achterstand. De 500.000 euro die nu is uitgetrokken is een stap in de goede richting, maar wij vragen ons af of dit voldoende is om op tijd significante verbeteringen door te voeren. De tijdslijn zoals beschreven in de startnotitie is te lang gezien de ernst van de huidige situatie. Wij willen dat er naast de langetermijnplanning nog meer directe actie wordt ondernomen met kortetermijnoplossingen. Dit vraagt om een doortastende aanpak om het vertrouwen van de inwoners te herstellen. Wij pleiten voor een structurele programmabegroting voor het centrum van Hoensbroek om de vitaliteit en levendigheid terug te brengen. We moeten nog meer prioriteit geven aan dit stadsdeel en dit vertalen in concrete investeringen en maatregelen in een samenwerking tussen de gemeente,

lokale ondernemers en de inwoners. Er is een nog sterker tweede spoor nodig om te zorgen dat we vooruit blijven gaan en voorkomen dat de situatie alsnog verder verslechtert.

In de verdeling van gemeentelijke middelen moeten we scherp blijven. Wij willen dat investeringen en prioriteiten uitlegbaar zijn. Het is moeilijk te verantwoorden dat er miljoenen worden geïnvesteerd in projecten, zoals een zwembad in een kerk voor een select gezelschap, terwijl de nood in Heerlen-Noord en bijvoorbeeld Hoensbroek veel groter is.

Jongerenparticipatie is een belangrijk punt voor ons als Jongerenpartij. Jongeren moeten nog meer betrokken worden bij bijvoorbeeld stedelijke vernieuwing, onderwijsprojecten en het beleid op het gebied van duurzaamheid en milieu. Graag willen wij voorstellen een jongerenadviesraad te formeren die inspraak heeft op gemeentelijk niveau. Door jongeren een stem te geven in deze processen versterken we de band tussen de stad en haar jongere inwoners, waardoor zij zich ook in de toekomst aan Heerlen blijven binden.

Naast alle sociaaleconomische en zakelijke prioriteiten vinden wij vergroening, verduurzaming en bijvoorbeeld het water veilig maken van onze leefomgeving belangrijk. Dit kan integraal samengaan met investeringen in sport- en beweegvriendelijke openbare ruimtes, zoals bijvoorbeeld het MIJNplek initiatief dat wij vorig jaar voorstelden. Daarnaast vragen we aandacht voor relatief kleine, maar impactvolle problemen, zoals zwerfafval en ongedierte die de leefbaarheid van onze stad beïnvloeden.

Voorzitter, voor de Jongerenpartij is het van groot belang dat kinderarmoede in onze gemeente stevig wordt aangepakt. Kinderarmoede is een van de grootste problemen in onze gemeente en verdient volgens ons een stevige aanpak. Het verkleinen van kansongelijkheid bij kinderen moet een hoge prioriteit krijgen. Daarom dringen wij erop aan dat het college binnen de begroting een aangepast voorstel ontwikkelt, zodat kinderarmoede en de daarbij behorende ondersteunende initiatieven, zoals Stichting Leergeld en het Jeugdeducatiefonds, worden ontzien van voorgenomen bezuinigingen.

Daarnaast maken we ons ernstige zorgen over het klakkeloos schrappen van belangrijke initiatieven, zoals het door de Jongerenpartij geïnitieerde skatepark en het wegpoetsen van bijvoorbeeld het vrijwilligerscompliment. Dit is tekenend voor de manier waarop het college met dit soort initiatieven en projecten omgaat. Het lijkt alsof deze keuzes zijn genomen zonder aan te voelen wat dit betekent voor bijvoorbeeld onze vrijwilligers en skaters en dat roept bij ons veel vragen op over de visie, strategie en prioritering binnen het beleid.

Het college moet duidelijker, transparanter en consistentere zijn in de keuzes die gemaakt worden, vooral in het licht van de bezuinigingen die op ons afkomen. Neem bijvoorbeeld de Muziekschool en het sportaccommodatiebeleid: hier is nog steeds veel onduidelijkheid over de langetermijnplanning. Wij willen dat het beleid voor deze essentiële voorzieningen concreet wordt gemaakt, zodat zowel de inwoners als de betrokken partijen weten waar ze aan toe zijn. Tevens benadrukken we dat de bezuinigingen op het ambtelijk apparaat verstandig moeten worden doorgevoerd zeker nu de krapte op de arbeidsmarkt door vergrijzing toeneemt. Het is essentieel dat dit college inzet op het behouden en ontwikkelen van jonge ambtenaren en talent. Daarnaast willen we dat er meer focus komt op de buurten. Het college moet verantwoorde keuzes maken die aansluiten bij de langetermijnvisie voor de stad, waarbij vooral de buurten die het hardst ondersteuning nodig hebben in Heerlen Noord niet uit het oog verloren mogen worden.

Voorzitter, wij maken ons zorgen over een toenemende neiging in onze raad om te vervallen in eenvoudige, ongenueanceerde oplossingen voor complexe problemen. Te vaak horen we collega raadsleden inspelen op emoties en onvrede. Dit soort benadering draagt bij aan een verdeelde samenleving en biedt geen duurzaam perspectief voor de toekomst van Heerlen.

Als Jongerenpartij roepen wij op tot een inhoudelijke discussie waarin we problemen niet simplificeren, maar grondig aanpakken. We moeten streven naar structurele oplossingen voor

de uitdagingen waar Heerlen voor staat, zoals de woningnood, sociale ongelijkheid, en de vergrijzing. Politieke moed betekent dat je ook impopulaire beslissingen durft te nemen gebaseerd op lange termijn belangen in plaats van kortstondig politiek gewin. Wij roepen het college op om trouw te blijven aan gemaakte afspraken en niet te zwichten voor de druk om van de vastgestelde koers af te wijken.

Samenvattend: wij pleiten dus voor versnelde woningbouw en heldere programmering, ook in wijken zoals Meezenbroek en Versiliënbosch, evenals voldoende financiering voor startersleningen. Bezuinigen op aanpak kinderarmoede is wat ons betreft onacceptabel. Hoensbroek verdient een langjarige programmabegroting en de investeringen rond het Nationaal Programma Heerlen Noord moeten verder worden uitgebreid. Wij willen een accommodatieplan voor sport- en verenigingsfaciliteiten met duidelijke prioritering. Het centrumzwembad zou wat ons betreft moeten wijken voor investeringen in bijvoorbeeld Hoensbroek Centrum en Heerlen Noord en subsidies moeten beter worden benut.

Wij blijven positief over de ontwikkelingen in onze stad, maar er is nog veel werk te verrichten om Heerlen aantrekkelijk te maken voor de toekomst. Heerlen staat op een belangrijk keerpunt met grote uitdagingen en kansen. Het is aan ons om de juiste prioriteiten te stellen en verantwoordelijkheid te nemen. Wij vragen het college om jongerenparticipatie, duurzaamheid, ondersteuning voor ondernemers en vooral het herstel van wijken zoals Hoensbroek nog hoger op de agenda te zetten. Zorg voor verantwoorde keuzes en stel de buurten die het hardst steun nodig hebben niet teleur.

Maar let op, het is wel belangrijk dat er ruimte blijft voor de volgende bestuursperiode. We kunnen niet alles vooruitschuiven zonder dat dit op de lange termijn gevolgen gaat hebben. Alleen zo kunnen we ervoor zorgen dat Heerlen een stad blijft waar iedereen zich thuis voelt. We hebben een aantal aanvullende vragen en moties gemaakt. Die spreken voor zich. Tot zo ver de eerste termijn.

De voorzitter

Dank u wel. Zijn er vragen aan de heer Hendriks? Ik zie meneer Pauwels. Meneer Pauwels.

De heer Pauwels, CDA (interruptie)

Dank u, voorzitter. Aan het begin van zijn verhaal noemde de heer Hendriks het burgerberaad en kende daaraan een beslissende rol toe. Maar zoals gebruikelijk kent het burgerberaad een adviserende rol. Ik weet niet waar de heer Hendriks dit vandaan heeft gehaald, maar het is wel het advies dat de raad al dan niet gaat overnemen. Verder had de heer Hendriks het nog over het Centrubad. U noemde een select gezelschap. Maar volgens mij weet u meer dan ik schijnbaar. Wie bedoelt u daar dan mee?

De voorzitter

De heer Hendriks.

De heer Hendriks, Jongerenpartij Heerlen

Volgens mij heb ik bij het burgerberaad niet gezegd dat ze daarmee een beslissing mogen krijgen of gaan hebben, maar dat ze een stem hebben. Dus dat is significant wat anders. Over het Centrubad: de basis is in onze optiek voor een select gezelschap. Wij vinden dat we met het budget dat daarvoor wordt uitgetrokken een veel groter gezelschap kunnen bereiken.

De voorzitter

Dank u wel. De heer Ermers.

De heer Ermers, Ouderenpartij Heerlen (interruptie)

Dank u, voorzitter. Onze fractie vindt dat er veel meer geld nodig is voor de ontwikkeling van het centrum van Hoensbroek voor de ontwikkeling die we vermoeden dat nodig om het er bovenop te helpen. Maar even los daarvan, wat denkt de heer Hendriks dat nodig is voor het niet stapelen van stenen of het niet verplaatsen of nieuw bouwen van panden? Wat is volgens de heer Hendriks extra nodig op maatschappelijk gebied om Hoensbroek erbovenop te helpen? Is die vraag duidelijk?

De heer Hendriks, Jongerenpartij Heerlen

Nee.

De heer Ermers, Ouderenpartij Heerlen (interruptie)

Je zou kunnen zeggen: we slopen de helft van het centrum van Hoensbroek en zetten er voor mijn part nog een ander gebouw neer. Maar de vraag is of daarmee de problematiek opgelost is. Wat denkt u dat er misschien nog extra nodig is om op maatschappelijk gebied het centrum erbovenop te helpen, even los van het Rijksprogramma Heerlen Noord?

De heer Hendriks, Jongerenpartij Heerlen

Dat blijft een moeilijke vraag. Moet ik hier een bedrag gaan noemen of moet ik zeggen hoe we het centrum gaan bouwen? Want ik denk dat dit niet aan mij is. Het gene wat wij zeggen als Jongerenpartij is dat wij zorgen hebben ... Laten we voorop stellen dat we zeggen dat we echt zien dat de wethouder er echt behoorlijk aan trekt en dat er echt al van alles gaat gebeuren. Maar wij hebben er wel heel veel zorgen over en dat zegt hij net zelf ook dat die 500.000 euro volgend jaar en daarmee de lange termijn – want ik zie het nog niet in de lange termijn opgenomen – onvoldoende is. Wat heeft Hoensbroek nodig? Ik hoor meneer Van Zutphen iedere keer zeggen dat Hoensbroek al heel veel gekregen heeft. Dat klopt. Dat ben ik volledig eens met de heer Van Zutphen. Ik rijd iedere dag langs al die dingen. Alleen hebben we wel heel veel nodig in het centrum. Daar moet gewoon wat gaan gebeuren. Onze grootste zorg is vooral dat die 500.000 euro niet voldoende is en dat daar meer bij moet. Of dat nou 1,5 miljoen euro, 2 miljoen euro of wat dan ook is. We hebben een motie voorbereid waarin we vragen om een structurele programmabegroting en waarin wij zeggen: dat zou je bijvoorbeeld kunnen halen door het Centrumbad op zijn minst bij te stellen of te annuleren. Daar komen dan budgetten mee vrij. Laten we wel vooropstellen dat niet alleen Hoensbroek problemen heeft in Heerlen. Er zijn veel meer focuswijken. Dus we willen niet alleen maar voor Hoensbroek pleiten.

De voorzitter

De heer De Groot, aanvullend daarop.

De heer De Groot, Ouderenpartij Heerlen (interruptie)

Even terugkomend op de opmerking van de heer Hendriks rondom het Centrumbad: ik hoorde hem uitspreken dat het enkel voor een select groepje is. Bedoelt hij daarmee dan al die schoolkinderen in Heerlen Centrum en Heerlen Zuid en al die ouderen in Heerlen Centrum en Heerlen Zuid? Ziet hij dat als een select groepje? Hoe kijkt hij aan tegen de uitstraling van een zwembad in een kerk voor wat betreft de uitstraling voor de stad Heerlen?

De heer Hendriks, Jongerenpartij Heerlen

In principe hetzelfde antwoord als dat ik meneer Pauwels gaf: wij vinden de doelgroep die we met een zwembad zouden kunnen bereiken met het geld wat daarmee gemoeid gaat een behoorlijk bedrag. Wij als jongerenpartij vinden en hebben het gevoel dat we daar een veel

grotere doelgroep mee zouden kunnen bereiken die het op dit moment echt harder nodig heeft. Daarbij is het zo en dat kun je zien in de motie die we indienen rondom het voorstel om een aanpassing te krijgen in het hele verhaal rondom het Centrumbad, dat er heel veel zorgen in Heerlen zijn over of we het op dit moment überhaupt wel nodig hebben. Het kan echt een behoorlijke druk gaan leggen op de begroting voor de komende jaren. Daarbij is het simpelweg zo dat heel veel mensen zich het nut afvragen ervan, maar dat er ook juist een vraag is voor helemaal niet een Centrumbad, maar bijvoorbeeld een natuurwater en dat soort zaken. Het is wel een select gezelschap, want wij kunnen veel meer bereiken met dat geld. Even op de vraag: bij een zwembad in een kerk heeft de Jongerenpartij sowieso twijfels of dit de meest zinvolle invulling is van een kerk. Als u de motie inmiddels in iBabs ziet staan, dan zult u zien dat we een motie indienen voor de herbestemming van de leegstaande kerken. In onze optiek kunnen we die beter inzetten voor wonen, omdat er partijen op deze markt zijn die daarvoor in te schakelen zijn en dan gaat het naar investeerders. We hebben veel meer woningen nodig.

De voorzitter

Meneer Van Zutphen.

De heer Van Zutphen, SP (interruptie)

Voorzitter, laat ik beginnen met mijn waardering te uiten voor het feit dat de Jongerenpartij visie in haar verhaal legt. Dat kun je lang niet van alle partijen in deze raad zeggen. Alleen, ik viel enorm over wat u zei over dat selecte gezelschap in dat zwembad. Ik kan u een persoonlijk feit onthullen. Ik ga twee keer per week zwemmen in het zwembad in Hoensbroek. Dan is het hartstikke druk. Het is gewoon baantjes trekken. Dat is geen select gezelschap. De mensen zwemmen elkaar in de weg. (*Hilariteit in de zaal*).

Dat zijn mensen uit de buurt. Dat zwembad in de kerk in Laanderstraat, ligt pal tegenover Eikenderveld. Eikenderveld is een van de buurten waar we ons echt zorgen over maken. De ouderen die in het centrum wonen en de kinderen die daar kunnen schoolzwemmen. U houdt een verhaal over het belang van bewegen. Daar hebben we toch voorzieningen voor nodig? Wat dat betreft stelt u mij teleur.

Dan zei u iets over dat je niet moet bezuinigen op armoedemaatregelen voor kinderen. Daar ben ik het helemaal mee eens. Dat is hartstikke goed. Maar als u de begroting goed gelezen heeft, dan ziet u dat het niet is gebeurd. Het is helemaal ontzien. Waarom zegt u dat dan toch?

De voorzitter

De heer Hendriks.

De heer Hendriks, Jongerenpartij Heerlen

Dank, voorzitter. Allereerst dank voor het compliment, meneer Van Zutphen. Ik wil voor de derde keer uit gaan leggen wat ik bedoel met een select gezelschap. Maar ik denk dat dit weinig zin heeft, want dan ga ik in herhaling vallen. Ik denk dat we daar van mening verschillen. Wij zien dat en hebben het altijd wel anders gezien. Maar onze mening wordt alleen maar sterker gezien alle dingen die voor ons staan. Dan toch even over kinderarmoede, want dat vind ik op dit moment veel belangrijker. Als u de vragen goed gelezen heeft die u deze week terug heeft gekregen vanuit het college en het ambtenarenapparaat, dan staat er heel duidelijk het volgende in. Als wij de vraag stellen of u ons de garantie kunt geven dat er niet bezuinigd wordt op kinderarmoede, dan staat er letterlijk dat ze die garantie niet kunnen geven. Dus dan moet u de vragen even lezen. Er staat letterlijk dat de kans best bestaat dat ook daar bezuinigd gaat worden.

De heer Van Zutphen, SP (interruptie)

Dan ben ik het helemaal met u eens en dan moeten we dat als een foute slip of the pen beschouwen.

De voorzitter

Dank u wel, meneer Hendriks. We gaan naar Partij Hoensbroeks Belang, naar meneer Daamen.

De heer Leers, Hart-Leers (interruptie)

Voorzitter? Ik had me gemeld voor een vraag aan de heer Hendriks. Ik dacht dat u nu het woord aan de heer Daamen wilde geven om een vraag te stellen. U hoeft niet extra terug te gaan voor mij. Gaandeweg stel ik de vraag. U had het in uw betoog over vanuit de raad gestelde wel hele simpele oplossingen en dat u dat wel iets vond wat geen goede zaak was. Heeft u daar wellicht een aantal voorbeelden van?

De heer Hendriks, Jongerenpartij Heerlen

Wij zijn met de Jongerenpartij begonnen om positief opbouwend iets te betekenen voor Heerlen en vooral niet altijd op een discussie te zitten zonder inhoud. Er wordt vaak te gemakkelijk over zaken gedacht en er wordt in onze optiek – let wel, in onze optiek – te vaak gediscussieerd zonder inhoud. Het is heel vaak dat we in de eigen vriendenkring iets horen en daarop heel erg aangaan zonder in het algehele belang van Heerlen mee te gaan. In onze optiek komen we daarmee niet altijd tot de beste oplossingen. Dat is hetgene wat we daarmee bedoelen.

De voorzitter

Aanvullend de heer Leers.

De heer Leers, Hart-Leers (interruptie)

Kunt u een of enkele concrete voorbeelden noemen die onlangs hier hebben plaatsgevonden? Dat maakt het wat hand vaster.

De heer Hendriks, Jongerenpartij Heerlen

Wij vinden dat we in de discussie over bomen op sommige vlakken vaak heel ver doorgaan. De discussie op de inhoud van Meezenbroek en Versliënbosch, daar zijn we het mee eens, maar we moeten uiteindelijk wel tot een oplossing komen. We moeten wel verder gaan en niet heel vaak terugvallen in de discussie zonder einde, waarbij we steeds niet verder komen. Daar vinden we wel wat van.

De voorzitter

Dank u wel. Dan ga ik nu toch echt naar Partij Hoensbroeks Belang, de heer Daamen.

De heer Daamen, Partij Hoensbroeks Belang

Dank u wel, voorzitter. Ik ben een beetje van mijn à propos gebracht. Ik heb het beeld van meneer Van Zutphen in het zwembad met een speedo voor me. (*Hilariteit in de zaal*).

De heer Van Zutphen, SP (interruptie)

Voorzitter, ik heb mijn kinderen ooit verboden om foto's van mij in zwembroek op sociale media te plaatsen. Dat moet vooral zo blijven.

De voorzitter

Dan is iedereen gerustgesteld. Gaat uw gang.

De heer Daamen, Partij Hoensbroeks Belang

Dank u wel, voorzitter. Allereerst willen wij aangeven dat we het een hele prestatie vinden dat het college een sluitende begroting voor 2025 heeft voorgelegd. Daarbij is ze ook voor een groot deel binnen de kaders van het coalitieakkoord gebleven. Dat wij zuinig moeten zijn en keuzes moeten maken, is begrijpelijk gezien de financiële stand van zaken en met het oog op het ravijnjaar 2026. Maar zoals gezegd kunnen wij ons in grote lijnen vinden in de voorgelegde begroting.

Het zal niemand verbazen dat wij als Partij Hoensbroeks Belang het daarom uitgebreid gaan hebben over de voortgang in Hoensbroek.

Gezien de gebeurtenissen van de afgelopen maanden kiezen we ervoor om onze bijdrage in de eerste termijn geheel hieraan te wijden. Wij zijn van mening dat de tijd, het sentiment en de noodzaak aanwezig zijn om harder door te pakken.

Vorig jaar hielden we al het pleidooi dat als je door Hoensbroek loopt je een sfeer van trots moet ervaren. Je moet als het ware de historie en de verbondenheid voelen van mensen van en met deze plek. Ook een Hoensbroekenaar moet met trots kunnen zeggen: "wij zijn ook een inwoner van gemeente Heerlen"!

We blijven het jammer vinden dat er voor de aanpak van Hoensbroek Centrum toch gekozen is voor een kwartiermaker van buitenaf. Wij zijn ervan overtuigd dat er lokaal genoeg talent en kennis aanwezig is om dit proces vorm te geven. Wie kent Hoensbroek immers beter dan iemand met lokaal DNA?

Trots en betrokkenheid. In de afgelopen maanden hebben bewoners van Hoensbroek aangetoond dat deze trots zeker aanwezig is. Zonder anderen tekort te doen, wil ik hier twee voorbeelden uitlichten: de bewonersgroep Hoofdstraat onder leiding van William Otermans heeft deze met initiatieven zoals bijvoorbeeld het ansichtkaartenproject - wat net allemaal is verdeeld en jullie op de tafel hebben liggen - en een speciale vlag voor de Hoofdstraat, een positieve wending aan de straat gegeven. Wij vinden dat deze groep een prominentere plaats moet krijgen in het overleg over de toekomst van Hoensbroek Centrum.

Het tweede voorbeeld is de Heemkundevereniging Hoensbroek. Deze heeft met succes de Vaan van Gebrook nieuw leven ingeblazen. Veel inwoners hebben deze vlag al aangeschaft en dit is tekenend voor de trots van de Hoensbroekenaar op haar dorp.

Tijdens de burgemeesterdag heeft de burgemeester een rondleiding gehad in het oud gemeentehuis van Hoensbroek. Deze werd verzorgd door de heemkundevereniging. Van hen heeft hij na afloop van het bezoek de Vaan van Gebrook al cadeau gekregen.

Wij dienen samen met de Jongerenpartij, een motie in met de vraag om deze vlag voor stadsdeel Hoensbroek definitief te erkennen, een vaste plek te geven in de raadszaal en te laten wapperen op Kasteel Hoensbroek. De ridders hebben hun tenue al aangepast en dragen vol trots deze vlag al op hun uitrusting.

Daarnaast willen we de burgemeester oproepen om met de eigenaar van het oud gemeentehuis te overleggen over het laten wapperen van de vlag aldaar. Lokale ondernemers hebben reeds aangegeven dat ze de kosten hiervoor willen dekken.

Historie en cultuur: het bewaren van Hoensbroeks rijke historie is een speerpunt voor ons. De heemkundevereniging moet geholpen worden met het vinden van een centrale en betaalbare locatie die geschikt is voor het tentoonstellen van hun eigen collectie en Hoensbroeks historische objecten, zoals bijvoorbeeld de burgemeestersketen van Hoensbroek en andere attributen.

Deze verdienen een prominentere plaats dan een opslag ergens in kasteel Hoensbroek. Ook het glas-in-lood raam van Charles Eyck dat ooit in het oud gemeentehuis hing en nu ergens ligt, verdient een prominente plaats. Wij verzoeken de burgemeester dit mee te nemen in de gesprekken met de eigenaar van het oud gemeentehuis.

In 2023 heeft PHB het college opgeroepen om voor 2024 een bedrag te oormerken ter voorbereiding van de aanpak van Hoensbroek Centrum. Hier werd gehoor aan gegeven en er werd een investeringskrediet van 300.000 euro gereserveerd. Dit investeringskrediet was om te komen tot een visie en was een mooie start. Onlangs is de nota van uitgangspunten kloppend hart van Hoensbroek vrijgegeven.

En nu verder! Wij blijven bij de aanpak aandringen op een aanpak met en door inwoners van Hoensbroek, een aanpak met betrokkenheid van de Hoensbroekse ondernemers en verenigingen en een aanpak met aandacht voor het kastelendorp Hoensbroek.

Wij vragen aandacht voor vraagstukken in Hoensbroek, die verder gaan dan alleen een mooi bovenlaagje. Wat moet er gebeuren om de komende jaren plezierig te kunnen wonen? Wat moet de mix van de woonvoorraad zijn? Wat moet de beeldkwaliteit van Hoensbroek zijn? Wat doen we met kasteel Hoensbroek, horeca en omliggende gebouwen en hoe zorgen we voor meer reuring op het eerste plein? We willen duidelijkheid over de muziekschool voor verenigingen met betrekking tot wat wel en niet kan. Hoe zit het met het beoogde cultureel centrum in Hoensbroek? Hoe wordt de levendigheid in het centrum vergroot? Hoe nodigen we passanten uit om in Hoensbroek te verblijven? Met welke evenementen wordt het dorp in Hoensbroek een dorp waar altijd iets te doen is voor jong en oud?

Ook vragen wij aandacht voor de verbinding van de parkstadroute met het kasteel en de verbinding van het kasteel met de oude Sint-Jan. De verbinding van de parkstadroute met het centrum en het herplaatsen van speeltoestellen voor kinderen op Mijnspoor. Het zijn allemaal vragen die voor een groot deel nog steeds beantwoord moeten worden.

Het is belangrijk echter dat we niet weer blijven hangen in een visie. Inwoners van Hoensbroek die de eerste bijeenkomst met betrekking tot de plannen in Amicitia hebben bijgewoond beginnen te morren en zijn ongeduldig en willen weten: hoe verder? Samen met hen kijken we uit naar concrete uitvoeringsplannen en zijn zeer benieuwd naar het verhaal hierover op 14 november aanstaande in het Broeklandcollege.

De toepassing van de reuringsregeling was in 2024 een mooi middel om levendigheid te vergroten in Hoensbroek centrum. Op pagina 72 stond echter alleen vermeld dat deze voor Heerlen-Centrum van toepassing is. Gelukkig is inmiddels aangegeven dat dit een fout in het drukwerk was en dat deze regeling ook voor Hoensbroek Centrum geldt.

Ook vragen wij ons af: hoe zit het met een gevelfonds voor Hoensbroek waarnaar de wethouder refereerde tijdens de bijeenkomst in Amicitia?

Vorig jaar gaven we al aan dat we problemen hebben met het tijdsplan dat het college heeft voorgesteld en dat er tussentijds financiële middelen dienen te worden weggezet in de komende begrotingen.

Wij stelden voor direct te starten met visievorming en het opstellen van een concreet plan van aanpak met begrotingsvoorstellen in 2024, zodat in 2025 de middelen al voorhanden zouden zijn om echt aan de slag te gaan. Helaas is dit niet gebeurd.

Wij spreken de hoop uit dat voor de begroting 2026 wel duidelijk is wat de komende jaren in de begroting opgenomen gaat worden voor Hoensbroek Centrum en er een duidelijk uitvoeringsplan aan ten grondslag ligt.

Dat een structurele opname voor plannen voor Hoensbroek Centrum broodnodig en gerechtvaardigd is, hebben de zeer roerig verlopen afgelopen maanden in dit stadsdeel wel laten zien.

Het dieptepunt was de onrust over een mogelijke verhuizing van MET GGZ naar de Hoofdstraat. Een escalatie door onderschatting van de situatie waar we al vele malen op gewezen hebben. Het was de bekende druppel die de emmer deed overlopen. Het is goed dat de burgemeester en wethouder Peters hiervoor het boetekleed hebben aangetrokken tijdens de bijeenkomst in de koffiepot. Tekenend was het feit dat de inwoners hierbij geen camera's wilden hebben. Het is

het ultieme bewijs dat ze niet uit zijn op mediasensatie, maar oprecht een verbetering van hun leefomgeving willen.

Het was een wake up call voor het college en sindsdien is de aandacht voor Hoensbroek gelukkig toegenomen. Bij de laatste algemene beschouwingen benadrukten we al dat we trots zijn op het feit dat sinds PHB deelneemt aan de Heerlense politiek de investeringen in dit stadsdeel zijn toegenomen.

De afgelopen periode zijn er een aantal goede stappen gezet, bijvoorbeeld de onlangs geopende buurtkamer in de Hoofdstraat waar bewoners met vragen, ideeën, c.q. klachten voor en over hun straat terecht kunnen. Wel willen we in overweging geven om na te denken over een aanpassing van de tijden, zodat ook de werkende inwoner hiervan gebruik kan maken.

Vorig jaar hamerden we op de komst van het veiligheidscentrum in Hoensbroek Centrum; een belangrijke piketpaal en een randvoorwaarde voor verbetering van de leefomgeving. Het is fijn dat de kogel nu door de kerk is. Ook het beleid en de regels die wij de afgelopen raadsperiode hebben ingevoerd werken positief mee om de problemen in Hoensbroek Centrum eindelijk te kunnen aanpakken. Maar dit is slechts een start, we zijn er nog lang niet.

Uiteraard zijn wij blij dat ondanks de grote financiële uitdagingen en de bezuinigingsopgaven die voorliggen er voor 2025 een investeringsbedrag van een half miljoen voor Hoensbroek gevonden is.

Echter gezien de problematiek in Hoensbroek is het voor ons niet uit te leggen dat als er niet structureel middelen vrijgemaakt worden voor de aanpak van de problemen en er wel meerjarig geld wordt geïnvesteerd in een zwembad of een feestje; zoals het jaar van het erfgoed in Heerlen-Centrum. We moeten hier kritisch de juiste afwegingen blijven maken.

Tot slot willen wij een lans breken voor lokale initiatieven die van groot belang zijn voor de strijd tegen eenzaamheid. Een voorbeeld hiervan is de drukbezochte wekelijkse lunch voor ouderen van de KBO in Nieuw Lotbroek in het trefcentrum. Hiervoor zijn ze in grote mate afhankelijk van subsidies om het betaalbaar en laagdrempelig te houden. Kan de wethouder toezeggen dat deze ook voor 2025 van kracht is?

Samen naar de toekomst: wij zijn dankbaar dat alle partijen in deze raad steeds vaker oog hebben voor de uitdagingen in Hoensbroek. Laten we niet blijven hangen in wat er in het verleden mis is gegaan, maar ons richten op een gezamenlijke en mooie toekomst. Wij rekenen op uw steun om het college te blijven aansporen de juiste prioriteiten te stellen met betrekking tot investeringen en acties voor dit mooie stadsdeel. We willen toch allemaal trots zijn op niet alleen Heerlen, maar ook op stadsdeel Hoensbroek, het mooiste kastelendorp van heel Europa. Voorzitter, ik ga afronden. Net als ieder jaar willen we de griffie bedanken voor hun harde werk en ondersteuning van het afgelopen jaar. Hopelijk kunnen we komend jaar verder bouwen aan een strategische griffier die dit belangrijke werk voortzet. Tot zover.

De voorzitter

Dank u wel. Zijn er vragen aan de heer Daamen? Ik zie meneer De Groot en meneer Leers. Ja? Meneer De Groot.

De heer De Groot, Ouderenpartij Heerlen (interruptie)

Dank u, voorzitter. Het is logisch dat als je Partij Hoensbroeks Belang heet je dan met name je betoog rondom Hoensbroek opbouwt. Dat snap ik. Maar wat mij wel opvalt, is dat de heer Daamen en zo ken ik hem ook, op een nette manier zijn betoog houdt. Maar ik hoor hem ook vaker zeggen: we spreken de hoop uit, we gaan ervanuit of wij vragen dit en dat. Zou u niet met name gezien die precaire situatie waarin Hoensbroek zich bevindt – terecht dat u daar van zegt: kom op – dat niet wat steviger kunnen aanzetten richting het college? Wat meer in de zin van het concreter maken en een duidelijkere actie vragen en niet alleen maar zeggen: we hopen

dat het college hierin meegaat. Dat mis ik een beetje.

U stelt heel veel vragen, maar wat is uw eigen visie met betrekking tot de toekomst van Hoensbroek? Hier en daar zit het er wel in, maar ik denk dat u zelf al een antwoord hebt op heel veel vragen. Als dat zo is, legt u die dan voor aan het college? Bespreekt u dat?

De heer Daamen, Partij Hoensbroeks Belang

Voorzitter, laat ik voorop stellen dat wij als Partij Hoensbroeks Belang niet voor niets in de coalitie zijn aangesloten, ook zonder wethouder. Dat hebben we gedaan, omdat we vonden dat er nu eens boter bij de vis geleverd moet worden en dat de aandacht voor Hoensbroek daar bij zit en echt stoppen – en niet alleen als een oproep zoals ik mijn betoog heb gedaan – om te kijken wat er in het verleden allemaal niet goed is gegaan in Hoensbroek. We willen ons focussen op de toekomst. We willen ons daarop focussen. Ik kan me nog verhalen herinneren dat u in het begin heel kritisch was op het bedrijfsbureau van Heerlen Noord, terwijl u daar volgens mij uw mening heeft bijgesteld. De investering in het bedrijfsbureau bijvoorbeeld was een punt van aandacht voor u. Die investering heeft wel tot een soort vliegwiel geleid die heel veel investeringen heeft losgemaakt van andere partijen. Zo zien wij dit ook. Die 500.000 euro is 500.000 euro en dat klopt. In het huidige tijdperk is het knap dat ze daar 500.000 voor gevonden hebben. Is het genoeg? Het kan nooit genoeg zijn, absoluut niet. Het moet veel meer zijn. Maar je moet ook realiteitszin hebben en wij gaan ervan uit dat dit net zoals bij het partijprogramma van Heerlen Noord ook dit weer geld losweekt van andere partijen.

De voorzitter

Dank u wel. Er is nog een vraag van de heer De Groot.

De heer De Groot, Ouderenpartij Heerlen (interruptie)

Natuurlijk moet je realistisch zijn. Maar als u zegt dat het echt te weinig is en dat het meer moet zijn, dan ga ik ervan uit dat u zegt: "Hartstikke mooi dat die begroting rond is, maar het gaat natuurlijk om de verdeling van die centen. Ik zou toch wel graag een aanzienlijk grotere investering voor Hoensbroek willen zien en daar moet dan maar bijvoorbeeld Landsfort Herle voor bloeden of uitgesteld worden, een Centrumbad of whatever."

De heer Daamen, Partij Hoensbroeks Belang

Als ik in de rede mag vallen: ik heb dat benoemd in mijn betoog. U kunt het in iBabs nalezen dat er keuzes gemaakt moeten worden. We hebben ambities uitgesproken, ook als coalitie. Als er keuzes gemaakt moeten worden ... Ik kies op het moment niet voor wat wel of niet moet doorgaan. Dat laat ik vooral aan het college over om daar met wat voorstellen voor te komen. Waar wij voor willen waken en waar wij voor staan zijn de toezeggingen die voor Hoensbroek zijn gedaan en dat verder ingezet blijft worden op de ingeslagen weg. Daar staan wij voor en daar herinneren wij heel vaak het college aan, zo vaak als het maar kan.

De voorzitter

Meneer Leers.

De heer Leers, Hart-Leers (interruptie)

Meneer de voorzitter, dank u wel. Die 500.000 euro die zijn vrijgemaakt voor Hoensbroek zijn al een paar keer gevallen. Ik heb de volgende vraag aan u: als u geheel de vrije hand had en zou mogen zeggen welke keuzes u wil maken, wat zou u dan schrappen of ombuigen om geld vrij te maken voor Hoensbroek? Ik heb een paar voorbeelden: als het aan mij ligt, dan zou ik

zeggen dit niet en met die en die zaken maken we nu geld vrij om Hoensbroek wat beter op de kaart te zetten dan alleen met die start van een 500.000 euro.

De heer Daamen, Partij Hoensbroeks Belang

Volgens mij is dat een keuze die wij als raad gaan bepalen. Wat ik hier proef, is dat er heel veel draagkracht is voor Hoensbroek. Dus ik vertrouw erop dat in de toekomst de juiste keuzes worden gemaakt - dat is ook de oproep die ik in mijn betoog doe - op basis van de raad. U bent daar onderdeel van. Dus u heeft daar ook zeggenschap in.

De voorzitter

Nog een vraag van meneer Leers.

De heer Leers, Hart-Leers (interruptie)

U hebt er bewust voor gekozen om uw eerste termijn merendeels aan Hoensbroek te wijden. U bent de Partij Hoensbroeks Belang. Ik kan me niet voorstellen dat de Partij Hoensbroeks Belang niet een aantal ideeën heeft over dat bepaalde projecten best geschrapt of uitgesteld zouden kunnen worden, waarmee geld vrijkomt in Heerlen. Ik kan me niet voorstellen dat u zegt: raadsleden, bedenk maar iets dat goed is voor Hoensbroek. U zult die gedachtegang toch ook wel hebben gehad? Welke voorbeelden heeft u dan op uw netvlies staan waarvan u zegt: dit liever niet en daarmee dus extra geld voor Gebrook?

De heer Daamen, Partij Hoensbroeks Belang

Voorzitter, het is heel simpel. Ik heb gezegd wat ik heb gezegd. Het staat in mijn bijdrage in iBabs vermeld. Nogmaals, op het moment dat er keuzes gemaakt moeten worden, maken wij keuzes.

De voorzitter

Deze vraag is twee keer gesteld en is twee keer beantwoord. Ik stel voor dat we doorgaan naar de volgende ...

De heer Daamen, Partij Hoensbroeks Belang

Voorzitter, ik wil u nog wel wat overhandigen.

De voorzitter

We krijgen nog iets. Meneer Ermers wilde nog een vraag stellen.

De heer Ermers, Ouderenpartij Heerlen

Ik heb nog een hele kleine vraag. Dank u, voorzitter. We hebben heel veel gehoord over inspraakavonden die er komen en investeringen die in het verleden al gebeurd zijn. Is de heer Daamen het met mij eens dat we het ook moeten hebben over een masterplan? Noem het zo of een bidboek dat er moet komen voor Hoensbroek. Misschien mag het wel een jaartje langer duren om uiteindelijk tot echt een beter plan te komen dan misschien wat stenen te verplaatsen.

De heer Daamen, Partij Hoensbroeks Belang

Voorzitter, het is heel simpel. Het is helder dat er een structureel plan moet komen. Wat ons betreft moet het niet uitgesteld worden. We hebben vaak genoeg wat uitgesteld. We hebben ook heel veel geïnvesteerd zoals de heer Van Zutphen zegt. Daar heeft hij een punt in. Dat is zo. Maar wat wij vooral moeten doen, is in de tussentijd tot er een concreet plan voorligt zorgen dat er wel dingen zichtbaar zijn in Hoensbroek die in de tussentijd wel kunnen gebeuren. Dus

we moeten niet afwachten. Dat willen wij niet. We hebben vaak genoeg afgewacht. We moeten nu verder. Ik hoop dat hier de hele raad – dat proef ik ook uit de bijdrages tot nu toe - daar volledig achter staat en daar op de juiste manier hun zeggenschap tentoonspreiden.

De voorzitter

Dank u wel, meneer Daamen. Dan ga ik naar de heer Bosch van de PVV.

De heer Bosch, PVV

Voorzitter, vandaag behandelen we de begroting 2025-2028. Dat is de derde begroting in deze coalitieperiode. Ook nu zien we, net als bij eerdere begrotingen, enkele tegenslagen. Zo ontvangen gemeenten in 2026 2,5 miljard euro minder. Dit tekort staat bekend als het ravijnjaar.

Wat ons opvalt, is dat er weinig aandacht is voor de impact van inflatie op de eerste levensbehoeften inclusief energiekosten die vooral middeninkomens en bijstandsgezinnen treffen. Hoewel de begroting sluitend lijkt, vragen wij ons af of er daadwerkelijk ruimte is om deze groepen te ondersteunen, zodat zij niet in de kou blijven staan nu er geen energieplafond of overheidscompensatie meer is.

Daarnaast krijgen onze burgers ook nog te maken met een verhoging van de gemeentelijke belastingen variërend van 2,8 procent tot en met 5 procent.

Wij zien een sluitende begroting, maar vinden dat er geen echte keuzes worden gemaakt. Deze begroting borduurt voort op de eerder ingezette koers zonder in te spelen op de fundamentele vraagstukken en risico's waarmee we te maken hebben. Als PVV is het onze plicht kritisch te beoordelen wat deze begroting betekent voor de inwoners van Heerlen.

Dan bezuinigingen op de gemeentelijke organisatie: het college kondigt een forse bezuiniging aan op de gemeentelijke organisatie en wij als PVV steunen dit. Echter, wij vragen ons af waar precies op bezuinigd zal worden. Moeten wij denken aan snijden in personeelskosten, apparaatskosten en investeringen? U zegt het maar.

Daarnaast constateren wij dat inwoners van Heerlen meer betalen voor minder dienstverlening. De zichtbaarheid van ambtenaren voor onze burgers is onvoldoende. Welke maatregelen neemt men om dit beeld te verbeteren?

Ambitie voor leefbare wijken: de begroting toont ambitie voor leefbare wijken, met name door het Nationaal Programma Heerlen Noord dat criminaliteit moet terugdringen. Echter, voorzitter, zijn we wel op de goede weg? Sinds de start van Heerlen Noord is de problematiek alleen maar toegenomen. Het aantal verwijzingen naar Bureau Halt is verdubbeld, winkeldiefstallen blijven stijgen en gewelddadige drugsdelicten nemen extreem toe. Ook het aantal vroegtijdige schoolverlaters zonder diploma is onacceptabel hoog.

De PVV maakt zich zorgen. Tegelijkertijd neemt de politiecapaciteit af en zijn BOA's belast met extra taken, zoals het controleren van bomen in achtertuinen. Dit alles terwijl de criminaliteit stijgt. Het college kondigt bezuinigingen aan die mogelijk ook de gemeentelijke handhaving raken. Wat voor boodschap geven wij hiermee af aan onze inwoners?

Daarnaast vraagt de PVV zich af of het college op de hoogte is van het Leefbaarheidsfonds van de Provincie Limburg. Dit Leefbaarheidsfonds heeft als doel om de leefbaarheid in steden en wijken te verbeteren. Is het college voornemens om een aanvraag te doen bij dit fonds voor bijvoorbeeld steun voor het zwembad, het Thermenmuseum, Heerlen-Noord of de bioscoop Royal?

Vanuit het Leefbaarheidsfonds kunnen ook inwonerinitiatieven worden gefinancierd. Graag zien wij dan ook dat het college informatie over deze mogelijkheid verspreidt onder onze inwoners, maar ook bij stichtingen en verenigingen. Zodat de leefbaarheid van onderop in de wijken wordt verbeterd.

Dan controle op het Nationaal Programma Heerlen Noord. Voorzitter, de PVV waardeert dat er in de begroting toch enkele pagina's zijn opgenomen over het Nationaal Programma Heerlen Noord. Toch zouden wij graag een duidelijker overzicht in de begroting zien waarin specifiek zowel de nationale middelen als gemeentelijke middelen worden benoemd. Ook de behaalde resultaten van de acties die door de medewerkers van Heerlen Noord zijn uitgevoerd. Kan het college dit toezeggen?

Dan bestaanszekerheid en het sociaal domein: als PVV zetten wij de ambitie voorop om kinderen en jongeren te laten opgroeien in een veilige en gezonde omgeving met de zorg die zij nodig hebben. Helaas tonen de feiten een ander beeld: het aantal kinderen dat opgroeit in een uitkeringsgezin is dubbel zo hoog als het landelijk gemiddelde. Heerlen heeft een hoge werkloosheid onder alleenstaande ouders in de bijstand. Dit vraagt volgens ons om actief beleid. Bestaanszekerheid en schuldenrust zijn voor de PVV van groot belang. Mensen moeten aan werk worden geholpen. Wij vragen ons af welke initiatieven de gemeente heeft ondernomen om vraag en aanbod op de arbeidsmarkt beter op elkaar af te stemmen. Kan het college cijfers geven over succesvolle bemiddelingen van werkeloze bijstandsgezinnen naar werk?

Dan de financiële situatie en schulden binnen de jeugdzorg. De situatie bij jeugdzorgaanbieder JENS is zorgwekkend. Het tekort in 2023 bedroeg 5,3 miljoen euro en dreigt in 2024 zelfs boven de 6 miljoen euro uit te komen. Wij vinden dit onacceptabel. De PVV dringt aan op snelle informatie over de resultaten van het onderzoek dat de wethouder hierover heeft aangekondigd. Het welzijn van onze jeugd en de financiële gezondheid van onze gemeente staan op het spel. Onze financiële weerbaarheid staat onder druk. De PVV blijft met klem de alarmbel luiden over onze financiële situatie. Onze schuldenratio en netto schuld per inwoner zijn zorgelijk. In 2023 bedroeg de schuld per inwoner al 5000 euro, in 2024 daalt dit naar 4826 euro, maar in 2025 stijgt het weer naar 5236 euro. Dit ligt ver boven het landelijk gemiddelde. Hoe gaat het college ervoor zorgen dat deze netto schuld per inwoner de komende jaren eindelijk afneemt?

Daarnaast vragen wij het college: welk plan heeft het om de algemene reserves te versterken en de schuldverhoudingen te verbeteren? Wat is er gebeurd met de afspraak om 2 procent van de gemeentebegroting, zijnde 12 miljoen euro, als reserve aan te houden?

Moeten de ambitieuze plannen van het college niet even een pas op de plaats gaan maken? We gaan nu een pakket van bezuinigingen aan. In 2026 komt er ook nog een ronde bezuiniging aan, maar we gaan wel weer leningen aan? Wie gaat deze kosten betalen? Moeten onze inwoners weer inleveren? Gaan we van kwaad naar erger in plaats van goed naar beter?

Tot slot vragen wij ons af waarom de eerder afgesproken verlaging van de hondenbelasting in 2025 niet wordt nagekomen. Wij zien dat de belasting in zijn geheel 30.000 euro minder is begroot wegens het verminderde aantal honden, maar onze inwoners betalen nog steeds evenveel hondenbelasting als in 2024. Waarom houdt het college zich niet aan de afspraken? Wat is de einddatum van het afbouwen van de hondenbelasting?

Dan woningbouw: voorzitter, daarnaast is de woningnood in Nederland urgent en raakt ook onze inwoners diep. De vraag naar betaalbare en geschikte woningen is groter dan ooit en het is aan ons als gemeenteraad om hier met daadkracht op te reageren. Het bouwen van nieuwe woningen is geen luxe, maar noodzaak.

Wij willen daarom van het college weten of het woningbouwprogramma nog op schema ligt. Zijn we op koers om de eerder afgesproken 7.500 woningen te realiseren binnen de gestelde termijn? Zijn er belemmeringen die dit tempo vertragen en wij niet meer aan onze afspraak kunnen voldoen?

Daarnaast gaat het ook over werkgelegenheid. De noodzaak om meer woningen te bouwen, gaat gepaard met een grote vraag naar werk. Hebben wij wel nog voldoende ruimte om de huidige bedrijventerreinen te kunnen uitbreiden of te revitaliseren? Kan het college dit inventariseren? Tot zover in eerste termijn.

De voorzitter

Dank u wel. Zijn er vragen aan de heer Bosch? De heer Nefjodov.

De heer Nefjodov, GroenLinks (interruptie)

Ik heb een wat algemenere vraag. Die is namelijk de reactie van de PVV Heerlen op het recente stemgedrag van de PVV Nederland inzake Zuyderland. Welke voornemens heeft u wellicht om uw partij van gedachte te doen veranderen op landelijke schaal voor zover u die voornemens zou hebben?

De heer Bosch, PVV

Nee, wij hebben helemaal geen invloed op de gedachtegang van wat men landelijk doet. Wij zijn autonoom. Hier in Limburg en zeker in de gemeente Heerlen doen wij wat wij willen en niet wat landelijk gebeurt. We volgen de grote lijnen wel, maar niet specifiek stemgedrag wat men landelijk handhaaft.

De heer Nefjodov, GroenLinks (interruptie)

Ik snap dat u kan afwijken van de landelijke PVV-lijn. Maar kunt u ook enige lobby verrichten? Ik neem aan dat u een netwerk heeft binnen de PVV. Kunt u enige lobby verrichten die zou reiken tot aan de invloedssfeer van de heer Wilders, die toch wel hoofdverantwoordelijk is voor de afwijzende stem inzake dit dossier.

De heer Bosch, PVV

Nee, ik denk dat wij daar niet zo dichtbij kunnen komen. We kunnen er wel bij komen, maar we hebben in ieder geval niet de invloed dat we daar iets aan kunnen veranderen.

Voorzitter

Het laatste van meneer Nefjodov.

De heer Nefjodov, GroenLinks (interruptie)

U geeft aan dat u wel zodanig dichtbij kan komen, maar dat u niet iets gaat veranderen. U kan dit wel. U wil dit niet. Mijn vraag is dan: waarom ...

De heer Bosch, PVV

U maakt nu een conclusie. U zegt: u kan het wel en u wilt het niet. Nee. Nogmaals, wij zijn autonoom. Ik zou dat ook niet iedere keer willen als ik een gemeenteraad heb gehad en Wilders het er niet mee eens is. Maar we zitten ook niet in de materie. Ik weet niet hoe ze er landelijk mee omgaan.

De voorzitter

Helder. Meneer Dragstra.

De heer Dragstra, D66 (interruptie)

Dank u wel, voorzitter. Meneer Bosch heeft het over het Programma Heerlen Noord. Volgens meneer Bosch moet het onder andere de criminaliteit terugdringen. Meneer Bosch stelt de vraag of we hier wel op de goede weg zijn. Hij stelt ook dat sinds de start van het Programma Heerlen Noord de problematiek is toegenomen. Hij noemt daar een aantal voorbeelden bij, zoals het aantal verwijzingen van bureau Halt bijvoorbeeld. Dat kan ook doordat problemen nu juist wat meer worden aangepakt. Ik hou het kort. De winkeldiefstal stijgt op alle plekken. Heeft dit wel

een relatie tot het programma Heerlen Noord en erkent u ook dat dit een programma is wat generatie lange problematiek moet aanpakken? Hoe zou u het anders dan aanpakken?

De heer Bosch, PVV

Nee, ik zou het niet anders kunnen aanpakken. Heerlen Noord begint eigenlijk nu pas goed uit de stapel te komen. We hebben de landelijke trend gevolgd hierin. Er worden landelijke cijfers aangehouden. Maar ik denk niet dat je daar het Nationaal Programma de schuld van zou moeten geven. Absoluut niet. Dan zou niet fair zijn.

De heer Dragstra, D66

Dank u wel. Dat is goed om te horen. Ik heb nog een tweede vraag. Want u heeft het over het pakket aan bezuinigingen wat wij als gemeente moeten doorvoeren. Is dat niet juist wat het kabinet heeft doorgevoerd? Het kabinet had juist de kans om die bezuinigingen niet aan de gemeente door te rekenen.

De heer Bosch, PVV

Maar ik denk dat wij hier over onze eigen bezuinigingen gaan en niet dat het kabinet zich hier mee bemoeit. Het is inderdaad een landelijke bezuiniging en het zal veel meer ingetekend worden of niet ingetekend worden. Dat weet ik niet. Ook daar beslissen wij niet over. Daar hebben wij geen invloed op. Dat willen we ook niet.

De voorzitter

Meneer Kockelkorn.

De heer Kockelkorn, VVD (interruptie)

Dank u, voorzitter. Een beetje doorgaande op mijn buurman: u reflecteerde net op het Programma Heerlen Noord. U zegt dat u daar geen andere oplossing heeft en dat u dit misschien ook zo zou aanpakken. Het is echt een programma voor een generatie. U heeft zojuist een inkijkje gegeven in hoe de landelijke lijnen naar de landelijke PVV-fractie lopen. Er is onlangs een motie in de Tweede Kamer geweest waarin tot 2028 die funding voor dat programma wordt vastgesteld. Daar heeft de PVV landelijk als enige partij samen met FVD tegen gestemd. Hoe reflecteert u daar dan op als lokale fractie?

De heer Bosch, PVV

Nogmaals, daar ga ik niet op in. Ik vind het niet goed dat ik landelijk vanuit de gemeentepolitiek de mensen voor de voeten ga lopen. Ik zit niet goed en diep genoeg in die materie. Ik kan dat niet beoordelen. Ik weet niet wat de beweegredenen zijn om tegen te stemmen. Dat weet ik dus niet. Dan zou het slecht zijn als ik hier een oordeel ga afgeven.

De voorzitter

Meneer Verreck.

De heer Verreck, PvdA (interruptie)

Dank u wel, meneer de voorzitter. Ik was bang dat u mij vergeten was. Ik moet constateren dat die partij – als je van een partij mag spreken met één lid – een wonderlijke structuur heeft. Een landelijke partij heeft over het algemeen relaties tussen afdelingen, landelijk en vice versa. Maar blijkbaar zit er een soort scheidslijn tussen de PVV en ... Ik weet niet hoe je het moet noemen. Is het nu een beweging of een partij? Volgens mij is het geen politieke partij. Het is een eenmansfractie. Het is een eenmanspartij, want er is één lid. Ik weet niet waar u lid van bent.

Dus u noemt zich PVV, maar waar u lid van bent weet ik niet goed. Ik heb een vraag die gaat over de werkgelegenheid. U heeft het over werkgelegenheid en over het woningbouwprogramma. Wie gaat die woningen bouwen? Heeft u daar vanuit uw lokale PVV-achtig iets een beeld bij wie dat moet gaan doen? Want ik weet dat niet. Misschien heeft u er wel een idee bij.

De heer Bosch, PVV

Als u het niet weet, dan weet ik het al helemaal niet meneer Verreck. Ik bedoel: het is toch een open deur? Aannemers gaan woningen bouwen en ontwikkelaars die interesse hebben, ontwikkelen het.

De heer Verreck, PvdA (interruptie)

Maar met welke handen? We hebben volgens mij een enorm tekort op de arbeidsmarkt. Ik vraag me af welke handen die woningen gaan bouwen.

De heer Bosch, PVV

Er zullen handen komen. Die komen van het buitenland of weet ik veel waar ze vandaan komen. Dat hebben we de laatste jaren ook al gedaan. Maar we hebben een opgave. Wij hebben zelf als gemeente gezegd: we bouwen 7.500 woningen tot 2030. Als je dat toegezegd hebt, dan moet je dat ook waarmaken met alle problematieken die daarbij komen. Toen we het gezegd hadden, wisten we natuurlijk nog niet dat de arbeidsmarkt zo nijpend ging worden.

De voorzitter

Laatste vraag van meneer Verreck.

De heer Verreck, PvdA (interruptie)

Die laatste opmerking is natuurlijk verre van de waarheid, want dat is natuurlijk niet zo. We weten al jarenlang dat die arbeidsmarkt zich zo gaat ontwikkelen, als je de normale CBS-cijfers volgt. Maar ik hoor u vooral zeggen dat een gedeelte van die handen uit het buitenland komt. Is dat uw mening en bent u het ermee eens? Is dat iets waar u zich senang bij voelt? U bent er akkoord mee als die handen uit het buitenland komen?

De heer Bosch, PVV

Ja, dat is een oplossing.

De heer Verreck, PvdA (interruptie)

Duidelijk, dank u wel.

De voorzitter

Meneer De Groot.

De heer De Groot, Ouderenpartij Heerlen (interruptie)

Dank u, voorzitter. Ik wil toch nog even terugkomen op een paar vragen die zojuist zijn gesteld in relatie tot het ziekenhuis, maar ook het standpunt van de PVV Heerlen in relatie tot het Nationaal Programma Heerlen Noord. U zit hier in de gemeenteraad Heerlen namens de PVV. Het kan er bij mij toch niet in dat op het moment dat er thema's zijn die de bevolking hier in de regio en dus in Heerlen zodanig raken - zoals het ziekenhuis en zo'n Programma Heerlen Noord - dat u dan zegt: "Dat is de landelijke lijn die gevolgd wordt. Daar heb ik me onvoldoende in verdiept qua materie." Je zou toch juist mogen verwachten als het hier specifiek in het Heerlense

dusdanig speelt, u wel degelijk u zou moeten verdiepen in de materie om daar ook vanuit uw regionale positie een standpunt in te kunnen innemen. Dat is vraag een. Bent u dat met mij eens?

Een tweede vraag die ik heb, ook in relatie tot het ziekenhuis, is dat u nog niet zo lang geleden samen met de meeste fractievoorzitters een verzoek heeft ondertekend richting de burgemeester om CZ ter verantwoording te roepen voor wat betreft haar rol rondom het welzijn, hun zorgrol, ook in het kader van het Nationaal Programma Heerlen Noord. Daar heeft u dus wel een duidelijk standpunt ingenomen. Recent is het krantenartikel verschenen dat PVV Nederland ten aanzien van het geboortecentrum het eigenlijk laat afwegen en nu ineens, op zijn plat gezegd, de keutel intrekt. Dan zou je toch mogen verwachten gezien het belang dat u hier heeft en uw verantwoordelijkheid naar de inwoners van Heerlen, dat u daar een standpunt over heeft?

De heer Bosch, PVV

Wij hebben zeker een standpunt, omdat wij het Nationaal Programma Heerlen Noord altijd gesteund hebben. Dat weet u zelf ook. Daar herinnert u mij aan. Dus wij hebben ons eigen standpunt hier ingenomen. Maar wij hebben zeer weinig invloed op wat in Den Haag gebeurt. Nogmaals, ik weet niet exact ... Ik ken de motie niet. Die informatie hebben wij niet. Er is geen constante lijn van ons naar Den Haag. Het is niet zo makkelijk om daar achter te komen.

De voorzitter

Meneer Janssen.

De heer Janssen, Jongerenpartij Heerlen (interruptie)

Dank u wel, voorzitter. Voor mij is het een duidelijk verhaal. Wat ik goed vind om te horen is dat meneer Bosch echt met Heerlen bezig is. Ik hoor ook heel veel partijen over het Nationaal Programma Heerlen Noord. We vinden het met zijn allen belangrijk dat we die langjarige marathon gaan lopen. Wellicht heeft u al de gelegenheid gehad om naar de motie van de Jongerenpartij te kijken die daarbij woord zet en langjarig ervoor zorgt dat we middelen ter beschikking gaan stellen en dat we dit als raad goed bij kunnen houden van wat de gemeente nu zelf doet. We vragen er met zijn allen al heel lang naar. Hoe kijkt u tegen die boodschap aan en bent u als PVV Heerlen of beter gezegd als raadslid meneer Bosch net zoals al die andere raadsleden bereid om onze motie op dat front te steunen?

De heer Bosch, PVV

Meneer Janssen, ik heb die motie nog niet goed gelezen. We zullen die dadelijk lezen. Daar gaat het niet om. We zullen ons oordeel erover vellen. Als die motie goed is, dan zullen we die steunen. Maar ik kan het zo niet toezeggen.

De voorzitter

Dat gaan we morgen doen. Meneer Leers.

De heer Leers, Hart-Leers (interruptie)

Meneer de voorzitter, dank u wel. Ik hoor de heer Bosch namens de PVV zeggen richting Den Haag: wat daar gebeurt en die contacten ... U heeft zonder meer wel goede contacten bij de provincie Limburg en mogelijk via de provincie een andere ingang in Den Haag. Is het dan niet zaak als er zo veel speelt in Heerlen waar een grote landelijke partij mogelijk een positieve invloed op kan hebben, om eens een dobber uit te gooien, al is het via de provincie, in Den Haag en een aantal van uw Tweede Kamerleden of wellicht uw voorman uit te nodigen voor een rondje Heerlen en ter plekke bij te praten over wat hier de situatie is? Dan gaat het niet alleen over het

ziekenhuis of alleen over onveiligheid, maar in het algemeen, om zo de contacten wat te versterken in de hoop daarmee vanuit Den Haag en uw landelijke fractie wat meer oog voor Heerlen te krijgen. U kunt contacten laten ontstaan of deze verstevigen waar wij mogelijk als Heerlen ons voordeel mee kunnen doen.

De voorzitter

Meneer Bosch.

De heer Bosch, PVV

We kunnen dat natuurlijk overwegen. Nogmaals, meneer Leers, het is niet zo makkelijk als u zegt. Er zijn natuurlijk overvolle agenda's. Maar goed, we zullen het meenemen en overwegen.

De heer Leers, Hart-Leers (interruptie)

Meneer de voorzitter, ik begrijp dat er overvolle agenda's zijn. Ik begrijp ook dat je dit niet van vandaag op morgen regelt, maar ik kan me toch wel voorstellen dat het voor de zomer mogelijk moet zijn om een delegatie van de Tweede Kamerfractie van de PVV hier in Heerlen te kunnen ontvangen en aan hen te laten zien hoe de vork in de steel zit. Bent u van plan of wilt u zich de moeite getroosten om in ieder geval te kijken of dat voor elkaar gebokst kan worden?

De heer Bosch, PVV

Dat heb ik u zojuist al toegezegd. Dat gaan we doen. We gaan er wel naar kijken dat we die mensen hier krijgen.

De voorzitter

Meneer Van Zutphen.

De heer Van Zutphen, SP (interruptie)

Voorzitter, volgens mij maakt de heer Bosch zich er wel heel makkelijk van af als hij zegt: dat is landelijk en daar hebben wij niks mee te maken. Boven uw kandidatenlijst van de gemeenraadsverkiezingen - dat is ook de naam hier van uw fractie - stond PVV. Dat mag alleen als meneer Wilders zijn handtekening heeft gezet om dat toe te staan. Als u nu uw partij een andere naam geeft, bijvoorbeeld Heerlense Vrijheidspartij of iets dergelijks, dan heeft u het recht om te zeggen dat u daar niks mee te maken heeft. Maar om nu te doen alsof u er niks mee te maken heeft, terwijl uw partij het ravijnjaar mede ondersteunt en terwijl uw partij zo ongeveer als enige stemt tegen steun voor het Programma Heerlen Noord, dat vind ik wel erg goedkoop. Laat staan als uw partij dan ook nog eens tegen het ziekenhuis en voor meer arbeidsmigranten stemt. Maar goed, u noemt ook de gevolgen van de inflatie voor de inwoners van Heerlen. Dat ben ik helemaal met u eens. Maar bent u er zich ook van bewust dat er een hele grote extra inflatie gaat aankomen voor die Heerlenaren die gebruik maken van de sportschool of die met hun kinderen naar het theater willen voor Kabouter Plop of wat dan ook? Die gaan 12 procent extra btw betalen. De btw gaat van 9 naar 21 procent. Wat vindt u daar dan van?

De heer Bosch, PVV

Ik vind dat we daar eigenlijk een andere oplossing voor zouden moeten kunnen vinden. Er zullen best dekkingsverschillen zijn waar ze het anders kunnen aanpakken. Maar nogmaals, dat kan ik vinden. Alleen boven in Den Haag doen ze natuurlijk wat ze zelf willen en niet wat ik vind. Want het is gewoon landelijk.

De heer Van Zutphen, SP (interruptie)

Dan moet u zich de Heerlense Vrijheidspartij noemen en die naam PVV afschaffen.

De heer Bosch, PVV

Dat is wat u zegt. Dank u.

De voorzitter

Dank u wel, meneer Bosch. We gaan naar meneer Van den Berg van de VVD. Ik roep nogmaals iedereen op die vragen stelt om het kort te houden, want we gaan geweldig.

De heer Van den Berg, VVD

Voorzitter, college en collega's van de raad: 100.000. De een wil 100.000 volgers op sociale media, de ander ziet dit graag in euro's op zijn bankrekening en de derde is blij dat zijn auto de 100.000 kilometer haalt. En wij voorzitter, Heerlen spreekt de ambitie uit om in de komende decennia te groeien naar 100.000 inwoners. Met de uitdaging komt ook realiteitszin om de hoek kijken. Ik noem er een paar. Hoe gaan we voor onze inwoners kwalitatief goed en betaalbaar wonen realiseren? Hoe behouden, maar vooral hoe trekken we talenten voor onze stad en regio aan? Hoe faciliteren we groeiperspectief voor ondernemerschap in onze stad en regio? Hoe creëren we voor onze inwoners een inspirerende omgeving voor werk-privébalans? Het zijn samenhangende vragen waar we al vele ingrediënten voor in huis hebben om het voor elkaar te krijgen. Maar het is niet zo dat we op de cruise-control kunnen varen. We moeten durven, vernieuwen en opschakelen, zodat anderen niet weer voor ons gaan afschalen.

Voorzitter, een uitdaging is ook de financiële werkelijkheid. De herijking van het gemeentefonds raakt een stad als Heerlen hard, zeker in een stad waar relatief veel mensen wonen die voor inkomenssteun afhankelijk zijn van onze gemeente. Het is dan ook noodzakelijk dat we in tijden van financieel-economische onzekerheid en stijgende kosten kritisch moeten stilstaan bij onze financiën. Een bezuiniging van grosso modo 5 procent kan in eerste instantie ontmoedigend lijken, maar laten we ons niet verlammen door angst. In feite biedt deze herijking ons de kans om de tering naar de nering te zetten en een solide basis voor de toekomst te creëren. De impact van deze operatie zal voelbaar zijn in de hele stad en het is onvermijdelijk dat niet iedereen ongeschonden uit deze crisis komt. Het is belangrijk dat alle partijen in Heerlen samenwerken om de gevolgen van deze bezuinigingen het hoofd te bieden. Dit vraagt om open communicatie, betrokkenheid en draagvlak in de samenleving. Kan het college aangeven hoe zij dit gaat communiceren?

Daarnaast is begroten ook kiezen, waarbij je er niet aan ontkomt om plannen uit te stellen en soms zelfs af te stellen. U legt deze raad, met deze begroting uw herijkte keuzes voor. Daarover namens onze fractie enkele vragen, voorzitter. U legt de bezuinigingen voor een groot deel bij onze burgers. Dat wil zeggen: u verhoogt de woonlasten ver boven de inflatie. Kunt u aangeven of dit een incidentele actie is of dat die doorloopt tot en misschien zelfs na 2028?

De staat van de reserves is substantieel. Moeten alle reserves zoals genoemd in stand blijven, met andere woorden zijn ze nog actief of kunnen enkele reserves op gaan in de algemene reserve om van daaruit middelen in te zetten ter compensatie van de lastenverzwaring en/of investeringen?

Voorzitter, hoe zit dat nu met het zwembad in de kerk? Is het correct dat we wel een voorbereidend onderzoek hebben gedaan, maar op dit moment de pauzeknop hebben ingedrukt? En zo ja, hoe komt dat tot uitdrukking in de begroting? En in het verlengde hiervan: welke ambities zijn nog niet verwerkt in de begroting en kunt u daar een prioritering aan geven?

Voorzitter, voor de VVD is het belangrijk dat de financiën, meerjarig, ook na 2028 op orde zijn. Want je wilt een volgende raad en college niet opzadelen met onmogelijkheden. In het verlengde hiervan legt de VVD een motie voor.

Voorzitter, wonen is altijd een bijzonder aandachtsveld voor de VVD. Zo constateren we dat dit thema al jaren gespreksstof is, maar de prestatie achter blijft bij de verwachtingen. Zo namen we bij de algemene beschouwingen van 2023 een motie aan waarbij wij u vroegen deze raad binnen zes maanden te informeren op welke wijze u een faciliterende invulling gaat geven aan een actiever grond- en vastgoedbeleid om onder andere woningbouwinitiatieven te ondersteunen en meer in het bijzonder grondgebonden woningen bij voorkeur levensloopbestendig.

Kunt u aangeven wat u hiermee heeft gedaan? Dat we gisteren een persbericht mochten ontvangen over het Nieuw Heerlens Woonfundament is hoopvol en we kijken dan ook uit naar de behandeling begin 2025.

33 procent van de werknemers die in Heerlen werken, wonen niet in Heerlen. Een belangrijk argument om er niet te gaan wonen is dat onze stad kennelijk niet aantrekkelijk is en omdat er ook geen passende woningen zijn. Het ontbreekt bijvoorbeeld aan aantrekkelijke grondgebonden woningen in de categorie van 350.000 tot 600.000 euro. Het zijn woningen zowel onder- als iets boven de NHG-grens. Hoewel het aanbod de vraag bepaalt, ontbreekt er aanbod dat afgestemd is op de vraag. Het aanbod van woningen in Heerlen moet beter. Zo gaat er veel aandacht naar huurwoningen van corporaties uit, zie bijvoorbeeld de RIB van maart van dit jaar, prestatieafspraken jaarschijf 2024 met het onderliggend STEC-rapport. Begrijp ons niet verkeerd, sociale- en reguliere huurwoningen zijn belangrijk voor de woonbalans in onze stad. Wij zijn echter van mening dat een eigen koophuis cruciaal is voor het aantrekken van jonge professionals en gezinnen die op zoek zijn naar een duurzame woonplek. Wat ons betreft is het de schakel in de ketting om naar 100.000 inwoners in onze stad toe te werken. Maar let wel: ambitie hebben is een, plannen voorbereiden is twee en realiseren is drie. Vooralsnog blijft het hangen bij veel praten.

Voorzitter. Vanuit dat gegeven kan ik aangeven dat marktpartijen steen en been klagen over de traagheid van handelen door de gemeente Heerlen. Ze geven aan dat de gemeente besluiteloos is, veel onnodige drempels opwerpen, hetgeen resulteert in onnodig tijdverlies en onnodige extra kosten. Feedback op initiatieven en procedures lopen zo lang dat er zelfs ontwikkelaars Heerlen links laten liggen. Het is vaker tegen elkaar, soms zelfs tot aan de rechtbank, in plaats van naast elkaar staan. Dat moet anders. Zo roepen wij u op om net als de bestuurders van een 14-tal grote steden in samenwerking met marktpartijen zich aan te sluiten bij het initiatief Citydeal Toekomstbestendig Bouwen om steden duurzamer, gezonder en sneller te laten groeien. Want zoals u wellicht weet, gaat het kabinet een realisatiestimulans woningbouw voor gemeenten invoeren waarbij niet het plan, maar de prestatie wordt beloond.

Voorzitter, in het verlengde hiervan: hoe gaat het college er voor zorgen dat er meer tempo gemaakt wordt in de besluitvorming van bouwinitiatieven? Hoeveel grondgebonden koopwoningbouwplannen zijn nu in procedure? Hoe gaat u actiever faciliteren bij het zogenaamde straatje bij bouwen? Waar kunnen wij u bij de komende algemene beschouwingen op aanspreken?

Voorzitter, talenten aantrekken is ook letterlijk werknemers aantrekken voor je bedrijf en daarmee onze stad. Denk bijvoorbeeld aan de woonbehoefte waar ik zojuist aan refereerde. Maar dat geldt ook voor het aantrekken van werkgevers die op hun beurt weer aantrekkelijke werknemers willen. Het nieuwe narratief vraagt om vernieuwende ideeën, maar roept ook op om samen op te trekken. Samen met het bedrijfsleven en instellingen moeten we initiatief, lef en doorzettingsvermogen tonen. Hoe geweldig zou het zijn als we morgen en het liefst samen met de Rijksoverheid een groeifonds oprichten waar toekomstige werknemers van cruciale

bedrijven die komen wonen en werken in Heerlen of Parkstad, tijdelijk een maandelijkse bijdrage krijgen in bijvoorbeeld hun huisvestingslasten of anderszins. Iedereen kent nog wel de premie-A-regeling uit de jaren 80 en de jaren 90. Wat ons betreft is het een fonds waar ook bedrijven of nader te kwalificeren stakeholders in kunnen participeren om het voor nieuwe werknemers aantrekkelijk te maken om in onze stad te komen leven.

Voorzitter, voor de VVD is dit aanleiding om een motie in te brengen om dit te gaan onderzoeken en raad voor de zomer van 2025 te informeren.

Voorzitter, een andere belangrijke schakel in de reputatie van onze stad is veiligheid en het veiligheidsgevoel. Het baart de VVD zorgen dat een aantal indicatoren fors toenemen in de laatste twee jaar. Een paar voorbeelden: verwijzingen naar bureau Halt stegen met 145 procent, winkeldiefstallen stegen met 65 procent, geweldsmisdrijven stegen met 20 procent, vernielingen stegen met 22 procent en drugs misdrijven stegen met 67 procent.

Voorzitter, we hebben in het verleden veel bereikt met Operatie Hartslag. Het is daarom zaak om de problematiek niet door de vingers te laten glippen. De VVD staat daarom pal achter dit college in haar strijd voor meer politiecapaciteit. Tegelijkertijd zullen we zelf zeer kritisch moeten kijken waar we onze BOA capaciteit op in willen zetten. Wat de VVD betreft is dat niet de klikkende Heerlenaar die belt omdat zijn buurman te veel snoeit.

Voorzitter, ik ga afronden. Nog te vaak merken we in onze stad een sfeer van negativisme. Zelfmedelijden, slachtofferschap en het aanwakkeren van boosheid, net als betutteling en onnodige regelgeving. Als we blijven benadrukken dat we sociaal zwak staan, dat er veel armoede is, dat het opleidingsniveau lager ligt dan elders in het land en dat verandering ver weg lijkt, dan zal dit ook zo blijven. We bieden als stad volop kansen, maar het vraagt van het individu de moed om die uitgestoken hand aan te nemen. Er zijn goede voorbeelden in de stad, zoals bij de Bovengrondse Vakschool waar welwillende mensen met een steuntje in de rug de juiste richting inslaan. We moeten duidelijk blijven maken dat iedereen zelf verantwoordelijkheid draagt voor zijn of haar toekomst. Achterstand hoeft geen vaststaand gegeven te zijn. De VVD gelooft dat we kunnen ombuigen en nieuwe wegen kunnen inslaan, mits we vertrouwen op het lef, de creativiteit en het doorzettingsvermogen van onze inwoners en ondernemers. Laten we kansen blijven maken voor onze huidige en toekomstige inwoners van onze stad. Dank u wel.

De voorzitter

Dank u wel. Zijn er vragen aan de heer Van den Berg? Ik zie meneer De Groot, meneer Van Zutphen en meneer Nefjodov. Meneer De Groot.

De heer De Groot, Ouderenpartij Heerlen (interruptie)

Dank u, voorzitter. Ik wil specifiek terugkomen op datgene wat de heer Van den Berg aangeeft rondom de verhoging van de woonbelastingen. Als ik het me goed herinner, stelde hij de vraag: hoe gaat dat dadelijk na 2028 er structureel uit zien? Maar ik ga ervan uit dat de heer Van den Berg dat onderdeel heeft opgepikt in mijn betoog. Namelijk dat wij een motie gaan indienen, omdat wij vinden dat datgene wat de inflatiecorrectie op dit soort belastingen ... Die is nu 2,8 procent. Wij gaan hem nu naar 5 procent verhogen. Even los van of dat structureel is of niet, hoe staat de VVD daartegenover? Te meer omdat we natuurlijk hebben afgesproken dat we zo zullen handelen dat we de Ladder van Lodewijks zouden hanteren. Het was nota bene een initiatief van een partijgenoot van u, waarbij we als allerlaatste in een bezuinigingsoperatie de belastingen voor de burgers zouden gaan verhogen. Dus ik ben heel erg benieuwd hoe de VVD hierin staat. Ik ga ervan uit dat ze onze motie in dat kader zullen ondersteunen.

De voorzitter

Meneer Van den Berg.

De heer Van den Berg, VVD

Op het laatste kan ik u aangeven dat we zeer zeker goed naar die motie gaan kijken. Natuurlijk zijn de lasten voor onze burgers een belangrijk onderwerp. Maar stelt u nou eens voor dat de gemeente Heerlen een bedrijf is. Eigenlijk is het ook wel een bedrijf. Waar we mee van doen hebben, is natuurlijk het spel van de kosten en het maken van de keuzes daarin. Daar hoort bij dat je moet kijken waar je de centen vandaan haalt en waar je de centen bij inzet. Ik zei ook in mijn betoog dat we niet angstig hoeven te zijn voor een grosso modo 5 procent bezuiniging op het geheel om onze ambities waar te kunnen maken. We moeten juist kijken welke goede afwegingen we daarin maken. Als we kijken naar die Ladder van Lodewijks, dan ga ik ervanuit dat voor het college – en zij zullen dat ongetwijfeld in hun beantwoording naar voren laten komen – een van de laatste stappen juist is geweest om deze verhoging van de onroerende zaakbelasting te doen om deze begroting integraal voor elkaar te krijgen. Op uw antwoord of ik ga kijken naar mijn motie: ja, daar gaan we goed naar kijken. We gaan zeker goed luisteren naar wat de reflectie van het college hierop is.

De voorzitter

Aanvullend, meneer De Groot.

De heer De Groot, Ouderenpartij Heerlen (interruptie)

Mag ik dan concluderen dat u er op voorhand al van uitgaat dat het college goed heeft gekeken naar al die andere stappen die voor een belastingverhoging liggen in de kader van de Ladder van Lodewijks, dat dit voldoende uitgenut is en daar geen enkele andere mogelijkheden meer zijn om de begroting kloppend te maken dan behalve die verhoging naar 5 procent van de woonbelastingen? Mag ik dat zo concluderen?

De heer Van den Berg, VVD

Ja, vooralsnog heb ik er alle vertrouwen in dat dit college de juiste keuzes en afwegingen heeft gemaakt om dit aan ons voor te leggen.

De voorzitter

Dank u wel, meneer Van Zutphen.

De heer Van Zutphen, SP (interruptie)

Voorzitter, ik kijk met enige sympathie naar uw motie groeifonds. Maar ik zie daar wel addertjes onder het gras. We gaan voor mensen met wie het misschien best wel redelijk gaat toch maar woonlasten betalen. Ik kan me voorstellen dat je dit dan in sommige gevallen doet als dat echt van strategisch belang is voor de gemeente Heerlen. Dan noem ik een duidelijk voorbeeld: het ziekenhuis. We hebben net in onze bijdrage gezegd: wij zijn graag aan zet om nu voor extra personeel van het ziekenhuis te zorgen. Bent u het met mij eens dat je dit echt wel heel selectief moet doen in plaats van willekeurig voor iedereen die in Heerlen komt wonen met een redelijke beurs de woonlasten te gaan betalen?

De heer Van den Berg, VVD

Meneer Van Zutphen, ik zie het als volgt: met mijn betoog en met de motie die ik inbreng, plant ik een zaadje in Heerlense grond. Het is aan de hoveniers hier achter mij om ervoor te zorgen dat dit een mooi boompje gaat worden en op welke wijze zij dat met de allerbeste kunstmest gaan voorzien, zodat we daar een boom hebben om die stip aan de horizon te hebben van die 100.000 inwoners in onze stad. Het is aan hen. Ik zou bijna zeggen: geef ze daar de vrijheid om

dat te onderzoeken wat in het belang van onze stad is. Daarbij moet er rekening mee worden gehouden dat als we een hele hoop miljonairs aantrekken – wat best goed is voor onze stad en onroerendezaakbelasting enzovoorts – dat dit misschien een andere bijdrage is dan de verpleegkundige die ervoor kiest om toch in het mooie zuiden en onze stad te komen wonen, omdat we hier een ziekenhuis hebben waar uitdagingen zijn en waar ze net zoveel verdient als in het ziekenhuis in Amsterdam.

De voorzitter

Aanvullende vraag in het kader van eigen huis en tuin.

De heer Van Zutphen, SP (interruptie)

Voorzitter, kunnen we die mensen achter u inhuren om de heg te snoeien bij mij thuis?

De heer Van den Berg, VVD

Als het een beetje snoeien is wel. Maar als het echt om kappen gaat, dan hoop ik niet dat zij uit de benen komen.

De voorzitter

En nevenactiviteiten moeten wel bij de voorzitter worden gemeld.

De heer Van den Berg, VVD

Ja, precies.

De voorzitter

Meneer Nefjodov.

De heer Nefjodov, GroenLinks (interruptie)

De VVD noemt veiligheid als prioriteit, maar spreekt alleen over repressieve maatregelen zoals politie en BOA's. Waarom heeft u in uw betoog geen aandacht geschonken voor preventieve maatregelen zoals jeugdprogramma's, buurtcohesie en sociale projecten die criminaliteit bij de wortels aanpakken?

De heer Van den Berg, VVD

Daar heb ik geen aandacht aan geschonken, want we hebben een enorme brij in dit huis van heel veel regeltjes en heel veel zaken die we voor mensen inmiddels al regelen. Als je bij wijze van spreken naar de gemeente Heerlen belt, dan krijg je altijd eerst de burgemeester aan de lijn. Als je daaraan het probleem voorlegt, dan is er altijd ook wel iets te vinden daarin. In mijn betoog heb ik de vinger willen leggen op problemen die er in onze stad zijn. Ik ben dadelijk benieuwd naar de reflectie van de man die altijd als eerste aan de telefoon is hier als je de gemeente Heerlen belt naar aanleiding van deze cijfers.

De voorzitter

Dat gaat zeker gebeuren. De heer Leers.

De heer Leers, Hart-Leers (interruptie)

Meneer de voorzitter, dank u wel. Ik hoorde meneer Van den Berg spreken over toename van allerlei negatieve cijfers. Daarmee had hij een vergelijking voor alleen in Heerlen. Kan hij bevestigen dat als je die cijfers vergelijkt met het landelijk gemiddelde, die cijfers nog vele malen hoger zijn en daarmee nog negatiever pieken?

De heer Van den Berg, VVD

Bedoelt u dat de cijfers landelijk hoger zijn of zijn ze in relatie in Heerlen veel hoger?

De heer Leers, Hart-Leers (interruptie)

Ik neem aan dat toen u uw betoog schreef dat u de cijfers heeft bekeken en het voorgaande jaar in Heerlen heeft bekeken, maar dat u die cijfers ook heeft afgezet ten opzichte van landelijke cijfers. Als u ze dan afzet ten opzichte van de landelijke cijfers zoals het hier in de stukken staat, dan zie je dat het merendeel van de cijfers in Heerlen een heel behoorlijk stuk hoger ligt dan het landelijk gemiddelde en nog veel hoger dan als je onderlinge Heerlense jaren met elkaar gaat vergelijken. Heeft u dat gezien of gaat u dat nog even naslaan? Want dat maakt het er zeker niet beter op.

De heer Van den Berg, VVD

Nee, maar dat heb ik gezien. Daarom is het juist zorgelijk. Wij moeten er bovenop zitten, om ervoor te zorgen dat deze cijfers omgebogen worden, want het is natuurlijk diep en diep triest als je kijkt naar de landelijke cijfers en naar waar onze jeugd aan het ontsporen is. Ik durf bijna te stellen dat je het misschien helemaal niet meer fatsoenlijk omgebogen krijgt. Moet je heel veel aandacht geven aan doelgroepen die toch niet willen ombuigen of moet je juist investeren in mensen waar je wel wat mee kan?

De voorzitter

Dank u wel. Er is nog een vraag van de heer Van Zutphen.

De heer Van Zutphen, SP (interruptie)

Voorzitter, er stond van de week een interessant artikel nota bene in de Limburger over het verschil in criminaliteitsaanpak tussen Zweden en Denemarken. Ik weet niet of u dat gelezen heeft, maar anders zou u dat zeker moeten doen. In Zweden is alleen repressie en dat blijkt niet te werken. In Denemarken is er een combinatie van repressie en zorg, net zoals bijvoorbeeld de Heerlense aanpak Hartslag. Zou dat toch niet een betere combinatie zijn dan alleen maar in het wilde weg repressie?

De heer Van den Berg, VVD

U weet dat de VVD een partij is van law en order, waarbij we graag met misschien wel strakke hand de regels willen handhaven. Maar ik snap wat u zegt dat soms een compliment geven beter werkt dan dat je daar met de stok begint te slaan. Ik ga ervan uit - en ik ben maar een simpel raadslid - dat met name de uitvoerders van het beleid hier in Heerlen weten wat de juiste middelen zouden zijn om jongeren hierop aan te spreken.

De voorzitter

Meneer Verreck heeft nog een vraag.

De heer Verreck, PvdA (interruptie)

Excuses meneer de voorzitter. Ik werd getriggerd door de opmerking van de heer Van den Berg dat hij maar een simpel raadslid is. Heeft u wel contact met uw landelijke fractie en is er wel een soort structuur tussen de VVD en de landelijke fractie of is dat niet zo? Ik was daar benieuwd naar. "Simpel raadslid" triggerde mij toch. Begrijpt u dat?

De heer Van den Berg, VVD

Leuk dat u dat vraagt. We hebben zeker landelijke contacten. We worden daar goed in gevoed. Dat doet onze partij meer dan uitstekend.

De voorzitter

Meneer Jacobs.

De heer Jacobs, Forum voor Democratie (interruptie)

Dank u wel, voorzitter. U heeft het niet benoemd, meneer Van den Berg, maar we hebben het in het begin van een van de bijdrages gehad over Blender waar de Hogeschool Zuyd zou komen op de Promenade. We hebben het over de huurprijs gehad. Wat is de mening van de VVD daarover?

De heer Van den Berg, VVD

Meneer Jacobs, ik moet u eerlijk zeggen dat ik daar enigszins teleurgesteld over ben. Ik zal u zeggen waarom. Blender heeft bij het Maankwartier gezeten tegen een zeer substantiële huurprijs. Geeft aan dat daar de mogelijkheden niet meer zijn om de zaak verder door te exploiteren om welke reden dan ook en wordt in de gelegenheid gesteld om op een van de meest prominente plekken in Heerlen op basis van een leegstandscontract tegen een appel-en-een-ei-prijs te gaan zitten. Nu kun je wel zeggen dat vanuit een sociale inborst of vanuit een culturele inborst dat het heel belangrijk is om dat te doen. Het is ook belangrijk, maar ik probeer daarbij wel de reflectie te houden dat het een serieuze concurrentievervalsing is ten opzichte van andere ondernemers die we in de binnenstad hebben zitten en die vaak vele duizenden euro's per maand moeten betalen dan het culturele publiek wat daar in het voormalig Van Harenpand is gaan zitten. Ik kijk uit naar de beraadslagingen die we in de komende commissie gaan hebben bij ROLO hierover en u proeft een beetje dat ik er faliekant op tegen ben.

De voorzitter

Mensen, dit is het einde van dit betoog. Ik ga echt naar een stukje schorsing. We hebben afgesproken dat we na twee uur – en we zitten hier nou bijna 2,5 uur – even zouden stoppen. Professor Scherder zegt ook altijd: bewegen. U mag van mij 10 minuten bewegen tot half 5. Dank u wel. Ik schors de vergadering.

Schorsing

De voorzitter

Dames en heren, ik heropen de vergadering. U heeft een heerlijk beschuitje met muisjes gekregen ter ere van de geboorte van Noam. Dat is de prachtige zoon van Casper en zijn vrouw. Het is een fantastisch kereltje. Casper zou het natuurlijk enorm waarderen om hem vanavond nog even te zien. Dus ik roep u op om uw snelheid iets te verhogen. Het woord is aan de heer Jacobs van Forum voor Democratie. Meneer Jacobs.

De heer Jacobs, Forum voor Democratie

Dank u wel, voorzitter. Hoe langer ik namens FVD deel uitmaak van deze gemeenteraad, hoe meer ik het gevoel heb dat ik terecht ben gekomen in een soort van parallelle wereld.

In de parallelle wereld van de gemeente Heerlen lijkt het alsof geld aan de bomen groeit en niemand verantwoording hoeft af te leggen voor mismanagement of verspilling. Terwijl ondernemers worstelen met toenemende lasten en burgers geconfronteerd worden met bezuinigingen, blijft de gemeente projecten financieren alsof er geen limiet is. Het lijkt allemaal

deel van een realiteit waarin financiële verantwoordelijkheid niet bestaat. Ondanks de duidelijke tekortkomingen, lijkt niemand erop afgerekend te worden.

Ik begrijp nu ook wat een van mijn favoriete economen bedoelde met zijn uitspraak dat er vier manieren van geld uitgeven bestaan. Twee ervan zou ik met u willen delen: je kunt je eigen geld aan jezelf uitgeven. Wanneer je dat doet, ben je erg voorzichtig met waar je het aan besteedt en probeer je het meeste uit je geld te halen. Je kunt ook andermans geld aan iemand anders uitdelen. Als je andermans geld aan iemand anders uitgeeft, maak je je niet druk om hoeveel het kost en evenmin om wat je ervoor krijgt. Dat is de overheid.

Voorzitter, dit vat de kritiek op overheidsuitgaven kernachtig samen. De efficiëntie en zorgvuldigheid nemen af wanneer mensen het geld van anderen uitgeven. Met andere woorden, overheidsinstanties bezitten niet dezelfde prikkels om efficiënt om te gaan met geld, omdat zij niet direct de gevolgen ondervinden van slechte uitgavenbeslissingen. Er is geen concurrentiedruk – zoals dat wel het geval is in de private sector – en een overheid geeft het geld van anderen uit, de belastingbetaler dus, zonder zelf de directe baten of lasten te ervaren. Zeer zelden worden zij daarbij afgerekend op inefficiëntie of verspilling, waardoor dit probleem blijft bestaan.

In onze gemeente zijn hiervan voorbeelden te over: we tuigen een ondernemersfonds op welk jaarlijks ruim 1 miljoen euro ontvangt middels een verplichte bijdrage van onze ondernemers. Alsof ondernemers zelf niet in staat zijn een kerstverlichting in hun buurt op te hangen. Nee, dit moet centraal gepland worden. En of dat nog niet genoeg is, huren we ook nog een bureau in om de citymarketing voor haar rekening te nemen. Ik ben ontzettend benieuwd wat de kwartiermaker van dit project weer gaat kosten.

Deze raad heeft een startbedrag van 12 miljoen euro voor de opkoop van de panden aan de promenade ter beschikking gesteld. Kan iemand hier aangeven wat een mogelijke verhuizing van de Zuyd Hogeschool ons alleen al in het voortraject kost? Wat zijn überhaupt onze zekerheden wat betreft een verhuizing van Zuyd Hogeschool? Wat gebeurt er als zij besluit niet naar het centrum te verhuizen? Krijgen we in dat geval minimaal ons investeringsbedrag weer terug? Antwoorden op al deze vragen lijken gewoonweg niet uit te maken.

We tuigen voor veel geld een jungle op voor ons gemeentehuis, waarna burgers hevig geëmotioneerd moeten inspreken om deze toch alstublieft te verwijderen.

We blijven inzetten op gasloze wijken, terwijl we toch langzaam moeten constateren dat de energietransitie volledig vastloopt.

Voorzitter, we hebben onze mond vol van burgerparticipatie. We spreken hier in deze zaal vaak over het belang van betrokkenheid van onze inwoners bij het vormgeven van beleid en beslissingen die hen direct raken. Maar in de praktijk komt hier helaas weinig tot niets van terecht. De inspraak die onze burgers wordt beloofd, blijkt vaak symbolisch, terwijl de besluiten al vaststaan. In plaats van daadwerkelijke participatie ervaren inwoners vaak dat ze buiten spel worden gezet. Burgerberaden gaan daar echt niets aan veranderen.

Ergo, als zelfs raadsleden niet serieus worden genomen, hoe kun je dan van dit college verwachten dat zij dit wel doen met de burger?

Voorzitter, het aantal beschikbare banen ligt in Heerlen ruim boven het landelijk gemiddelde. Hoe valt het dan te verklaren dat we nog steeds bovenaan de lijstjes staan van gemeenten met een hoog aantal mensen zonder werk? De netto arbeidsparticipatie in Heerlen ligt onder het gemiddelde, het aantal werkloze jongeren ligt in onze gemeente drie keer zo hoog en het aantal bijstandsuitkeringen is bijna twee keer zo hoog. Al onze inspanningen lijken de mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt niet te bereiken. Hun situatie blijft onveranderd, ondanks de vele projecten en initiatieven. We moeten helaas concluderen dat al onze inspanningen niet leiden tot een betere toekomst voor deze groep. Het is tijd om ons af te vragen of onze aanpak wel werkt en of we de juiste prioriteiten stellen.

Voorzitter, voor FVD is een ander punt van zorg de manier waarop de lasten van de noodzakelijk gemeentelijke bezuinigingen worden neergelegd bij de burger. Terwijl de kosten voor bijvoorbeeld de onroerendezaakbelasting blijven stijgen, gaan megalomane projecten zoals de bouw van een zwembad in een kerk, waarschijnlijk gewoon door. Het lijkt erop dat de belangen van de gemeente boven die van de inwoners worden gesteld. De burger wordt gevraagd om meer te betalen, terwijl er weinig lijkt te veranderen in de aanpak van grote kostbare projecten. Verder wordt tegen de afspraak in de hondenbelasting in 2025 niet verder afgebouwd en worden de parkeergelden in 2025 met maar liefst 50 procent verhoogd. Dit wekt bij FVD de indruk dat we onze prioriteiten allesbehalve op orde hebben.

Voorzitter, om alle luchtkastelen van onze gemeente nu en in de toekomst te kunnen blijven bouwen en haar enorme groei te kunnen blijven bekostigen, hebben we natuurlijk geld nodig. Gelukkig is dit geen enkel probleem. We gaan als gemeente gewoonweg nog dieper in het rood. Uit de meerjarenbegroting blijkt immers dat onze vaste schuldenpositie de komende vier jaar nog eens met ruim 110 miljoen euro zal oplopen tot een schrikbarend bedrag van ruim 424 miljoen euro in 2028. Uitgaande van een rentepercentage van 3 procent zal dit alleen al een jaarlijkse rentelast opleveren van 12.720.000 euro.

U weet langzaam wel hoe ik en hoe FVD denkt over de rol die een overheid in ons leven zou moeten spelen: een zo beperkt mogelijke rol. Een steeds groter wordende overheid die zich steeds meer in de schulden steekt, is namelijk naar de mening van FVD de hoofdoorzaak van de steeds toenemende armoede in dit land en in deze stad. Het benodigde geld komt immers niet uit de lucht vallen, maar wordt opgehaald bij de burger en daarnaast als het ware gecreëerd uit het niets. Deze geldcreatie veroorzaakt inflatie. Hetgeen de burgers met de laagste inkomens het meest zal raken. De stelling van dit college dat de armoede in deze stad in belangrijke mate veroorzaakt wordt door lage lonen, raakt dan ook kant noch wal. Het is klinkklare onzin en leidt af van de daadwerkelijke hoofdoorzaak.

Voorzitter, onze gemeente loopt blindelings achter de energietransitie aan zonder daarbij voldoende rekening te houden met de impact hiervan op onze economie en infrastructuur. In 2025 wordt hier ruim 15,3 miljoen euro voor begroot zonder personeelskosten welteverstaan. Hoewel het streven naar duurzaamheid op zichzelf lovenswaardig is, worden de realiteiten van ons verouderde energienetwerk volledig genegeerd. Het elektriciteitsnetwerk staat nu al onder enorme druk: overbelasting en capaciteitsproblemen komen steeds vaker voor. Een recent voorbeeld hiervan is de Foodhall. Toch wil de gemeente hardnekkig in de nabije toekomst blijven inzetten op grootschalige projecten, zoals windturbines, zon op het dak en zonneparken waardoor ons netwerk nog verder onder druk komt te staan.

Dit zal directe gevolgen hebben voor onze lokale economie. Bedrijven worden geconfronteerd met stijgende energiekosten en onzekerheid over de beschikbaarheid van stroom wat hun concurrentiepositie verzwakt. Ondernemers die al worstelen met hoge lasten en bureaucratische belemmeringen zien hun mogelijkheden om te groeien verder inperken door de ontoereikende energievoorziening. In plaats van welvaart te stimuleren, ondermijnt deze haastige energietransitie de economische vitaliteit van Heerlen. Het is van cruciaal belang dat de gemeente haar prioriteiten heroverweegt en eerst zorgt voor een stabiel en toekomstbestendig energienetwerk, voordat ze verdere stappen in deze transitie zet.

Tot slot, voorzitter. Als gemeente hebben we de verantwoordelijkheid om niet alleen te luisteren naar onze inwoners, maar ook om hun behoeften en zorgen daadwerkelijk mee te kunnen nemen in ons beleid. We kunnen niet van hen verwachten dat zij de kosten dragen van een beleid dat hen onvoldoende ten goede komt en grootschalige projecten doorgang te laten vinden. Het is tijd voor een heroriëntatie. Het is tijd om onze focus te verleggen naar dat wat er echt toe doet: ervoor zorgdragen dat mensen vanuit een uitkeringssituatie daadwerkelijk aan de slag kunnen, het versterken van burgerparticipatie en het verminderen van de financiële druk op onze

inwoners. Alleen zo bouwen we aan een Heerlen waar iedereen kan meedoen en profiteren van onze gezamenlijke inspanningen.

Dank u, voorzitter. Tot zover mijn eerste termijn. Voordat de vragen beginnen, wil ik wederom de griffie van harte bedanken. Jullie zijn geweldig. Dat weet je. Heel erg veel dank daarvoor.

De voorzitter

Dank u wel. Dat is mooi om te horen. Ik noteer meneer Van Zutphen, meneer Pauwels, meneer Leers, meneer Van den Berg en meneer Nefjodov. Meneer Van Zutphen.

De heer Van Zutphen, SP (interruptie)

Voorzitter, tot voor kort hing ik altijd de stelling aan dat je drie soorten partijen hebt in Nederland. De SP, de VVD en VVD'ers die zich schamen. Dat is dan de rest. Maar ik moet dat bijstellen. Je hebt ook nog VVD'ers in het kwadraat. Dat bent u: volsterkt onverfroren - overigens daarvoor wel waardering dat u daar eerlijk in bent - zit u hier voor privatisering en voor een zo'n klein mogelijke rol van de overheid te pleiten. Bent u er zich van bewust wat die privatisering heeft aangericht, bijvoorbeeld op het gebied van zorg, bijvoorbeeld op het gebied van openbaar vervoer en bijvoorbeeld op het gebied van energie? Ons hele land is naar de knoppe gegaan en zit zwaar in de problemen, juist door die privatisering.

De tweede vraag. U zegt dat lage lonen geen oorzaak zijn van armoede. Als u nu 36 uur per week werkt voor 13,68 euro per uur, denkt u dan dat u de tomaten kan betalen, de huur, de gasrekening enzovoorts?

De derde vraag: bent u zich ervan bewust dat letterlijk ieder jaar - ik denk al ongeveer 20 jaar - hier aangekondigd wordt dat de gemeente Heerlen failliet gaat en dat het allemaal onverantwoord zou zijn en dat het ieder jaar weer meevalt?

De voorzitter

Meneer Jacobs.

De heer Jacobs, Forum voor Democratie

Dank u wel, meneer Van Zutphen. Ik dacht dat u mogelijk een compliment wilde geven net als de Jongerenpartij, maar helaas. Vraag een. Mijn gedachtegang is: wat je kunt privatiseren, moet je privatiseren. In de branches die u noemt, is geen volledige privatisering. Ik denk dat u die eens goed moet inventariseren. Wat u noemt, klopt niet.

De tweede vraag ging volgens mij over die lonen. Ik denk dat loon iets is wat in een gezond marktsysteem tot stand komt. Ik wil u een wedervraag stellen, want ik begrijp dat niet en u bent wat socialistischer ingesteld dan ik dat ben. Ik kom uit een heel eenvoudig arbeidersgezin. Mijn vader was een fabrieksarbeider en mijn moeder was huisvrouw. Dat kon in die tijd nog niet. Ik denk dat het loon in die tijd een stuk lager was. Wat is volgens u de oorzaak dat ondanks het feit dat we in die tijd ... Ik praat dan over 40 jaar terug toen de overheid nog relatief een stuk kleiner was dan dat die nu was. Wij hadden thuis best een goed leven, maar ik denk dat als wij nu hadden geleefd, wij misschien ook hadden geleefd in armoede. Dan hadden wij moeten kijken hoe we onze energie konden betalen. Wat is volgens iemand die voorstander is van socialisme de oorzaak van die armoedeval? Want die armoedeval komt niet door privatisering zoals u stelt. Die armoedeval zie ik komen in de tijd dat de overheid steeds groter werd en dat we steeds meer van bovenaf gingen zeggen: het moet zo.

De voorzitter

Meneer Van Zutphen.

De heer Van Zutphen, SP

Voorzitter, op de eerste plaats was er vroeger ook armoede. Sinds die tijd heb je de opkomst van het neoliberalisme gehad dat juist heeft gezegd dat werkgevers en werknemers het maar zelf moeten uitzoeken. Je hebt toen een verzwakking van de vakbonden gehad. Ik zou zeggen: mensen in Nederland, neem allemaal een voorbeeld vandaag aan Amerika. Maar dan heb ik het niet over de verkiezingsuitslag, maar over de arbeiders van Boeing die met een keiharde staking 38 procent loonsverhoging hebben kunnen bereiken. Laten we er een voorbeeld aan nemen dat de arbeidersbeweging sterker wordt en kan afdwingen – want het zal niet vanzelf komen van de overheid – dat de lonen in Nederland zodanig betaalbaar worden dat je geen toeslagen meer nodig hebt en dat je gewoon je boodschappen en je levensonderhoud kunt betalen.

De voorzitter

Dank u wel. Dan ga ik naar meneer Pauwels.

De heer Pauwels, CDA (interruptie)

Voorzitter, volgens mij is de heer Jacobs ook een zelfstandige ondernemer. Ik begrijp zijn kritiek op het ondernemersfonds niet helemaal. Zonder dat fonds kwamen er ... Als je naar de website kijkt naar de stukken die we niet zo lang geleden hebben ontvangen van het ondernemersfonds, dan hebben we het alleen over trots, samenwerking en nieuwe initiatieven. Pak bijvoorbeeld de kerstversiering. Eenduidigheid voor een stad geeft uitstraling. Dat geeft weer een gevoel van trots en verwelkomt de bezoekers van de kersttijd, pak bijvoorbeeld wintertijd. Dus nogmaals: als het er niet was, wat hadden we dan? Dan moesten we weer een club oprichten, zoals Heerlen Mijn Stad, waar we achteraan moesten zitten om initiatieven te nemen. Nu komt er wat van de grond. Dus ik begrijp helemaal niet de kritiek die hij heeft op het ondernemersfonds.

De heer Jacobs, Forum voor Democratie

De kritiek die ik op het ondernemersfonds heb, is dat ik geloof in vrijwillige samenwerking en dat ik niet in een gedwongen samenwerking van bovenaf geloof. Ik ben ervan overtuigd dat op het moment dat je ondernemers in vrijheid laat, een groepje ondernemers zich kan samenvakken. In dit geval neem ik die kerstverlichting. Die kunnen zelf samen die kerstverlichting ophangen. Daar hebben we niet een centraal orgaan voor nodig dat dit centraal moet regelen. Dat is een beetje de maatschappij waarin we leven. We denken dat alles van bovenaf moet worden gedirigeerd. Ik geloof heilig in vrijwillige samenwerking en ook in een vrijwillige samenwerking tussen ondernemers.

De voorzitter

Dank u wel. Meneer Leers.

De heer Leers, Hart-Leers (interruptie)

Dank u wel. Meneer Jacobs had het over een parallelle samenleving. Waar ben ik hier terecht gekomen? Ik ben het wel met hem eens dat het kan voorkomen dat je denkt: waar ben ik hier terechtgekomen? Helaas komt het wel eens vaker voor, dus maak wat dat betreft van uw hart geen moordkuil. Dat overkomt u niet alleen. Nu hoorde ik u vertellen over de stroomtekorten, de foodhall en noem maar op. Ik heb begrepen dat het kennelijk zo is dat een foodhall op een tweede Promenade niet zou kunnen komen vanwege stroomtekort, maar mogelijk wel in het Maankwartier. Dat is ietsje verderop rondom de cityring. Dan kan dat toch weinig met stroom te maken hebben? Of je die leiding nu naar links laat gaan of naar rechts laat gaan, kennelijk is in de buurt capaciteit. Bevreemdt zo'n situatie u net zoals dat die mij bevreemdt? Of zegt u: ik bedoelde daar heel wat anders mee?

De voorzitter

De vraag is helder. Meneer Jacobs.

De heer Jacobs, Forum voor Democratie

Het bevreemdt mij net zo. Ik heb ook geen idee hoe het kan dat het een aantal meter verderop wel kan. Hoeveel meter is het verderop? Ik weet het niet. Op die plek bij de Promenade kan het niet. Ik heb geen enkel idee.

De voorzitter

Meneer Van den Berg.

De heer Van den Berg, VVD (interruptie)

Voorzitter, welke economie is nu de waarheid? Is het de planeconomie die een van die drie partijen van meneer Van Zutphen aanhangt of is het de economie die die andere twee partijen wel een beetje aanhangen en zeker die partijen die in het kwadraat daar nog aan het schilderen zijn? Laat ik het zo zeggen: het is niet zwart en het is niet wit. Het is altijd vanuit welk perspectief je er naar kijkt. Meneer Jacobs haalt in die hoedanigheid de economie rondom de netcongestie aan. De invloed die de overheid heeft zou beter aan de markt over gelaten kunnen worden. Wat denkt u dat deze gemeente zou kunnen doen aan de problematiek van de netcongestie? Welke concrete voorstellen zou u daar voor hebben waar we bij wijze van spreken morgen ondernemers mee zouden kunnen helpen?

De heer Jacobs, Forum voor Democratie

Ik denk dat we in ieder geval pas op de plaats moeten maken. We willen dadelijk wijken in Hoensbroek van het gas af halen. Voor mij is het heel moeilijk te begrijpen dat op het moment dat ik al tien jaar geleden een energie transitie wilde ingaan, dus meer zonnepanelen en windturbines, dat ik dan tien jaar later pas beseft dat het netwerk daar helemaal niet op gebouwd is. Dan moeten de elektrische auto's dadelijk zonnedaken hebben. De windturbines moeten nog allemaal komen. Ik heb geen concrete oplossing. Ik denk alleen dat we als gemeente een beetje pas op de plaats moeten maken en dat we moeten zeggen: laten we die energietransitie in ieder geval iets vertragen en niet als een kip zonder kop gewoon doorgaan, terwijl we nu zien dat we vastlopen. Nu zijn dat alleen de grote bedrijven met de grootverbruikers, maar je ziet al in bepaalde steden waar nieuwbouwwijken al niet meer op het netwerk kunnen worden aangesloten. Daar willen we toch niet naartoe? We willen dadelijk bouwen, bouwen, bouwen. We lopen dadelijk tegen een energieprobleem aan.

De voorzitter

Dat is helder.

De heer Van den Berg, VVD (interruptie)

Ik had nog heel kort een aanvullende vraag. Het begrip pas op de plaats past natuurlijk niet bij het betoog wat meneer Jacobs zegt. Pas op de plaats zou zijn: stilzitten, niks doen en kijken wat er op ons af komt. Dan acteren we daar natuurlijk naar. Zou het juist niet moeten zijn dat we moeten investeren in te zorgen dat we stroom krijgen, faciliteren en dat de gemeente bij Essent en alle andere grote dingen aan de boom blijft rammelen om ervoor te zorgen dat we stroom kunnen krijgen voor die ondernemers?

De heer Jacobs, Forum voor Democratie

U heeft laatst toch die mensen gezien die in de commissie zijn komen inspreken over het probleem dat we hebben. Dit probleem hebben we niet binnen nu en vijf jaar opgelost. Dat is het gewoon. Ik denk: moeten we dadelijk echt het risico nemen dat we dadelijk nieuwbouwwijken niet meer kunnen aansluiten? Het is een behoorlijk probleem en je ziet dat in bepaalde projecten. Je ziet nu dat waterstofproject. Dat was je van het. Dat is allemaal weer uitgesteld. Hoe gaat het spreekwoord? Je moet je oude schoenen niet verkopen voordat je nieuwe hebt. Ik vind dat we dit hier een beetje aan het doen zijn. Nogmaals, het is nu een voorbeeld en twee voorbeelden. Ik denk dat dadelijk de particulier ook tegen dit probleem gaat aanlopen.

De voorzitter

Tot slot van deze ronde, meneer Nefjodov.

De heer Nefjodov, GroenLinks (interruptie)

Tot mijn verrassing hoorde ik u niet in een absolute zin tegen de transitie zijn of uitspreken, maar hoorde ik u zeggen dat deze niet onacceptabel zijn, mits deze in lijn zijn met de Heerlense economie en infrastructuur. U vraagt enkel om een pas op de plaats zoals u dat benoemde bij de VVD-collega. Nu heeft u in het verleden weleens volledig terecht afgeweken van uw landelijke partijlijn, zoals bijvoorbeeld over de uitspraken van uw partijleider over Rusland. Dat deed u bij de gemeenteraadsverkiezingen destijds. Dus daarom heb ik een vraag of ik het nu correct begrijp. Volgt u nu wel of niet de landelijke lijn van uw partij waarin wordt gesteld dat de menselijke invloed op klimaatverandering schromelijk overdreven is en, zoals bijvoorbeeld Trump stelt, een Chinese complottheorie is?

De heer Jacobs, Forum voor Democratie

We gaan de landelijke politiek er weer bij halen. Maar het maakt verder niet uit. Ik heb daar een heel duidelijk antwoord. Volgens mij ben ik in het verleden nooit afgeweken van de landelijke politiek. Ik denk dat ik die voor 100% steun. Laat ik het zo zeggen: ja, er is klimaatverandering. Maar aan de ene kant is klimaatverandering iets is wat je al miljoenen jaren ziet. Nee, naar mijn mening hebben wij daar als mens nul tot bijna geen invloed op. Zo denkt onze landelijke partij en zo zie ik dat ook.

De voorzitter

Helder. Nee, ik had gezegd: de laatste mens. Ik ga echt door, want anders gaan we hier een discussie voeren over klimaat die we al zes keer in deze raad hebben gevoerd. U bent hem niet begonnen en ik eindig hem. Ik ga naar D66, de heer Dragstra.

De heer Dragstra, D66

Beste voorzitter, college, leden van de raad en inwoners van Heerlen: vandaag staan we hier om te spreken over de toekomst van onze stad en onze regio, waaronder de Euregio Maas-Rijn. Het zijn geen eenvoudige tijden. Terwijl onze samenleving langzaam herstelt van de economische en sociale gevolgen van de coronacrisis, doemen er steeds weer uitdagingen op door de situatie in de wereld die er is. Nog los van de keuzes die in Den Haag gemaakt worden. De protectionistische koers van ons kabinet, met de PVV voorop, doet onze regio en stad meer kwaad dan goed. Daarom willen wij als D66 voor onze regio stoppen met doemdenken en met positieve energie het beste voor Heerlen bereiken.

Voorzitter, want stel je eens voor: een Nederland waarin elke regio telt. Waar niet alleen gesproken wordt over gelijke kansen voor de regio's, maar dat de belofte ook daadwerkelijk waargemaakt wordt. Van de Randstad tot aan de Euregio Maas-Rijn hier. De afgelopen jaren is

er door de vorige kabinetten ingezet op investeren in de regio, maar daar blijft onder dit kabinet maar weinig van over.

Het protectionistische beleid dat momenteel vanuit Den Haag wordt gevoerd, beperkt de toegang tot internationale markten en belemmert onze inwoners, studenten en ondernemers in Heerlen en Zuid Limburg om te groeien en zich te ontwikkelen. De stad heeft mede door de ligging in de grensregio enorme kansen om te floreren binnen de Europese economie. We willen dat Heerlen dé poort tot Europa is voor Nederland en niet gezien wordt als een buitengebied. Daar willen wij wat aan doen. Nee, daar moeten we zelfs wat aan doen. Daar kunnen wij voor een deel op eigen kracht verandering in brengen.

Voorzitter, daar zet D66 Heerlen volop op in. We moeten opkomen voor onze belangen als het over de plannen van het kabinet gaat. Zo zijn we blij dat de burgemeester snel aan de slag gegaan is om samen met grensgemeenten een lobby om het instellen van permanente grenscontroles te voorkomen, zoals het kabinet van plan is. Als Heerlen zijn we al gewend om internationaal te zijn, te denken en te handelen en in te spelen op de tijd en de veranderende omstandigheden. Of die veranderende omstandigheden de mijnsluitingen waren, de verwoesting van landsfort Herle in 1239 door de hertog van Brabant of de aanleg van de Via Belgica die Mosae Trajectum en Coriovallum aan elkaar verbond. Als de Romeinen niet het lef hadden gehad om die verbinding te maken, was onze stad misschien wel nooit gesticht. Dus voorzitter, we moeten vooral van onze eigen Heerlense Wink uitgaan!

Voorzitter, van eigen kracht uitgaan, betekent een positieve marketing voor onze stad. Niet alleen over de evenementen en alles wat in ons centrum te zien is, maar ook over al het prachtige dat de rest van onze gemeente te bieden heeft. Neem bijvoorbeeld de initiatieven die er in Heerlerheide zijn die net benoemd werden, de rigoureuze vergroening en activiteiten die er in het winkelcentrum van Heerlerheide georganiseerd worden. Of bijvoorbeeld de braderie in Hoensbroek. Daar kunnen we nog honderden positieve verhalen aan toevoegen, maar daar hebben we nu niet genoeg tijd voor.

Voorzitter, wat D66 betreft, is er tijd voor perspectief en optimisme in het verhaal van onze stad als geheel. Waarin we de problematiek die er is niet ontkennen, maar ook niet voortdurend benadrukken. Dat het Programma Heerlen Noord nodig is, daar is iedereen het over eens. Ik denk dat iedereen het daarover eens is. Maar als inwoners van Heerlen-Noord voortdurend in de krant lezen hoe slecht het met het hen gesteld is, dan voelen ze zich daar niet beter door en een aanzienlijk deel van de inwoners van Heerlen Noord herkent zich daar ook niet in. De negatieve beeldvorming die we zelf over Heerlen oproepen, maakt het elders ook niet aantrekkelijk om de broodnodige vakmensen zoals zorgmedewerkers naar Heerlen te trekken. Als we als stad in 2050 naar 100.000 inwoners gegroeid willen zijn, moeten we laten zien en verkondigen hoe mooi het wonen in Heerlen is, of dat nou in Heerlen Noord, Zuid of het centrum is. Als stad met ambitie, lef en visie moet dat toch kunnen? Durf niet alleen te dromen over de toekomst, maar ook over het heden. Durf te dromen in de buurten in Hoensbroek, Heerlerheide, Eikenderveld en al die andere buurten.

Natuurlijk, daar hoort ook investeren bij, ook in tijden waarin er bezuinigd wordt. In dat kader: het parkeertarief van straatparkeren in het centrum gaat van 1 euro naar 1,50 euro. Dat is een verhoging van 50 procent. D66 vraagt zich af of dit verstandig is. Kunnen we niet ervoor kiezen om het eerste uur gratis te maken? We moeten keuzes maken, maar is dit de juiste keuze?

Dan onderwijs: voorzitter, in de begroting investeren we van 2025 tot en met 2028 bijna 80 miljoen in de huisvesting van basis-, voortgezet en bijzonder onderwijs, inclusief de vele groene schoolpleinen. Tot deze investeringen hebben we eerder dit jaar bij het IHP toe besloten en daarin hadden wij graag meer middelen voor de noodzakelijke uitbreiding van El Wahda gezien, dus niet alles is daarin rozengeur en maneschijn. Maar toch willen we dit mooie moment markeren.

En voorzitter, afgelopen september vierden we dat de RWTH in Aachen inmiddels een jaar in Heerlen gevestigd is! Ook een mooi moment om te markeren, want het blijft uniek dat een buitenlandse universiteit zich op Nederlandse bodem vestigt en dat dit in onze stad het geval is, is iets om enorm trots op te zijn. Daarnaast kregen we vorige week een RIB met de stand van zaken van Zuyd Hogeschool. Daarin is onder andere uit het haalbaarheidsonderzoek geconcludeerd dat een volgende stap gezet kan worden. Dat is een belangrijke stap wat ons betreft. Het is nu zaak om snel nadat we de begroting vaststellen extra investeringsruimte vrijgemaakt gaat worden voor de verdere aankoop van panden op Promenade 1. Dat is al eerder toegezegd, maar kan de wethouder verder concretiseren of daar meer zicht op is?

Voorzitter, Kabinet Schoof gaat enorm bezuinigen op sport, onderwijs en cultuur. Onder andere op beweegonderwijs, cultuuronderwijs en kinderen met speciale behoeften worden zwaar getroffen. Als D66 maken wij daar ons grote zorgen over. Wij dienen een motie in om te vragen aan het college om de gevolgen voor onze gemeente inzichtelijk te maken, inclusief de financiële gevolgen.

Voorzitter, Hoensbroek Centrum: het is wat D66 betreft een grote prioriteit waar we mee aan de slag moeten. En gelukkig, de start om tot een herontwikkeling te komen is gemaakt. Dit jaar nog wordt het ontwikkelperspectief voor Hoensbroek Centrum opgeleverd en erna ga het college voortvarend aan de slag met de uitvoering, zo lezen we in de begroting. Kan het college dit verder concretiseren?

Voorzitter, er gebeurt natuurlijk al wat. Dat zien we met het mooie resultaat dat het veiligheidscentrum in het centrum van Hoensbroek gevestigd gaat worden. Het is een mooi succes en belangrijk om aan de leefbaarheid en het veiligheidsgevoel in Hoensbroek te kunnen gaan werken. In het bijzonder zijn we verheugd dat in het veiligheidscentrum ook aan opleiding gedaan wordt, namelijk de Centrum voor Innovatieve Vakschool, waardoor er natuurlijk jong talent opgeleid gaat worden.

Voorzitter, het Willemskwartier: de driehoek Kempkensweg, Spoorsingel en Willemstraat. De kwaliteitsimpuls van de poort naar Heerlen Noord gaat er in 2025 komen, hoewel we daarmee op de planning achterlopen, want eigenlijk zou eind 2024 al met de openbare ruimte gestart worden. Maar als je zoveel ambities hebt als onze stad, kunnen projecten vertraging oplopen. Dat kan gebeuren. D66 en met name collega Amine, maakt zich al tijden hard voor de kwaliteitsverbetering van het Willemskwartier. We kijken reikhalzend uit naar het park op de Kempkensweg wat gerealiseerd gaat worden waarmee het kwaliteitsniveau van het Maankwartier doorgetrokken wordt en natuurlijk de groene verbindingsstructuur vanaf de spoorwegovergang Willemstraat, over de Willemstraat en Kempkensweg, via de Auroraflat naar het Lange Jan park. Graag horen we van de wethouder wat het tijdspad van de uitvoering in het Willemskwartier gaat zijn, zowel voor de openbare ruimte als de ontwikkeling van woningbouw in het gebied.

Voorzitter, het Skatepark: hoewel collega Nefjodov dadelijk met een amendement gaat komen dat wij mede-ingediend hebben, wil ik hier toch al even kort op vooruit lopen. Ondanks eerdere moties, toezeggingen en tijdsplanningen die eind 2025 eindigden, staat het Skatepark toch niet in de begroting. Daar zijn wij van geschrokken. D66 heeft dit idee van begin af aan gesteund, het stond in ons verkiezingsprogramma en we hebben ons aangesloten bij het initiatief van GroenLinks om in januari 2022 een petitie in te dienen. Vervolgens is het ook in het coalitieakkoord gekomen. Na een lang traject moet het Skatepark er wat ons betreft komen, linksom of rechtsom. Het amendement dienen we dus hartstochtelijk mede-in.

Heb ik nog een beetje tijd?

De voorzitter

Ja hoor, nog twee minuten.

De heer Dragstra, D66

Dan gaat het heel goed. Voorzitter, in januari 2025 gaat het dan echt gebeuren: de start van het burgerberaad. We hebben het er vaak over gehad, dus inhoudelijk gaan we er niet veel meer over zeggen, maar ook dit moment willen we benadrukken. De uitnodigingen zijn uitgegaan, de loting gaat plaatsvinden of heeft zelfs al plaatsgevonden en we gaan snel aan de slag.

Voorzitter, na deze stap van democratische vernieuwing zou D66 ook graag de volgende stap gaan zetten: de burgerbegroting. Afgelopen algemene beschouwingen hebben we een motie met een tijdspad in het proces naar een burgerbegroting ingediend, waaronder het instellen van een klankbordgroep waarbij in de memo van 17 januari 2024 werd aangegeven dat deze in de tweede helft van 2024 opgestart zou worden. Nu begrijpen wij dat pas in februari een raadsinformatiebijeenkomst gehouden zal worden en dat er daarna pas een klankbordgroep opgericht gaat worden. We zijn benieuwd waar de vertraging vandaan komt en waarom het nog niet mogelijk is om nu al een klankbordgroep op te richten. Wat D66 betreft gaan we in lijn met de breed aangenomen motie ook snel aan de slag met het proces naar de burgerbegroting.

Dan voorzitter, last but not least: de klimaatbegroting, terug van weg geweest na een jaar afwezigheid. Het is fijn dat er naar de oproep van ons en de OPH in deze geluisterd is. De klimaatbegroting geeft immers altijd een mooie cijfermatig inzage over de stand van zaken van onze klimaatdoelstellingen. Dank aan de wethouder hiervoor. In deze klimaatbegroting viel ons op dat er weinig ambitie is om de hittestress in onze stad aan te pakken. In de begroting en in het programmaplan Duurzaamheid staat dat we in 2026 pas een nulmeting gaan doen en in 2027 pas beleid gaan ontwikkelen. Wat D66 betreft is dat veel te laat. Vooral kwetsbare groepen zoals ouderen, kinderen en mensen met chronische aandoeningen hebben veel last van hittestress. Juist om deze groepen te beschermen, zouden wij als D66 graag meer ambitie van dit college willen zien om dit aan te pakken. Hoe ziet het college dit? Voorzitter, het is duidelijk denk ik: wat D66 betreft moeten we ook in tijden van bezuinigingen ambitie blijven houden én meer trots op onze gehele stad uitdragen.

De voorzitter

Dank u wel. Zijn er vragen aan de heer Dragstra? De heer Leers.

De heer Leers, Hart-Leers (interruptie)

U heeft het net over hittestress. Daarvoor had u het over een skatebaan in de buitenlucht. Dat is een betonpark zal ik maar zeggen met van alles en nog wat. Dat gaat niet goed samen met hittestress. Maar dat tot daaraan toe. In dat geval zou u mogelijk beter voor bomen en groen kunnen kiezen. U bent bekend met het skatepark op de Molenberg The Promise. Die skatehal is er al jarenlang, misschien al twintig jaar. Het is misschien wel de grootste skatevoorziening in heel Zuid-Limburg. U weet ook dat Heerlen gebukt gaat onder nogal grote financiële uitdagingen, bezuinigingen en noem het maar op. Is het dan niet te verkopen aan skaters die nog graag een buitenplek hebben om te zeggen: jongens, prijs je gelukkig met wat we hebben. Het is een prachtige indoor accommodatie waar menigeen van droomt in de regio en tot ver daar buiten. Als het ooit een keer kan en de mogelijkheden zijn er weer, dan kijken we er naar. Maar nu is het niet echt reëel. Is dat niet om elkaar niet wat wijs te maken op dit moment het meest reële scenario wat we eerlijk moeten zeggen? Daarmee kunnen we een prachtige faciliteit behouden. Ik denk dat dit al een hele prestatie is. Of bent u dat totaal niet met mij eens?

De voorzitter

Meneer Dragstra.

De heer Dragstra, D66

Ik ben het totaal niet met u eens meneer Leers, zowel op het gebied dat een skatebaan niet hand in hand kan gaan met groen ... Het kan er juist voor zorgen dat er geen extra hittestress ontstaat. Daarnaast zijn er niet veel mensen die daar omheen wonen, want het komt in een park. Daarnaast is het zo dat wij, GroenLinks en heel veel anderen hebben gemerkt dat er heel veel behoefte is aan een gratis buiten skatebaan. Dat staat al heel lang op de rol. U weet waarschijnlijk dat dit al heel lang speelt. Wij vinden dat het nu tijd is om dat te gaan realiseren. We denken dat het kan en daarom hopen we dat de raad meegaat in het amendement.

De voorzitter

Dank u wel. Meneer Daamen nog.

De heer Daamen, Partij Hoensbroeks Belang (interruptie)

Ik heb een aanvullende vraag voor meneer Dragstra. Heeft meneer Dragstra een beeldvorming van wat de huidige kosten zijn van de deelname aan het skatepark? Wat kost bijvoorbeeld een dag om daaraan deel te nemen?

De voorzitter

Meneer Dragstra.

De heer Dragstra, D66

Ja, dat heb ik en ik weet niet of ik gras voor de voeten van meneer Nefjodov wegmaai. Maar ik heb begrepen dat de kosten van het skatepark ongeveer 1,5 miljoen zijn en dat dit vanuit een investeringskrediet gedekt kan worden. Misschien dat meneer Nefjodov er nog wel meer op kan ingaan.

De heer Daamen, Partij Hoensbroeks Belang (interruptie)

Wellicht was mijn vraag niet duidelijk genoeg, maar wat moeten de deelnemers zelf betalen om een dagdeel daar te kunnen skaten?

De heer Dragstra, D66

Volgens mij is de bedoeling om dit gratis te doen. In The Promise? Sorry, volgens mij is dat 10 euro voor een dag.

De voorzitter

Meneer Nefjodov.

De heer Nefjodov, GroenLinks (interruptie)

Momenteel bij The Promise: de heer Leers benoemde het net al dat het niet te verkopen. The Promise is zelf lastig verkoopbaar, want de gemiddelde prijs die je daarbij moet betalen is 5 tot 10 euro per dag dat je het benut. Dus stel je voor dat je een paar keer per week gaat skaten, dan ben je heus wel een heel stuk duurder uit dan bij de gemiddelde sport.

De heer Leers, Hart-Leers

Voorzitter, het eerlijke verhaal is dat je ook een abonnement kan nemen. Kijk daar ook eens naar dan.

De voorzitter

Dank u wel, meneer Dragstra. We gaan naar de heer Leers van de fractie Hart-Leers.

De heer Leers, Hart-Leers

De ene kant van de medaille, in protest, bijvoorbeeld voor de deur van een vertrekkend DSM of actie voeren tot behoud van een volwaardig ziekenhuis. Een andere kant is Vebego, een omvangrijk familiebedrijf geworteld in onze stad, besluit tot bouwen van een nieuwe bedrijfscampus in Heerlen. Het is een bedrijf met tienduizenden medewerkers in Nederland en naburige landen. Wanneer gaan we met bloemen en vlaai naar hun hoofdkantoor om hen te bedanken voor hun keuze voor Heerlen en de daarmee gepaard gaande langdurige investering in onze stad? Zou het geen mooi signaal zijn om behalve op de barricades te staan ook te danken voor steun en geloof in Heerlen en het vertrouwen in onze regio? Wat let ons om dit te doen? Heerlen kan definitief niet meer om flinke tekorten in de begroting heen. De tekorten zijn groot, heel groot.

In dit soort situaties zet je de tering naar de nering. Dat hoorde ik al eerder. Als je dan bijvoorbeeld toch fors in hartje Hoensbroek wil investeren, verkoop je niet de boot, maar je Maankantoor dat je nog niet zo lang geleden voor zo'n 7 miljoen euro kocht. Het is een groot kantoor waarvan je weet dat de grootste gebruiker, het UWV, er per 1 januari 2026 vertrokken is. In dat geval zouden er voor investeringen in hartje Hoensbroek miljoenen euro's op de plank kunnen liggen in plaats van dat er 500.000 euro in het verschiet ligt. Dan kies je voor iets, laat je zien dat het menens is en dat de hele stad telt.

Wat cijfers en sommige werden al eerder genoemd: meer dan twee keer het landelijk gemiddelde verwijzen we in onze stad jongeren door naar bureau Halt. In Heerlen is het aantal winkeldiefstallen tweemaal het landelijk gemiddelde. Ook het aantal geweldsmisdrijven is het dubbele van het landelijke cijfer waarbij het aantal vernielingen eenzelfde trend kent. Het aantal drugsmisdrijven spant echter de kroon. Het is bijna 4,4 maal het landelijke cijfer. Moet je als Heerlen onder een zulk gesternte streven naar een stad met 100.000 inwoners of eerder - en wellicht veel liever- naar, en dit is niet zomaar een voorbeeld, het daadwerkelijk kunnen oplossen en aanpakken van een groot probleem? Wellicht is het wel het grootste waaronder onze stad gebukt gaat. Met een al te lange tijd zwaar onderbezet team agenten en ook nog eens kortingen hierop kunnen we ook hen niet blijven vragen te dweilen met de kraan open. Grote dagelijkse problematiek gaat gepaard met veelal psychische problemen en menigmaal met verslaving en noem maar op. Hebben we hier niet heel snel steun bij nodig, omdat dit echt al veel te lang de spuigaten uitloopt?

Dan pas krijgt Heerlen z'n vertrouwde gezicht terug en onze politie weer mogelijkheden om ook elders op te treden (of zaken te voorkomen) en velen weer lucht om te genieten van wat Heerlen te bieden heeft.

Beste Burgemeester, hoe kunnen wij, politiek Heerlen en ik trek het wat verder dan mijn fractie, helpen om deze zware last waaronder onze stad al veel te lang gebukt gaat danig te verlichten? Terwijl er jaren werd gekoerst om het Herle college naar het Oranje Nassaupark te verhuizen, lijkt het er nu op dat dit allesbehalve zeker is. Behoort blijven zitten waar je zit en renoveren alsnog tot de opties of is dat ondertussen een no go? Gaat het Oranje Nassaupark dan toch verkleuren tot centraal gelegen woonwijk die de schakel vormt tussen binnenstad en Zeswegen waarvoor Hart-Leers al meermaals publiekelijk pleitte? We zullen zien.

Als de term historiserend bouwen valt, vraag ik me af of dat bijvoorbeeld betekent dat het elftal leuke, oude gevels in sloopgebied Promenade 1 als gevelbeeld terugkeert, net zoals dat jaren geleden met het pand Victor aan de Akerstraat gebeurde.

Eerder al had ik het over ongelukkige cijfers. Bij deze helaas nog enkele: in onze stad zijn maar liefst driemaal zoveel jongeren werkeloos als gemiddeld in het land, kent Heerlen een wat minder dan het dubbele aantal bijstandsuitkeringen, zo'n 2,5 keer zoveel jongeren in de jeugdbescherming en meer dan tweemaal zoveel jongeren in de jeugdreclassering.

Dan wordt er feest genoemd in de stukken. Feest! Zowel de vergroende twee Promenade als het Raadhuisplein wilt u openen met een feest. Is het feit dat het mooier geworden is (of wordt) niet feitelijk al feest genoeg? Geef er zeker extra aandacht aan, maak het leuk en gezellig. Maar feest vieren terwijl nagenoeg de hele stad de pijn van bezuinigingen voelt? Wellicht moet dat anders aangepakt worden.

Alhoewel er fikse tekorten zijn en bezuinigen aan de orde van de dag is wilt u de grote stations-fietsenstalling, die er overigens al in augustus 2019 had moeten zijn, toch doorzetten. Dit terwijl pal er naast nieuwgebouwde ruimte te over beschikbaar is in het Maankwartier en daar zelfs de ooit als fietsenstalling bedoelde ruimte van meet af aan leeg staat.

Waarom neemt u niet alsnog in overweging om de jaren geleden aangekochte ruimte aan de Parallelweg te verkopen om er bijvoorbeeld woningen in te maken? Naar woonruimte is immers grote vraag terwijl de nabij stationsomgeving ruimte te over heeft voor fietsen, brommers, e-bikes en noem het maar op en ook creatievelingen er naar hartenlust terecht kunnen. Dat heet als zij al niet ietsje verderop in het oude CBS gebouw een plek gevonden hebben.

Laat ik eens even uitwijken naar Kerkrade. Daar heb je het eerste uur gratis parkeren bijvoorbeeld. We hebben dat net ook al aangehaald. Heeft u al eens overwogen om dat ook in hartje Heerlen te doen om vervolgens pas als het echt niet anders kan, die 1,50 euro per uur te vragen die overigens nu nog 1 euro per uur is. Zo slecht je wellicht de drempel, maakt een sympathiek gebaar en haalt mogelijk deze of gene, wie weet, over om naar Heerlen te blijven komen. Nu ik toch in Kerkrade ben, raad ik u aan er eens op vrijdagmorgen de markt te bezoeken. Het is een leuke en gezellige ochtendmarkt die ik qua omvang helaas al in geen jaren meer in onze stad zag, terwijl ook de weekmarkt op zaterdag in Eygelshoven, het Hoensbroek van Kerkrade zou ik maar zeggen, je van het is.

Schrikt u niet als onze vaste schuld in amper vijf jaar tijd, ook dat werd al genoemd, met bijna 100 miljoen euro stijgt? Hierbij wetende dat de gemeentelijke Mijnwater BV, die u ooit verkocht voor 18 miljoen euro pas na 30 betaald zal worden. Ondertussen staat die voor meer dan 20 miljoen euro als vordering in de boeken. U vraagt om het sloopfonds voor strategische ontwikkelingen (wat hebt u op het oog?) in het centrum met 1,1 miljoen euro aan te vullen. Denkt u niet dat in hartje Heerlen ondertussen al zoveel ondernomen is (of wordt) dat velen buiten het stadshart, laat ik het diplomatiek zeggen, met enige jaloezie kijken naar wat in het centrum wel kan maar op overige plekken (nog) niet? Vandaag in de krant: Heerlen koopt panden, komst Zuyd blijft ongewis. Citaat: "Onzeker blijft de financiering van de verhuizing van de hogeschool."

Kennelijk heeft u met pandeigenaren van nog niet verkregen panden in het gebied, overeenstemming over een koopprijs. Besluitvorming aangaande de koop moet echter nog plaatsvinden. Gaat dit om besluitvorming door of via het college of moet de raad hier nog aan te pas komen? Indien de raad nog aan zet is hoe, per wanneer en met welke insteek?

Per maart jongstleden verliep de tweede intentieovereenkomst tussen Heerlen en Zuyd hogeschool. Nu ligt er kennelijk een concept aan u voor waarop u richting Zuyd dient te reageren. Hoe luidt met name financieel gezien de strekking van dit concept? Wat heeft u momenteel aangaande de financiën inzichtelijk kunnen maken? Wat betekent concreet dat Zuyd en de gemeente alleen het niet kunnen betalen? Hoe hoog zijn de totale kosten? Om welk kostenplaatje gaat het, wie staat waarvoor aan de lat en naar welk bedrag bent u nog opzoek c.q. welk gedeelte dient nog gefinancierd te worden? Citaat: "Het kost gigantisch veel geld, dus het verhaal moet goed zijn. Het wordt een dubbeltje op z'n kant."

Mocht een afgeslankte versie van plan Zuyd praktijk worden, is dan, ook in dat kader dan, uw hand dan niet fors overspeeld en had wellicht een andere makkelijkere locatie niet veel geschikter kunnen zijn, zowel qua realisatie als qua kostenplaatje? Als eind dit jaar kennelijk besloten zou kunnen worden of we wel of niet doorgaan met plan Zuyd heeft u dan niet de vele

malen dat danig aan het plan getwijfeld werd en dit ook letterlijk geuit is de raad, bewust of onbewust, bij de neus genomen en onder meer, zaken concreter voorgesteld dan ze kennelijk daadwerkelijk zijn? Waarom is er kennelijk nog steeds geen plan B? Met de grote onzekerheden meegenomen was en is dit toch zeker zeer voor de hand liggend. Of is er inmiddels wel een plan B scenario voor handen? Zo ja, hou luidt dit dan?

Ter afsluiting. Dan heb ik het over de stoelen waar wij vanavond allemaal op zitten. Het is nog middag. Het is prima dat de stoelen in deze zaal niet vervangen worden en we daarmee kennelijk, jaarlijks zo'n 10.000 euro besparen. U weet dat Hart-Leers deze mening volledig deelt. Dank u wel.

De voorzitter

Dank u wel. Zijn er vragen aan de heer Leers? Ja, meneer Jacobs.

De heer Jacobs, Forum voor Democratie (interruptie)

Meneer Leers, ik ben blij dat u ook wat kritisch bent over bepaalde cijfers. Ik heb net in mijn stuk aangegeven dat we dadelijk in 2028 naar 424 miljoen euro aan vaste schuld gaan. Hoe ziet u dat? Wat is daar uw mening over?

De heer Leers, Hart-Leers

Het verhaal is dermate duidelijk. De voorgaande sprekers hadden het er ook over. De schuld per Heerlenaar is vergeleken met de gemiddelde schuld van de Nederlander meer dan factor drie keer zo hoog. Dat in een gemeente waar het al moeilijk gaat en heel veel mensen het lastig hebben. Als je een gemeente dan nog opzadelt met extra veel hoge schulden, dan denk ik dat dit niet goed is. Je moet kiezen waar je voor gaat. Dan zou ik zeggen: op dit moment moet je het bij een zwembad in Hoensbroek houden en niet een extra zwembad in een kerk. Kijk naar dat soort zaken. Kijk van tevoren naar wat voor projecten je opstart, bijvoorbeeld zoals het megaproject hierachter mij waar vele miljoenen mee gemoeid zijn en waarvan het maar de vraag is of je daarmee bereikt wat je wil bereiken. Ik denk dat als je sommige dingen aan de voorkant beter aftikt, deze aan de achterkant veel minder hoeven te kosten. Om die kosten draait het juist in deze gemeente, omdat we al heel weinig geld hebben en de schulden alleen maar gigantisch toenemen.

De voorzitter

Meneer Van den Berg.

De heer Van den Berg, VVD (interruptie)

Meneer de voorzitter, meneer Leers is altijd een luis in de pels. Soms krijg je hem er niet uit gekrabd. Dat is soms wel goed om de spiegel voor te houden, moet ik zeggen. Een van zijn stokpaardjes is het Maankwartier. Hij haalt het kantoorpand van het UVW aan dat daar op dit moment leeg gaat komen. Daarmee lijkt het alsof uw verhaal rondom het Maankwartier wel wat bewaarheid wordt, zo van: het is eigenlijk iets te veel van het goede geweest. Maar welke oplossing heeft u nou voor ogen als het gaat bijvoorbeeld om het kantoorpand daarin? Heeft u andere oplossingen die het Maankwartier zouden kunnen ombuigen naar een plek die voor ons als stad heel belangrijk is? Of zegt u ... Nee, dat zeg ik niet. Dat was het.

De heer Leers, Hart-Leers

Dan zal ik raden wat u niet zegt. Maar tijdens de afgelopen raadsvergadering, volgens mij was dat vorige week woensdag, heb ik tijdens het vragenuur wat suggesties gedaan voor of je van het Maankwartier geen woonkwartier zou kunnen maken en daarmee de forse leegstand die in

het gebied is ... U heeft gelijk dat ik al jarenlang op de trom heb geslagen van meet af aan dat we moeten weten waar we aan beginnen en dat dit zo maar het resultaat zou kunnen zijn. Maar nu het er staat en sommige dingen bewaarheid zijn: het zou inderdaad een optie kunnen zijn voor dat Maankantoor om er een woonkantoor van te maken of er woningen in te zetten. Want bij mijn weten was het in eerste instantie zelfs de bedoeling om in dat gedeelte woningen en appartementen te realiseren. Dus als je dat daar kan doen en je kan dat wellicht in de Hoppenhof en mogelijk op andere plekken, dan maak je van het Maanplein een hofje waar bijvoorbeeld om vijf uur het hek dicht gaat. Dat betekent dat er na vijf uur alleen bewoners zijn en er rust ontstaat. Dan denk ik dat je een heel aantal voordelen kan realiseren op een plek waar nu nogal wat negatieve dynamiek is. Dus als u om oplossingen vraagt, dan zou dat een richting kunnen zijn. Alleen toen ik dat vorige week aan het college voorstelde, kwam men daar nog niet heel concreet op terug. Men deed de suggestie dat er een hele hoop nieuwe huurders in de rij staan. Volgens mij gaat het om een mogelijke intentieverklaring voor iemand die wellicht mogelijk daar onder de goede omstandigheden iets gaat beginnen. Ik kan best de intentie hebben om u volgende week op dit tijdstip hier weer te treffen, een kop koffie te drinken en leuk over van alles te babbelen. Maar als u en ik allebei niet kunnen en de koffie op is, dan komt het er niet van.

De voorzitter

Dank u wel. Volgens mij hebben we een heel foute brug, maar we gaan van de luis in de pels naar de Partij voor de Dieren. Ik ga naar mevrouw Géron.

Mevrouw Géron, Partij voor de Dieren

Geachte aanwezigen en toehoorders, ik ben opgegroeid in een tijd dat het leven overzichtelijk was met overzichtelijke keuzes op een gemengd boerenbedrijf in Luxemburg. We kwamen niets tekort. We hadden een groot erf met volop speelmogelijkheden. In 1965 verhuisden we naar Limburg. Een warm groot gezin met hardwerkende ouders die alles over hadden voor hun kinderen. We hadden geen geldelijke rijkdom. We waren tevreden met wat er was en we deden ons best. We waren gezond. Vakantievieren, dat deden we thuis. Het beeld van de jaren zestig en zeventig. Ook toen kwamen we niets tekort. We leefden onbezorgd. Vuurwerk kende we niet. Pas heel laat, zo vanaf 2014, hoorde ik over klimaatverandering en vervolgens bleek dat dit een symptoom was van een veel groter probleem. Toen pas raakte ik politiek geïnteresseerd. De onbezorgdheid die mijn generatie grotendeels gekend heeft, is voorgoed weg en komt nooit meer terug.

Voorzitter, ik begin mijn betoog. De begroting die we vandaag bespreken, heeft veel inzet gevraagd. Maar er is nog een begroting en die wordt vaak vergeten: de ecologische begroting. In 2024 viel Earth Overshoot Day op 1 augustus. Dit is de dag waarop de mensheid die ecologische begroting overschreed. Overshoot betekent dat we natuurlijke hulpbronnen zodanig verbruiken dat de ecosystemen dit niet meer kunnen aanvullen en zich niet meer kunnen herstellen. Vanaf die dag begonnen we op de toekomst in te teren, op de leefbaarheid voor mens, niet-menselijke levens en komende generaties. Nederland doet het relatief nog slechter. De Nederlandse

Overshoot Day viel dit jaar al op 1 april. Dit betekent dat wij in slechts drie maanden tijd ons "jaarlijkse budget" aan hulpbronnen hebben verbruikt. Nederland verbruikt zo'n grote hoeveelheid landoppervlak, grondstoffen en energie dat als de hele wereld zo zou functioneren, er meer dan drie aardbollen nodig zouden zijn. We hebben er maar een.

De werkelijke schade van onze overconsumptie, levende wezens vertonen bepaalde patronen: bij overvloed van energie neemt hun aantal sterk toe tot het moment dat zogenaamde negatieve feedbacks voor een afname zorgen. Onze overvloed bestond uit fossiele energie. Alle problemen

van dit moment zijn een teken dat nu de negatieve feedback een rol gaan spelen: de biodiversiteit neemt af, het klimaat wordt grilliger en gevaarlijker, grondstoffen schaars, er ontstaan pandemieën en steeds meer conflicten die in essentie over schaarse grondstoffen gaan. Onze overconsumptie dwingt om verantwoordelijkheid te nemen en keuzes te maken die huidige en toekomstige generaties zullen treffen.

De komende jaren krijgt Heerlen te maken met begrotingstekorten, zo wordt voorzien. Maar dat tekort valt in het niet bij het ecologische tekort dat we hebben opgebouwd. Dit tekort zou in ons beleid en onze discussies centraal moeten staan. Tom Murphy paraphraseer ik: "We geven prioriteit aan allerlei mensenzaken. Dat heet supremacie. Dit vernietigt ecosystemen. We moeten ecosystemen op de eerste plaats zetten en daarna kijken wat er voor ons overblijft en wat we ons kunnen veroorloven." Overheden hebben de verantwoordelijkheid om hun inwoners te beschermen. Dit kan alleen door ons beleid te richten op lange termijn duurzaamheid.

De beperking van broeikasgassen is hier een belangrijk onderdeel van. Wetenschappers stellen dat deze uitstoot drastisch teruggebracht moet worden tussen 2030 en 2040. Helaas lijkt het huidige beleid niet voldoende ambitieus om de deadline te halen. Steden als Amsterdam, Utrecht, en Den Haag werken aan klimaatneutraliteit tegen 2030. Zij spelen, samen in een groep van 100 geselecteerde steden, een voortrekkersrol in de strijd tegen de klimaatcrisis. Andere steden kunnen hier straks van leren.

Natuurgeweld, voedseltekorten, grondstoffoorlogen en levensbedreigende temperaturen zullen wereldwijd tot grote migratiestromen leiden. Daarbij vergeleken is het huidige vermeende migratieprobleem peanuts. Daarom is het essentieel dat we onze prioriteiten herzien en een koers varen die de veerkracht van onze stad en de leefbaarheid van onze regio veiligstelt.

Ook Heerlen maakt zich zorgen citeer ik uit de begroting op pagina 97: "Steeds duidelijker wordt ook dat we niet goed zijn voorbereid op de effecten van klimaatverandering op welzijn van mens en dier, onze biodiversiteit en economische veerkracht. De mondiale ontwikkelingen maken duidelijk hoe kwetsbaar we zijn als maatschappij."

Partij voor de Dieren stelt daarom voor om op korte termijn en met het oog op allerlei mogelijke toekomstige crises te gaan nadenken over het onderwerp weerbaarheid. Stel Zuid-Oost Nederland komt terecht in een Valencia-scenario, een Florida-scenario of een ander extreem weerfenomeen. U zult zeggen dat de Veiligheidsregio er dan is om ons te helpen. Maar zijn zij opgewassen tegen rampen van zulke omvang? We kunnen hopen dat het niet voorvalt, maar daar zijn we er niet mee. Von der Leyen zei een week geleden in Europa: overheden en burgers moeten zich beter voorbereiden op noodsituaties.

Een andere sleutel tot het terugdringen van onze ecologische voetafdruk ligt in de eiwittransitie. De productie van dierlijke eiwitten, zoals vlees en zuivel, legt een onevenredig grote druk op het milieu, onder andere door de uitstoot van broeikasgassen. Door meer plantaardige eiwitten te consumeren kunnen we deze impact verlagen en de natuurlijke hulpbronnen efficiënter gebruiken. Jaarlijks hebben we in Heerlen het Zomer Maan Fest waar heerlijk voedsel wordt gepresenteerd, waar veel bezoekers komen en waar lokale ondernemers zich presenteren. Het is het enige festival van deze aard in Limburg. Daar mogen we trots op zijn. Als stad kunnen we ook de Nationale week zonder Vlees en Zuivel op de kaart zetten.

De actie Steenbreek is van belang om onder andere de biodiversiteit te bevorderen, maar de eiwittransitie is vele malen belangrijker voor behoud van de soortenrijkdom. Het creëren van een duurzame voedselvoorziening is niet alleen goed voor het milieu en de dieren, maar ook voor de voedselzekerheid in de toekomst.

De vraag rijst wat de rol van bezuinigingen in de gemeentebegroting is ten opzichte van deze ecologische uitdagingen. Bezuinigingen die leiden tot het schrappen van duurzame initiatieven kunnen uiteindelijk hogere kosten met zich meebrengen door de toenemende druk op het milieu. Programma's gericht op energie-efficiëntie, het stimuleren van lokaal voedsel of het bevorderen

van milieu educatie kunnen juist op middellange termijn leiden tot besparingen en een verbeterde kwaliteit van leven.

Door juist nu te investeren in duurzaamheid, kunnen we de toekomst veiliger en stabiel maken. Het is belangrijk dat we als gemeente bewuste keuzes maken die duurzaamheid bevorderen. In onze stad werken we daar hard aan. Dat mogen we niet loslaten.

Voorzitter, ik kom bijna tot een einde. Onze ecologische voetafdruk moet een fundamenteel element zijn in de discussies over onze begroting en toekomstplannen. We hebben de verantwoordelijkheid om beleid te voeren dat de planeet en haar grondstoffen beschermt, in plaats van deze ondoordacht te verbruiken. Het moet een stadsgebied zijn dat met haar werkgelegenheid in dienst staat van ecologie, zodat we een samenleving creëren die toekomstbestendig en duurzaam is. Bouwen aan sociaal kapitaal, niet de groei van de economie, maar de bloei van de samenleving moet voorop staan. Wij dienen drie moties in die ik morgen graag toelicht.

We bedanken iedereen die het werk hier in de raad mogelijk maakt, die bijdraagt aan al dat werk wat we voor de stad moeten doen en aan de griffie natuurlijk voor de goede zorgen. Dank u wel.

De voorzitter

Dank u wel. Zijn er vragen aan mevrouw Géron? Ik zie meneer Janssen, meneer Pauwels en meneer Jacobs. Meneer Janssen.

De heer Janssen, Jongerenpartij Heerlen (interruptie)

Dank u wel, voorzitter. Van luis in de pels naar misschien wel Rupsje Nooitgenoeg, zeggen ze weleens. Uiteindelijk is het wel weer een beetje hetzelfde verhaal wat je de Partij voor de Dieren in iedere stad in Nederland hoort vertellen. Wat ik jammer vind en wellicht heb ik de begroting anders gelezen, dat ik van u alleen het Zomer Maan Fest als een positief gegeven hoor. Dat vinden wij ook. Maar ik zie eigenlijk als ik door die begroting heen lees ontzettend veel goede stappen die we in Heerlen maken in de richting van duurzaamheid en biodiversiteit. Denk alleen al aan al die nieuwe woningen die we toe gaan voegen die allemaal bijna energieneutraal zijn et cetera. Er zijn ontzettend veel mooie initiatieven. Uw verhaal kwam best negatief geformuleerd op mij over. Het was alsof een soort doembeeld opduikt. Kunt u daar misschien nog wat concreter op reflecteren? Hoe duidt u dan onze eigen begroting en de stappen die we al zetten en gezet hebben in Heerlen ten aanzien van uw verhaal? Want ik ben het dan in die zin even kwijt.

De voorzitter

Mevrouw Géron.

Mevrouw Géron, Partij voor de Dieren

Collega Janssen, ik vind het een compliment dat u mij Rupsje Nooitgenoeg noemt, zeker wat betreft de ecologie. Dus dat is fantastisch. Dank u wel. Ik noemde het Zomer Maan Fest, omdat ik het over het plantaardige voedselpatroon had waar wij eigenlijk veel meer naartoe moeten gaan om een leefbare aarde te houden, ook voor uw kinderen en voor ons allemaal. Dus dat was het. Natuurlijk zijn er – dat heb ik ook gezegd – hele goede initiatieven in deze stad. Maar we mogen niet loslaten. We moeten zelfs meer stappen zetten. Als je luistert naar wetenschappers en kijkt naar wat er op de wereld gebeurt in Europa en verder weg, dan mag je dat echt wel rampen noemen. Als eenling kunnen wij de wereld niet redden. Maar we moeten ons verhouden tot de problemen op een wijze waar we zeggen: oké, ik vind dat ik goed bezig ben voor de duurzaamheid voor de continuering van de aarde voor generaties na mij.

De voorzitter

Dank u wel. Meneer Pauwels.

De heer Pauwels, CDA (interruptie)

Dank u wel, voorzitter. Mevrouw Géron had het over de term weerbaarheid als antwoord op mogelijke milieurampen. Maar ik vraag me af of dit wel een Heerlens thema is, want een orkaan – laten we hopen dat die niet komt - stopt niet bij de grens met Kerkrade of met Voerendaal. Dus eigenlijk vraag ik me af of dit soort thermen of retoriek niet thuishoort in bijvoorbeeld provinciaal niveau of nog hoger: de landelijke overheid. Verder heb ik in het betoog van mevrouw Géron weinig concrete suggesties gehoord voor wat we hier in Heerlen zouden kunnen ondernemen. U noemde als voorbeeld Steenbreek. Dat bestaat al een hele tijd, maar ik had verwacht dat u nog met nieuwe suggesties zou komen voor wat we allemaal te berde zouden kunnen brengen.

Mevrouw Géron, Partij voor de Dieren

Meneer Pauwels, in mijn eentje kan ik niet de stad redden. Maar ik heb wel een aantal dingen benoemd. Ik heb plantaardig voedsel gezegd. Die orkaan zal inderdaad niet stoppen bij de grens. Maar we moeten ons erop voorbereiden, bijvoorbeeld doordat we allemaal een vast noodpakket hebben liggen en dat we het daarover hebben. Want het kan ons gebeuren? Waar gaan we naartoe? Wat doen we als alle IT allemaal uitvalt, zoals we dat in juli hebben gehad? Het is alleen maar dat we ons bewust zijn van wat we moeten doen. Een ding wat heel belangrijk is in die weerbaarheid, is de sociale samenhang van onze bevolking en van onze mensen. We moeten elkaar weten te vinden en we moeten weten hoe we ons daartoe samen kunnen verhouden.

De voorzitter

Dank u wel. Nog kort, meneer Pauwels.

De heer Pauwels, CDA (interruptie)

Dat had ik graag in het betoog terug gezien.

De voorzitter

Oké, dank u wel.

Mevrouw Géron, Partij voor de Dieren

Ik ben blij dat u de vraag gesteld heeft, zodat ik het alsnog goed kon uitleggen. Dank.

De voorzitter

Meneer Jacobs had nog een vraag.

De heer Jacobs, Forum voor Democratie (interruptie)

Dank u wel, voorzitter. Als je naar de begroting kijkt, dan moeten we best bezuinigen. Onze burgers krijgen een belastingverhoging voor hun kiezen. We hebben behoorlijk wat bezuinigingen. Dan bent u denk ik – dat is even de vraag – niet ontevreden met 15,3 miljoen euro voor het hele klimaatgebeuren lijkt mij.

Mevrouw Géron, Partij voor de Dieren

Ik heb het over de ecologische begroting gehad. Daar schieten we op tekort. Natuurlijk, op verduurzaming van woningen ... De energieprijzen gaan enorm stijgen. We hebben heel veel geld nodig om al die woningen te verduurzamen. Dus dit is nog maar het begin.

De voorzitter

Dank u wel. Dan ga ik naar de heer Nefjodov van GroenLinks. Nog drie fracties, dus uw eten verpietert lekker voor u. Nee hoor, we hebben er rekening mee gehouden. Maar als u honger heeft ... ik doe maar een suggestie. Meneer Nefjodov.

De heer Nefjodov, GroenLinks

Geachte voorzitter, gewaardeerde collega's en betrokken inwoners van Heerlen, we staan vandaag voor een begroting die stabiliteit uitstraalt, maar ook een aantal zorgelijke uitdagingen bevat. Zodoende zijn de kernthema's die ik in mijn bijdrage wil aankaarten de gemeentelijke energieneutraliteit, het netcongestieprobleem, onze Heerlense asielopvang en het urban sportpark.

Om te beginnen met de energieneutraliteit: de kans dat we als gemeente onze doelstelling om in 2030 alle gemeentelijke gebouwen energieneutraal te maken, daadwerkelijk halen, is helaas vermoed ik zoal, klein. Dit komt doordat het college op dit moment naar mijn beleving geen concreet plan, geen structureel budget en geen duidelijke prioriteiten heeft om dit doel te realiseren. Onze huidige begroting maakt geen serieuze stappen mogelijk om deze ambitie waar te maken. De beperkte investeringen die wel zijn opgenomen, zijn versnipperd en missen de noodzakelijke schaal. Zonder bijsturing vermoed ik dat het onwaarschijnlijk is dat we de ambitie van 2030 gaan waarmaken. Deze uitdaging vraagt om volledige toewijding en structurele middelen. Mijn vraag aan het college is daarom waarom er geen concreet plan is opgenomen in de begroting en wij hier niet over zijn geïnformeerd, terwijl deze doelstelling wel onmiskenbaar in het coalitieakkoord staat. Maar wellicht mis ik wat dingen. Dus in ieder geval mijn vraag aan het college: hoe zit het nu precies?

Het tweede punt gaat over netcongestie. Verder wens ik het nog te hebben over dat urgente probleem: Door de energietransitie en de toenemende vraag naar elektriciteit wordt het stroomnetwerk zwaar belast met als gevolg dat uitbreidingen en innovaties worden vertraagd. Dit vormt een rem op verduurzaming en zet een rem op onze klimaatdoelen. De stabiliteit van ons stroomnetwerk is essentieel om de energietransitie te laten slagen en om de stad duurzaam te laten groeien. Daarom dien ik een motie in die het college verzoekt de haalbaarheid te onderzoeken van collectieve laadpleinen gekoppeld aan batterij-opslagsystemen. Door gebruik te maken van technieken zoals wijkbatterijen kan zo'n laadplein ons misschien helpen om de balans in het stroomnet te ondersteunen, vooral op momenten dat er heel veel of heel weinig zon of wind is. In andere woorden: het bestrijdt mogelijk netcongestie en ik geef het graag mee aan het college.

In andere gemeentes zijn vergelijkbare initiatieven succesvol gebleken en er ligt voor Heerlen dus ook een kans om als voorbeeld te dienen in Limburg. Hoewel netbeheerder Enexis primair verantwoordelijk is voor ons netwerk, worden wij geconfronteerd met de gevolgen als zij hierin zouden tekortschieten. De kans dat dit gebeurt, is niet irreëel en daarom vereist netcongestie nu al wat ons betreft een proactieve aanpak. Met de nader in te dienen motie hopen we dan ook een innovatieve bijdrage te leveren aan de oplossing van dit probleem of in ieder geval een mogelijke suggestie daartoe op te roepen.

Ten derde wil ik het nog hebben over de Heerlense asielopvang. Voorzitter, ik wil aandacht vragen voor de situatie zoals deze daar nu is. De landelijke trend richting een sterk versoberde opvang zoals beoogd door het kabinet, gaat ten koste van basale menselijke waardigheid. De gedachte om opvang te versoberen in de hoop dat dit afschrikwekkend zou werken, zoals

geredeneerd door de PVV, schuurt fundamenteel met onze waarden hier in Heerlen. In onze gemeente moet elk mens ongeacht herkomst, recht hebben op basisvoorzieningen zoals een veilige slaappleats, voldoende ruimte, schoon sanitair en toegang tot hulp. Laten we helder zijn: de kern van de discussie over asielopvang zou niet alleen moeten gaan over aantallen, maar ook over de kwaliteit van de opvang en de bescherming van de menselijke waardigheid daarachter. We hebben het hier over mensen die een vaak traumatische achtergrond hebben, die vluchten voor oorlog of politieke vervolging en hier een kans op rust en veiligheid zoeken. Niet alleen de COA, maar ook ons college heeft een verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat hun leven hier niet verzandt in onveilige omstandigheden. Opvang moet gebaseerd zijn op zorg en respect en niet op afschrikking en verdere marginalisering.

Daarom dien ik een motie in met een aantal concrete verzoeken aan het college om de leefomstandigheden in onze opvang te onderzoeken en daar waar nodig te verbeteren en op peil te houden. We vragen om een grondige evaluatie van de veiligheid in onze asielcentra en om de mogelijkheden te verkennen om de psychologische en sociale ondersteuning structureel te versterken. Psychologische hulp in de moedertaal moet daarbij vanzelfsprekend zijn, omdat goede communicatie essentieel is voor effectieve hulp. De werkelijkheid is dat de landelijke voorgenomen versobering van asielopvang uiteindelijk ook de veiligheid en sociale stabiliteit van de opvang in Heerlen zou kunnen ondermijnen. Overvolle slaapzalen en een gebrek aan privacy vergroten de spanningen en onveiligheid. Wij moeten juist hier op lokaal niveau zorgen dat asielzoekers op een veilige manier hun leven kunnen opbouwen. Ik roep het college dan ook op om te allen tijde te waken voor verslechtingen in de opvangomstandigheden van onze asielzoekers, ook wanneer de landelijke overheid onverantwoord verder wil versoberen. Onze gemeente kan hierin een belangrijke rol spelen door lokale maatregelen te nemen die de menswaardigheid waarborgen, ook al zou het landelijke beleid deze onder druk brengen. Door middel van een nader in te dienen motie vragen we het college dan ook om niet alleen te waken voor, maar ook actief weerstand te bieden tegen maatregelen die de leefomstandigheden van Heerlense asielzoekers aantasten. Als het Rijk zijn verantwoordelijkheid niet neemt, dan moeten wij dat lokaal wel doen.

Tot slot maak ik me grote zorgen over het door de coalitie geïnitieerde en zodoende ook in het coalitieakkoord verankerde urban sportpark. Dit sportpark moet een plek worden waar jongeren en sportliefhebbers samenkomen, een locatie die bijdraagt aan de leefbaarheid en aantrekkingskracht van onze stad. Het urban sportpark is een kans om Heerlen te profileren als een stad die niet alleen investeert in duurzaamheid, maar ook in de toekomst en het welzijn van haar jongeren. Toch zien we geen concrete financiële toewijzing in de huidige begroting voor 2025. Dit gebrek aan middelen is zorgwekkend, omdat het onze afspraken uit het coalitieakkoord zou kunnen belemmeren. Nimmer zijn de initiators, GroenLinks, D66 of überhaupt de raad, geïnformeerd over deze bezuiniging.

De ontwikkeling van een urban sportpark zou prioriteit moeten hebben, vooral nu onze stad een vergrijzende populatie kent en jongeren vaker kampen met eenzaamheid, mentale problemen en een gebrek aan vrijetijdsbesteding. Het urban sportpark kan precies in deze behoefte voorzien: een plek met zowel een sportieve als sociale functie, waar jongeren elkaar kunnen ontmoeten in een veilige en stimulerende omgeving. Om dit mogelijk te maken is er mede met behulp van de gemeentelijke ambtelijke bijstand gesproken en onderzocht hoe we het urban sportpark van circa 1,5 miljoen euro dat het verwachte bedrag is, alsnog financieel realistisch zouden kunnen realiseren binnen deze begroting. Dit heeft geleid tot een amendement dat deze benodigde financiële ruimte zal creëren en waarvan ik hoop dat u deze als raad overneemt. Het is belangrijk dat Heerlen nu investeert in de toekomst van onze jeugd. Het is niet alleen een kwestie van beleid uitvoeren; het gaat hier om de belofte die wij aan onze inwoners en aan onze jongeren hebben gedaan. Ik roep de raad en het college dan

ook op om de realisatie van het urban sportpark niet op de lange baan te schuiven, maar juist als prioriteit te beschouwen, zodat we in 2025 kunnen starten met de bouw van een project waar jongeren behoefte aan hebben en waar Heerlen trots op kan zijn.

Voorzitter, we moeten nu de nodige maatregelen nemen om Heerlen toekomstbestendig te maken. Dit betekent dat we actief moeten investeren in energieneutraliteit, proactief moeten zijn in de aanpak van netcongestie, moeten waken voor een menselijke asielopvang en onze belofte tot de verwezenlijking van een urban sportpark moeten nakomen. Ik vraag deze raad en het college dan ook om samen de verantwoordelijkheid te nemen door de genoemde voorstellen in overweging te nemen. Alleen zo kunnen we de kwaliteit van leven in Heerlen garanderen en bouwen aan een duurzame, veerkrachtige stad. Dank u wel.

De voorzitter

Dank u wel. Zijn er vragen aan de heer Nefjodov? Ik noteer meneer Van Zutphen, meneer Leers, meneer Hendriks en meneer Janssen. Jullie hebben er zin in. Mevrouw Schreurs, meneer Van den Berg en meneer Jacobs. U heeft er zin in. Meneer Van Zutphen, gaat uw gang.

De heer Van Zutphen, SP

Voorzitter, meneer Nefjodov zal het ongetwijfeld niet zo bedoelen, maar met wat hij feitelijk bepleit doet hij mevrouw Faber een enorm plezier mee. Want u zegt: als mevrouw Faber de asielzoekersopvang op een onverantwoorde manier gaat afknijpen, dan vangen wij dat wel op. Nee, mevrouw Faber moet dat doen. Wij moeten ons niet het zoveelste aapje op onze schouder laten zetten van wat het kabinet nalaat en dat wij dat dan maar moeten opvangen. Mevrouw Faber moet die Spreidingswet niet afschaffen, zodat Bloemendaal eindelijk eens een portie doet in plaats van zoals nu helemaal niks. Wat u eigenlijk doet is zeggen: fijn dat we dit in Heerlen hebben en dat mevrouw Faber dit afknijpt, dat vinden we jammer, maar dan gaan wij het wel even compenseren. Dat wijs ik echt fundamenteel af.

De voorzitter

Meneer Nefjodov.

De heer Nefjodov, GroenLinks

Ik snap de redenering van de heer Van Zutphen. Echter, het is met het huidige kabinet met de PVV als grootste partij en met de reeks uitgesproken voornemens van mevrouw Faber onvermijdelijk dat dit gaat gebeuren. Ze hebben al uitgesproken dat alles wat mogelijk is ten behoeve van de verdere versobering van onze asielopvang en van het aantal vluchtelingen dat we binnen laten maximaal zal worden geminimaliseerd. Het gaat al gebeuren zover het mogelijk is. Dus in die zin oefenen we daar niet een dergelijke invloed op uit.

De voorzitter

Meneer Leers.

De heer Leers, Hart-Leers (interruptie)

Meneer de voorzitter, dank u wel. Als het over vluchtelingen gaat, hebben we natuurlijk in Heerlen ook de vluchtelingenopvang voor de Oekraïense vluchtelingen. Het blijkt dat de afgelopen jaren hele flinke bedragen overgehouden zijn aan die opvang. Er is landelijk veel te veel geld beschikbaar gesteld om mensen op een juiste manier op te vangen. Dus ik kan me voorstellen dat als dit hier zo is, dat het ook in andere gevallen kan gelden. De gemeente Heerlen gaat zelf over de opvang van mensen uit Oekraïne. Het COA gaat over Imstenrade. Dat is dus niet de gemeente. Als u weet hoe dit werkt bij mensen die gevlucht zijn vanuit Oekraïne en bij

ons zitten en worden geholpen ... Het gebeurt kennelijk op een goede manier, want het valt onder de hoede van de gemeente Heerlen. Er worden desondanks substantiële bedragen overgehouden. Dan denk ik niet dat u er tegen bent dat als er te veel geld naartoe gaat, terwijl het goed geregeld is dat het te veel geld anders wordt besteed of in ieder geval niet meer wordt uitgekeerd.

Een afsluitende tweede vraag: u had het over een urban sportpark. Het Glas Mij-park in Schaesbergerveld, ik weet niet of u dat kent. Daar is een veld waar jongeren aan allerlei apparaten hangen en krachttraining doen, een graffitimuur en van alles en nog wat. Ik kan me zo maar voorstellen dat dit al een heel groot gedeelte dekt van het gene wat u voor ogen heeft. Dat hebben we in Heerlen al. Dus daar zou u dan al heel content mee kunnen zijn.

De voorzitter

Meneer Nefjodov.

De heer Nefjodov, GroenLinks

Om in te gaan op het eerste wat de heer Leers zegt. De motie die ik in de tweede termijn ga indienen komt neer op het op peil houden van de huidige goede omstandigheden voor zover er al sprake is van goede omstandigheden. Je hoeft ze niet onnodig tot in de verste verte te verbeteren natuurlijk. Maar voor het geval die uitgesproken voornemens van het kabinet die strekken tot een verdere versobering van de asielopvang, wat nog heel erg abstract is en nog nader moet worden gedefinieerd ... Voor zover sprake is van een dergelijke versobering, zou ik zeggen: compenseer het door het op peil te houden. Dus dat ten aanzien van de eerste vraag. Ten aanzien van de tweede vraag over het urban sportpark. Over dat park op het Schaesbergerveld heb ik wel enkele vragen en vraag ik me onder andere ook af hoe de betreffende gebruikers het ervaren, waar dan alsnog de behoefte van de Heerlense samenleving en vanuit onze jongeren vandaan komt om alsnog een eigen urban sportpark te willen hebben. Ik vraag me af in hoeverre deze bevolkingsgroep voorzien wordt in de skatebaan en welke voorzieningen in dat park aanwezig zijn als het zo gelijkwaardig zou zijn met wat het zou voorstellen. Ik snap wat u bedoelt met al die rekken. Daar heeft u het over calisthenics onder andere, dus dat je met je eigen lichaam probeert allemaal trucjes te doen. Maar dat is volgens mij toch wel iets wezenlijk anders dan een urban sportpark. Dus dat.

De voorzitter

Dank u wel. Korte aanvulling, meneer Leers.

De heer Leers, Hart-Leers (interruptie)

Meneer de voorzitter, u heeft het de hele tijd over een urban sportspark. Volgens mij is dat calisthenics toch echt een urban sport. Dus ik zou misschien eerder eens bij uzelf te rade gaan wat u nu eigenlijk wil en wat dat voorstelt in plaats van conclusies te trekken die misschien niet geheel overeenkomen met de realiteit. Dat is een tip die ik u wil geven.

De voorzitter

Dank u wel.

De heer Nefjodov, GroenLinks

Het gaat niet zo zeer om wat ik wil, maar om wat die betreffende skaters zelf willen. Calisthenics is inderdaad een urban sport. Maar het is verre van de enige urban sport. Zo'n beetje de grootste wezenlijke uitvoering van de sport is onder andere toch wel skating.

De voorzitter

Dan ga ik naar de heer Hendriks en de heer Janssen. U doet het samen, u voegt het samen. Dat is geweldig. Het is een duo optreden in een persoon. Dank u wel.

De heer Hendriks, Jongerenpartij Heerlen (interruptie)

We hebben hem opgedeeld. Het urban sportpark/skatepark: gezien wij daar toch wel enig aandeel in hebben, zijn wij wel erg benieuwd. We horen nu bedragen van 1,5 miljoen euro. Hoe komt u aan die informatie?

De heer Nefjodov, GroenLinks

De behoefte om van het urban sportpark, conform zoals het college dat heeft uitgesproken, om er een regionale trekpleister van te willen maken, omarm ik van harte. Het bedrag is in persoonlijke afstemming met de wethouder. Bij de ambtelijke bijstand vroeg ik hoeveel onder andere zo'n sportpark zou kosten. Ik heb me daar een tijdje mee bezig gehouden. Dit was het uiteindelijke resultaat. De concrete uitvoering is verder aan het college.

De voorzitter

Aanvullend meneer Hendriks en aanvullend meneer Janssen, want u wilde inspringen. Maar dat ging te snel bij de beantwoording. Mag hij?

De heer Janssen, Jongerenpartij Heerlen (interruptie)

Dan maak ik het af. Het is hoogst opmerkelijk. De Jongerenpartij dient een motie in voor de realisatie van een sportpark. Gelukkig is GroenLinks het daarmee eens en ook heel veel partijen in de raad. Dan gaat u lopen dealen met het college over bedragen begrijp ik. Dat vind ik heel vreemd. Het lijkt mij heel erg op zijn plaats dat wij als raad eerst met een voorstel geïnformeerd worden. Ja, we zijn het met u eens dat die ambitie nog altijd overeind staat. Dus ik hoop dat u dit kan begrijpen.

Dan stel ik daar gelijk mijn tweede vraag achteraan. We hebben eerder die ambitie op meer zonnepanelen van u gehoord. We horen dat verhaal nu terug waarin u aangeeft dat u weinig ambitie ziet. Als ik dan zie dat we in de afgelopen tien jaar meer dan 10.000 Heerlense daken gevuld zijn met zonnepanelen en dat we ook nog eens flink meters vooruit maken met sloop, nieuwbouw, herstructurering met gewone nieuwbouw, waarbij ook zonnepanelen op het dak komen, dan vraag ik mij werkelijk af waar het negativisme in die ambitie vandaan komt.

De heer Nefjodov, GroenLinks

Het is geen negativisme. Het is dat ik er bij voorbaat al alert op wilde zijn. Want de klimaatopgave is gewoon een grote opgave. Ik zeg niet dat we niks doen. Dat is verre van. We doen heel erg veel. Volgens mij doen we meer dan in voorgaande periodes heeft plaatsgevonden. Maar het einddoel ten aanzien van wat in het coalitieakkoord is opgenomen is energieneutraliteit. Dat is het doel. Dus dan kan je zoveel zonnepanelen opnemen, wat we zeker weten doen, maar het einddoel is energieneutraliteit. Als ik daarover niks in de begroting terug zie komen, dan stel ik er wel vragen over. Ik heb er geen motie en amendement van gemaakt. Maar het is op zijn minst wel terecht om te vragen naar de status van de voortgang van het huidige doel naar die energieneutraliteit, ook omdat er nog maar vier jaar is tot we daar zouden zijn. Het is nog maar vier jaar, waardoor ik me wel afvraag hoe dichtbij we staan. Als het al ver weg is, wat zijn dan realistische alternatieven?

De voorzitter

Mevrouw Schreurs.

Mevrouw Schreurs, Partij Hoensbroeks Belang (interruptie)

Ik heb een korte vraag. Heeft de fractie GroenLinks signalen ontvangen dat wij de zorg van onze asielzoekers niet goed op orde zouden hebben op dit moment?

De heer Nefjodov, GroenLinks

Dat is een goede vraag. Ik baseer me daarbij onder andere op NOS-nieuwsberichten van vorig jaar waarin wordt gemeld dat in verschillende azc's door heel Nederland, waarbij Heerlen geen uitzondering is, op jaarlijkse basis sprake is van grensoverschrijdend seksueel gedrag dat veel voorkomt. Mishandeling komt veel voor en pesterijen. Ik weet nog dat dit vorig jaar december uit mijn hoofd bij Moldavische vluchtelingen in ons azc heeft geleid tot een zelfmoordpoging.

De voorzitter

Dank u wel. Meneer Van den Berg.

De heer Van den Berg, VVD (interruptie)

Voorzitter, ik heb twee hele korte vragen. Met name het verhaal ten aanzien van het asielzoekerscentrum, daar gaan wij helemaal niet over. Als meneer Nefjodov bij ons wil neerleggen, om wat bij te stucen op het moment dat het nodig is. We spreken hier vanavond over de bezuinigingen die wij voor ogen hebben. Heeft u enig idee om hoeveel geld het gaat? Dat gaat misschien wel over 10 of 15 miljoen euro op jaarbasis als we daar als gemeente aan zouden moeten bijdragen. Dus we moeten ons niet met iets laten opzadelen wat misschien helemaal niet onze directe verantwoordelijkheid is. Dat zouden we graag willen meegeven. De tweede opmerking die ik wil doen is ten aanzien van de netcongestie. Het is heel goed om daar over na te denken. Dat past ook heel goed bij de partij van meneer Nefjodov. Maar probeer nou eens de praktische aspecten er van te zien. Praktisch in de zin van of een Heerlenaar zijn auto 500 meter of 1000 meter verder gaat zetten, haalt uit de achterbak dan zijn vouwfietsje, fietst naar huis toe en de dag daarna moet die het regenpakje aantrekken en weer naar de auto toe fietsen om daar zijn auto weer op te halen. Ik denk dat deze stad als Heerlen daar helemaal niet klaar voor is en dit ook niet zal gaan gebeuren.

De voorzitter

Meneer Nefjodov.

De heer Nefjodov, GroenLinks

Om te beginnen met het eerste over de asielopvang: het klopt dat we in beginsel in juridische zin - behoudens de spreidingswet, want die is nog niet toepasselijk binnen de context van dit debat - niet verantwoordelijk zijn voor het opvangen van vluchtelingen. Dat is helemaal waar. Maar voor zover wij als Heerlen wel vluchtelingen of asielzoekers opvangen en voor zover we wel uit goedheid van ons hart dat commitment aangaan, dan is het mijns inziens niets meer logisch dan dat je voorziet in een fatsoenlijke levenskwaliteit van de mensen voor zover je dat gebaar al volbrengt. Dus dan kan je beter dobben over het aantal asielzoekers dat hier binnenkomt, maar niet over de leefopvang als je al eenmaal hebt gezegd: je bent hier welkom om te komen. Dan kun je op z'n minst wel denken aan die menswaardige omstandigheden.

De heer Van den Berg, VVD

Ik heb een hele korte aanvulling. Ik zou graag willen interrumpen. We kennen een privaatrechtelijke en publiekrechtelijke scheiding daarin. Als het gaat over de opvang en de locatie, dan is in een privaatrechtelijke overeenkomst, de eigenaar van de locatie en het COA

zelf. Welke verantwoordelijkheid hebben we überhaupt als Heerlen voor de opvang van de mensen daar?

De heer Nefjodov, GroenLinks

Zonder in het juridische plaatje te verzanden, volgens mij hebben we een morele verantwoordelijkheid om daar zorg voor te dragen, ook al valt dat niet binnen het juridische kader van wat we wel of niet zouden mogen. We hebben al vaker binnen de gemeente voorbeelden gehad waarbij het juridisch niet helemaal ons voornemen was of het juridisch niet de bedoeling is dat wij daar invloed over uitoefenen. Zuyderland is daar een duidelijk voorbeeld van. We doen daarbij toch alles om dat te volbrengen. Om nog terug te komen op dat andere vraagstuk over de bestrijding van netcongestie, want daar wilde ik naartoe gaan: het klopt dat dergelijke details nog moeten worden uitgewezen. Daarom roept de motie op tot een nader onderzoek en uitvoering aan het college. Het is in ieder geval een idee wat ik constructief aan het college wil meegeven, omdat het al succesvol is gebleken in Haarlemmermeer. Verder ben ik ook niet een dergelijk technicus, bouwkundige of hoe je het ook wil noemen die zich daar helemaal in thuis verdiept. Maar het is gewoon een idee wat ik aan het college via deze motie wil meegeven en waarvan ik hoop dat het fatsoenlijk wordt onderzocht.

De voorzitter

Dank u wel. Dan ga ik naar de PvdA. De heer Verreck.

De heer Van Zutphen, SP

Voorzitter, ik heb nog een hele korte opmerking. De SP-fractie heeft laten weten het amendement mee in te dienen. Daar heeft u ook een groen vinkje bij geplaatst. Vervolgens staat er geen naam onder van de SP en ook niet van de andere partijen die mee willen indienen.

De voorzitter

Dit is nog herstelbaar voor morgen. We gaan ervan uit dat dit goed gaat komen. Meneer Verreck, aan u het woord. U schrijft uw algemene beschouwing nog.

De heer Verreck, PvdA

Excuseer, meneer de voorzitter. Ik realiseerde me net een zin die ik er wel bij moest hebben, zodat ik hem niet zou vergeten. Geachte voorzitter, college, mede raadsleden, toehoorders op de tribune – ja er zijn nog mensen over - en hopelijk mensen via de livestream: Sinds een aantal maanden waait er in Nederland een koude kille rechtse wind. Om met de woorden van mevrouw Faber te spreken "wen er maar aan".

Als PvdA Heerlen willen en zullen wij daar niet aan wennen. Wij laten ons geen zelfbedachte, en in stand gehouden asielcrisis aanpraten. Als PvdA zijn we er trots op dat we in Heerlen al meer dan 25 jaar een groot ACZ hebben en we doen zelfs meer dan het rijk van ons verwacht. De huidige regering wil ons laten geloven dat de migratie alleen uit vluchtelingen bestaat. We weten dat er verschillende redenen zijn om naar Nederland te komen. We hebben mensen die in het kader van gezinshereniging komen, maar ook om te studeren. De grootste groep migranten zijn mensen die hier komen werken en dat varieert van werken in de land- of tuinbouw, slachthuis of in een distributiecentrum. Daarnaast hebben we te maken met kennismigranten, bijvoorbeeld bij ASML, Boston Scientific of Medtronic. Zo zoekt de bouwsector (voor de komende 3 jaar) 60.000 paar handen om de uitdagingen die we ons hebben gesteld aan te kunnen. Men gaat ervan uit dat daarvan er zo'n 10.000 arbeidsmigrant zijn. We hebben net van meneer Bosch van de PVV begrepen dat dit helemaal goed is: welkom. Blijkbaar hebben we deze mensen nodig om het verdienmodel van Nederland op peil te houden.

Waar het echter misgaat, is dat werkgevers tegenwoordig onvoldoende of niet nadenken over uitdagingen en de problemen die ze hiermee veroorzaken op het gebied van bijvoorbeeld wonen. Als we de geschiedenis van Heerlen een beetje kennen, dan weten we dat we in de afgelopen 100 jaar van 7.000 naar bijna 90.000 inwoners zijn gegroeid. In de tijd dat de mijnen open waren, kwamen mensen uit heel Nederland naar Zuid-Limburg om te werken. Toen dat nog niet voldoende was, zijn we mensen gaan halen in Italië, Turkije of in Marokko. Het verschil met nu is dat de mijndirecties toen, samen met de kerk en gemeenten, bedacht hadden dat hun werknemers ook ergens moesten wonen. Zo hebben we de wijken de Slak, Meezenbroek en Versiliënbosch gebouwd. Je kan dus wat mij betreft concluderen dat Heerlen voor een gedeelte gebouwd is voor migranten.

In Heerlen zullen we in de komende jaren veel woning gaan renoveren. Onderhoud is een normale taak voor een woningcorporatie. We zien echter dat vanaf het moment dat men gaat nadenken over renovatie men het onderhoud ook niet meer doet of alleen het hoognodige.

Vanuit de verkrottingsstrategie stuurt men aan op grootschalige sloop en nieuwbouw met vaak onvoldoende aandacht voor de bewoners, maar ook met gebrek aan historisch besef. We zullen dan als gemeente een stap naar voren moeten doen en wijken actief mee gaan beschermen. Want anders hebben we over twintig jaar geen enkel fysiek aandenken meer aan de belangrijke periode van mijnbouw. Ik kan zeggen dat ik trots ben op het feit dat we vanuit verschillende fracties onze nek hebben uitgestoken om samen met bewoners deze ontwikkeling hopelijk te stoppen. De bal ligt nu naar aanleiding van de motie van vorige week woensdag bij het college. Zoals u weet, worden we graag bijtijds geïnformeerd over de stappen die u gezet heeft en vooral met welk resultaat.

In onze bijdrage tijdens de algemene beschouwingen van 2023 heb ik een compliment aan de heer Jongen uitgedeeld. Je weet het wel, die van het ziekenhuis. Dat zou ik eigenlijk ook dit jaar weer moeten doen. Dat ga ik niet doen, maar ik ga hem wel een nieuwe functie aanbieden, namelijk projectleider bij de afdeling stadpromotie.

Dankzij zijn bijzondere ideeën over de toekomst van ons ziekenhuis is de naam Heerlen vaker dan ooit genoemd in de pers, de Tweede Kamer of op straat. Als Parkstad trokken we eensgezind naar Den Haag en Tilburg, omdat we het onbegrijpelijk vinden dat de keuze voor het sluiten van de SEH, IC en geboortecentrum gemaakt is.

Waar wij echter nog minder van begrijpen, is de halsstarrige houding van dit soort bestuurders om echt in overleg te gaan over mogelijke oplossingen. Ik weet zeker dat we de komende jaren de ontwikkelingen rondom het ziekenhuis nog regelmatig op de agenda zullen krijgen.

De ontwikkelingen rondom het ziekenhuis treft de meest kwetsbare in de wijken het meest. Om een goede zorg voor de Heerlenaren te realiseren, gaat de PvdA een motie indienen samen met de PvdD om samen met de provincie op te trekken en te komen tot een gezondheidscoalitie. Dit naast de bestaande afspraken rondom Trendbreuk, IZA en GALA.

Wij hebben overigens begrepen dat de VNG het voornemen heeft om uit de IZA-overleggen te stappen. Kan het college aangeven wat voor en welk effect dit heeft op de uitvoering van de huidige plannen?

Voorzitter, op pagina 25 van de begroting staat het volgende: "Er kan geen enkele twijfel over bestaan dat deze bezuinigingsoperatie overal in de stad pijn zal gaan doen. Wij realiseren ons dit heel goed en we zullen alles in het werk stellen om de gevolgen voor alle Heerlenaren zo klein mogelijk te houden." Deze uitspraak krijgt een vervolg op pagina 27: "Dit pakket aan bezuinigingen betekent dat wij helaas op onderdelen op gemaakte beloften moeten terugkomen en mogelijk moeten Heerlenaren langer wachten op de afspraken die wij met hen gemaakt hebben."

Dat zien we ook terug in het breed scala aan bezuinigingsvoorstellen, waarvan in onze optiek sommige doordacht zijn en andere schijnbaar minder.

Zo doet het college gestand aan de afspraak met betrekking tot het Centrumbad. Dit staat in de begroting terwijl het skatepark verdwenen is. In de huidige begroting staat er 50.000 euro voor gereserveerd ten behoeve van voorbereidende werkzaamheden. Wat is er tot nu toe gedaan? Het Centrumbad (het is al door verschillende collega's genoemd). In de technische toelichting op pagina 2 staat het volgende: "De raad kan uiteraard een ander besluit nemen hierover. Voor het project zijn dan uiteraard al voorbereidingskosten gemaakt. Bij het stopzetten van het project moeten deze kosten afgeboekt worden en komen deze ten laste van het jaarrekeningresultaat."

In onderzoek Centrumbad en toekomst Otterveurdtd door Drijver en partner in 2019 zijn de verschillende scenario's doorberekend ook met betrekking tot de exploitatiekosten. Die kwamen toen, dus prijspeil van 2019, uit tussen de 350.000 en 400.000 euro uit per jaar. Wij hebben begrepen dat dit in het contract met sportfondsen is vastgelegd. Klopt dit en tot wanneer loopt dit contract?

Nu zal de PvdA niet zeggen: stop er maar mee. Maar wij zijn wel van mening dat gezien de huidige financiële situatie, men wel serieus moet kijken of we dit project op deze manier moeten en kunnen voortzetten. We zien graag een voorstel, waarin de vervolgstappen beschreven zijn, tegemoet van het college.

Het afschaffen van het vrijwilligerscompliment. De SP noemde het al. Voor ons als PvdA is niet helder wat het effect hiervan is en zeker niet, omdat u in uw tekst geen helderheid verschaft over de inzet van het vrijwilligerscompliment. Kunt u aangeven hoe vaak dit in de afgelopen jaren is aangevraagd en positief beoordeeld is? Geven we er wel voldoende ruchtbaarheid aan? Voorzitter, ik heb nog een tweetal korte vragen en dan ga ik afronden. In 2025 gaan we aan de slag met de uitkomsten van de uitgevoerde analyse van de kantorenmarkt in Heerlen en de regio. Het is een geweldig mooie nietszeggende zin. Wat gaat u doen en wat gaat u de Heerlenaar bieden?

In 2026 wijzigt de bibliotheekwet. Dan gaat er een zorgplicht gelden. Het Rijk stelt een bedrag per inwoner beschikbaar voor de wettelijke basis. Waar is dat bedrag terug te vinden in de meerjarenraming en wat betekent dit voor het bibliotheeklandschap van Heerlen?

Als afsluiting: ik wil het ook nog even over mijn stokpaardje hebben. Ik ga het dan niet hebben over het rondrennen met een houten paard, maar over het ziekteverzuim. Wij weten dat dit een van de moeilijkste te sturen onderwerpen is. Het verzuimpercentage in 2023 was 7,27 procent. De eerste 9 maanden van dit jaar was het verzuim 6,58 procent. We hebben met elkaar in de coalitie afgesproken dat wij werken naar 5 procent. Gaan we die 5 procent ooit halen? De nieuwe arbodienst is nu zo'n tien maanden onderweg. Waar staan we nu als gemeente? Tot zover.

De voorzitter

Dank u wel. Zijn er vragen aan de heer Verreck? Dat is niet het geval. "Vragen? Geen vragen", zei Paul van Vliet ooit. Dank u wel. Dan de laatste bijdrage in de eerste termijn. Met een zucht: meneer Damen van de Fractie Damen.

De heer Damen, Fractie Damen

Dank u wel, voorzitter. Met een zucht, dat geeft meer lucht. Ik zou willen beginnen met dat ieder nadeel zijn voordeel heeft, want ik ben nummer veertien. Er is een zeer bekende voetballer die ook nummer veertien had. Meneer de voorzitter, allereerst valt ons op dat duidelijke kengetallen in deze begroting ontbreken. Op onze vraag hierover werd verwezen naar het begrotingsboek, wat niet het antwoord is dat wij hadden verwacht. We hebben een technische vraag gesteld over het gebrek aan cijfers en vinden als fractie dat gegevens zoals het aantal inwoners, bijstandsgerechtigden, ambtenaren en inhuurkrachten in absolute getallen moeten worden

gepresenteerd in plaats van alleen maar in percentages. Dit biedt beter inzicht in de werkelijke omvang en impact van de begroting.

Een goed voorbeeld van het gemis aan duidelijke kengetallen zien we in de bezuinigingen op de gemeentelijke organisatie. Er werd gesteld dat er bezuinigd wordt, maar tegelijkertijd laten de cijfers zien dat de formatie tussen 2021 en 2023 is gestegen met 1,28 fte per 100 inwoners, ondanks die kostbare reorganisatie. Zonder dat het absolute inwoneraantal van Heerlen wordt vermeld, moeten wij zelf inschatten dat dit neerkomt op ongeveer 111 fte extra, uitgaande van 87.000 inwoners. Wij maken ons zorgen over de effectiviteit van de bezuinigingen als zowel de formatie als het aandeel externe inhuur toeneemt.

Verkeersveiligheid is een belangrijk onderdeel van ons beleid, vooral in het centrum waar fietsers, e-bikes en nu ook nog fatbikes zich tussen de voetgangers begeven. Fractie Damen vindt dat het centrum opnieuw het domein moet zijn en moet worden van de voetgangers.

Wij steunen het voorstel om meer straten aan te wijzen met een maximumsnelheid van 30 kilometer per uur. Dit kan de leefbaarheid verbeteren in straten als bijvoorbeeld de Akerstraat en de Putgraaf. Daarnaast blijft gratis busvervoer naar het centrum een belangrijke wens voor onze inwoners. Wij pleiten voor gratis vervoer voor iedereen of in ieder geval voor alle 65-plussers.

U heeft grootse plannen voor de wijken en de buurten, wat wij ondersteunen. Wij pleiten echter voor eerst een betere toegankelijkheid van wegen en trottoirs, vooral voor mensen met een rolstoel of rollator. Straten zoals de Heerlerweg en de Caumerbeeklaan, waar wortelopdruk voor problemen zorgt, vragen om aandacht. Ook het centrum heeft een upgrade nodig. Hoewel Schinkel-Zuid zichtbaar is verbeterd, verdient de Bongerd ook vernieuwing. In Nederland raken jaarlijks 23.000 mensen gewond door die slechte infrastructuur. Vooral 60-plussers lopen risico. Met de mogelijke sluiting van de spoedeisende hulp in Heerlen wordt valpreventie nog urgenter. Het Centrumbad is een belangrijke voorziening, maar niet tegen elke prijs. Wij hebben vragen over de kostenvergelijking tussen de oorspronkelijke locatie aan de Putgraaf en de nieuwe keuze voor de kerk.

Een ander belangrijk onderwerp is de mogelijkheid om zwemmen in de Zuidplas te realiseren. Is het college bereid om op korte termijn opnieuw met de provincie en Natuurmonumenten in gesprek te gaan om deze optie te verkennen? U heeft eerder aangekondigd – en dat is al vanavond genoemd – een skatevoorziening in het centrum te willen realiseren. Kunt u ons een update geven over de voortgang van deze plannen?

In een eerder stadium hebben we als fractie aandacht gevraagd voor het afstemmen van de programmering van de culturele instellingen. Een mogelijkheid om de programmaboekwerken te koppelen, zou zelfs een financieel voordeel kunnen opleveren. U stelt dat iedereen de mogelijkheid moet hebben om zijn of haar talenten te ontdekken, zodat er betere kansen op de arbeidsmarkt ontstaan. Een grote hindernis hierbij is het verschil tussen het inkomen dat men verdient bij een minimumloon en een uitkering met toeslagen. Daarnaast is er behoefte aan duidelijkheid over de beschikbare capaciteit van terreinen waar industriële activiteiten mogelijk zijn.

De Omgevingswet blijft een belangrijk onderwerp. Hoewel u tot 2031 neemt om bestemmingsplannen om te zetten, zijn actuele plannen nu al nodig. Er zijn voldoende woningbouwplannen voor het centrum, maar ook de buurten zoals Heerlerbaan, Caumerboord, Welten en noem het maar op hebben behoefte aan bouwmogelijkheden. Hoe staat het met de planning voor ouderenwoningen, zoals bij het Tarcisius-gebouw aan de Aarweg? Ook de buurtvoorzieningen, zoals gemeenschapshuizen, zijn essentieel voor samenwerking. Zijn deze voorzieningen overal voldoende? Als ik bijvoorbeeld kijk naar het gemeenschapshuis Welten, zou daar niet een upgrade en een renovatie nodig zijn?

De toegankelijkheid van het centrum is van groot belang voor iedereen. Mensen met fysieke beperkingen hebben momenteel moeite om zich te verplaatsen vanwege scheve stoeptegels, gaten en wortelopdruk. Ook het centrum heeft een upgrade nodig. Dat heb ik zojuist heel duidelijk aangegeven.

Op dit moment ligt er een antwoord van het college op de brief die de buurtorganisaties hebben gestuurd waarin wordt voorgesteld om 2025 als overgangsjaar te nemen. Wat betekent dit voor de programmering voor 2025 en kunnen de buurten nog uitgaan van dezelfde uitgangspunten als dit jaar? Ook zien we dat het steeds moeilijker wordt om de besturen van de diverse buurtorganisaties te bemensen. Is er een mogelijkheid om een oproep te plaatsen en te doen in de Stadskrant?

Voorzitter, wij maken ons ernstig zorgen over de financiële positie van onze gemeente met een schuldenlast die oploopt tot boven de 100 procent. Wij begrijpen dat er investeringen nodig zijn, maar volgens ons is de omvang hiervan veel te hoog.

De bezuinigingsvoorstellen geven ons zorgen. Hoewel u de Stadskrant budgetneutraal wilt maken, blijven de bezuinigingen onduidelijk, wat de sluitende begroting kwetsbaar maakt.

Enkele maatregelen lijken lastig haalbaar. Ik noem er een tweetal. Het anders zelf organiseren van de schuldhulpverlening, efficiëntere netwerksamenwerking op economisch domein.

Kortom, de begroting lijkt sluitend, maar wij hebben twijfels of deze bezuinigingen daadwerkelijk haalbaar zijn.

Afsluitend wil ik de griffie en alle ambtenaren bedanken voor de voortreffelijke ondersteuning die wij hebben gehad. Ik dank u voor uw aandacht. Wij hebben nog een aantal vragen gesteld die we van tevoren doorgeseind hebben richting de griffier. Dus ik neem gewoon mee dat die uitgesproken zijn.

De voorzitter

Dank u wel. Zijn hier vragen? Een vraag van de heer Leers en een vraag van mevrouw Géron. Meneer Leers.

De heer Leers, Hart-Leers (interruptie)

Dank u wel. Meneer Damen, met alle respect en ik bedoel niks verkeerd met wat ik nu zeg: uw fractie is ontstaan vanwege het dossier eurohandelsonderneming. Deelt u met mij de conclusie dat nu al maandenlang feitelijk niks meer vernomen wordt over dit dossier? Het verhaal is dat de gemeente en de eurohandelsonderneming met elkaar praten en zolang men praat, niks naar buiten komt. Zou daar mogelijk de conclusie uit getrokken kunnen worden dat er een oplossing in het verschiet ligt? Zo ja, bent u het met mij eens dat dit een hele goede ontwikkeling zou zijn?

De heer Damen, Fractie Damen

Voorzitter. Ik ga daar niet op in, omdat ik weet dat er tussen de gemeente en de eurohandelsonderneming op dit moment gesprekken worden gevoerd. De afspraak is: op het moment dat er iets te melden is, dit door beide partijen naar buiten wordt gebracht.

De voorzitter

Dank u wel. Kort, meneer Leers.

De heer Leers, Hart-Leers (interruptie)

Voorzitter, dat is volgens mij het gene wat ik stelde. De enige vraag die ik heb is of meneer Damen met mij wellicht de opgetogenheid deelt dat het er zeer waarschijnlijk op lijkt dat er een oplossing in het verschiet ligt en dat dit een mooie ontwikkeling zou zijn.

De heer Damen, Fractie Damen

Ik denk dat dit inderdaad voor iedereen een mooie oplossing zou zijn. Dat ben ik wel met u eens.

De voorzitter

Dank u wel, mevrouw Géron.

Mevrouw Géron, Partij voor de Dieren (interruptie)

Dank u, meneer Damen, hoorde ik u zeggen dat u groot voorstander bent van een autovrij centrum?

De heer Damen, Fractie Damen

Dat heeft u goed gehoord.

De voorzitter

Dames en heren, we zijn een klein beetje uitgelopen: 1 uur en 20 minuten. Dus ik wil eigenlijk gewoon om 19.15 uur hier weer zitten. Dan lopen we weer ietsje in. Ik schors de vergadering.

De vergadering wordt geschorst.

De voorzitter

We gaan een rij moties en amendementen doornemen waar we wat over moeten vinden in uw richting. U bent nu in zicht. Als u niet op de film wil, dan kunnen we een balkje voor de ogen regelen. We gaan door met de beantwoording vanuit het college. Traditiegetrouw beginnen we met de wethouder Financiën. Het woord is aan de heer De Beer.

Wethouder De Beer

Voorzitter, laat ik dan maar meteen het goede voorbeeld geven. Althans, de intentie om een beetje met gezwinde spoed door de beantwoording te gaan.

Ik begin met het SP amendement over de taakstelling buig 2025, althans om die taakstelling van buig in 2025 al te laten ingaan. Het is als volgt: in 2024 houden we naar verwachting ongeveer 3 miljoen euro over op buig. Dit staat ook vermeld in de novembernota. We geven ongeveer 67 miljoen euro uit en we krijgen van het Rijk 70 miljoen euro. Dus daar zit een plus dit jaar, maar het Rijk kort het buigbudget in 2025, dus volgend jaar, met 2,5 miljoen euro. Daardoor gaan we qua inkomsten terug naar 67,5 miljoen euro. Dus op basis van de inkomsten hebben we volgend jaar helemaal geen geld over. U weet: buig is een budget voor een openeinderegeling. We kunnen geen uitkeringen weigeren als dit boven het totaalbedrag uit gaat van 67,5 miljoen euro.

Wat het college voorstelt in de begroting is dat we volgend jaar extra inzetten via een loonkostensubsidie en op de uitstroom van bijstandsgerechtigden. Die inzet vertaalt zich een jaar later hopelijk – dat is dus een aanname – tot lagere lasten van die 1,5 miljoen euro taakstelling. Maar dit is dus een taakstelling en een aanname waar de provincie als toezichthouder zeer kritisch op zal zijn. De provincie vindt namelijk dergelijke aannames vaak boterzacht en corrigeert dat in de doorrekening en beoordeling van onze begroting. Dus het naar voren halen van deze taakstelling acht het college niet realistisch, omdat het uitstroomresultaat dan eigenlijk in 2024 moet zijn gerealiseerd en we achten het onverantwoord in het licht van het provinciaal toezicht. Wel kunnen we ons voorstellen dat er mogelijk ruimte ontstaat bij de jaarafrekening 2024 op grond van het buigbudget van dit jaar en dat deze ingezet zou kunnen worden voor de voorgestelde doelen zoals verwoord in het amendement. Maar dan is een motie

of een behandeling bij de jaarrekening wellicht meer op z'n plaats. Dus ik geef dat aan deze kant als reactie van het college mee en ongetwijfeld ...

De voorzitter

Nee, we interrumpen niet. We vragen na afloop. Dat is precies hetzelfde. Het staat netjes in de voorstellen.

Wethouder De Beer

Dan ga ik naar de OPH. De vragen zijn door vele fracties gesteld van wat nu de reguliere bijdrage is aan Heerlen Noord en wat de extra investeringen zijn in het kader van het Nationaal Programma Heerlen Noord. We verstrekken twee keer per jaar een overzicht. Dat overzicht is toegevoegd in het kader van de beantwoording van de technische vragen. Dat overzicht hebben we al vaker gedeeld en we hebben als college regelmatig gevraagd of het overzicht voldoet aan de informatiebehoeften van de gemeenteraad. Dat overzicht is gerangschikt langs de programmaliijnen zoals die door het programma worden gehanteerd. Daar ziet u de uitsplitsing van de totaalkosten per programmaliijn, de bijdrage van andere alliantiepartners en de bijdrage van de gemeente als alliantiepartner. Dus mijn vraag en oproep is dat als u iets mist in dat overzicht, geef dat dan vooral aan. Te meer, omdat we dat overzicht terug laten komen in de klankbordgroep die u zelf heeft ingesteld. Daarbij voeren we het gesprek met elkaar over de informatiebehoefte rondom het Programma Heerlen Noord. Dus het is niet zo dat er geen overzichten zijn of dat we geen informatie willen verstrekken. Die overzichten hebben we verstrekt. Maar als die niet voldoet aan uw informatiebehoefte, dan moeten we daar het gesprek met elkaar over voeren.

Een andere vraag betrof de lastenverhoging en of daar niet een aantal treden van de ladder van Lodewijks zijn overgeslagen. Nee voorzitter, we hebben alle treden doorlopen. We hebben dit vertaalt in het interne bezuinigingsproces wat we vorm hebben gegeven langs die verschillende treden. Dit is de eerste keer dat we dit zo expliciet hebben gedaan. Dus alle afdelingen hebben gevraagd: kom met voorstellen, ook richting de portefeuillehouders. Kom met voorstellen die efficiency verbetering behelzen. De tweede trede ging over het anders organiseren. De derde trede ging over uitstellen. De vierde trede ging over stoppen en schrappen. De vijfde trede ging over lokale lasten en de zesde trede ging over de inkomenspositie van kwetsbare Heerlenaren. Dus we hebben met name in die eerste trede heel veel voorstellen gedaan. Dat kunt u terugzien op volgens mij pagina 225 en 226 waar het overzicht van de bezuinigingen staat. Het is niet gerangschikt langs de treden. Het is meer gerangschikt langs andere logica's. Maar die zitten er wel onder. Dus soms gaat het over efficiency verbetering. Soms gaat het over anders organiseren en soms gaat het over schrappen. Uiteindelijk zijn we ook toe gekomen, maar pas verderop in het bezuinigingsproces, aan die vijfde trede lastenverhoging.

Dan is de vraag, op zich ook opportuun, of die lastenverzwaring van 5 procent nou redelijk is. Wij vinden van wel om twee redenen. Als we de tarieven voor de afvalstoffenheffing kostendekkend hadden willen maken, dan was de stijging voor komend jaar maar liefst 15 procent geweest. We hebben feitelijk de afgelopen jaren de lasten juist laag gehouden door de inzet van het zogenaamde schommelfonds. Dat waren de meeropbrengsten uit de OZB die we terugploegden om de woonlastenontwikkeling te beperken. Maar dat was maar een incidentele inzet, want dat fonds kun je maar een of twee keer inzetten en dus maar tijdelijk.

Een tweede reden waarom we die vijf procent redelijk vinden, is omdat we de afgelopen jaren in onze begrotingen altijd hebben gerekend met een relatief laag inflatiepercentage. Dus we baseren ons op de berekeningen van het CPB van het voorjaar. Uiteindelijk blijkt het jaar daarna in het lopende begrotingsjaar die inflatie in de afgelopen jaren aanmerkelijk hoger te zijn geweest. Maar dat betekende wel dat we de woonlasten dus relatief laag hebben kunnen houden

en dat daar dus een voordeel zit voor de inwoners. Nu gaan we in het kader van de bezuinigingen een beroep doen op die ruimte die er in het verleden richting de inwoners is gecreëerd.

Dan de vraag over de schuldpositie. De vraag van de OPH was heel simpel. Schulden moet toch betaald worden? Het antwoord is ja, maar we gebruiken uiteraard de leningen om investeringen te doen in de stad. Wij menen dat we door te investeren het opbrengend vermogen, ook richting de gemeente, uiteindelijk verbeteren door een verbeterde positie van Heerlen en het aantrekkelijker maken om in Heerlen te wonen en te verblijven, uiteindelijk ook te investeren, om woningen te bouwen en bedrijven te bouwen. Met andere woorden, aan de inkomstenkant vloeit dit weer terug naar de gemeente.

Maar uiteraard is het belangrijk om die afweging goed met elkaar te blijven maken. Staat de investering in verhouding tot de kosten, tot investeringen die we doen en dus ook, staat die in verhouding staat de stijging van de schulden die daar tegenover staan? Daarom is het natuurlijk zo dat we altijd investeringsvoorstellen voorleggen aan de raad.

De OPH heeft een motie, dus die neem ik nu maar meteen mee. Dat gaat over de motie om de lokale lasten te mitigeren en te dempen. Wij willen die motie ontraden. Enerzijds, omdat de dekking eenmalig is. Die wordt gehaald uit het niet storten in het sloopfonds. Anderzijds ook vanwege de reden zoals ik hem zojuist heb benoemd, namelijk dat wij het opportuun vinden om op de inflatie van 2,8 procent nog 2,2 procent bovenop te doen.

Voor de Jongerenpartij gaat het met name over het skatepark. De vraag is of er in 2025 een voorstel komt, hoe groot de kans wordt geacht dat hiervoor voldoende ruimte is en wanneer de skaters in onze stad kunnen rekenen op het beloofde skatepark. Daar is een amendement aangekondigd. Daar zal ik dadelijk op reageren. De planning en de ambitie van het skatepark stond overigens nog overeind. We hebben hem qua investeringskrediet en qua kapitaallasten nog niet vertaald in de begroting, maar dat wilde niet zeggen dat we de ambitie hebben losgelaten. Dus de bedoeling is dat we het plan verder finaliseren in 2025 en dat we al gaan kijken of we een aanzet kunnen maken tot die investering.

Dan de tweede vraag: kunt u verduidelijken hoe u de komende jaren de afvalstoffenheffing en het rioolrecht kostendekkend gaat maken? Het college heeft er bewust voor gekozen om die niet kostendekkend te maken het komend jaar. Dat hebben we overigens het jaar daarvoor en het jaar daarvoor ook niet gedaan door de inzet van het zogenaamde schommelfonds. Dat waren meer opbrengsten uit de OZB die we hebben gebruikt om de woonlastenontwikkeling te dempen. We hebben daar toen het principe gehanteerd dat we de woonlasten in brede zin voor zowel huizenbezitters als voor huurders met een gelijk percentage willen laten oplopen. Dat doen we nu dus weer. Ik zei net: als we de afvalstoffenheffing kostendekkend hadden willen maken, dan hadden we ineens een sprong moeten maken van 15 procent. Dat doen we dus nu niet, maar we verhogen de woonlasten voor alle doelgroepen met een gelijk percentage van 5 procent. Dat is dus 2,2 procent boven op de inflatie.

U vroeg: wat zijn de gevolgen van de bezuinigingen bij verbonden partijen als die niet wordt gerealiseerd? Als die niet wordt gerealiseerd, dan hebben we in onze meerjarenbegroting in 2026 en verder een gat van 3,6 miljoen euro. Er zit dus een taakstelling in de meerjarenbegroting waarvan we ervan uitgaan dat de GR'en bijdragen aan de financiële opgaven voor een bedrag van 3,6 miljoen euro. Dat hebben we nog niet in 2025 meteen laten ingaan, omdat we ons ook wel realiseren dat de discussie in de regio tijd vergt. Nu is het wel zo dat bijna alle gemeentes datzelfde signaal hebben afgegeven richting de GR'en. We hebben de GR'en uitgedaagd om deels langs onze eigen afwegingsladder na te denken over bezuinigingsvoorstellen.

De PVV vroeg: waar vinden we precies de bezuinigingen in de begroting? Op pagina 225 en 226 staat het hele overzicht. U vroeg naar een beter en integraal overzicht van de middelen van Heerlen Noord. Dat overzicht is er. We zullen dat anders nog een keer delen met de uitnodiging

om te kijken of dat voldoet aan de informatiebehoefte en anders daar gewoon met elkaar het gesprek over te voeren.

Wat doet de gemeente om vraag en aanbod op de arbeidsmarkt beter te laten aansluiten? We hebben verschillende initiatieven. Een daarvan is de Bovengrondse Vakschool. U weet precies waar die ligt. Daar plannen we nog een keer een bezoek met de raadscommissie om te gaan kijken hoe we samen met het bedrijfsleven en onderwijspartijen ervoor zorgen dat mensen vanuit een uitkeringssituatie begeleid kunnen worden richting werk. Maar daarvan zou je kunnen zeggen: dat is vooral voor heel praktisch opgeleiden. Er zijn aansluitende leerwerklijnen richting het bedrijfsleven, bijvoorbeeld de medische logistiek, maar ook in andere sectoren waar mensen zich verder kunnen bekwamen via werken en leren. Dat gebeurt in die combinatie. Dat zijn onder andere bol-trajecten, zoals dat dan zo mooi heet in mbo-land. We werken in Zuid-Limburg samen in het werkcentrum Zuid-Limburg waar onder andere Zuyd Hogeschool en het VISTA college bij zijn aangesloten. Daar is het zogenaamde leerloket onderdeel van om te kijken of we betere aansluiting kunnen creëren met elkaar als het gaat over vraag en aanbod op de arbeidsmarkt.

U vroeg naar de netto schuld per inwoner en wanneer we die gaan laten dalen. Op het moment dat er geen nieuwe leningen worden aangegaan en bijvoorbeeld het inwoneraantal stijgt, dan gaat de schuld per inwoner dalen. Dat zien we waarschijnlijk dit jaar, omdat we nog maar beperkt nieuwe langlopende leningen hebben aangetrokken. Op het moment dat je weer verder gaat investeren en dus ook leningen aangaat om de investeringen te financieren en als dat harder gaat dan de groei van het aantal inwoners, dan gaat die schuld per inwoner weer omhoog. Dat is de verwachting tegen de ambitie van het college.

Hoe kunt u de algemene reserve laten toenemen? Dat kunnen we doen door de positieve jaarrekening resultaten als we die hebben toe te voegen aan de algemene reserve. We hanteren inderdaad een bepaald percentage van de begroting. We zitten nu op een percentage van 4,4 procent. Als u kijkt in de balans helemaal achteraan in de begroting, dan ziet u een bedrag staan in de algemene reserve van 26 miljoen euro. Er zitten een aantal verplichtingen op onderdelen in die reserve. Als je die ervan af trekt, kom je op 22,4 miljoen euro uit. Die 22,4 miljoen euro kun je dan afzetten tegen de totale begrotingsomvang van 509 miljoen euro. Dan komt u uit op die 4,4 procent.

Waarom wordt de hondenbelasting niet verder afgebouwd? Dat is een keuze. In het kader van de bezuinigingen hebben we gezegd dat we dit komend jaar niet doen. Dat is de reden waarom we dat nu niet doen.

U vroeg wat de einddatum is om de hondenbelasting helemaal ten grave te dragen, om het zo maar even te zeggen. In het meerjarig bestuurlijk programma staat dat we starten met de afbouw, maar we hebben geen einddatum bepaald. Dus dat wordt in principe elk jaar verder vastgesteld.

U vroeg of er nog wel genoeg ruimte is op de bedrijventerreinen. Is daar eventueel een ontwikkeling voor de aanleg van nieuwe bedrijventerreinen of een revitalisering? Ja, er zijn twee hele concrete. Een is het Emmaterrein. Dat is u wel bekend. Een andere is dat we in de regio samen met de provincie en Brunssum in gesprek zijn over de aanleg van de oostflank. Maar dat is een ontwikkeling die pas vanaf 2027 zal lopen. Heerlen zal daarin naar verwachting participeren via de Trilandis ontwikkelingsmaatschappij.

Dan de VVD. Hoe gaat het college de bezuinigingen communiceren? Onder andere via de Stadskrant, maar dat zal een gecomprimeerde en simpel te begrijpen versie zijn en uiteraard via de portefeuillehouders in de contacten met de verschillende organisaties die geraakt worden door de bezuinigingen. Voor een deel lopen die contacten natuurlijk al.

U vroeg ook: is de verhoging van de woonlasten eenmalig of loopt deze door? De verhoging voor nu van 5 procent is eenmalig. Maar we hebben voor 2026 en 2027 wel al een stijging ingeboekt

van 2,2 procent. Dus hoeveel procent we daar volgend jaar en eventueel het jaar daarna bovenop doen in het kader van de inflatie, daar zullen we volgend jaar over moeten besluiten. U vroeg ook: moeten alle reserves wel in stand blijven of kunnen die eventueel ook opgaan in de algemene reserve? Onze reserves hebben een aantal functies. Deels zijn die voor het afdekken van toekomstige kosten, zoals kapitaallasten, cofinanciering en het afboeken van boekwaarden waarvan onder andere het sloopfonds. Dus die reserves kunnen niet ingezet worden voor andere doelen zonder inhoudelijke of financiële consequenties. Een ander doel van die reserve kan het egaliseren van kosten zijn. Denk aan dat schommelfonds wat we in het verleden hadden of van andere onderhoudskosten om pieken in die kosten op te kunnen vangen. Een klein aantal reserves dient als afdekking voor risico's. Bijvoorbeeld het grondbedrijf, de onderwijshuisvesting en eventuele bodemverontreiniging. Als de raad zegt: wij zien geen heil in dat doel van die reserve. Maar sommige risico's doen zich voor, ook al benoemen we die niet als een risico. Daar moeten we natuurlijk in het kader van risicomanagement wel rekening mee houden.

Welke ambities zijn nog niet verwerkt in de begroting en kunt u daar een prioritering in aanbrenen? U heeft een motie voorliggen. Althans, die heeft u ingediend waarin u het college oproept om een inventarisatie te maken van die ambities en ook te kijken naar de meerjarige ruimte om die te verwezenlijken en daar eventueel in te prioriteren. Wij omarmen die motie. Dus aan de hand van die motie zullen we daarmee aan de slag gaan.

Forum voor Democratie vroeg zich het volgende af: we hebben een bovengemiddeld aantal banen per inwoner, terwijl de netto arbeidsparticipatie ver onder het landelijke gemiddelde ligt. Hoe kan dat? De reden is dat er een kwalitatieve mismatch is tussen het aanbod van kandidaten van mensen versus de vraag op de markt. We zijn een centrumgemeente, dus we hebben relatief veel kantoorbanen. We hebben natuurlijk ook een grote woonboulevard. We trekken veel mensen vanuit de regio die hun werkgever in Heerlen hebben. Maar aan de andere kant hebben we veel sociaaleconomische problemen van mensen die moeilijk mee kunnen of moeilijk mee komen op de arbeidsmarkt. Dat verklaart dat je weliswaar relatief veel banen per inwoner hebt, maar aan de andere kant toch een relatief lage arbeidsparticipatie kunt hebben. Dus het zit echt in de kwalitatieve mismatch.

De heer Leers had niet zo zeer een vraag, maar meer een oproep om Vebego hartelijk te verwelkomen als grote speler en investeerder in onze stad. Dat kunnen we alleen maar aanbevelen en omarmen. Vebego heeft inderdaad aangekondigd om groots in Heerlen te investeren. De burgemeester en ikzelf zijn daar intensief bij betrokken en betrokken geweest. We hebben nauw geïnvesteerd in de onderlinge relaties met de top van Vebego. Dus het is niet zo dat het ons in de schoot is geworpen of kwam aanvliegen. Het is wel dat Vebego bewust de keuze gemaakt heeft voor Heerlen, maar ook heeft aangegeven dat ze benieuwd zijn hoe we naar hen kijken en wat we meer voor elkaar zouden kunnen betekenen. Het heeft als resultaat dat Vebego giga wil investeren in onze stad en een strategisch partnerschap wil aangaan met de Bovengrondse Vakschool. Dus dat is driedubbel win.

De PvdA vroeg zich af wat we gaan doen met een visie voor de kantorenmarkt. Ik had een antwoord: dat gaan we zien. We gaan een analyse maken van de Heerlense en regionale kantorenmarkt. Die analyse hebben we een keer eerder gemaakt in 2017. Dat heeft geresulteerd in een kantorenvisie die voor een deel achterhaald is. Die wordt nu kwantitatief en kwalitatief geüpdatet. Dat kan dus uiteindelijk leiden tot een actualisatie van het kantorenbeleid en het uitvoeringsprogramma.

Van de Fractie Damen heb ik maar één vraag. Dat ging over de update geven over het skatepark. Ik stel voor dat zeker als straks het amendement wordt aangenomen, dat we de verdere planning op schrift gaan stellen en dat we dit terugkoppelen richting de raadscommissie. Misschien is het

interessant om daar een beetje inkleuring en voeling te geven voor wat precies het concept is en welke externe partijen en welke skaterscene daarbij betrokken is.

Dan de motie van GroenLinks. Ik had nog de oude versie voor me, maar ik heb er alle vertrouwen in dat de nieuwe ambtelijk is gesynchroniseerd. Want de heer Janssen vroeg zich af: hoe kom je aan dat bedrag van 1,5 miljoen euro? Maar hij heeft daar ambtelijke bijstand voor gevraagd. Maar in principe kunnen we die omarmen.

De voorzitter

Dank u wel.

Wethouder De Beer

Daar kom ik waarschijnlijk nog niet meteen mee weg.

De voorzitter

Nee, dat zou mooi zijn natuurlijk in de tijd. Maar er zullen vast een paar vragen zijn. Ik ga namen noteren. Ik zie meneer De Groot, meneer Van Zutphen en meneer Leers. Het zijn er maar drie. Meneer De Groot.

De heer De Groot, Ouderenpartij Heerlen (interruptie)

Dank u, voorzitter. Bedankt voor de antwoorden, wethouder. Op de eerste plaats: u raadde het amendement van de SP af om redenen waarin het afschaffen van de vrijwilligersbijdrage zat. U adviseerde: dan kunt u beter een motie indienen. Laat die motie er nu liggen. Die hebben wij ingediend. Dus ik kan me toch bijna niet voorstellen dat die 20.000 euro wat dat kost nergens in de totale begroting gevonden zou kunnen worden. Dus ik hoop dat u die motie gaat omarmen. Dan als tweede: u verwijst naar het overzicht Heerlen Noord. Dat hebben we natuurlijk gezien en dat hebben we al vaker gehad. Maar we hebben er ook al vaker kritiek op gehad. Ik zou die kritiek proberen een beetje kort te houden. We moeten er misschien nog een keer vaker over praten. Maar waar het hier vooral om gaat is ... Om te beginnen, er staat heel klein onder aan dat overzicht: aanjaaggeld 2024 nog te verdelen. Dat is al iets waarvan wij zeggen: dat zou toch in een overzicht opgenomen moeten kunnen worden. Het lijkt mij toch niet zo heel erg moeilijk om dat weer te geven.

Een ander punt en misschien is dat nog wel veel belangrijker. Het zijn allemaal belangrijke lijnen. Laat dat helder zijn. Maar bij de lijn wonen en leefomgeving staat een behoorlijk bedrag opgenomen voor meerjarige projecten. Ik zie daar 63 miljoen euro staan. Daar staat vervolgens onder de kolom dekking gemeente Heerlen 22 miljoen euro. Mijn vraag is dan: heeft dat betrekking op die meerjarigheid zoals het daar genoemd wordt of is dat alleen maar datgene wat voor dit jaar geldt?

In de laatste kolom staat vervolgens: waar komen de gelden vandaan? Dat is opgesomd. Dat zijn zaken die niet alleen maar voor Heerlen Noord gebruikt worden. Dat is waar wij naar op zoek zijn. Wat is sec des Programma Heerlen Noord? Wat zit hem dan in het reguliere deel voor de totale stad? Daar kom ik in dat overzicht niet uit. Dus misschien is het goed dat we daar nog eens een keer heel goed kritisch naar kijken.

Dan heb ik het punt over de verhoging van de woonlasten met 5 procent. U geeft aan: we hadden eigenlijk al jaren eerder moeten verhogen. Dat maak ik een beetje op uit uw woorden. Dus is mijn conclusie dan correct dat u op een goede manier heeft geprobeerd de woonlasten voor de inwoners van Heerlen jarenlang laag te houden, maar dat ze dan nu maar op de blaren moeten gaan zitten. Dat is omdat – en dan kom ik terug op de ladder van Lodewijks – je uiteindelijk wel die stappen kunt doorlopen van welke projecten we moeten uitstellen en welke projecten we moeten schrappen, maar dat blijft natuurlijk een keuze. Je kunt toch zeggen: die

projecten schrappen we niet of die gaan we niet uitstellen. Dat gaan ten koste van die extra verhoging voor onze inwoners. Dat heb ik toch goed gezien of niet? Het is een keuze die dit college maakt. Dat wil daarmee zeggen. Dus ik hoop dat u daar even op wil reageren.

Dan tenslotte en daarna nog twee dingetjes: bij die schuldenpositie investeer je natuurlijk in de stad en hoop je daar jaren later de revenuen van terug te zien. Het is vaak helemaal niet zo makkelijk om dat hard te maken. Dat snap ik ook wel allemaal. Natuurlijk moet je dat doen, maar u bent het toch met mij eens dat er toch wel grenzen zijn aan de schulden die je aangaat in dit geval als gemeente Heerlen? De bomen groeien toch niet tot in het oneindige? We zullen toch op enig moment moeten zeggen: nu moeten we maar eens stoppen met al die investeringen c.q. laten we het een beetje meer gefaseerd doen. Sommige zaken moeten we misschien parkeren.

Dan als laatste: ik werd getriggerd door het verhaal over Vebego. Dat is hartstikke goed natuurlijk en is prachtig dat jullie daar heel goed mee in gesprek zijn. Maar mijn vraag is dan: met welke andere mogelijke bedrijven c.q. investeerders is dit college nog in gesprek om daar die stappen te kunnen zetten? Kunt u daar een overzicht van geven? Dank u wel.

De voorzitter

De voorzitter.

Wethouder De Beer

Ik begin bij die laatste. Dat overzicht kunnen we niet geven. Want meestal willen de bedrijven die zich melden en zich oriënteren niet dat we met hen in de openbaarheid spreken, tenzij ze dat zelf wel al kenbaar hebben gemaakt. Maar goed, ik ga na of er een bedrijf is dat daar geen bezwaar tegen heeft en waar openbaarheid verder geen issue is.

Ik kom even terug op dat bomen niet groeien tot in de hemel.

De heer De Groot, Ouderenpartij Heerlen (interruptie)

Voorzitter, aansluitend op het gene wat hij zegt: u heeft het dan sec over bedrijven, maar misschien kunt u dat wat breder trekken. We hebben het al eerder gehad over werkgelegenheid vanuit het Rijk aantrekken. Kunt u dat dan meenemen? Wellicht ligt daar niet die extra geheimhouding op.

Wethouder De Beer

Dat kan zeker. Dus werkgeversbreed, dus ongeacht bedrijven of instellingen.

De voorzitter

Binnen welke termijn denkt u dat te kunnen?

Wethouder De Beer

Deze maand.

De voorzitter

Deze maand nog. Dank u wel.

Wethouder De Beer

Bomen groeien niet tot in de hemel als het gaat over schulden. Die discussie hebben we natuurlijk met Paul Hazen in het verleden wel gehad. Een huishouden heeft vaak een hypotheek op z'n woning. Die hypotheek op de woning is een aantal keer de waarde van je jaarinkomen. We hebben een schuld die vergelijkbaar is met ons jaarinkomen, zijnde de omvang van de

begroting. We zitten nog net onder de 100 procent. Het verschil tussen een huishouden en een overheid is dat een overheid een oneindig leven heeft. Althans, daar gaan we van uit. Voor een huishouden is dat niet het geval. Dus een bank zal zeggen: u mag maar 30 jaar financieren en dan moet alles zijn afbetaald. Dat is met de overheid niet. Met de Rijksoverheid is het nog iets anders en helemaal als je geen onderdeel bent van de eurozone en een eigen centrale bank hebt, want dan druk je je eigen geld en dan gaat het allemaal nog wat makkelijker. Niet tot in het oneindige, want dan komen we in de knel met de duidelijke theorie van Milton Friedman. Maar dat terzijde.

Er is vast en zeker ergens een plafond. We moeten zeker niet willen dat we 200 procent van onze begroting als schuld op onze schouders nemen. Maar het is niet zo dat we kunnen zeggen: die grens ligt bij 110 of 120 procent. Waar het om gaat is dat als je de investeringen doet en daarmee het verdienvermogen en de inkomstenstroom richting de gemeente uiteindelijk weet te verbeteren, dat het dan een rendabele investering is, ook bedrijfseconomisch voor de gemeente. Maar ik ben het met u eens: de bomen kunnen niet tot in de hemel groeien. Dus we moeten er wel altijd alert op zijn dat we die afweging goed met elkaar maken.

Die verhoging van die woonlasten: dat klopt. Ik zal u het staatje laten toekomen over met welke percentages we de woonlasten de afgelopen jaren geïndexeerd hebben en wat de feitelijke inflatie daarvan was. Daar ziet u echt een enorm gat tussen. Ik deel uw conclusie als u zegt: het doorlopen van die ladder van Lodewijks is voor een deel subjectief. Want als u hem zou doorlopen, dan zou u misschien tot net iets andere keuzes komen. Wij als college hebben hem doorlopen tot het niveau waarvan wij dachten: nu is het opportuun om die volgende stap te maken naar de woonlasten. Maar misschien zou u zeggen: op stap twee, drie of vier zou ik net een andere keuze maken, waardoor ik stap vijf niet hoeft te zetten. Dat kan.

Rondom Heerlen Noord en het overzicht, laten we daar het contact opzoeken om te kijken waar precies het gebrek aan informatie zit en hoe we dat naar de toekomst verder kunnen verduidelijken.

De voorzitter

Doet u dat via de commissie?

Wethouder De Beer

Ja, dat kan of via de klankbordgroep. Laten we het contact daarover zoeken.

De voorzitter

Mensen, laat hem even rustig beantwoorden.

De heer Bertholet, Ouderenpartij Heerlen (interruptie)

Ik heb een vraag over die klankbordgroep. Die zou samengesteld worden uit raadsleden. Daar heb ik mezelf voor opgegeven. Is daar al iets meer over bekend? Want daar had u het toen straks ook over.

Wethouder De Beer

Ja, die komt volgens mij volgende week bij elkaar, volgende week donderdag.

De voorzitter

We kunnen daar dan het gesprek voeren.

Wethouder De Beer

Dan de motie vrijwilligerscompliment. Inhoudelijk zal de collega daarop reageren. Wij zien geen obstakels om met elkaar te kijken hoe we die 20.000 euro ergens kunnen inregelen. Want ik ben het met u eens dat we 9 miljoen moeten kunnen fiksen op een begroting van 500 miljoen.

De voorzitter

Dan ga ik naar de heer Van Zutphen.

De heer Van Zutphen, SP (interruptie)

Voorzitter, de heer De Beer doet schijnbaar een soort handreiking in de zin van maak van dat amendement een motie en er gebeurt dan eigenlijk hetzelfde. Wij kennen beiden het citaat van Deng Xiaoping: "Het doet er niet toe of een kat zwart of wit is, als die maar muizen vangt." In dit geval wil ik me er toch niet zo makkelijk vanaf maken, omdat u toch wel een fundamentele denkfout maakt. Zo wil ik het niet noemen. Maar misschien maakt u hem wel. Ik krijg namelijk steeds meer de indruk dat het college in plaats van voorzichtig financiën te voeren – en het siert u om dat te doen - u erin doorslaat.

Neem bijvoorbeeld de memo die we gisteren eindelijk kregen over de Septembercirculaire. Daaruit blijkt dat de algemene uitkering voor ons dit jaar maar liefst 6 miljoen euro hoger wordt. Nu zitten daar echte meevallers in, maar er zitten ook dingen in die we al lang hadden kunnen weten. Als het gaat over dat buigbudget: we krijgen 4,7 miljoen euro extra voor dit jaar. Is dat nou een verrassing? Nee, dat is helemaal geen verrassing. Want de verhoging van de kostprijs per uitkering wordt nu doorberekend via het definitief budget 2024. In de begeleidende toelichting van het ministerie staat: voor het budget van 2025 hebben we dat nog niet gedaan. Dus daar komt straks een kostprijsverhoging bovenop. We houden al jaar in jaar uit drie, vier, vijf, zes of zeven miljoen euro over op het buigbudget. Het zijn uw verdiensten en daar kunt u trots op zijn. Het is een gevolg van bestaand beleid. Maar moeten we daar nou iedere keer aan het eind van het jaar via de jaarrekening blij mee zijn of moeten we dan eindelijk eens een stap nemen en de provincie overtuigen dat het geen toeval is dat we geld overhouden, dat het buigbudget nog verhoogd gaat worden, dat we het goed doen met de uitstroom en dat daarom dus het amendement in zijn oorspronkelijke vorm wel degelijk haalbaar is?

Wethouder De Beer

Wij kennen elkaar.

De voorzitter

Dat is duidelijk.

Wethouder De Beer

We zijn nu uitgegaan op basis van de beschikking voor 2025. Die geeft 67,5 miljoen euro aan. Dat is datgene waar we dan mee rekenen in de begroting. Dat er nog twee bijstellingen komen waarschijnlijk in de loop van 2025, zou best zo kunnen zijn en die zouden misschien best gunstig kunnen uitvallen. Het is alleen de vraag wanneer iets hard genoeg is om dat aan de voorkant in de begroting als zodanig in te rekenen. Daar hebben we natuurlijk het gesprek over met de provinciaal toezichthouder. Die heeft nadrukkelijk de taakstelling op buig vanaf 2026 benoemd als een moeilijk punt. Dat maakt dat we heel voorzichtig zijn om hem nu in 2025 al in te gaan boeken. Het is echt niet zo dat we begrotingsbreed veel te rooskleurig begroten en dat het uiteindelijk allemaal wel losloopt. We hebben financieel best een behoorlijk grote opgave. Ik ben het ermee eens dat we realistisch moeten begroten. Maar volgens mij is dit nu niet de goede stap om die op dit moment te maken. Ik heb verwoord zoals ik het heb verwoord. Laten we dan kijken of we hem bij de jaarrekening ingeregeld krijgen. Ik denk dat het vrijwilligerscompliment

van 20.000 euro sowieso niet het probleem zal zijn. We kunnen het erover hebben hoe we dat oplossen. Om de eventuele meevaller op buig nu al te gaan inboeken, dat wordt een heel slecht verhaal richting de provincie.

De voorzitter

Nog een interruptie van de heer Van Zutphen.

De heer Van Zutphen, SP (interruptie)

Ik lees nu maar letterlijk voor uit de toelichting van het ministerie: "De realisatie over 2024 wordt in de loop van 2025 bekend. De werkelijke prijzen in 2024 zullen betrokken worden bij de vaststelling van het definitieve macrobudget 2025 in september 2025." Dat betekent gewoon de prijs per uitkering. Daar komt weet ik veel hoeveel procent bovenop. We weten zeker dat er nog een inflatiecorrectie volgt. We kunnen hierover blijven bakkeleien. We zullen ons beraden of we het amendement in een motie omzetten. U moet niet te voorzichtig worden, want we hebben ook verplichtingen naar de stad om te investeren in de stad in plaats van dat we van de spaarclub zijn.

De voorzitter

Dank u wel. Meneer Janssen had een interruptie op dit punt. Geen interruptie? Dan is het woord aan de heer Leers.

De heer Leers, Hart-Leers (interruptie)

Meneer de voorzitter, dank u wel. Aan het eind van het zomerreces – ik denk ergens eind augustus – was in de media her en der te lezen dat Vebego echt serieus van plan was om haar nieuwe bedrijfscampus in Heerlen te vestigen. Ik heb wat reacties gelezen van het college en daarna bleef het min of meer stil. Als ik dan van het college hoor dat het hier om een giga investering gaat in de stad. Ik meen dat de wethouder dit letterlijk heeft gezegd. De tandem, Wever en De Beer hebben ervoor gezorgd dat mochten er nog plooiën zijn, dat die recht gestreken zijn en de buit is binnen gehaald. Dan is dat supernieuws voor Heerlen.

Als ik dan de suggestie doe om met v্লাai en bloemen er naartoe te gaan, dan bedoel ik dat bijna letterlijk in dit geval. Want dit is gewoon goed en prachtig voor Heerlen. We moeten van de daken schreeuwen dat zoiets gaat gebeuren. We hebben een hoop dingen te verwerken die niet zo goed zijn, maar dit is gewoon mooi. Dus ik heb het in mijn betoog gedeeld met iedereen. Ik ben hier hartstikke blij mee. Ik begrijp het college. Misschien kunnen we – en dat is bij deze een open oproep aan mijn collega's – dat als raad op de een of andere manier ondersteunen en onderschrijven dat het hartstikke mooi is wat ze gaan doen, ze verwelkomen in Heerlen en dat ze gerust die investering mogen doen. Wij zijn hier blij mee en hopelijk volgen er nog velen. Misschien dat we toch als raad samen met het college de koppen bijeen moeten steken om te kijken hoe we daar een mooie en leuke draai aan kunnen geven om dit hele positieve nieuws ook nog een betere draai te geven. Ik neem aan dat ik iedereen kan vinden en wellicht dat we gaandeweg een geschikt moment vinden om wat reacties uit de raad te peilen om dit het liefst unaniem over de bühne te trekken. Nogmaals, ik ben hierover zeer opgetogen. Als u het hebt over een giga investering, dan ken ik u goed genoeg dat dit ook substantieel is en heel veel gaat betekenen voor onze stad. Dus hulde aan het college dat hier veel werk van heeft gemaakt. Dit is een mooi resultaat voor ons allen in het verschiep. Ik ben er erg blij mee.

De voorzitter

Wethouder De Beer.

Wethouder De Beer

Dat is alleen maar mooi. Ik zou zeggen: laten we het moment een beetje kiezen rondom het moment dat Vebego communiceert op welke plek ze nou precies willen gaan landen. Want dat hebben ze nog in het vage gehouden om hun moverende reden en ook de reden dat ze dit intern nog verder moeten communiceren. Dat duurt inderdaad best lang, want we waren er voor de zomer al ruim uit. Maar goed, zij kiezen hun eigen moment en ze hebben gezegd: we willen een eerste aankondiging doen meteen na de zomer of het einde van de zomervakantie. Vervolgens komen we er snel op terug in de loop van het jaar. Maar heel mooi gezegd.

De voorzitter

De heer Janssen wil nog een vraag stellen en dan gaan we naar de volgende wethouder.

De heer Janssen, Jongerenpartij Heerlen (interruptie)

Ik hoorde meneer De Beer het een en ander zeggen over het Nationaal Programma Heerlen Noord. Ik hoorde meneer De Beer in die zin mijn collega van de Ouderenpartij een beetje met het spreekwoordelijke kluitje het riet insturen. U heeft wellicht de motie van de Jongerenpartij al gezien met wat wij expliciet van dit college verwachten als het gaat om hoe we met Nationaal Programma Heerlen Noord om dienen te gaan, wat wij verwachten als een aparte programmabegroting. We zouden als raad en niet in een klankbordgroep, maar heel transparant, structureel bij iedere begroting een overzicht willen hebben van wat nu het gemeentelijk deel is van investeringen langjarig en dan ook laten zien dat we langjarig net zoals die Tweede Kamer dat nu gezegd heeft tot en met 2028. Dan moet je hier als gemeente Heerlen ook de nek uitsteken. Ik hoor hem daar totaal niet over. Dat baart mij wel behoorlijk zorgen, omdat ik hier in de zaal vandaag in hele brede zin van mijn collega raadsleden gehoord heb dat ze daar behoefte aan hebben en dat ze dat in die zin steunen. Dus ik ben heel benieuwd hoe de wethouder daar naar kijkt, te meer omdat in de beantwoording van technische vragen die de Jongerenpartij heeft gesteld de letterlijke tekst is: het is niet mogelijk de reguliere investeringen in de focusgebieden van Heerlen-Noord aan te geven, aangezien de begroting van de gemeente Heerlen niet gebiedsgericht is opgebouwd. Dat wil zeggen: reguliere budgetten die voor de hele stad beschikbaar zijn en daar ingezet worden waar vanuit beleidsoogpunt het meest noodzakelijk wordt geacht. We leggen nou net de vinger op de plek waar we hem hebben willen. Enerzijds vinden we dat als raad niet verstandig. Wij willen daar graag in meegenomen worden. Als u het niet zo kunt maken, dan is dat een teken aan de wand dat de programmabegroting voor het Nationaal Programma Heerlen Noord dan apart moet. Want dan kunnen we het zo heel expliciet maken en daarnaast – dat is nog veel belangrijker ...

De voorzitter

U bent geen vragen aan het stellen, geloof ik.

De heer Janssen, Jongerenpartij Heerlen (interruptie)

Ik hoor hem net over dat verhaal van Heerlen Noord heen praten. Ik heb hier een hele concrete motie liggen. Dat vind ik jammer. Ik ben heel benieuwd hoe de wethouder daar naar kijkt.

De voorzitter

Ik geef toch echt eerst het woord aan de wethouder. Dit is gewoon een vraag aan de wethouder.

Wethouder De Beer

We hebben een rekenkameronderzoek gehad naar Heerlen Noord. Een van de dingen die daaruit is gekomen, was dat de raad zei: wij formeren een klankbordgroep. Het doel van de

klankbordgroep is te klankborden over de informatiebehoefte van de raad. Het is niet de bedoeling om de discussie richting de klankbordgroep te verschuiven. Dus dat is niet een kluitje in het riet. Het gaat erom dat we met elkaar bepalen tot welk niveau de raad behoefte heeft aan informatie en hoe we dat nu organiseren op een zo toegankelijk mogelijke manier. Dus de discussie die we nu met elkaar voeren, zouden we eigenlijk met elkaar moeten voeren in de klankbordgroep om te bepalen wat voor informatie we richting de raad gaan brengen zodanig dat jullie in deze samenstelling je goed geïnformeerd voelen. Dat was de essentie van de klankbordgroep. Ik kijk naar de griffier. We zitten volgende week volgens mij bij elkaar. Dus laten we die discussie daar dan voeren. Als u zegt: "ik heb behoefte aan een financiële vertaling in de paragraaf van de begroting zelf en niet alleen maar de twee overzichten die we door het jaar krijgen", dan gaan we dat organiseren.

De voorzitter

Dat doen we dus volgende week. Ik zag meneer Bertholet nog met een vraag. Is die beantwoord? Dat is prima. Zijn er aanvullende vragen? Dan kap ik hem daarna ook echt af. Meneer Janssen.

De heer Janssen, Jongerenpartij Heerlen (interruptie)

Wat zegt u daar expliciet over als het gaat om die motie? Heeft u daar dan een antwoord op? Want u geeft letterlijk bij de collega raadsleden aan hoe je daarmee om wilt gaan. Dan ben ik heel erg benieuwd. U heeft het net over het Nationaal Programma Heerlen Noord. Volgens mij is de motie heel duidelijk. Ik ben zoekende los van de klankbordgroep. Dan kunnen we het in de klankbordgroep hebben over de invulling van hoe zo'n begroting er visueel uit zou moeten zien. Maar de motie is zo transparant en helder als maar wat.

De voorzitter

Hoe reageert de wethouder op de motie? Dank u wel.

Wethouder De Beer

Dat is prima. Dan omarmen we bij deze de motie en dan gaan we in de klankbordgroep met elkaar het gesprek aan over hoe we daar dan het beste invulling aan kunnen geven, zodanig dat de informatiebehoefte van de raad bediend wordt.

De voorzitter

Dat is prima. Dank u wel.

Wethouder De Beer

Dan was ik nog een motie vergeten en dat was de motie over de sportaccommodaties, ook van de Jongerenpartij. Hoe ik het voor me zie, is dat we een mooie matrix gaan maken met alle sportaccommodaties en dat we daarin kwalificeren of een sportaccommodatie aan de maat is of dat die niet aan de maat is en wat er dan op die accommodatie precies moet gebeuren. Wat is de bezetting op die accommodatie en komt die accommodatie eventueel in de toekomst te vervallen of schuiven we die onder een andere accommodatie? Als we dat simpele overzicht kunnen maken, dan kunnen we aan de hand daarvan het gesprek voeren. Want als ik nu die hele lange tekst van de motie lees, dan denk ik: waar gaat dit naartoe en wat moeten we dan allemaal voor dikke plannen gaan schrijven? Volgens mij kan het simpeler.

De voorzitter

Dat is prima. Er komt een matrix. Heel kort nog, meneer Janssen.

De heer Janssen, Jongerenpartij Heerlen (interruptie)

Begrijp ik het dan goed? Om het even expliciet te maken: die motie ligt er omdat we een soort strategie willen voor wat dit college in de toekomst wil met zowel binnen- als buitensportaccommodaties. Waar gaat dat naartoe en komt het tegemoet aan de behoeften die er in brede zin bestaat? Als die matrix zoals u dat naar voren wil brengen aan het dictum van de motie tegemoet komt, dan zegt u eigenlijk impliciet: dat omarm ik dan. Maar dat is dan de vorm waarin u dat naar voren brengt. Kunnen we daar dan van uitgaan?

De voorzitter

Wanneer kunnen we de matrix verwachten? Het blijft maar lastig.

Wethouder De Beer

Ja, het sportaccommodatiebeleid?

De heer Janssen, Jongerenpartij Heerlen (interruptie)

Ja.

Wethouder De Beer

Ik stel begin volgend jaar voor. Op februari koersen?

De voorzitter

Februari.

Wethouder De Beer

Februari kunnen we hem dan bespreken in de raadscommissie.

De heer Janssen, Jongerenpartij Heerlen (interruptie)

Ja, dank u wel.

De voorzitter

Dank u wel. Dan is nu het woord aan wethouder Clemens.

Wethouder Clemens

Dank u wel, voorzitter. Het is een bijzonder gezicht trouwens met al die Hoensbroekse vlaggen. Er is me net iets bijzonders overkomen, want er is zelfs iemand in deze zaal die in Maastricht woont en vroeg: kan ik ook zo'n vlaggetje krijgen? Ik hoop dat dit mag, maar dan kijk ik naar de vermoedelijke aanstichters. Ik denk dat het wel kan. Ja? Hoensbroek gaat voorbij de gemeentegrenzen, zelfs voorbij de Parkstadregio. Dat is alleen maar goed.

Om dan verder maar meteen in het diepe te springen: het zwembad. Er zijn een aantal vragen over gesteld, te beginnen met de heer Damen. Hij vroeg naar hoe het precies zit met die vergelijkingen in kosten tussen of je dat zwembad op de oorspronkelijk bedoelde locatie bouwt, namelijk op de Putgraaf of in de kerk zoals we die nu beoogd hebben. Daar hebben we dus de eerste verkenningen en vergelijkingen in gedaan. Daaruit kwam naar voren dat het bouwen van het zwembad in de kerk niet duurder is dan wanneer je een heel nieuw zwembad zou moeten bouwen. Het ligt voor de hand waarom dat zo is, namelijk: als je al een kerk hebt waarin je een zwembad gaat creëren, dan hoeft je niet meer het gebouw aan sich te bouwen. Dan steek je natuurlijk wel kosten in andere dingen. Dat gaan we allemaal nog precies berekenen. Dat maakt onderdeel uit van wat we de komende tijd gaan doen en wat we nu aan het doen zijn. Dat is namelijk het in kaart brengen van wat er precies nodig is om dat zwembad straks te kunnen

creëren en wat daar allemaal bij hoort. U refereerde onder andere aan parkeren. Dan kijken we niet alleen naar het gebied zelf waar enige ruimte is, maar natuurlijk ook naar de omgeving waar nogal wat parkeergelegenheid is. Hetzelfde geldt voor een aantal andere vragen die moeten worden beantwoord op het moment dat je op een duurzame en aansprekende manier zo'n Centrumbad wil realiseren.

De VVD stelt een aantal vragen over waar we precies zijn in dat proces. Het is zo dat de raad in 2021 de opdracht heeft gegeven om aan de slag te gaan met dat zwembad en om dat te gaan realiseren. Daar is toen een locatie voor aangewezen en dat was toen nog de Putgraaf. In 2024, namelijk afgelopen voorjaar en zomer hebben we gezegd: de locatie Putgraaf laten we los en gaan we naar de locatie aan de rand van Eikenderveld en het centrum. Dat betekent niet dat we de pauzeknop hebben ingedrukt, zoals u vroeg. Dat betekent dat we op een moment in het proces zijn waar we inzichtelijk proberen te maken wat er nodig is om dat zwembad te kunnen creëren en dat we dan straks een pakket hebben dat we aan uw kunnen voorleggen. Dat is denk ik de andere vraag die u stelde, namelijk wat het volgende moment is dat we hier een keuze in kunnen maken. Dat is dus in 2025, want dan gaat dat hele pakket met wat we gaan doen, hoe het eruit gaat zien en wat ervoor nodig is, ook in financiële zin, aan u voorgelegd worden. Dan kunt u daar iets van vinden.

De PvdA stelde nog een vraag over exploitatie. Die is inderdaad in 2021 vastgesteld. Die zou geactualiseerd worden richting het volgende jaar. Dus u krijgt dan een nieuwe exploitatie voorgelegd net zoals een nieuw investeringsbedrag. Want er staat nu 7 miljoen euro voor in de begroting als investering. Dat gaat niet genoeg zijn om welk zwembad dan ook te kunnen bouwen, dus daar komt een nieuw bedrag en daar kunt u dan iets van vinden.

Wat betreft het contract met sportfondsen: daar is in de afspraak met sportfondsen ruimte om afhankelijk van hoe dat zwembad eruit gaat zien en de prijsontwikkelingen een aangepaste afspraak te maken. Dat zal onderdeel uitmaken van wat we aan u gaan voorleggen.

Dat maakt meteen dat ik wat kan zeggen over de motie van die Jongerenpartij die zegt dat we het zwembad niet moeten gaan bouwen. Kort samengevat is dat we die gaan ontraden. Simpelweg – en dat is de eenvoudigste reactie daarop – omdat het college de opdracht van de raad heeft om wel te zorgen voor een zwembad.

Dan een andere vraag van de heer Damen. Die gaat over de openbare ruimte. Ik denk dat de heer Peters dadelijk nog iets gaat zeggen over valpreventie, maar meer in algemene zin. We willen dat die openbare ruimte in het centrum van al onze inwoners is. Dus onderstrepen we van harte uw oproep om het zo in te richten dat iedereen en ook bijvoorbeeld met mensen met een handicap of die moeilijk ter been zijn op wat voor manier dan ook, van die openbare ruimte kunnen genieten. Ik denk dat een heel leuk voorbeeld daarin de inrichting van de nieuwe Promenade is waarbij daar expliciet rekening mee is gehouden. Daar komt nog een speelse toevoeging die ook voor die doelgroep te gebruiken zal zijn.

Dan stelde de Jongerenpartij nog de vraag naar aanleiding van het beslippunt in de begroting over strategische aankopen in het centrum: waar gaat dat dan precies over? Er is een reden dat we dit op deze manier omschreven hebben. We willen namelijk niet de onderhandelingspositie van de gemeente schaden in dit proces, maar u mag dat als raad natuurlijk wel weten. Dat betekent dat we uiterlijk morgen een memo ter inzage leggen. Onder geheimhouding kunt u die dan bekijken en daar staan meer details in.

De PVV vroeg nog naar het leefbaarheidsfonds en in welke mate we die voor de grote projecten in onze buitenstad zouden kunnen of willen inzetten. Het antwoord daarop is dat we daar geen aanspraak op gaan maken voor deze projecten, maar dat we wel voor buiten de binnenstad wel degelijk aanspraak gaan maken op dat fonds. Daar gaan we u later over informeren.

Dan het Oranje Nassapark. De heer Leers had het daarover. Het Herlecollege gaat inderdaad naar dat gebied. We gaan u daarvoor dit jaar nog een voorstel doen. Dus dan gaat het niet zo

zeer over de locatie, want die hebben we al eens eerder met u gedeeld. Maar dan gaat het met name over de investering die nodig is om de school te kunnen bouwen. Dat is een vervolg op het integraal huisvestingsplan waarin u hebt gezegd dat die nieuwe school er moet gaan komen. Is het denkbaar dat er gewoon wordt in het gebied? Het antwoord is ja, dat is denkbaar. Alleen er zijn nog geen concrete plannen voor op dit moment.

De heer Leers vroeg naar de fietsenstalling. Daar vraagt u ook of het daar mogelijk is om woningen te maken. We hebben al eens eerder gekeken of je de combinatie fietsenstalling en wonen zou kunnen realiseren op die plek. Waar we toen al vrij snel tegenaan liepen is dat je daar vrij dicht op het spoor zit. Dat betekent dat er heel veel aanvullende veiligheidsvoorwaarden worden gesteld. Die maken het eigenlijk nagenoeg onmogelijk om daar op enige rendabele manier woningen te realiseren. Dat is de reden dat woningen als optie in dat gebied al vrij snel zijn afgefallen. De fietsenstalling moeten we desondanks sowieso realiseren. We hebben nog steeds vol vertrouwen dat de eerder genoemde creatieve makers hun plek gaan vinden op die plek.

Dan een aantal vragen over Zuyd. De heer Leers stelde allereerst de vraag dat als de Hogeschool Zuyd zich gaat vestigen aan de Promenade, of het dan mogelijk is om een aantal waardevolle gevels in het gebied te behouden. Het antwoord daarop is dat wij dat ook heel graag willen. Om die reden wordt er een scan uitgevoerd van het gebied waarin door deskundigen wordt gekeken welke van die gevels het bewaren waard zijn. Dan kan een input zijn voor een toekomstige inrichting van het gebied. Dus wij delen uw zorg over het mogelijk verdwijnen van moois. Wij gaan net zoals u dat wil kijken of we dat voor de toekomst kunnen bewaren.

U vroeg nog heel specifiek naar hoe het zit met besluitvorming over panden waar een prijsovereenkomst bestaat. Dat betekent dat we inderdaad de laatste stap nog te zetten hebben in de aankoop. Zolang er aankoopbudget beschikbaar is, kan het college die besluiten nemen, zelfs als dat niet meer zo is. Met andere woorden, als het budget wat u eerder ter beschikking hebt gesteld op is, dan komen we terug naar de gemeenteraad. Dan kunt u opnieuw een besluit nemen over hoe we dat budget opnieuw gaan inrichten, zodat we daarin verder kunnen met alles binnen de kaders zoals we die met u hebben afgesproken.

Dat betekent ook dat ik daarmee antwoord heb gegeven op de vraag van D66, want daar was ook de vraag hoe dit proces verder gaat. U heeft ons de opdracht gegeven om het hele gebied aan te kopen om daar de vestiging van Zuyd Hogeschool mogelijk te maken. U heeft eerder een besluit genomen om ons een budget ter beschikking te stellen om die aankopen te kunnen doen. Als dat op is, dan komen we bij u terug.

Dan had de heer Leers nog een aantal vragen over Zuyd. Een aantal van die vragen hebben we al eens eerder besproken, onder andere waarom deze locatie en geen andere locatie. Het meest eenvoudige antwoord is omdat Zuyd Hogeschool naar deze locatie wil. Ze hebben niet gezegd: doe ons maar die of die plek. Er is vanuit Zuyd gezegd dat ze naar deze locatie willen en die sloot heel erg mooi aan op onze plannen voor onze binnenstad. Dat werd op een hele goede manier in het krantenartikel waar u aan refereerde weergegeven, namelijk: dit is op een andere manier naar je binnenstad kijken, nieuwe functies toevoegen, nieuwe dynamiek en levendigheid toevoegen en dat doe je op een hele goede manier met zo'n school.

De andere kant is dat er voor Zuyd Hogeschool natuurlijk ook belangrijke voordelen zijn aan een vestiging in een binnenstad. Dat is onder andere omdat je daarmee als onderwijsinstelling aantrekkelijker wordt voor studenten. Met andere woorden, het mes snijdt aan twee kanten en dat is precies de reden waarom Zuyd en de gemeente samen hebben gezegd: we gaan deze ontwikkeling in. Dat lees ik in het artikel dat in de Limburger staat. Ik zie daar namelijk een bestuurder die enthousiast is, maar die terecht – want dat weten wij allemaal – stelt: het is ingewikkeld. We hebben nog heel wat stappen te zetten. Dat is exact wat de bestuurder van

Zuyd hier in de raadscommissie eerder dit jaar heeft gezegd. Alle lichten staan op groen. We moeten nu wel nog het financiële deel met elkaar uitwerken en daar zitten we middenin.

Wat gezegd wordt over techniekonderwijs is daar een voorbeeld van. Dat is namelijk volgens mij tekenend voor de manier waarop wij hier met Zuyd over in gesprek zijn. Er mag gedroomd worden. Techniekonderwijs in de binnenstad is een van de dingen waar we daarbij aan denken. Daar fantaseren we dan wel eens dat de volgende Elon Musk, los van zijn politieke voorkeur wellicht, misschien hier studeert en nieuwe mooie dingen gaat ontwikkelen.

Dan voorzitter, is er door Partij Hoensbroeks Belang nog een vraag gesteld over de speeltoestellen bij basisschool Mijn Spoor. Ik zie de heer Daamen verschrikt kijken.

De heer Daamen, Partij Hoensbroeks Belang (interruptie)

Ik denk dat u het dan verkeerd opgevat heeft. Het gaat om de speeltoestellen die op het Mijnspoor aanwezig waren. Die zijn op de een of andere manier verdwenen en nooit meer teruggeplaatst. Dat was de vraag. Dus het gaat om het Mijnspoor in Hoensbroek.

Wethouder Clemens

In dat geval kom ik daar schriftelijk op terug, voorzitter. Want die heb ik niet paraat. De heer Daamen deed nog een oproep om de culturele programmering in onze stad zo veel mogelijk op elkaar af te stemmen. Dat heeft zowel inhoudelijk meerwaarde als ook dat het voor de bezoeker natuurlijk makkelijker te vinden is. Een van de manieren waarop dat gebeurt, is de uit agenda van Heerlen Mijn Stad. Daar kan de bezoeker al die activiteiten bij elkaar zien. Een ander voorbeeld is de manier waarop de culturele instellingen elkaar steeds beter weten te vinden. Dat zie je nu bijvoorbeeld bij de Andy Warhol tentoonstelling waar niet alleen Schunck programmeert, maar waar je ook ziet dat de Nieuwe Nor daarop aansluit, dat er bij het Cultuurhuis activiteiten worden georganiseerd en dat er in sommige buurten activiteiten worden georganiseerd. Dat zijn volgens mij allemaal manieren waarop je dat culturele aanbod rijker en completer maakt.

De voorzitter

Geen interrupties. U kunt zo uw vragen stellen. Dat is wat we afgesproken hadden. Gaat uw gang.

Wethouder Clemens

Dan kunnen we het er extra lang over hebben, voorzitter. De Jongerenpartij verwees naar de bezuinigingsvoorstellen zoals die in 2026 in de begroting staan. Daar hebben wij nog geen exacte bedragen genoemd. Dat hebben we wel gedaan natuurlijk daar waar het in 2025 betreft. Maar daar hebben we het hier niet over bij die cultuurbezuinigingen. Dat hebben we gedaan, omdat we in overleg met de instellingen gaan kijken op welke manier we dat met een zo'n klein mogelijke impact op het culturele aanbod kunnen laten landen. Dat is precies de reden waarom we hebben gezegd: we gaan niet met de kaasschaaf over de hele cultuurbegroting heen. Carnaval voor de liefhebbers zit dan ook niet in de bezuinigingen. Ik zeg dat maar en ik onderstreep dat nog maar eens. Maar we gaan dus met die dragende instellingen samen kijken hoe we zo veel mogelijk op efficiency bezuinigingen kunnen behalen, zodat er voor de bezoeker even veel te genieten blijft.

Partij Hoensbroeks Belang verwees nog naar de Heemkunde in Hoensbroek. Die heb ik zelf natuurlijk al eens gesproken. Die hebben veel contact met de ambtenaren bij ons. Er zijn een aantal huisvestingsvragen en die gaan onder andere over de plek waar ze hun vergaderingen houden, maar die gaan deels natuurlijk over waar ze spullen kunnen opslaan en waar ze

exposities kunnen organiseren. Ik zeg hier graag toe dat we nog een keer met hen in gesprek gaan over wat hun precieze wensen zijn en of we daarin tegemoet kunnen komen.

Iets dat mij intrigeerde was het glas in lood raam van Charles Eyck. U mag niks vragen of zeggen, maar misschien kunt u knikken of schudden of u weet waar dat glas-in-loodraam is. Dat weet u. Dat is fijn. Ik wist dat namelijk niet. Dus ik wilde zelfs een amendement op kasteel Hoensbroek in het verschiep stellen voor wie mij kon helpen. Maar volgens mij mogen we geen cadeaus geven aan raadsleden. Dus dat zit er niet in. Maar het lijkt mij prima dat wij hier met elkaar afspreken dat we een keer met elkaar het erover hebben waar het ten eerste ligt, in welke staat dat is en of we daar een passende plek voor kunnen vinden. Want als we dat soort moois hebben, dan behoort dat ergens te zijn waar mensen het kunnen zien.

Uw jaarlijkse oproep om veel reuring rond het kasteel te organiseren, ga ik jaarlijks weer enthousiast beantwoorden. Volgens mij hebben we heel recent nog een heel mooi ridderfestijn gehad. Meer van dat, zou ik willen zeggen. Dan kan op dit moment ook, want het is natuurlijk zo dat we hebben gezegd met elkaar dat er van alles gaat gebeuren rondom het Romeins museum. Maar we gaan dat aangrijpen om ook in die jaren ervoor te zorgen dat het kasteel nog eens extra kan gaan schijnen. Dus dat sluit volledig aan bij uw oproep.

Het Erfgoedjaar is daar een voorbeeld van, want er wordt weleens gedacht dat dit iets is wat zich alleen in Heerlen Stad zou afspelen, maar het Erfgoedjaar wordt een evenement voor heel Heerlen, dus inclusief Hoensbroek, inclusief het kasteel en inclusief alle buurten en alle uithoeken van onze stad.

Dan tot slot: de PvdA had nog een vraag over de nieuwe Bibliotheekwet. Dat betekent dat er een aantal bekostigingsstromen gedecentraliseerd gaan worden. Dat ziet er als volgt uit: in 2025 en 2026 komen er incidentele uitkeringen van 2,95 euro per inwoner. Dat betekent 258.000 euro per jaar. Die worden in Heerlen met name ingezet om de bibliotheken voor te bereiden op die nieuwe toekomstige situatie. Twee voorbeelden van activiteiten in dat licht zijn onder andere de investeringen in de bibliotheek Heerlerbaan in de pas geopende BMV en ook investeringen in onder andere Kansrijke Start om gezinnen in de bibliotheek te kunnen ontvangen en hen met raad en daad daar bij te staan. Vanaf 2027 landen deze bedragen in het gemeentefonds. Wij gaan u bij de voorjaarsnota informeren over hoe dat er dan precies uitziet financieel technisch.

De voorzitter

Dank u wel. Zijn er vragen? Ik noteer meneer De Groot, meneer Ermers, meneer Leers, meneer Hendriks, meneer Damen, meneer Jacobs en dat was het. Ik begin omgekeerd. Meneer Jacobs.

De heer Jacobs, FVD (interruptie)

Allereerst wil ik zeggen dat ik het positivisme van de wethouder wel waardeer. Ik ben van nature misschien wat pessimistisch ingesteld. U had het net over dat krantenartikel. Wat mij vooral triggerde in dat krantenartikel is – ik zal het citeren – dat: “De Zuyd bestuurder verwacht op het eind van het jaar het besluit doorgaan of niet doorgaan. Maar ik verwacht nog geen definitief nee. Wel kunnen we besluiten het plan voorlopig in de ijskast te zetten of om voor plan B te gaan.” Geen definitief nee, ik vind dat niet echt positief klinken, maar dat kan mijn pessimisme weer zijn. Nu zie je heel erg dat Zuyd Hogeschool zegt: wij hebben een plan B. Wanneer zegt het college hier dat wij met een plan B komen? Op het einde van het jaar komt er een uitspraak. Nu zegt de bestuurder: het is geen definitief nee, maar ... Wanneer zegt het college: wij gaan nu ook voor een plan B? Of blijft u bij plan A tot het moment dat de bestuurder zegt of dat Zuyd Hogeschool bijvoorbeeld definitief nee zou zeggen?

Wethouder Clemens

Misschien is het inderdaad de benadering. Ik vind het wel prettig dat u dit op deze manier aanvliegt. Ik heb 'geen definitief nee' inderdaad anders opgevat dan u, namelijk: op het moment dat waar wij gezamenlijk op koersen niet haalbaar zou zijn, dan gaan we niet uit elkaar. Dan gaan we niet zeggen: nu gaan Zuyd en gemeente Heerlen elkaar loslaten. Nee, dan heb je nog steeds heel veel met elkaar te doen. Dan ga je nog steeds kijken hoe je met elkaar kan samenwerken. Maar we hebben ook gezegd: we hebben een plan met elkaar. Dat is waar we nu met elkaar aan werken. Daar gaan we stap voor stap naartoe werken. Dat betekent dat we eerst hebben gekeken of het wenselijk is. Vervolgens hebben we gekeken: is het mogelijk? Stap drie is kijken wat ervoor nodig is om dat met name in financiële zin mogelijk te maken. Tot het moment dat blijkt dat dit derde licht niet ook op groen kan springen, hebben we volgens mij maar een plan om naar toe te werken.

De voorzitter

Meneer Damen van de Fractie Damen.

De heer Damen, Fractie Damen (interruptie)

Voorzitter, ik heb een vraag naar aanleiding van de vraag rondom de programmering. Mijn vraag ging niet zo zeer over de samenwerking tussen de culturele instellingen. Die is helder en duidelijk. Maar het ging mij meer om de programmering in de boekwerken. Ik heb het voorbeeld van Zwolle aangehaald, vorig jaar dacht ik, waarin in ieder geval alle culturele instellingen in een mooi pakket – ik weet dat dit best een dik boek kan worden – gezamenlijk hun programmering deden voorstellen. Dat was een beetje de intentie van de vraag. Enerzijds de samenwerking bundelen in het boekwerk en anderzijds levert dat natuurlijk ook een financieel voordeel op, want je hoeft niet vier verschillende boekwerken te maken.

Wethouder Clemens

Ik moet daar wel bij opmerken dat je steeds minder vaak ziet dat er papieren boekwerkjes gemaakt worden. Het wordt steeds vaker online gedeeld. Maar voor zover dat nog gebeurt wil ik heel graag de suggestie van de heer Damen meenemen en dat ook bespreken met de culturele instellingen. Dan ik laat ik u weten hoe zij daarop reageren.

De voorzitter

Heeft u enig idee van een termijn?

Wethouder Clemens

Zullen we afspreken dat we dat dit jaar nog doen?

De voorzitter

Prima, dat doen we dit jaar nog. Meneer Hendriks, aan u het woord.

De heer Hendriks, Jongerenpartij Heerlen (interruptie)

Dank voorzitter. Ik ga even terug naar de motie. We vinden het wat gemakkelijk. Het is een beetje een waarom daarom antwoord. U zegt dat we ooit een opdracht hebben gekregen, dus dat we het daarom doen. Dat snappen we. Alleen dat is nou net de vraag. Want de vraag is en dat staat er overigens letterlijk: kunt u het misschien herzien, mogelijk annuleren of bijstellen? Je hoort door de hele raad heen toch wel wat zorgen rondom dit hele project. We doen al heel veel grote projecten in de stad. Veel mensen hebben zorgen over dit project. Als ik het een beetje schat, dan is het fifty fifty. Onze vraag is: je zou weleens kunnen gaan nadenken op zijn minst en dadelijk niet alleen met een plan komen voor die kerk. Misschien sluit het wel veel

beter aan bij het sportaccommodatiebeleid wat de heer De Beer net beloofd heeft in de toekomst. Je weet het niet. Waar wij bang voor zijn, is dat er dadelijk een voorstel komt dat alleen nog maar gericht is op die kerk. Want dan terug naar de vraag waarom daarom: daar hebben we inderdaad een opdracht toe gegeven. De vraag is: annuleren is een optie. Maar bijstellen, herzien en voortschrijdend inzicht zou alvast meegenomen kunnen worden. Dat is de vraag die wij stellen. Het hoeft niet meteen weg, maar kijk er toch eens even goed naar of dit wel echt wel de beste optie is. Kom dan niet dadelijk – dat zouden wij echt wel jammer vinden – met alleen maar dat voorstel. De vraag zou zijn: zou het dan een optie zijn dat er gekeken wordt of we toch niet een tweede spoor moeten uitzetten?

De voorzitter

De wethouder.

Wethouder Clemens

Voorzitter, ik snap de vraag van de heer Hendriks. Maar u brengt mij een beetje in staatsrechtelijke gewetensnood. Dat is het wel. Daarom reageerde ik zojuist zoals ik reageerde. Ik zou ietsje meer erover uitweiden, namelijk: we hebben eerder – en dan hebben we het over de vorige raadsperiode – met elkaar de afweging gemaakt of we het de moeite waard vinden om in Heerlen Stad een zwembad te gaan realiseren. Daar zijn toen allerhande argumenten voorbij gekomen. Sommige van die argumenten gingen over de aantrekkelijkheid. Sommige gingen over de nabijheid van een groeiende groep oudere mensen die heel graag willen zwemmen. Sommige gingen over schoolzwemmen. Sommige gingen over het totaalpakket voor mensen die hier willen komen wonen en werken, waarbij een zwembad toch vaak iets is dat als aantrekkelijk wordt ervaren. Sommige gingen over veiligheid, bijvoorbeeld omdat kinderen natuurlijk zo veel mogelijk moeten leren zwemmen. Dat doe je eerder als dat in je eigen omgeving kan. Het liefst met je vriendjes en vriendinnetjes van school bijvoorbeeld. Zo zijn er nog heel wat redenen te bedenken waarom je dat zwembad in de stad moet willen hebben. Alles afwegende hebben we in die vorige periode gezegd: het is de moeite waard en het is een meerwaarde voor Heerlen om ervoor te zorgen dat dit stadsbad er komt, zoals het er vroeger ook ooit een keer was natuurlijk. Ik heb daar ooit nog mijn berendiploma gehaald. Dat heb ik misschien wel eens een keer gezegd. Dat was samen met mijn moeder. Nee, niet het Martin de Beren-diploma.

Vervolgens als we met elkaar hebben gezegd – en dat hebben we herhaald toen we in deze raad het coalitieakkoord hebben besproken – dat het zwembad er moet komen en dat gaat er komen, dan moet je met elkaar een proces in waarin je gaat afwegen wat de juiste locatie is om dat te doen. Ook die afweging hebben we met de raad gedeeld. Dat was in 2021. Toen hebben we ook gezegd: er zijn voordelen en nadelen aan die locatie, die locatie en die locatie. Uiteindelijk is daar een andere locatie bijgekomen die in ieder geval naar oordeel van het college – en zo bleek ook naar de raad, want de raad heeft een nieuw besluit genomen over de locatie – langs diezelfde meetlat nog beter scoort. Dat is die locatie van de kerk geworden. Die scoort beter, onder andere omdat we daar een stukje rijksmonumentaal erfgoed nieuwe waardering geven, omdat het de uitstraling van Heerlen als stad waar bijzondere dingen kunnen versterkt. Ook maakt het zwemmen aantrekkelijker, omdat je het in een hele bijzondere omgeving kan doen en omdat het iets is – daar mogen we trots op zijn voorzitter – dat men op andere plekken misschien wel niet durft en wij hier wel. Dat tekent ons als Heerlenaren.

Als we al die afwegingen met elkaar hebben gemaakt, dan zou ik het heel gek vinden om nu opeens vlak voordat we met elkaar het totaalpakket inclusief benodigde investeringen, inclusief de afspraken met sportfondsen, inclusief alles wat erbij hoort met elkaar gaan bespreken, te zeggen: laten we dat nu toch maar niet voorleggen. Dat is de reden waarom ik aan u zou willen

vragen als indieners van deze motie om ons de gelegenheid te geven om dit hele pakket uit te werken, om al die voorbereidende werkzaamheden die we nu aan het doen zijn af te maken en om u een compleet pakket voor te leggen volgend jaar. Dan wil ik dan aan u vragen om het allemaal nog eens te wegen en dan uw oordeel te vellen. Daarmee zeg ik dus dat ik de motie nog steeds ontraad.

De voorzitter

Dank u wel. Het woord is aan de heer Leers.

De heer Leers, Hart-Leers (interruptie)

Dank u wel, meneer de voorzitter. Ik heb nog een aantal vragen. De kerk aan de Laanderstraat zal niet tot in de eeuwigheid te koop staan. Daar ga ik van uit. Ik ga ervan uit dat op een gegeven moment de parochie, het decanaat of het bisdom zegt: "Dit is voor ons de deadline. Want we kunnen niet de boel overeind houden. Die lege kerk kost geld." Heeft u er een afspraak over gemaakt per wanneer – dat klinkt misschien een beetje raar – de kogel door de kerk moet zijn? Over de fietsenstalling op de Parallelweg: u geeft aan dat die te dicht bij het spoor ligt om daar mogelijk woningen in te realiseren. Maar vergis ik mij nou en dat kan voorkomen, dat in delen van het Maankwartier woningen wellicht nog dicht bij het spoor liggen? Dus of er is extra veel geïnvesteerd om dat mogelijk te maken waardoor het daar wel kon en het op die plaats niet kon. Misschien wat verduidelijking.

De financiën van Hogeschool Zuyd en de Promenade. In het krantenartikel wordt gesuggereerd dat daar inmiddels duidelijkheid is van wat het verhaal om en nabij gaat kosten en dat het gigantisch veel kost. Althans, zoiets staat letterlijk in het stuk en daar ga ik dan ook van uit. Dat gigantisch veel kosten, kunt u dat op enig moment kwantificeren? Hoeveel hebben wij van derden nog nodig om – als het al zou gaan gebeuren – het te realiseren? Kennelijk is dat heel snel bekend, want anders kan er niet voor het einde van dit jaar – en we zitten al begin november – mogelijk een go of no go moment zijn? Dat kan. Het is niet uit te sluiten. Dus ik denk toch dat er een moment komt als dat niet vanavond of morgen is, dan binnen heel afzienbare tijd, dat wij inhoudelijk helemaal worden bijgepraat over wat nu in die conceptovereenkomst staat. Die ligt bij u op het bureau. Althans, volgens de Hogeschool Zuyd en waar het college wel of geen klap op moet gaan geven. Hoe zit dat?

Dan het plan B: we hebben nu een aantal keer gehoord dat er kennelijk een opdracht ligt - tot nu toe is altijd gezegd dat dit niet zo is - voor een plan B. Dat zou onder andere de strekking hebben dat er op de begane grond iets van commerciële ruimte komt en daarboven drie verdiepingen wonen. U heeft gezegd: dat is er niet. Maar de tijd schrijdt voort en ik kan mij voorstellen dat misschien de een of de ander ook eens met een ander oog ergens naar gekeken heeft. In Gulpen keek men naar een bestaand zwembad om er woningen neer te zetten. Dat heeft iemand op enig moment gedaan. Misschien is dat in deze ook zo. Ik denk dat het goed is om een level playing field te creëren, zodat wij als raad even veel weten als wat u met Zuyd bespreekt, want langzaam wordt het toch wel hoog tijd.

De voorzitter

Dank u wel. De wethouder.

Wethouder Clemens

Voorzitter, het zijn terechte vragen. Het is terecht dat u regelmatig informeert wat daarin de voortgang is. Om te beginnen: die documenten waar de heer Van Kan het in het krantenartikel had. Ik deel zijn gevoel wel een beetje over die documenten. Het is niet zo dat de gemeente en Zuyd op elkaar daar zitten te wachten. Er is namelijk een gezamenlijke opdracht van het college

van Heerlen en het college van Zuyd. Daar zijn heel veel andere mensen bij betrokken die ook werk voor ons moeten doen. Soms zijn we daarin wel eens ongeduldig. Soms ben ik dat en soms is dat misschien meneer Van Kan. Soms is dat misschien meneer De Beer, hoewel die een engelengeduld heeft zoals ik hem ken.

Hoe dan ook, in zo'n proces komt het weleens voor dat dingen langer duren en daar schrikken wij niet van. Dus ik ben helemaal niet geschrokken van die opmerkingen in de krant, al kan ik me voorstellen dat enige toelichting daarbij helpt. Wanneer het zo is dat er een nieuwe intentieovereenkomst of andersoortige overeenkomst is, dan zullen we u daarover informeren. Wanneer daar financiële afspraken in staan, dan zullen we u zeker informeren. Wanneer dat consequenties voor de gemeente heeft, dan is de kans zelfs vrij groot dat u er iets van kunt vinden. Dat gaan we allemaal netjes met u delen, zoals we dat ook eerder hebben gedaan. Daarmee zeg ik meteen dat wij nog geen totaalplaatje hebben voor het gehele project. Dat is een van de dingen die we nu aan het uitwerken zijn. We hebben natuurlijk wel eerder al eens met u gesproken over wat precies de verwerving van de Promenade betekent. Alleen wanneer u daar de diepte in wil, dan kunnen we dat natuurlijk niet hier in de openbaarheid doen, omdat we niet de mogelijke verkopers al te veel wijzer daarin willen maken.

Dan hebben we nog de fietsenstalling. U gaf zelf al het antwoord op de vraag. Dat antwoord is correct. Wanneer je dicht op het spoor bouwt, dan betekent dit dat er andere eisen worden gesteld aan de bouw van die woningen dan wanneer je verder weg van het spoor bouwt. Dat betekent dat de woningen bij het Maankwartier waar u aan refereert op een andere manier en met andere voorzorgsmaatregelen zijn gebouwd dan je in bestaande die nu tegen het spoor staat kunt doen. Dat maakt dus dat wat in het Maankwartier gebeurd is, niet kan in ons pand aan de Parallelweg.

Tot slot nog uw vraag over onze afspraak met de eigenaar van de kerk aan de Laanderstraat. Het is inderdaad zo dat wij de afspraken hebben gemaakt met het kerkbestuur dat wij onze voorbereidingen moeten treffen, dat wij een raadsbesluit nodig hebben om door te kunnen gaan, dat we tot die tijd met elkaar in contact blijven en dat zij niet die kerk aan iemand anders gaan verkopen.

De voorzitter

Dank u wel, meneer Ermers.

De heer Ermers, Ouderenpartij Heerlen (interruptie)

Dank u wel, voorzitter. Ik werd getriggerd door wat de wethouder zei in de inleiding van zijn gesprek. Ik meen dat hij op een gegeven moment vertelde dat op basis van het geld dat beschikbaar zou moeten komen een nieuw zwembad aanleggen even veel zou kosten als de realisatie van het zwembad in de kerk. Ik zat me af te vragen waar die stelling dan op gebaseerd wordt. Want ik me voorstellen dat als je niet weet wat de kosten zijn voor de aanleg van een zwembad in een kerk waar je volgens mij met andere kosten te maken krijgt dan de realisatie van een nieuw zwembad. Waar is het dan op gebaseerd dat die kosten gelijk zouden zijn? Dus dat is mijn vraag.

De voorzitter

Dank u wel. De wethouder.

Wethouder Clemens

Dat is gebaseerd op grove schattingen van gespecialiseerde ingenieursbureaus. We hebben dezelfde bureaus laten kijken naar de optie Putgraaf als naar de optie kerk. Daar is dat op gebaseerd.

De voorzitter

Ten slotte in dit rondje de heer De Groot.

De heer De Groot, Ouderenpartij Heerlen (interruptie)

Dank u, voorzitter. Morgen in de tweede termijn zullen we nog uitgebreid ingaan op Hogeschool Zuyd. Ik heb twee vragen gesteld namens de OPH in mijn betoog en die zijn niet beantwoord. Ik zou ze nog kort herhalen. De eerste vraag heeft betrekking op – ik heb hem niet zo direct gesteld, maar nu dan wel – of er nog steeds sprake is van plannen om Heerlen culture hoofdstad van Europa te maken de komende jaren en wat dit dan betekent gezien de financiële positie van Heerlen. Een ander vraag is dat wij verbaasd waren dat Landsfort Herle nu weer in de meerjarenbegroting is opgenomen, terwijl dat als wij het ons goed kunnen herinneren, er eerder een toezegging ik meen in de commissie ROLO is gedaan door de wethouder waarin hij heeft aangegeven dat dit gezien de financiële positie wellicht vooruit geschoven zou moeten worden. De vraag is: hoe zit dat?

De voorzitter

De wethouder.

Wethouder Clemens

Wat betreft culturele hoofdstad: we hebben daar überhaupt nog geen besluit genomen dat we het wel gaan doen. Dus de gemeenteraad zou daar een besluit over moeten nemen. Wat we op dit moment aan het doen zijn, is niet meer dan in kaart brengen wat het zou betekenen. Dat moet nog leiden tot een definitief oordeel op zijn minst al aan de kant van het college, voordat we het überhaupt aan u zouden voorleggen. Met andere woorden: er is geen sprake van dat wij kandidaat zijn of dat we een kandidaatstelling heel concreet aan het bouwen zijn. We zitten in de fase dat we aan het afwegen zijn of het mogelijk iets zou kunnen zijn. Ik stel voor dat wat de uitkomst daarvan ook gaat zijn, daarover u netjes schriftelijk informeren. Ik verwacht dat dit – en ik zie de griffier al de pen pakken – uiterlijk in het eerste kwartaal van 2025 gaat zijn.

De heer De Groot, Ouderenpartij Heerlen (interruptie)

Ik wil misschien heel even daarop aanhaken, want dat betekent dat tot nu toe nog steeds ambtenaren bezig zijn met dat voorwerk. Dat betekent dat er geld wordt uitgegeven in relatie tot die voorbereidingen om dadelijk een afweging te maken of we het wel of niet gaan doen. Zou het niet verstandig zijn, zeker gezien die enorm hoge kosten en gezien de financiële positie van Heerlen om daar niet nu al direct een einde aan te breien? Want dit kost alleen maar geld. Elke dag kost dat geld.

Wethouder Clemens

Voorzitter, misschien is het beeld dat wij iemand in dienst hebben die daar de hele dag mee bezig is. Dat is niet zo. Dus er is een ambtenaar die een compleet takenpakket heeft waar allerhande activiteiten in zitten en waar dit een zeer klein deel van is. Uiteindelijk moet ons dat wel brengen tot die afweging. Voor die afweging gaan we de situatie financieel zoals u hem net noemt laten meewegen, absoluut.

Dan een vraag over Landsfort Herle. Dat het er nog in staat, is puur iets technisch. Het bedrag voor Landsfort hebben wij oorspronkelijk gekregen als subsidie, gericht op de herinrichting van het gebied Landsfort Herle. Die subsidie heeft u met het nemen van het raadsbesluit eerder dit jaar herbestemd voor de drie projecten, althans de twee projecten die toen financieel natuurlijk in het voorstel zaten. Dat betekent dat weliswaar de titel Landsfort Herle nog in de begroting

staat, omdat dit nou eenmaal de naam was van de subsidie die toen is toegekend. Maar er is op dit moment geen budget om dat project daadwerkelijk te gaan uitvoeren.

De voorzitter

Dank u wel. Dan gaan we over naar wethouder Peters. Voor degene die het thuisfront willen berichten hoe laat ze denken thuis te zijn, u gaat twaalf uur met gemak halen. Wethouder Peters.

Wethouder Peters

Voorzitter, dank u wel. Ik heb driftig mee zitten schrijven en trek er maar even voor uit zou ik zeggen. Laten we vandaag beginnen bij het ouderenbeleid. Daar heeft de OPH het ook uitgebreid over gehad. Dank voor de betrokkenheid. De budgetten die wij deze periode tot onze beschikking hebben om dat uit te voeren zijn met de afgelopen periode vergeleken sowieso al een stuk ruimer. De afgelopen jaren zijn we inhoudelijk teruggegaan veelal naar de kern, dus naar zaken die er echt toe doen en die ook toegankelijk zijn voor iedereen. Want dat is wel een kernvoorwaarde. Dus het is absoluut geen hap snap of zaken voor een select gezelschap.

Ik wil er een paar noemen. Het bibliotheekabonnement zoals u dat wellicht kent is gratis voor 65-plussers. Sinds de invoering vorig jaar oktober zijn er in totaal meer dan 3.000 nieuwe aanmeldingen. Dat geldt dan niet alleen voor het lezen van boeken, maar ook het doen van cursussen, activiteiten, het creëren van ontmoetingen en de stimulering van ontmoeting. Het betrof ook digitaliseringscursussen overigens, want daar werd specifiek naar gevraagd.

Dan twee: Senior Actief waarmee in deze stad meer dan 1.000 senioren door de hele stad elke dag van de week tegen een gereduceerd tarief kunnen bewegen en sporten, of het nou tai chi is, yoga, stoelyoga, zumba, fitness of aquajoggen is. Er is voor elk wat wils. De subsidies voor de seniorenverenigingen in onze stad. We zijn er heel erg trots op dat die verenigingen echt in de haarvaten van onze buurten en wijken zo actief zijn en ook met grote regelmaat activiteiten voor senioren organiseren. U kent mij natuurlijk als iemand die niet als een soort Heerlens Mar-a-Lago kijkt naar hoe het allemaal geregeld is in de stad, maar de buurten in gaat en al dan niet in het gezelschap van mijn senior assistent, dus ook naar een modeshow of een dansavond. Ik wil u en ook de rest graag een keer uitnodigen om mee te gaan als u daar behoefte aan heeft.

Een gedegen uitvoering van valpreventie door Heel Heerlen Beweegt, het door Buurtteams Heerlen vanaf 2025 stimuleren van vrijwilligerswerk onder senioren, advies bij woonzaken en de ouderenadviseurs. Een ander punt is natuurlijk dat wij sinds afgelopen jaar 55-plussers – en dat zit ook bij het ouderenbeleid – de mogelijkheid bieden om gratis onze musea te bezoeken. Zo bezochten op 5 en 6 oktober dit jaar meer dan 1.100 65-plussers Schunck, het Mijnmuseum en kasteel Hoensbroek. Als laatste - dat doen we met het college samen met mijn collega Wonen - de speciale aandacht als het gaat om de realisatie van seniorenwoningen door onder andere het masterplan ruimte voor woningbouw. Waar ik dadelijk nog uitgebreid op terug zou komen, aangezien er vanuit een aantal fracties specifiek naar gerefereerd is. Voorzitter, we hebben het huidige ouderenbeleid. We gaan door naar het nieuwe ouderenbeleid. Want ook daar zijn de voorbereidingen voor in volle gang. Omdat participatie een hele belangrijke en essentiële rol heeft, hebben we daar ruim de tijd voor genomen. We zijn op een heleboel verschillende plekken geweest: in het Trefcentrum, Nieuw Lotbroek, de Butting inn, Gemeenschapshuis Heksenberg, het Corneliushuis, Luciushof, A Gene Bek, Welten en de Caumerbron. Wat we daar hebben gedaan, is steeds aansluiten bij succesvolle initiatieven, juist daar waar de actiefste ouderen bij elkaar komen. Wat we daarnaast gedaan hebben, is spreken met werkenden tussen 55 en 67, met corporaties en met onze zorgpartners om juist een beeld te krijgen van wat er achter de voordeur speelt, en met seniorenverenigingen.

Voordat wij richting u komen, gaan we eerst nog terug om aan hen – dus daar heb ik wel wat tijd voor nodig – het concept met hun inbreng wederom voor te leggen met de vraag of ze zich daarin herkennen. We gaan komen tot een Heerlens ouderenakkoord, waarbij we samen met zoveel mogelijk partners in onze stad ons samen committeren aan de uitvoering van dat nieuwe ouderenbeleid. Ik had daar volgens mij november staan, maar ik ben bang dat het februari gaat worden dat wij richting u hier in de commissie en in de raad zullen komen. Dan was er nog een hele specifieke vraag, ook van de OPH, als het ging over toch die digitaliseringsbehoefte. Wij gaan dat de komende tijd intensiveren. Dus wij gaan samen met Schunck, Buurtteams Heerlen, met de Knoppenwinkel en met studenten van VISTA en Zuyd Hogeschool kijken hoe we cursussen en workshops kunnen geven die beter aansluiten op die wens om dat te kunnen doen. Hetzelfde geldt overigens voor – we zien heel duidelijk die cybercriminaliteit en dat ouderen daar de dupe van zijn – daar een stuk meer bewustwording in te creëren door cursussen en voorlichtingscampagnes wederom samen te doen met de burgemeester en met veiligheid.

Dan Hoensbroek Centrum. Zoals u weet en zoals u hopelijk ook ziet, zijn we hard aan de slag met Hoensbroek Centrum. Ik snap natuurlijk echt wel dat iedereen staat te popelen om aan de slag te gaan en dat het niet snel genoeg kan gaan. Maar ons voorstel is om dat wel zorgvuldig te doen, stap voor stap. Dat zit in ieder geval in de aanpak waar we nu op dit moment mee bezig zijn. Komende week donderdag is de volgende de participatieavond, waarbij we de locatie van het nieuwe compacte winkelgebied zullen gaan bespreken of in ieder geval de varianten die daarvoor zijn. Ik verwacht dat daar flinke belangstelling voor zal zijn. Alvorens wij naar de commissie en de raad komen, zullen wij het nieuwe ontwikkelperspectief voor Hoensbroek Centrum eerst nog een keer bij de bewoners en bij de ondernemers neerleggen, omdat dat natuurlijk heel erg belangrijk is.

De concrete vragen van Partij Hoensbroeks Belang als het bijvoorbeeld gaat over beeldkwaliteit, mix van wonen, meer reuring, het Cultureel Centrum, levendigheid vergroten, verbinding met de Parkstadroutes en het gevelfonds. Die komen nou natuurlijk een beetje vroeg. Als jij gevels mooi wil gaan maken, dan is het wel belangrijk dat dit no regret moet zijn. Op het moment dat je ervoor kiest om een bepaalde kant op te gaan met je centrum als het gaat over locatievoorziening, dan is het denk ik belangrijk om eerst te weten wat je gaat doen alvorens je zoiets gaat doen.

We hebben de afgelopen tijd natuurlijk niet stilgezeten. Absoluut niet. Ik zeg bewust wij, want dit is echt een team effort. Bijvoorbeeld in combinatie met cultuur hebben we de reuringregeling ingevoerd dat nu al – ik durf bijna wel te zeggen – een succes blijkt te zijn, omdat er best wel wat activiteiten en evenementen aanspraak hebben gemaakt op die regeling om dat in Hoensbroek Centrum te organiseren en dat al georganiseerd is. Richting Partij Hoensbroeks Belang: uiteraard gaan wij daar in 2025 verder mee. Maar ik hoorde u dat zelf ook al zeggen volgens mij.

Ook hebben wij het pand aan de Kouvenderstraat 97 aangekocht voor de vestiging van het centrum veiligheid, leefbaarheid, zorg en recht. We zijn op zoek naar externe middelen. Want hoe je het wendt of keert, op dit moment is natuurlijk nog niet duidelijk hoe groot die opgave precies gaat zijn. Maar zodra die kaders duidelijker worden ... Je hebt natuurlijk behoefte aan externe middelen bij een opgave van een dergelijke grootte.

De aanpak van Hoensbroek Centrum begint dus eigenlijk pas. De uitleg bij die 500.000 euro is ook dat wij denken om komend jaar een aantal concrete stappen te kunnen zetten. Mochten wij gedurende dat jaar tot de conclusie komen dat daar meer voor nodig is, dan is er natuurlijk altijd de mogelijkheid om u gedurende dat jaar een voorstel tot dekking voor te leggen.

Daarbij bent u als raad natuurlijk echt in positie.

Het fundament in de aanpak is de visie of het ontwikkelperspectief en het uitvoeringsprogramma waar we dus in februari bij u op terug zullen komen. Maar we laten het wel natuurlijk daar in de participatie leidend zijn, aangezien de keuzes die gemaakt moeten worden natuurlijk goed besproken moeten zijn met de mensen in het gebied. Op basis daarvan kan je natuurlijk pas echt richting geven aan wat er nodig is.

Een derde thema was beheer en onderhoud. Daar refereerde de SP met name aan. Het is terecht dat u daar aandacht voor vraagt. Ik denk dat het goed is om te constateren dat wij ondanks de best grote bedragen die bezuinigd moeten worden, de buurten en wijken als het gaat om onderhoud hiermee ontzien en dat we zelfs verder investeren en doorgaan op die koers zoals mevrouw Heine die benoemd heeft om juist in de buurten en wijken onze focus te hebben op die buurten en wijken.

We hebben zowel stappen vooruit gemaakt als het gaat over de bedrijfsvoering als inhoudelijk. Ik heb u al eerder een keertje meegenomen in het verhaal dat er vroeger een partij was die de hele stad deed. Nu is dat opgeknipt en zie je dat dit duidelijk effect heeft als het gaat over de kwaliteit die wordt geleverd als het gaat over de plantsoenen. Bij de verhardingen werken wij samen met rd4 waarbij we het afgelopen jaar echt geïnvesteerd hebben in het aftoppen van de pieken die zich met name voordoen in het hele vruchtbare seizoen.

Een derde punt is het afstemmen met andere grondeigenaren. Ik pak toch dat mooie uitgeprinte vel erbij. Ik zie hier op het blad een aantal plekken staan die helemaal niet van ons zijn. Iemand die in een buurt of wijk woont, ziet dat niet. Daar hangt niet ergens een kaartje op met: dit is van Woonpunt of dit is van de gemeente. Alleen voor ons is het wel belangrijk om ervoor te zorgen dat die samenwerking met die andere partijen die ook bezit hebben in de openbare ruimte – want daar komt het uiteindelijk wel op neer – goed op elkaar zijn afgestemd. Het kwam in het verleden weleens voor ... Ik ben bang dat dit nog steeds gebeurt, maar hopelijk steeds minder. Ik ken een casus van twee percelen die naast elkaar liggen. Eentje is van de gemeente en eentje is volgens mij van een woningcorporatie. Op het perceel van de woningcorporatie stond het onkruid zo hoog en bij ons was het netjes afgedaan. Voor iemand in de buurt is dat niet per se te begrijpen waarom dat daar op die manier is. Wij proberen daar de boel meer te stroomlijnen.

Echter, we hebben natuurlijk wel wat uitdagingen op dat gebied. Als je bijvoorbeeld kijkt naar de druk op de arbeidsmarkt in groen en civiele techniek, dan zie je dat die enorm groot is. Dat drijft de prijzen weer op. Ik heb hier een voorbeeld: de aanbesteding voor een overeenkomst voor rioolontstoppingen en reparaties. In 2020 kostte dat nog 136.000 euro. Dit jaar kost dit 262.000 euro. Dus dat is best wel fors. Ook het maaien van gazons is een stuk duurder geworden.

U refereerde naar het burgeronderzoek. Daar wil ik het toch even met u over hebben. Die subjectieve beoordeling zegt in het beginsel niets over de feitelijke situatie. Waarom zeg ik dat? Ik wil juist dat mensen die hun fysieke leefomgeving als minder goed ervaren, daar verandering in komt en dat er verbetering in komt. We doen met grote regelmaat schouwen in elke buurt. Ik heb me laten vertellen dat dit op 200 verschillende punten gebeurt. Dus dat is best wel intensief. We zien dat er niet heel veel verschil zit tussen die lijn van onderhoud in verschillende buurten, ondanks dat je juist in dat burgeronderzoek ziet dat als het gaat over de waardering van de fysieke leefomgeving, daar best wel verschil tussen zit.

Dan kom ik meteen bij de motie van de SP, de meeste inzet waar de problemen het grootst zijn. Vanwege die reden ontraden wij die motie. Dat laat onverlet dat wij willen werken aan het verbeteren, zeker van de beleving, van de fysieke leefomgeving juist in die wijken die dat nodig hebben.

De ruimtelijke ontwikkeling: we zijn op dit druk bezig het masterplan ruimte voor woningbouw, zeker met de input die gisteren door mijn collega Gelderblom gepresenteerd is. Dat is het

Nieuw Heerlens Woonfundament als ik het goed zeg om daar verder meters in te maken. Daaronder valt bijvoorbeeld ook een straatje erbij. We gaan in de hele stad een inventarisatie doen van locaties waar wij woningbouw zien landen. De eerste filtering was 1.800 locaties. In de tweede filtering waren het er 400. Dus het zullen er nog wel wat minder worden. Maar we hopen in ieder geval wel dat daar een mooi aantal van overeind blijft waar we uiteindelijk een goede invulling gaan realiseren als het gaat om aantallen en kwaliteit.

Er werd nog gerefereerd naar de omgangsvormen met corporaties en projectontwikkelaars. In principe is in beginsel onze benadering en hoe wij ons verhouden altijd positief. Echter kan het zo zijn dat in een discussie – en dat zult u wel begrijpen – het belang van een projectontwikkelaar anders is dan het belang dat wij als gemeente vertegenwoordigen. Ik pak even een voorbeeld: vorig jaar hebben we het natuurlijk gehad over Hoogveld. Was ik daar blij mee op die manier? Nee, natuurlijk niet. Ik had veel liever gezien dat het gewoon werd opgelost. Alleen is het niet altijd te voorkomen dat je het met elkaar oneens bent en dat je het ook niet weet op te lossen samen. Dus het lijkt me evident dat het kan voorkomen dat partijen een andere mening hebben.

Er werd door een aantal partijen gerefereerd aan de versnelling van initiatieven. Dan wil ik u eigenlijk refereren naar de raadsinformatiebrief van april van dit jaar. We hebben sowieso de vergunningsketen VTH versterkt. Als ik het goed heb is er 17 fte bij gekomen, waarbij we juist in dat voortraject waar met name de nadruk ligt op overleg met initiatiefnemers samen met de initiatiefnemers tot iets kunnen komen. We hebben daar nu meer capaciteit en tijd voor hebben. Ik durf al te zeggen dat dit zijn vruchten afwerpt. We gaan er in ieder geval de komende tijd verder hard mee aan de slag om daar verder meer concreet resultaat uit te halen, waaronder – dan kijk ik meneer Hendriks aan die daar achter zit – het liefst een aantal kerkgebouwen. Maar de tijd moet nog wel wijzen of dat haalbaar gaat zijn. Er liggen in ieder geval al een aantal initiatieven voor.

Meneer Damen van Fractie Damen, u heeft het over duidelijkheid over de Omgevingswet. Waar wij liever op koersen, is goede begeleiding aan de voorkant voor onze burgers. Meestal is het zo dat mensen in onze stad niet aan de lopende band allemaal omgevingsvergunningen aanvragen en dat het meestal iets is dat een uitzondering is. Wij willen middels het omgevingsloket voorzien in goede facilitering en ondersteuning.

U had het daarbij ook nog eventjes over de transitie richting het omgevingsplan. Daar wil ik u even attenderen op de raadsinformatiebrief van 16 juni van vorig jaar waarin dat proces is uitgelegd. Tot 1 januari 2032 hebben we de tijd om dat te doen. We liggen aardig op schema, maar het is aanpoten, omdat het natuurlijk best wel wat voormalige bestemmingsplannen zijn die moeten worden omgeschreven naar een omgevingsplan. Daar is best wel wat capaciteit en tijd mee gemoeid.

Er werd nog aan de gouden driehoek, het Willemskwartier, gerefereerd, zowel als het gaat over de gebiedsontwikkeling zelf als ook over de openbare ruimte. Meneer Dragstra hoorde ik zeggen dat dit pas in het voorjaar van 2025 voorzien is en dat er dan mee aan de slag gegaan wordt. Ik kan u nog sterker vertellen dat in december, dus komende maand, er al een bewonersavond is om het daar verder over te hebben. Inderdaad, de realisatie daarvan is voorzien in het voorjaar. Maar er wordt in ieder geval dus al aan gewerkt.

Verder hopen wij binnen afzienbare tijd een overeenkomst met Wonen Limburg Accent te kunnen tekenen voor 60 woningen aan de Spoorsingel. Dan hopen wij ook dat de bouw van deze woningen volgend jaar kan starten. Het zou mooi zijn als wij komend jaar het lint aan de Spoorsingel kunnen gaan sluiten en vervolgens stappen kunnen zetten in de andere fases van het project.

Dan is er nog een vraag over het voormalige Tarcisius. Daar kan ik verder niet heel veel over zeggen, alleen dat nog geen concreet tijdsplan bekend is. Zodra er een overeenkomst met een

tijdspad met een partij gesloten wordt, zal de raad hierover geïnformeerd worden. Maar dat is op dit moment nog niet aan de orde.

De PVV vroeg in dat kader nog naar het Leefbaarheidsfonds en of we daaraan mee zullen doen. Ik heb daarbij een vraagteken opgeschreven dat u dat gezegd heeft. Volgens mij is daar voor de zomer bij de kadernota een motie over ingediend. Die is aangenomen. U heeft daar toen volgens mij niet voor gestemd, maar hij is wel aangenomen om die aanvraag te gaan doen. We zijn er op dit moment mee bezig om die daadwerkelijk te gaan doen voor iets dat ook iets anders ten goede komt dan de projecten waar u de suggestie voor af had gegeven. Er is nog een stukje mobiliteit. Fractie Damen, de vraag was: bent u bereid om in gesprek te gaan met Arriva over de mogelijkheden voor uitbreiding van gratis busvervoer naar het centrum, zodat dit beschikbaar komt voor alle inwoners of specifiek voor 65-plussers? Als je iets wil, moet je ook een zak geld meenemen. Eerlijk gezegd, wij hebben daar de afgelopen tijd onderzoek naar gedaan. We hebben wel een manier gevonden waarop wij denken dat we wel een grote groep 65-plussers kunnen bedienen van gratis vervoer. Dat is aansluiten bij het initiatief van de provincie en Arriva als het gaat over dalvrij Limburg. Dat betekent dat minima tot 100 procent van het minimuminkomen gratis kunnen reizen in het openbaar vervoer in heel Limburg, waaronder dus ook heel wat 65-plussers.

Een andere vraag was: bent u bereid om de gebiedsontsluiting met een maximumsnelheid van 30 kilometer per uur verder uit te breiden naar straten, zoals de Akerstraat en de Putgraaf om de leefbaarheid van wonen te verbeteren? Op 2 juli hebben wij u ook een raadsinformatiebrief gestuurd met daarbij het verkeersveiligheidsplan. Daar staat ook een doorkijk bij. In die doorkijk worden die straten zoals u die beschrijft als het gaat over de Putgraaf en een gedeelte van de Akerstraat tussen de Putgraaf en de Ruys de Berenbroucklaan ook als potentiële straat genoemd.

Hoe gaat u ervoor zorgen dat de toegankelijkheid van wegen en trottoirs vooral voor mensen met een rolstoel of rollator wordt verbeterd in straten zoals de Heerlerweg en de Caumberbeeklaan? Voor de Caumberbeeklaan is sowieso een herinrichtingsplan in voorbereiding. Dus daar zitten we op de bouw. Bij de Heerlerweg loopt samen met een aantal andere straten een onderzoek naar maatregelen die in die betreffende situatie het beste effect kunnen sorteren. Die zullen we daarna uitvoeren. Uiteraard, het inclusieplatform Heerlen wordt waar nodig betrokken en op de hoogte gehouden van de uit te voeren werkzaamheden.

D66 had het nog over het parkeertarief van 1 euro naar 1,50 euro. U vraagt zich af of dit verstandig is. Wij denken van wel. Op het moment dat je zou gaan voor een eerste uur gratis parkeren, dan zou de parkeerdruk en het zoekverkeer rond die parkeerlocaties toenemen. De meeste mensen die komen parkeren, komen natuurlijk om te parkeren, want in principe kun je voor een of twee uur parkeren. Daarmee zou je dus wel een gedeelte van onze inkomsten op dat punt mislopen. Wij denken overigens bij 1,50 euro wel dat wij nog altijd goed kunnen concurreren met andere gemeenten, zeker hier in het omliggende gebied, maar nog veel meer met de parkeergarages die we in onze stad hebben.

Als laatste was er een vraag van Partij Hoensbroeks Belang: de gemeentelijke subsidie voor de lunch voor ouderen. Kan de wethouder deze toezeggen? Ik heb begrepen dat ze de aanvraag hebben ingediend. Ik zou voorstellen om dat proces te volgen. Om hier in de raad individuele subsidies toe te zeggen, dat lijkt me eigenlijk geen goed idee. Laten we gewoon het proces volgen zoals ieder ander dat ook volgt.

Dan de moties. De motie van de SP over de meeste inzet voor de problemen waar de problemen het grootst zijn, daar heb ik het net over gehad. Die willen wij ontraden.

De motie van de OPH over nieuwbouw in alle wijken: daar staan drie wijken specifiek genoemd. Op het moment dat u het daarvoor doet, zou ik zeggen: ontraden. Op het moment

dat u zegt: voor de hele stad, dat zit eigenlijk in het masterplan ruimte voor woningbouw. Dus daarbij is die ook overbodig en zou ik hem ontraden.

De motie van de Jongerenpartij over de herbestemming van leegstaande kerken voor betaalbare woonruimte en leefbaarheidsverbetering, die zou ik ontraden, omdat we daar al mee bezig zijn. Ik zou willen voorstellen, met name omdat er een uitvoeringsplan in staat voor eind 2025 ... Ik zou veel liever hier voor het eind van 2025 u een aantal concrete initiatieven willen hebben kunnen vlottrekken. Dat lijkt mij veel verstandiger dan hier een procesafspraken te maken en gewoon te gaan voor resultaat.

Ook de motie van de Jongerenpartij over het prioriteren van investeringen in het centrum van Hoensbroek. Volgens mij – en dat zei u in uw eigen bijdrage ook al – had u het idee dat wij daar flink aan aan het trekken waren. Dat doen we inderdaad. We hebben natuurlijk niet voor niets in een tijd waarin het financieel best lastig is allemaal toch geld vrijgemaakt voor Hoensbroek Centrum om dat fatsoenlijke begin te kunnen maken. Daarbij is deze motie die eigenlijk hetzelfde voorziet overbodig. Dus we willen hem vanwege die reden ontraden.

Dan de motie van FVD, Hart-Leers en PVV over openbaarheid kosten publieke projecten. In het verlengde van wat we vorige week besproken hebben, zouden we die willen ontraden. Ik had veel liever gezien dat het abstractieniveau in die motie ... Want het gaat heel specifiek over een bouwboard. Het moet vanaf 500.000 euro zijn. Het moet ook op het bord tegenover de Smulbar Expresse zijn. Dat gaat ons wat ver. Dus daarom ontraden we hem.

Dan de motie van PvdD over dat het bladblazen minder kan: we willen die deels omarmen. Uiteindelijk staat veiligheid bovenaan. Er zijn genoeg mensen die op dat punt problemen hebben met losliggende bladeren. Daarbij zou ik willen voorstellen om de buurten en wijken in ieder geval te blijven ontzien van het blad. Maar wellicht kunnen we daar nog verder over spreken.

Dan de andere motie van PvdD over ondernemers verantwoordelijk maken voor het opruimen van afval. Dat afval dat overal is, is natuurlijk wel een beetje vies. Ik denk dat het wel goed is dat ondernemers zelf die verantwoordelijkheid nemen om dat afval op te ruimen. Daarom omarmen we hem ook. Dat was het verder, voorzitter. Maar ik kan me voorstellen dat er nog vragen zijn.

De voorzitter

Dan ga ik nu inventariseren wie er vragen heeft. Ik zie meneer Kockelkorn, meneer Van den Berg, meneer Damen, meneer Hendriks, meneer Van Zutphen, meneer Leers, meneer Rozestraten, meneer De Groot en mevrouw Heine. We hebben iedereen. Mevrouw Heine.

Mevrouw Heine-van Dartel, CDA (interruptie)

Voorzitter, ik heb een vraag over het ouderenbeleid. De heer De Groot zei in zijn eerste betoog dat wat de wethouder deed niet veel voorstelde en dat wat goed was, in de vorige periode was ingezet. In die periode was er een posteractie met allemaal foto's van ouderen. Ik geloof dat dit zeker 25.000 euro of meer heeft gekost. De vraag is of de wethouder die goede actie ook gaat voorzetten.

Wethouder Peters

Volgens mij is een kort antwoord daarop: nee. We hebben niet voor niets gezegd: we gaan terug naar de kern en we gaan terug naar acties die toegankelijk zijn, die voor zoveel mogelijk mensen zijn en die dan daadwerkelijk in dat kader een significante bijdrage leveren. Dus dat is het antwoord.

De voorzitter

Dank u wel. Meneer Kockelkorn.

Meneer Kockelkorn, VVD (interruptie)

Ik hoor net de wethouder de motie aangaande het afval opruimen door ondernemers omarmen. Dat ging mij wel iets te kort door de bocht. Want als ik het dictum goed lees, dan staat er dat ondernemers in een straal van 150 meter verantwoordelijk worden gemaakt. Daar worden geen sectoren beperkt en daar wordt niet gezegd wat voor soort ondernemers dit zijn. Dat wil zeggen: ik ben ondernemer op Avantis, ik zit in het WTC en 150 meter rondom het WTC lever ik geen producten, maar alleen maar diensten en nu moet ik gaan opruimen. Zoals het dictum nu staat, vind ik het grosso modo veel te breed opgezet. Dat je een McDonalds verantwoordelijk wil maken voor het afval rondom de McDonalds, dat begrijp ik. Maar noem dan de sectoren of de specifieke ondernemers. Want nu staat er gewoon generiek: elke ondernemer is verantwoordelijk voor het afval binnen 150 meter van zijn bedrijf. Dat lijkt mij toch niet werkbaar.

De voorzitter

Wethouder.

Wethouder Peter

Volgens mij is het de bedoeling als ik tussen de regels door lees dat het gaat om bedrijven van wie enigszins verwacht mag worden dat er daadwerkelijk afval wordt geproduceerd dat in de openbare ruimte terecht komt. Dat is mijn interpretatie.

De voorzitter

Wilt u een toelichting geven vanuit die motie?

Mevrouw Géron, Partij voor de Dieren (interruptie)

Ja, vanuit de motie graag. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter

Gaat uw gang.

Mevrouw Géron, Partij voor de Dieren (interruptie)

Op de vraag van meneer Kockelkorn: de bedrijven waar het hoofzakelijk om gaat, staan genoemd in de motie. Maar het komt voor dat je bij industriële bedrijven, zoals bijvoorbeeld een bouwmarkt, er heel veel afval ligt. Ik vind dat we bedrijven best wat bewuster kunnen maken van hun taak om de openbare ruimte schoon te houden.

De voorzitter

Dat was de toelichting op de motie. Wilt u daar een toelichting op geven? Ik zie gebaren, maar mijn gebarentaal is vrij slecht.

De heer Dragstra, D66 (interruptie)

Ik wil dadelijk een vraag stellen. Maar dat kan na het ...

De voorzitter

Dan gaat u dadelijk mee in het rondje. Ik ga naar meneer De Groot.

De heer De Groot, Ouderenpartij Heerlen (interruptie)

Dank u, voorzitter. Wij kennen de wethouder nu al enige tijd in actie en wat mij opvalt, is dat heel vaak en nu ook weer in de antwoorden rondom specifiek het ouderenbeleid er heel veel

wordt gesproken over dat we ermee bezig zijn en dat we van alles doen. We gaan nu het beleid zelfs nog uitbreiden. Het is prima als je het wil uitbreiden. Het is goed dat je met heel veel bezig bent. Maar ik zou de wethouder toch willen vragen om wat concreter te worden in de zaken van niet alleen waar hij mee bezig is, want die noemt die dan, maar ook voor wat betreft de resultaten daarvan. Want als hij het heeft over die digitaliseringsprojecten, workshops of hoe je het ook wil noemen, kan hij dan ook aangeven hoeveel van die digitaliseringsworkshops er al hebben plaatsgevonden, wat het plan is, – want u gaat het nog uitbreiden hoorde ik u net zeggen – de doelstelling is en hoe vaak dat gedaan gaat worden? Geef dat maar als voorbeeld. U heeft het erover dat we een ouderenakkoord gaan sluiten. Daarvan zou ik heel graag willen weten: wat is dat dan? Wat houdt dat dan in? Welke afspraken staan daarin? Datzelfde geldt ervoor dat u in heel veel wijken geweest bent. Dat is prima. U hebt overal met Jan en alleman gesproken. Er zijn een heleboel zaken uit voortgekomen. Wat is dat dan? Wat gaat u dan daar daadwerkelijk mee doen? Ik zou graag wat meer concreetheid rondom het ouderbeleid willen hebben.

Als laatste rondom het ouderenbeleid: u begon uw betoog door te zeggen dat de budgetten zelfs nog ruimer zijn. U knikt ja. Waar zie ik dat dan terug in de begroting? We gaan alleen maar terug. Het wordt minder. Dan zou ik u toch willen vragen om daar concreet en niet alleen maar door te zeggen dat we daarmee bezig zijn en het wat meer geld kost ... Dan zou ik toch wel willen weten waar u die centen dan vandaan haalt.

Dan nog heel even een ander punt. Dat heeft betrekking op de reactie die u geeft voor Hoensbroek waarbij ook de reuringregeling gecommuniceerd is. Wat heeft dat tot nu toe opgeleverd? Welke activiteiten zijn daar tot nu toe ingediend c.q. uitgevoerd?

De voorzitter

Dank u wel. De wethouder.

Wethouder Peters

Voorzitter, laat ik meteen met dat laatste beginnen. Er staan mij in ieder geval twee activiteiten bij. Want de regeling is toen in juli al ingevoerd. Drie activiteiten hebben al plaatsgevonden die gefaciliteerd werden door die reuringregeling. Er zijn nog meer dingen in de maak. Maar ik wil u daar heel graag over informeren. Dat is geen enkel probleem.

De voorzitter

Geeft u dan in de volgende commissie aan wat u gedaan heeft en wanneer?

Wethouder Peters

Ik vind het altijd moeilijk om te zeggen wanneer. Niet omdat ik niet wil dat ik het vandaag niet kan zeggen, maar omdat dit uitgezocht wordt. Ik zou eigenlijk standaard als tijd maximaal een maand nemen.

De voorzitter

Dan doen we een maand. Maar ik heb met een rekenkameronderzoek te maken dat mij verplicht om dit soort rottige vragen steeds te stellen.

Wethouder Peters

Dat zijn geen rottige vragen, voorzitter.

De heer De Groot, Ouderenpartij Heerlen (interruptie)

Voorzitter, dit is precies mijn punt. Het weer vooruitschuiven, "dat moeten we uitzoeken in maart". Ik vraag naar de stand van zaken. Wat is er tot nu toe aangevraagd en wat is er tot nu toe uitgevoerd? Dat hoeft toch niet tot maart te duren?

Wethouder Peters

Niet maart, een maand, meneer de voorzitter.

De voorzitter

Een maand.

De heer De Groot, Ouderenpartij Heerlen (interruptie)

Excuseer. Een maand is prima.

De voorzitter

We zijn al een tijdje aan het vergaderen. Dus ik snap dat het allemaal wat ...

De heer De Groot, Ouderenpartij Heerlen (interruptie)

Nee, sorry voor de verwarring.

De voorzitter

Het is helemaal helder. Binnen een maand.

Wethouder Peters

Bij het ouderenbeleid proberen we natuurlijk zo concreet mogelijk te zijn waar we dat kunnen. Er zijn meer dan 3.000 mensen die een bibliotheekabonnement hebben gekregen in het afgelopen jaar. Volgens mij is dat concreet. Of 1.161 mensen die naar het museum zijn gegaan. Als u graag meer informatie wil over die digitaliseringscursussen, dan doen we dat. We gaan kort opschrijven wat er tot nu toe gedaan is en wat er gebeuren gaat.

De heer De Groot, Ouderenpartij Heerlen (interruptie)

Niet alleen ten aanzien van de digitaliseringscursussen, want dat gaf ik als voorbeeld. Ik heb in mijn vraagstelling een aantal zaken opgenoemd. U heeft daar in een keer doorheen gerateld in uw antwoorden. Dus er zijn meerdere dingen. Ik wil ze nog wel eens een keer op papier zetten. Ik zou heel graag al die onderdelen concreet willen zien van waar u mee bezig bent en wat de resultaten zijn. Als dat mogelijk is, heel graag.

Wethouder Peters

Volgens mij is het wel zo dat wij u ook met regelmaat op de hoogte houden, zowel via de update sociaal domein als ook via een raadsinformatiebrief. Want voor bijvoorbeeld dat Heerlens ouderenakkoord, meneer de voorzitter, staat daar duidelijk in wat dat behelst.

De heer De Groot, Ouderenpartij Heerlen (interruptie)

Volgens mij is mijn vraag helder. Dat is iets anders dan wat u nu zegt.

Wethouder Peters

Volgens mij is mijn antwoord ook helder.

De voorzitter

Het gaat heel lang duren als we zo doorgaan.

Wethouder Peters

Wie was de volgende, meneer de voorzitter?

De voorzitter

Meneer Rozestraten.

De heer Rozestraten, Ouderenpartij Heerlen (interruptie)

Dank u, voorzitter. Ik wil het hebben over de motie nieuwbouw in alle wijken die de wethouder niet omarmt, zoals ik begreep. Het gaat ons vooral om een concreet uitvoeringsplan. Als ik het heb over Heerlen Noord en over het centrum, dan zien wij heel veel uitvoering. Dat klopt. Maar juist vooral in de wijken die hier genoemd worden - dat zijn Welten, Douve Weien, Bekkerveld, Aarveld en misschien zou je er zelfs nog de Heerlerbaan bij kunnen benoemen - is jarenlang niks gebeurd aan nieuwbouw. Wij spreken met verenigingen die zeggen dat ze daar last van hebben. Er komt heel weinig jonge aanwas bij die verenigingen. We spreken met ouderen en die willen heel graag in die wijken oud worden. Die willen blijven wonen in die wijken. Wij willen graag dat ze verhuizen en dat die grote panden waar ze wonen weer vrij komen voor andere mensen. Dat heet doorstroming. U zegt dat u hem niet omarmt. Dat begrijp ik niet helemaal. Maar hoe zit het dan met het uitvoeringsplan juist voor die wijken in Heerlen Zuid die echt zitten te springen om nieuwe woningen? Daar heb ik graag een reactie op van u.

Wethouder Peters

Meneer de voorzitter, ik zou niet weten waarom we specifiek alleen voor die drie of vier wijken een uitvoeringsplan zouden moeten maken.

De heer Rozestraten, Ouderenpartij Heerlen (interruptie)

Dat heb ik net aangegeven in mijn betoog.

Wethouder Peters

De behoefte die u schetst, is er op andere plekken net zo goed. Op het moment dat ik in Nieuw Lotbroek in het Trefcentrum ben en ik spreek met mensen, dan hoor ik dat die mensen ook een grondgebonden seniorenwoningen zoeken of op Heerlerheide of op Heerlenbaan of op Molenberg of waar dan ook. Daarom hebben we dat traject ingezet van dat masterplan ruimte voor woningbouw. Uiteindelijk is het de markt die ontwikkelt en zijn wij niet zelf projectontwikkelaar of bouwaannemer. Dat zou denk ik ook niet goed zijn. We voorzien in een duidelijk kader waar zaken mogelijk zijn en waar wij als gemeente dus op voorhand zeiden: midden in de buurt, dat is een mooi perceel met genoeg vierkante meters, daar denken wij dat een goede ontwikkeling van de grond af kan komen. Dat geeft een ontwikkelaar of een initiatiefnemer meer zekerheid aan de voorkant. Dus ik zou wel graag willen vasthouden aan hetgeen dat we gaan doen. Volgens mij komt dat uiteindelijk tegemoet aan uw wens zoals u die voorlegt. Alleen wij pakken het over een bredere schaal, omdat de wens die u schets voor die specifieke buurten er ook op andere plaatsen is.

De voorzitter

Er is nog een laatste aanvullende vraag.

De heer Rozestraten, Ouderenpartij Heerlen (interruptie)

Wethouder, kunt u dan aangeven wanneer u met dat uitvoeringsplan gaat komen voor al die wijken, zoals u dat noemt?

Wethouder Peters

Voorzitter, het heet geen uitvoeringsplan. Zoals gezegd heet het een masterplan ruimte voor woningbouw. De prognose op dit moment - want het had vertraging opgelopen - is dat het in maart hier in de commissie en in de raad ligt.

De voorzitter

Dank u wel. We gaan naar de heer ...

De heer Rozestraten, Ouderenpartij Heerlen (interruptie)

Nee niet over een maand, maart!

De voorzitter

Meneer Van den Berg, aan u het woord.

De heer Van den Berg, VVD (interruptie)

Voorzitter, dank u wel. Ik constateer dat er geen gehoor is gegeven aan de motie die wij vorig jaar hier in de raad hebben aangenomen om binnen zes maanden deze raad te informeren over een actiever vastgoed- en grondbeleid. Er is niets mee gedaan, behalve het feit dat nu wordt aangekondigd dat er een masterplan woningbouw gaat aankomen. Op zichzelf is dat natuurlijk goed dat er een masterplan woningbouw gaat aankomen waarbij de focus ligt - ik leg even de relatie naar het andere plan wat er gaat komen, namelijk het Nieuwe Heerlense Woonfundament, want dat zijn twee dingen die misschien wel hand in hand met elkaar gaan - dat er in de hele stad gebouwd gaat worden. Ik spreek de hoop uit dat dit grondgebonden woningen zijn als zijnde de hoofdmoot van woningen en niet weer de appartementen daarin. Ik vraag me dan ook af: we gaan dat masterplan krijgen. Ik weet zeker dat het dan weer een halfjaar duurt voor verder uitvoering en dat soort zaken. Maar kunt u nu al aangeven - en we hadden het over de besluiteloosheid van de gemeente, tegenover elkaar staan met de ontwikkelaars en dat soort zaken - hoeveel grondgebonden koopwoningen er in procedure zijn? Of heeft u gezegd: "Luister, we komen met een masterplan. We zetten het voorlopig in de ijskast. We gaan eerst eens kijken wat we gaan doen en dan komen we daarop terug." Want u moet tempo maken om in deze stad ook nou echt gehoor te geven aan de mensen die tegen u zeggen: wanneer kunnen we die woningen daar verwachten? Dat kan ook in die wijken zijn die meneer Rozestraten aangeeft. Kunt u daar iets op aangeven? Een andere vraag die ik heb: in de gesprekken die u met ontwikkelaars hebt zegt u dat het in eerste instantie altijd wel positief is en dat we in de tweede instantie daar andere belangen in hebben. Kunt u daarvan een opsomming geven? Want ik heb u gevraagd of opgeroepen om naast elkaar te gaan staan en om te zeggen: hoe kunnen we dat nou samen oplossen? Want we merken dat je heel vaak tegenover elkaar zit en dat je zelfs wel bij de rechtbank komt. Kunt u dan een opsomming geven van een aantal zaken waar de belangen zo ver uit elkaar liggen dat het gewoon een ellenlange discussie wordt en dat er gewoon geen woningbouw gerealiseerd wordt?

De voorzitter

Dank u wel. De wethouder.

Wethouder Peters

Voorzitter, ik denk dat als ik die opsomming hier doe en ik man en paard noem, dan denk ik dat ik mijn partners - want uiteindelijk moet je toch ergens samen komen - daarmee tekort doe. Dus op het moment dat ik hier in deze raad als een soort rechtbank zeg: dit en dit en met die en die, dan denk ik dat dit verstandhouding en progressie in ontwikkeling niet ten goede komt. Dus ik zou het eigenlijk niet willen doen, omdat het wellicht ontwikkeling gaan schaden. U zegt helemaal terecht dat het in de regel gewoon zo is dat we naast elkaar staan. Ik zou bijna de heer Van den Berg een vraag willen stellen, maar dat mag ik niet. Als retorische vraag: het zou zo maar kunnen zijn dat in een proces voor een andere partij waarmee wij aan

de slag zijn, het opportuun kan zijn om een tactiek te volgen waaruit niet per se blijkt dat je er samen uit wil komen. Laat ik het zo zeggen. Dat kan. Het zou zomaar kunnen dat voor het versterken van een positie van bijvoorbeeld een projectontwikkelaar, initiatiefnemer of wat dan ook hij of zij stappen kan nemen die voor de buitenwereld overkomen alsof wij recht tegenover elkaar staan. Dat zou kunnen toch? Dat is in ieder geval wat ik wil zeggen op de opmerking van de heer Van den Berg. Als het gaat over die aantallen – die heb ik op dit moment niet paraat – maar daar kom ik graag bij u op terug. Dan hanteren we ook niet maart, maar een maand.

De heer De Groot, Ouderenpartij Heerlen (interruptie)

Ik heb een gesloten vraag. Is het correct dat u met de motie van vorig jaar niets gedaan heeft? Het is een gesloten vraag.

Wethouder Peters

Welke motie was dat, meneer de voorzitter?

De heer De Groot, Ouderenpartij Heerlen (interruptie)

Het was de motie die ik net heb aangehaald.

Wethouder Peters

Volgens mij zijn collega Gelderblom en ik hard aan de slag geweest om daar iets mee te doen. De stappen die we op dit moment zetten, zijn daar onderdeel van.

De voorzitter

Er wordt zo meteen door wethouder Gelderblom op geantwoord. Zullen we er een beetje tempo in proberen te houden? Meneer Van Zutphen, aan u het woord.

De heer Van Zutphen, SP (interruptie)

Voorzitter, ik ben buitengewoon ongelukkig met het antwoord wat de heer Peters gaf over slechte kwaliteit van het onderhoud. We hebben u toch de plaatjes laten zien? Die hadden we op 100 verschillende plekken in de stad kunnen maken. Deze zijn afgelopen maandag gemaakt door een van onze fractieleden. Op eentje staat half een terrein van een woningcorporatie. Er was afgelopen maanden niet meer een piek in het groenseizoen. Hoe verklaart u nu dat jaar in jaar uit in onze gewone buurten de tevredenheidscijfers zoveel lager zijn, niet een klein beetje en niet in de statistische variant, maar enorm veel lager zijn dan een aantal wat meer welvarende buurten? Fantaseren die mensen dat? Hebben wij die plaatjes stiekem in Kerkrade gemaakt? Dit is toch gewoon de langjarige werkelijkheid?

Nu zal ik u proberen te helpen met een mogelijke verklaring. Eigenlijk moet u dat zelf doen. Verklaringen zouden kunnen zijn dat de plannen hier op het gemeentehuis heel goed zijn, maar dat het gewoon schort in de uitvoering. Dat zou niet het eerste beleidsterrein zijn waar dit aan de hand is. Een verklaring zou ook kunnen zijn – u zegt zelf: er zijn nu meerdere partijen met het beheer en onderhoud bezig – dat de ene partij het veel beter doet dan de andere en dat onze arbeidersbuurten, zo zou ik het maar noemen, dan de pech hebben dat het daar door een partij gebeurt die minder kwaliteit levert.

Een andere verklaring zou kunnen zijn dat mensen in de meer welvarende buurten wat assertiever zijn en daarom sneller aan de bel trekken bij de gemeente als er iets bij hen aan de hand is qua onderhoud. Hoe dan ook, die verschillen zijn er en die kunt u niet wegedeneren. Dan zijn er twee mogelijkheden: of doorgaan op de bekende weg en dan verliezen wij als gemeente nog meer vertrouwen in de buurten waar het om gaat. Of u kunt zeggen: ik ga nu echt de focus richten in die buurten waar die tevredenheid jaar in jaar uit zo slecht is en ik doe iets aan de oorzaken. Daar pleit onze motie voor. Ik zou dus echt willen bepleiten dat u hem alsnog omarmt. Althans, wij zullen de raad voorstellen om hem aan te nemen.

De voorzitter

Dank u wel, de wethouder.

Wethouder Peters

Ik heb u gezegd en laat ik daar mee beginnen, dat wij ons heel graag willen inzetten om die cijfers in die buurten die u bedoelt omhoog te krijgen. Je ziet dat in het burgeronderzoek een aantal dingen bij punt 1.2 de waardering van de fysieke leefomgeving, staan. Dat gaat niet alleen over beheer en onderhoud. Dat gaat ook over graffiti op muren. Dat gaat ook over vernielde bushokjes. Het gaat ook over rommel op straat of hondenpoep op de stoep. Dat klopt. Bij 1.5 gaat het over de waardering van buurtvoorzieningen. Onder dat kopje staat groenvoorziening. Onder dat kopje staat ook het onderhoud van wegen, paden et cetera. Bij dat punt 1.5 wat ik zojuist noem, zie je juist wel dat de waardering omhoog gaat. Volgens mij zijn wij het eens over dat wij allebei niet tevreden zijn over de waardering die mensen in die buurten toebedelen aan hun omgeving en dat we dat beter moeten doen. Alleen is het de vraag hoe we dat gaan doen. Ik heb zelf vroeger op Vrieheide gewoond. Op Vrieheide zijn er plekken waar mensen niet netjes omgaan met hun tuin. Ik noem maar wat. Ik kan me heel goed voorstellen dat als het gaat over die fysieke omgeving en dat dit daar onderdeel van is, dat dit niet fijn is. Maar om dat dan alleen te liëren aan beheer en onderhoud, vind ik misschien een beetje te kort door de bocht.

De heer Van Zutphen, SP (interruptie)

Voorzitter, ik heb een interruptie. Het is tabel 25 in het onschatbare burgeronderzoek: tevredenheid beheer en onderhoud in de buurt 2019-2023. Daar heb ik het over. Er staat specifiek beheer en onderhoud genoemd: Nieuw Lotbroek een 5,5, Vrieheide-de Stack een 5,4, Welten-Benzenrade een 7,7, Aarveld-Bekkerveld een 7,6 en Caumerveld-Douve Weien een 7,5.

Wethouder Peters

Is dat dit, meneer de voorzitter?

De heer Van Zutphen, SP (interruptie)

Tabel 25 staat er boven. Het staat ergens achterin.

De voorzitter

Voor het publiek, we zitten nog steeds in de algemene beschouwingen 2025.

De heer Van Zutphen, SP (interruptie)

Voorzitter, de heer Peters vergist zich.

Wethouder Peters

Een cursus zou wel goed zijn voor mij. Ik kijk er nog even naar, meneer de voorzitter. Wat ik in ieder geval duidelijk wil maken, is dat wij net zo graag als u verbetering willen brengen in de waardering voor de fysieke leefomgeving voor een buurt of wijk in Heerlen die slechter scoort. Dus op dat punt zijn we het eens.

De voorzitter

We hebben morgen nog een tweede dag met een tweede termijn en stemming over moties. Wilt u op dit moment nog reageren, meneer De Groot? Een volgend punt ja.

De heer De Groot, Ouderenpartij Heerlen (interruptie)

Meneer Van den Berg was toen aan het woord. Daar wilde ik op aanvullen, maar u gaf toen het woord aan de heer Van Zutphen. Dus ik wil daar heel kort even op terugkomen.

De voorzitter

Heel kort dan. Jongens, echt.

De heer De Groot, Ouderenpartij Heerlen (interruptie)

Dat doe ik, voorzitter. Het antwoord wat de wethouder geeft op de vraag van de heer Van den Berg verontrust met toch wel. Hij weet ook wel dat hij zich op glad ijs begeeft. Het zoekt naar woorden en vervolgens komt uit de bus rollen dat de projectontwikkelaars vaak toch wel andere bedoelingen hebben en hun positie willen versterken in die contacten met de gemeente. Dan vraag ik me af: is het in uw positie wijs om dat hier in het publiek te communiceren gelet op de toekomst en de relatie die u nog aangaat en nog steeds moet aangaan met ontwikkelaars? Wat denkt u dat dit betekent als die mensen dit te horen krijgen? Hoe kijkt u daar tegenaan?

Wethouder Peters

Voorzitter, denkt u nou werkelijk dat dit nieuws is voor die mensen? Dat gelooft u toch zelf niet?

De heer De Groot, Ouderenpartij Heerlen (interruptie)

U lacht erbij.

Wethouder Peters

Volgens mij heeft ieder zijn belang.

De heer De Groot, Ouderenpartij Heerlen (interruptie)

Ik vind het ongelooflijk.

Wethouder Peters

Nee, volgens mij heeft ieder zijn belang en is het belang van een projectontwikkelaar in heel veel gevallen anders dan dat van de gemeente. Dat is helemaal geen enkel probleem, want we gaan gewoon vanuit een positieve grondhouding met elkaar om om iets fatsoenlijks vlot te trekken. Maar dan kan het af en toe ook schuren. Dat heb ik vaker gezegd.

De voorzitter

Ik ga de ronde afmaken. Meneer Hendriks, want we hebben er nog een paar.

De heer Hendriks, Jongerenpartij Heerlen (interruptie)

Ik ga even terug naar de motie van de kerken. Ik begrijp dat - tenminste zo hoor ik het wel een beetje - u het op zich wel sympathiek vindt, maar aan de andere kant nog zegt: het is eigenlijk niet nodig. Vooral om de regel dat we vragen om het uitvoeringsplan en dat u eigenlijk al toezegt dat u eind 2025 al diverse initiatieven en resultaten wil zien. De motie is natuurlijk wel breder opgezet, los van het feit dat die dingen leeg staan en je ze kan gebruiken voor betaalbare woonruimtes. Maar je ziet dat de gebieden eromheen wel aardig verloederen. Dat was daarin meegenomen. Plus, we roepen wel op om een actieve houding. Dus dat is de vraagstelling. We kunnen het natuurlijk op twee manieren oplossen: je kunt punt drie veranderen naar dat we oproepen voor een uitvoeringsplan, initiatieven en resultaten. Dan kunt u de motie omarmen. Of u zegt op zijn minst dat toch wel belangrijke gedeelte rondom dat verloederen toe. Hoe kijkt u daartegenaan bij die kerken? Want als ik bijvoorbeeld naar de kerk van Mariarade kijk, dan kijken we nu al jaren toch naar een afbraakfortje. Het ziet er gewoon niet uit. Dat is de achterliggende gedachte daarin. Hoe kijkt u daartegenaan? Dan mijn vraagstelling die ik een kleine twee maanden geleden gesteld heb. Dat was overigens met een netjes uitstelbericht rondom de innovatieve laadoplossingen. Die zouden ook onder u moeten

vallen, want de artikel 33 vragen daaromtrent staan ook aan u geadresseerd. Die dienen wij samen in met D66. Het kan zijn dat ik het even gemist heb.

Wethouder Peters

Mijn collega komt in de tweede termijn terug op die innovatieve laadoplossing.

De heer Hendriks, Jongerenpartij Heerlen (interruptie)

Ik zie door de artikel 33 vragen dat ze aan u gelinkt zouden moeten zijn. Dat waren mijn dingen. Voor Hoensbroek geef ik hem even door aan Alain, want daar ga ik niks over zeggen.

De voorzitter

We gooien er nog een paar bij. Wil de hele raad nog wat zeggen op dit onderwerp? Dat kan ook. Gaat uw gang, meneer Janssen.

De heer Janssen, Jongerenpartij Heerlen (interruptie)

Voorzitter, u zult begrijpen dat mijn collega raadslid meneer Hendriks heel veel gevoel bij het centrum van Hoensbroek heeft, maar daar liever mij het woord over laat voeren om dat zuiver te houden.

Ik hoorde de wethouder de motie afraden. Op zichzelf is het een positief signaal dat er volgende week een bijeenkomst is waar u bewoners en belanghebbenden mee gaat nemen. We hebben daar een aantal vragen over. Gaat die informatieavond bijvoorbeeld duidelijkheid geven over wanneer het veiligheidshuis bijvoorbeeld open gaat? Maar ook: hoe lang gaat die reuringregeling nog door? Blijft daar voldoende ruimte voor? Vervolgens hoor ik de wethouder ook zeggen: we gaan wel begin 2025 in het eerste kwartaal als ik het goed begrepen heb met een uitvoeringsplan op basis van die nota van uitgangspunten en het onderzoek dat u nog moet doen aan de slag. Ik hoor hem ook zeggen: mocht er in de loop van het jaar nog meer geld nodig zijn, dan kunnen we eventueel bij gaan ramen.

Als ik dan goed naar onze motie kijk, dan denk ik: eigenlijk vragen wij niet meer dan een uitvoeringsprogramma waarin een stukje financiële paragraaf is opgenomen. Ik mag aannemen dat u dat ook gaat doen. Dat gezegd hebbende zie ik weinig obstakels om onze motie op te nemen, zei het dan dat wij natuurlijk vanzelfsprekend die verbintenis met het Centrumbad wegstrepen. Dan neem ik aan dat u onze motie gewoon zo aan kan nemen.

De voorzitter

De wethouder.

Wethouder Peters

Voorzitter, om met dat laatste te beginnen: volgens mij gaan we dat toch allemaal al doen. Dus ik vraag me het volgende af. Er komt een ontwikkelperspectief in visie, er komt een uitvoeringsplan en er komt meer duidelijkheid over de financiën. Dus ik zou eigenlijk niet weten waarom de motie die precies hetzelfde behelst nodig hebben. Ik hoor u tegelijkertijd – dat doet ons deugd – zeggen hoe belangrijk u het vindt dat die ontwikkeling in Hoensbroek Centrum daar gaat plaatsvinden. Volgens mij staan we daar hetzelfde in. Ik zou niet weten waarom we dan nog een motie nodig hebben om precies hetzelfde te doen dan hetgeen we al gaan doen.

Wat betreft het veiligheidscentrum, daar komt de burgemeester op terug. Volgens mij komt die duidelijkheid eerder dan 14 november voor mijn gevoel.

Meneer Hendriks had het nog over de verloedering rond de kerk van Mariarade. Ik kan u vertellen: voor de kerk van Mariarade zijn een aantal potentiële initiatieven. Meer kan ik daar niet over zeggen, maar er zijn een aantal potentiële initiatieven. We hebben het in die gesprekken over die initiatieven natuurlijk ook over de ruimte eromheen. Uiteindelijk moeten zowel de ontwikkeling als de omgeving bijdragen aan de leefbaarheid en sterkte van die buurt.

De voorzitter

Dank u wel. Nee, ik ga niet meer kleine dingen ... Meneer Dragstra. Sorry hoor, we geven iedereen zo veel kansen hier dat zo langzamerhand inderdaad bijna 37 mensen het woord hebben gevoerd, terwijl er veertien ...

De heer Janssen, Jongerenpartij Heerlen (interruptie)

Mag ik wel een punt van orde maken over de opmerking die de wethouder maakt, voorzitter? Het is fijn dat hij het specifiek op Mariarade ent, maar waar het om gaat is dat het niet helemaal klopt wat hij zegt. Het was als voorbeeld. Het gaat om het geheel, namelijk dat alle kerken in Heerlen echt wel een ding is.

De voorzitter

Meneer Dragstra.

De heer Dragstra, D66 (interruptie)

Dank u wel, voorzitter. Ik heb nog even wat aanvullende vragen over het Willemskwartier, want niet alles was beantwoord. Het was eigenlijk tweeledig. Allereerst hebben we nog gevraagd naar de ontwikkeling van woningbouw in het gebied en of u daar een idee over hebt voor wanneer dat verder concreet gaat worden. Daarnaast de openbare ruimte: we zijn blij dat in het eerste kwartaal van 2025 daarmee gestart gaat worden. Wordt dan de hele openbare ruimte aangepakt of wordt eerst begonnen met een deel van de openbare ruimte en vervolgens het andere deel? Wanneer is dat klaar? Dat is eigenlijk de vraag.

De voorzitter

Dank u wel.

Wethouder Peters

Voorzitter, het zijn een heleboel vragen. Over die woningen heb ik natuurlijk net al antwoord gegeven. Want als het goed is binnen afzienbare tijd en hopelijk dit najaar, komen we tot overeenstemming met Wonen Limburg Accent. Dan kunnen ze als alles goed loopt in 2025 beginnen met het 60 woningen. Zoals ik net al zei en ik herhaal het dan toch maar een keer, dan kunnen we hopelijk het lint van de Spoorsingel volledig maken en afsluiten. Met betrekking tot de openbare ruimte: ik neem aan, maar dat durf ik niet met zekerheid te zeggen, dat als ze in het voorjaar beginnen ze ook in het voorjaar klaar zullen zijn. Normaal gesproken geven projecten voor openbare ruimte en groen over het algemeen wel snel resultaat. Dat is wel mooi.

De voorzitter

Meneer Leers. U heeft er nog twee te goed.

De heer Leers, Hart-Leers (interruptie)

Meneer de voorzitter, dank u wel. Het parkeertarief is gelukkig een aantal jaren geleden aangepast naar een euro. Het voornemen is om het naar 1,50 euro aan te passen en weer te verhogen. De wethouder gaf aan dat het eerste uur gratis meer druk oplevert. Maar het eerste uur gratis is bijvoorbeeld ook aan de achterkant van de begraafplaats en daar zijn altijd plekken beschikbaar voor mensen die op een neer gaan naar de begraafplaats, daar een bezoekje plegen of daar iets schoon maken. Dat werkt als een tierelier. Dat werkt goed, want na dat uurtje gratis houdt het op. Als die blauwe kaart achter de ruit niet klopt met dat uur, dan word je daarop aangesproken. Op de Spoorsingel is een dagtarief en dat werkt hartstikke goed. Op Nieuw-Eyckholt is een dagtarief en dat werkt hartstikke goed. Ik neem aan dat we dat gewoon overeind houden en dat we daar dan nu niet met een verhoogd uurtarief gaan beginnen.

Ik zou u willen meegeven, want daar kunt u echt goed werk mee verrichten, om op zondagmorgen tot dat de winkels open gaan zoals dat vroeger gebruikelijk was, het parkeren in de stad gewoon gratis te maken. Nu is dat betaald. Heel veel mensen zeggen: "Waarom betaald? Ik ga op bezoek bij familie. Ik ga naar de kerk of wat dan ook. Zondag morgen doe ik bepaalde dingen in het centrum." Het zou echt een service zijn om dat weer terug te brengen naar als vanouds. Dat zou ik u willen meegeven. Kijk daar eens naar en doe in ieder geval een handreiking en doe hier uw voordeel mee.

Dan afsluitend: de motie. Ik begrijp - tenminste dat hoor ik uit uw woorden - dat u zeker welwillend bent, maar bepaalde punten ietsje te ver vindt gaan. Ik denk dat het misschien goed is, zeker omdat we al gevorderd zijn in deze avond, om misschien heel kort op papier te zetten - en als dat kan morgen voor 16.00 uur - wat u wel kan doen en hoe u dat kan doen. Dat kan dan gewoon heel kort en krachtig. Wie weet kunnen we elkaar ergens vinden. Volgens mij willen wij het niet op de spits drijven. Als u welwillend bent en een hele poos de goede kant op komt, dan denk ik dat er ook een mogelijkheid bestaat dat we elkaar gewoon gaan vinden. Dus dat zou ik vanuit mijn inbreng in het geheel nog willen meegeven.

De voorzitter

De wethouder.

Wethouder Peters

Voorzitter, handreikingen om daar samen naar te kijken neem ik natuurlijk altijd graag aan, zeker als ze van u zijn. Dus bij deze. Hetgeen u net zei over parkeren: op het moment dat je het eerste uur gratis maakt ... In het centrum als je de directe straten hier rond deze gebouwen ziet, daar is de parkeerdruk tegen de 100 procent. Wat betekent dat? Op het moment dat iemand weggaat na dat uur of korter, dan komt er meteen weer iemand die vervolgens zijn plek inneemt om door te gaan. Dat betekent dus dat je daarmee een heel gedeelte van je parkeerbegroting aan diggelen slaat. Wij denken dat op basis van die 1,50 we nog altijd heel erg concurrerend zijn hier in de regio en ook in onze eigen stad. Ik zie daar geen ruimte. Hetgeen u zei over de zondag vind ik interessant om mee terug te nemen en daar eens naar te kijken. Dus daar kom ik nog op terug.

De voorzitter

Binnen een maand.

Wethouder Peters

Ja, doe maar.

De voorzitter

Niet voor maart, maar binnen een maand. Heel kort meneer Leers.

De heer Leers, Hart-Leers (interruptie)

Blijven voor de Spoorringel en Nieuw-Eyckholt de zwaar gereduceerde tarieven als vanouds? Worden die niet veranderd? Of vergis ik me dan?

Wethouder Peters

Ze blijven volgens mij lekker laag, zodat het daar gewoon aantrekkelijk is om daar te kunnen blijven parkeren. Volgens de huidige regelgeving is het nog altijd volgens hetzelfde tarief.

De voorzitter

Dank u wel. Tot slot meneer Damen van Fractie Damen.

De heer Damen, Fractie Damen (interruptie)

Voorzitter, ik wilde graag aan de wethouder vragen welke termijn hij verbindt aan de planvorming met betrekking tot de wortelopdruk die voor de tweede keer al in deze raadszaal genoemd is op de Heerenweg en de Caumerbeeklaan. Hij zegt: "Betrek het wat breder, want het is niet alleen in die twee straten. Er zijn meer straten. Maar op welke termijn gaat u daar in ieder geval aandacht aan besteden en zorgen dat het probleem daar opgelost wordt? Dat is een.

Twee is met betrekking tot verkeer en veiligheid. Ik denk dat ik daar ook voor bij wethouder Peters moet zijn. We hebben een vraag gesteld in het kader van het niet meer rijden in het centrum voor zowel e-bikes, fatbikes en noem het maar op en om het centrum autoluw te maken. Ik kan me voorstellen dat je bepaalde tijd bezorgers in ieder geval de gelegenheid moet geven om daar te laden en te lossen. Maar voor de rest van de dag zou ik daar in ieder geval geen verkeer meer willen toestaan.

De derde vraag is dat u het heeft gehad over het masterplan. Vorige week hebben wij ook gesproken over prestatieafspraken die gemaakt gaan worden met diverse woningcorporaties. Los van de projectontwikkelaars zitten er ook masterplannen in die vooral richting de buurten en de wijken zijn gesigneerd. Ik vraag mij af waarom dat die niet nu al meegenomen kunnen worden in de afspraken voor 2025, want die moeten nog gemaakt worden. Dat zijn de woorden die wij vorige week heel duidelijk van u hebben begrepen.

De voorzitter

Dank u wel.

Wethouder Peters

Dat laatste kan ik eventjes niet precies plaatsen. Misschien dat mijn collega dat beter kan plaatsen.

De voorzitter

Ik denk wethouder Gelderblom.

Wethouder Peters

Met betrekking tot de wortelopdruk: tijdens de commissiebehandeling een aantal weken geleden ... Of was dat een raadsvergadering? Ik weet het niet meer, maar we hebben het daar over gehad. Volgens mij was het in de commissie MW. Toen ging het over de inclusieagenda. Toen hebben we het gehad over die wortelopdruk. Toen zei ik gekscherend: we zijn er klaar mee in 2102. En waarom? Omdat er heel veel straten in deze stad zijn die moeten worden aangepakt en de maatregelen die moeten worden getroffen enorm veel geld kosten. Dus elk jaar hebben wij een budget om overlastbomen – want zo noemen we ze – met wortelopdruk aan te pakken. Er zijn verschillende manieren voor. Bij nieuwe bomen houden we er trouwens wel rekening mee. Dus zowel als het gaat over de soort als over de maatregelen, stelling et cetera. Bij de Caumerbeeklaan worden die als ik het goed heb, meegenomen in het project. Bij de Heerlerweg zoals gezegd: wij gaan inventariseren wat daar de juiste maatregelen voor zijn. Ik kan u op dit moment niet zeggen wanneer dat zal zijn.

De heer Damen, Fractie Damen (interruptie)

Voorzitter, u kunt toch zeker een prioritering aangeven in zo'n lijst? U kunt toch zeggen: ik heb een lijst gemaakt met allerlei zaken waar dit zo speelt? Dan kunt u toch aangeven waar u een prioritering in legt? Daar kunt u toch mee beginnen? Dat heeft niks te maken met het budget.

Wethouder Peters

Dat is de reden waarom ik nu al meer heb kunnen vertellen over de Heerlerweg. Als er ergens anders een weg was geweest die minder prioriteit had, dan had ik u het antwoord nu schuldig moeten blijven. Maar in ieder geval, de Heerlerweg is op dit moment in beeld. Er wordt

gekeken welke maatregelen er getroffen kunnen worden. Maar de precieze termijn kan ik u op dit moment niet zeggen.

De heer Damen, Fractie Damen (interruptie)

Voorzitter, heel kort. Hij vergeet een vraag. Ik heb namelijk gevraagd of het college bereid is in het kader van de veiligheid het centrum autoluw of autovrij te maken. Daar heb ik nog geen antwoord op.

De voorzitter

Ja.

Wethouder Peters

Ik wil op dat punt geen toezegging doen.

De voorzitter

Helder.

Wethouder Peters

Ik wil erover nadenken, maar ik wil daar geen toezegging over doen.

De voorzitter

De wethouder denkt erover na. Dames en heren, ik ben klaar met deze. Het is echt mooi geweest. Conform professor Scherder een schorsing voor 10 minuten tot 22.05 uur. Dan heeft u allemaal de tijd om te bedenken hoe u voor 0.00 uur klaar wil zijn vandaag. De vergadering is geschorst.

Schorsing

De voorzitter

Ik heropen de vergadering. Ik heb altijd weer hele mooie adviezen gekregen in de pauze dat ik dingen door moet schuiven, dat ik dit moet doen en dat ik dat moet doen. Dat moeten we met z'n allen doen lijkt mij. Want ik probeer u al elke keer zo kort mogelijk te houden. Dat is heel onvriendelijk en af toe ook heel chagrijnig. Ik weet het allemaal en doe dat allemaal. Maar we proberen ergens te komen en we gaan af en toe wel heel erg ver in de details. Die horen in de commissie thuis. Dat is absoluut waar. Dat weet u ook allemaal. Dus laten we elkaar daarop blijven aanspreken. We gaan nu toch echt naar wethouder Casperblom. Casper Gelderblom!

De heer Van Zutphen, SP (interruptie)

Voorzitter, ik heb een punt van orde. Is het niet een dringend advies aan iedere fractie om met één woordvoerder te werken?

De voorzitter

Dat zou ook helpen. Dat zou heel fijn zijn. Dank u. Wethouder Gelderblom, aan u het woord.

Wethouder Gelderblom

Wethouder Casperblom richt zich tot u.

De voorzitter

Het is een mooie samenvoeging.

Wethouder Gelderblom

Het is ook niet de eerste keer dat het me overkomt. Er iets met mij aan de hand. Ik weet het niet. Maar goed om hier weer te zijn beste mensen. Time flies when you're having fun. Ik laat

het aan u om te concluderen wat dat gezegde betekent voor het verloop van deze dag en waar we op dit moment staan. Maar ik ga in ieder geval proberen om snel door mijn termijn te gaan.

Om te beginnen met het christendemocratische smaldeel van onze raad: het CDA. Die vroeg naar de dienstverlening die we zo dicht mogelijk bij de mensen in de stadsdelen willen organiseren. We zouden onderzoeken hoe dat het beste gedaan kan worden. Wat zijn de bevindingen? Maar vooral, hoe gaan we dat dan organiseren? Er zijn een aantal antwoorden op te geven. We kunnen zelfs voor deze periode beginnen met denk ik een belangrijke verrichting. Dat is namelijk dat we vanaf 2021 en 2022 informatiepunten digitale overheid in de bibliotheken in alle vier de stadsdelen hebben. Dat is denk ik een hele duidelijke manier waarop je dienstverlening dicht bij mensen organiseert. Mensen kunnen daar zonder afspraak binnenlopen zoals u weet en dan hulp krijgen bij het zoeken van informatie online of in algemene zin: hulp bij de producten die de gemeente Heerlen aanbiedt. Dus het is echt dienstverlening in optima forma, zo dicht mogelijk bij de mensen in alle stadsdelen die wij hebben.

Een ander goed voorbeeld wat u misschien nog niet kent is dat als wij als een vereiste bij opdrachten die wij verstrekken aan partners bijvoorbeeld in het sociale domein, – als u daar meer over wil weten kan mijn collega wethouder Vrusch daar informatie over geven – we als voorwaarde opnemen dat hulp en ondersteuning ten behoeve van onze inwoners zo dicht mogelijk bij de mensen zelf wordt aangeboden. Dus ook dat is een manier waarop we dienstverlening, zelfs in directe zin als we het niet direct zelf aanbieden, zo dicht mogelijk in de woon- en leefomgeving van de mensen om wie het gaat beschikbaar maken.

En zoals u weet, want dat hebben we niet heel lang geleden besproken, is eind 2023 een dienstverleningsonderzoek uitgevoerd, juist ook om conform het coalitieakkoord te onderzoeken wat we goed doen, maar vooral ook wat we niet goed doen en hoe we het beter kunnen doen. Wat daar overigens interessant aan was, was dat het aspect van de dienstverlening waar mensen het meest tevreden over waren, de nabijheid en de bereikbaarheid van onze gebouwen was. Dat zijn dus de fysieke plekken waar je daadwerkelijk dienstverlening ontvangt. Er waren natuurlijk een hoop verbeterpunten. Die hebben we destijds uitgebreid doorgenomen met elkaar, waaronder reactiesnelheid en doen wat je zegt, - dat is natuurlijk vrij cruciaal – klachtenafhandeling en communicatie rondom de afhandeling. We hebben ook geschetst hoe we daarmee aan de slag gaan. Destijds is terecht ik meen vanuit de VVD opgemerkt dat het belangrijk is om specifiek zo'n onderzoek te doen met betrekking tot ondernemers in onze stad. Daar gaat mijn collega De Beer mee aan de slag en over de voortgang daarvan volgen er dus nog bevindingen om direct op de vraag te reageren, namelijk in de commissie EBF.

Dan was er een vraag van de Jongerenpartij. Die ging over het thema afval. Deels ging dat over de heffing en deels ging het over hoe we sturen op betere afvalscheiding. Het is zo dat in onze stad nagenoeg alle grondstoffen, dus niet allemaal, die gescheiden aangeleverd worden voor de inwoner gratis zijn. Dat is denk ik een hele belangrijke stimulans om daadwerkelijk tot scheiding over te gaan. Dat beperkt overigens ook de kosten. We hebben sorteeranalyses van het restafval die laten zien dat we nog steeds 50 procent potentieel hebben als het gaat over verdere scheiding. Dat betekent dus ook dat we altijd nog steeds werk moeten maken van de verdere bevordering van afvalscheiding. We zien dat dit vooral bij GFT-afval gebeurt. GFT-afval kan gratis worden aangeboden, dus dat is denk ik een belangrijke stimulans. Maar we gaan het komende jaar, overigens zoals ieder jaar, samen met rd4 die een belangrijke partner voor ons is, kijken hoe we nog verder mensen kunnen aanmoedigen om van de mogelijkheden gebruik te maken als het gaat over scheiding. Het is een voortdurend proces voor verbetering en daarin is publiekscommunicatie altijd belangrijk, maar ook experimenten op het gebied van het aanbieden van afval in verschillende categorieën die je nog kunt aanbieden. Zodra dat er daar betekenisvol vooruit of op teruggeblikt kan worden, zullen we dat zeker met u delen. Er was een vraag van de Jongerenpartij die denk ik van iets meer macrobelang is voor onze gemeente. Het ging over woningbouw. De vraag was: wanneer legt het college het in de

technische beantwoording van vragen van de Jongerenpartij genoemde masterplan aan de raad voor? Voor een heel belangrijk deel heeft mijn collega Peters daar een goed antwoord op gegeven. Dat was namelijk dat we dat masterplan ruimte voor woningbouw gaan presenteren. Dat zal hij doen.

Gisteren hebben we als college een heel belangrijke stap genomen door met u als geadresseerde een stuk vast te stellen. Dat is het Nieuwe Heerlense Woonfundament waarin we schetsen hoe de vandaag vaker genoemde 100.000 ambitie precies kwantitatief wordt opgebouwd. Met andere woorden, op welke doelgroep richten we ons? Hoe geloofwaardig zijn die paden richting de 100.000? Op welke mensen moet je je dan richten? Maar ook, wat voor woonproducten willen die? Dat is overigens een haakje naar een beantwoording richting de VVD zo meteen. Maar daar hebben we ook bij gezegd: juist die groeiambitie stelt je in staat om een heel belangrijke andere doelstelling te bereiken. Dat is namelijk wat we noemen: mengen zonder te verdringen. We willen gebalanceerde woonwijken daar waar we nu veel segregatie in onze stad zien, eenzijdig samengestelde wijken, juist door te groeien en op een gezonde manier groepen toe te voegen die we nu ondervertegenwoordigd hebben in onze woningvoorraad. Denk dan aan het middensegment. Denk aan het hogere segment. Afgezet tegen het landelijk gemiddelde hebben we daar in Heerlen echt grote tekorten op. Als je dat uitdrukt in woonproducten zeg ik in de richting van de heer Van den Berg, dan gaat het inderdaad over ruimere grondgebonden woningen, maar ook over appartementen in de middenhuur et cetera.

Dus we hebben inzichtelijk gemaakt kwantitatief hoe die ambitie uitgesplitst kan worden, kwalitatief welke producten daarbij horen en een spreidingslogica op basis waarvan je die producten verstandig wil gaan programmeren in de stad op zo'n manier dat je overall aan gemengde wijken werkt met de tijdshorizon van de omgevingsvisie 2050.

Wat aardig is om daarin te benadrukken, is dat we hebben gezegd als indicator van wat een gemengde wijk zou zijn, dat we de volkshuisvestelijke bandbreedte hanteren. We lopen nu heel kort even vooruit op de bespreking van dit stuk in de raad, maar het is toch wel aardig om te zeggen. We hebben nu buurten in de stad waar je 90 procent sociale huur hebt of juist 6 procent. Zorg ervoor dat je toewerkt naar een veel meer gemiddelde score juist door toe te voegen en niet door mensen te verdringen of weg te sturen. Zorg voor een mooie gemengde zorgvuldig opgebouwde wijk. Als we dan even denken aan de Amerikaanse verkiezingen, dan zie ik districten voor me die heel erg blauw kleuren of heel erg rood kleuren. Eigenlijk wil je in heel Heerlen swing states zien, zodat het allebei de kanten een beetje op kan gaan. Daar willen we werk van maken richting 2050. Dat kan betekenen dat in buurten waar nu vooral sociale huur zit er een paleisje Mar-a-Lago bij komt. Dat kan betekenen dat in wijken waar nu heel veel Mar-a-Lago's staan juist misschien wat bescheidenere optrekjes komen. Dat is een duidelijke horizon die verder uitgewerkt gaat worden in verschillende hoedanigheden waaronder in dat masterplan ruimte voor woningbouw.

Dan was er ook een vraag vanuit de Jongerenpartij over de omgevingsvisie. Die begon met een compliment en stelde vervolgens heel beleefd vast dat het recent opvallend stil is geworden. Dat geldt ook voor mij, zoals u weet. Ik ben met vaderschapsverlof geweest. Dat heeft veel te maken met het feit dat het stil is geworden. Maar laat onverlet dat we ons in de afrondende fase van de omgevingsvisie bevinden en dat we natuurlijk inzetten - dat hebben we ook in de raadssessie over de omgevingsvisie uitgebreid besproken - op een visie op hoofdlijnen, zodat je ook in dat belangrijke planologische richtsnoer ruimte houdt om scenariogewijs aan te passen. We koersen op besluitvorming voorjaar 2025. Er is ongelofelijk veel input vanuit de stad, vanuit de raad en vanuit allerlei partners geweest. We gaan daar een eind aan breien.

Er was een vraag van de PVV. Zijn we op koers om de eerder afgesproken 7.500 woningen te realiseren binnen de gestelde termijn? Dat is 2032. Er is sprake van een misverstand aan de kant van de PVV, die wellicht uit schaamte afwezig is op dit moment. Maar dat ging niet over 7.500 woningen in de stadsregio Parkstad Limburg. Dat ging over 2.500 woningen voor Heerlen binnen die 7.500. De vraag is: liggen we op dit moment op koers om die te realiseren?

Ja. Sterker nog, als we naar de plancapaciteit kijken – met andere woorden: hoeveel hebben we in de pijplijn – dan liggen we ruim op schema. Die moet je natuurlijk altijd met een korreltje zout nemen, want zoals we allemaal weten, kun je allerlei plannen maken, maar realisatie is een tweede. Dat is terecht vaak genoemd.

Maar zelfs als we kijken naar realisatie zien we dat als we 2022-2023 als voorbeeld nemen, we op schema liggen. Er was onlangs een publicatie in een krant die ik niet vaak lees – namelijk in de Telegraaf – waarin een kaart getoond werd van heel Nederland met welke gemeente bovengemiddeld, althans woonproducten realiseren boven wat nodig is om hun doelstellingen te halen en eronder. Daarin kleurde heel Zuid-Limburg rood met uitzondering van drie gemeenten. Dat waren Kerkrade, Maastricht en met stip op een: Heerlen. Er is niet gezegd dat dit ieder jaar zo is. Maar dat is wel voor het meest recente jaar het geval geweest. Dus ik denk dat dit de burger en u moedig mag stemmen.

Dan ga ik door naar de vragen van de VVD. Die stelt, en zo kennen we ze ook, dat wonen altijd een bijzonder aandachtsveld is voor de VVD. We hebben de motie aangenomen. Er waren een aantal vragen waarvan de heer Peters zei: misschien kan mijn collega daarbij helpen of aanvullen. Er was inderdaad een motie aangenomen over een faciliterende invulling van actiever grond- en vastgoedbeleid. De vraag is: wat heeft u daarmee gedaan en gaan we er nog wat van horen? Er zijn een aantal dingen gebeurd. We nemen dat erg serieus in de eerste plaats. We hebben toen ook al gezegd: we denken dat dit een juiste richting is die past bij de opgave. We hebben het dermate serieus genomen dat we in Parkstadverband het gesprek zijn aangegaan, omdat we vinden dat je als woningmarktregio je eigenlijk als eenheid moet willen presenteren. Dat werkt goed. Dus we hebben in Parkstadverband een gerenommeerde partij in de arm genomen die ons daarover heeft geadviseerd. Binnen een termijn van min of meer zes maanden hebben we vanuit Parkstad gecommuniceerd dat die partij in de arm was genomen. In september is erover bericht. Daar komt wederom dat vaderschapsverlof om de hoek kijken. Als ik niet weg was geweest, dan was het stuk al in besluitvorming gebracht. Maar dit jaar nog wordt het nieuwe vastgoed- en grondbeleid in besluitvorming gebracht. Dan kunnen we te zijner tijd daarover van gedachten wisselen of dat tegemoetkomt aan de verwachtingen. Maar het is geenszins blijven liggen en het is inderdaad een belangrijk puzzelstuk richting werk maken van onze ambities.

Dan ga ik naar een andere vraag van de VVD waar ik snel naar moest kijken over hoeveel grondgebonden koopwoningbouwplannen nu in de procedure zijn. Die was net nog overgebleven. Het is zo dat er recentelijk een toezegging is gedaan en ook is ingewilligd ten aanzien van seniorenwoningen in diezelfde segmenten. Dus dat was toezegging 3214. Die heeft u misschien gezien. Daar kan ik nu al iets over zeggen, omdat die heel makkelijk te vinden was. Daar stond in dat er 40 levensloopbestendige grondgebonden woningen in de procedure zaten op dat moment. Maar dat was dus specifiek voor senioren. Dus de vraag is: wat betekent dat voor een grotere populatie? Maar dat ging over woningen die echt net een vergunning hadden aangevraagd of die net verleend was. Er komt nog een keer 50 procent bovenop als dat gaat over die categorie woningen die bij ons bekend zijn. Dus dan zit je rond de 60. Maar nogmaals, dan gaat het over de categorie levensloopbestendig met als doelgroep die senioren. We kunnen schriftelijk terugkomen om de hele doelgroep in beeld te brengen. Ik zie u knikken, dus daar is een verwachting geschept. Dat doen we dan binnen een maand, zoals mijn collega Peters ook al zei.

Dan ga ik door naar GroenLinks. Die vraagt naar de stand van zaken rondom de verduurzaming van de vastgoedportefeuille, maar meer in het bijzonder energieneutraliteit binnen de vastgoedportefeuille van de gemeente Heerlen specifiek. De vraag is eigenlijk: waarom zien we dat niet terug in de begroting? Het antwoord daarop is vrij simpel. Althans, het is tweeledig. In de eerste plaats: alles wat we doen in onze gemeentelijke vastgoedportefeuille is gericht op dat doel energieneutraliteit en verduurzaming. Wellicht heeft u meegekregen dat we dit jaar onder andere op toch wel een juweel in onze vastgoedportefeuille, namelijk het Parkstad Limburg Theater, zonnepanelen hebben gelegd. Dus we zijn doorlopend bezig aan dat doel. Maar we zijn ook bezig met een routekaart richting

de volledige verduurzaming van de vastgoedportefeuille. Die wordt pas in het eerste kwartaal van 2025 opgeleverd. Dat is de reden dat we hem nog niet terugzien in de begroting. Maar dat is wel onderweg.

Dan was er nog een vraag van de Fractie Damen. Het is een vraag die vaker gesteld is aan mij vanuit die hoek. De vraag was hoe we kijken naar de haalbaarheid van zwemmen in de Zuidplas en welke stappen we kunnen verwachten. Dat is een hoofdpijndossier. Dat weet de heer Damen volgens mij ook. Het is wel zo dat we afgezet tegen waar we begonnen die gesprekken daarover steeds positiever werden. Ik kan zelfs melden dat natuurmonumenten niet per se meer negatief staat tegenover zwemmen in een van de plassen. Dan is de Zuidplas niet genoemd. Echter, het noodlot heeft toegeslagen. Er is een intensieve exoot ontdekt. Dat is een zogenaamde watercrassula. Die gooit nogal wat roet in het water van de Zuidplas, de Middenplas en de Noordplas. Daardoor moeten we een pas op de plaats maken. Maar de positiviteit is niet van de lucht en we gaan graag door. Ik zie de heer Damen al baantjes trekken. De pastoor wilde als eerste een plons nemen in het bad in de kerk. Ik denk dat de heer Damen als eerste een plons wil maken in het buitenzwembad als dat gaat.

Dan was er nog een vraag van de fractie Damen, namelijk: kunnen we de planning qua toevoeging van woonproducten door corporaties meenemen in de prestatieafspraken? Het antwoord daarop is: ja, mits. Het gebeurt namelijk af en toe als die plannen helemaal doorontwikkeld zijn, als duidelijk is dat ze doorgaan, als de omgeving dat weet et cetera. Anders ga je onrust creëren et cetera. Dus dat zal nooit een volledig overzicht zijn.

Als we een goede ambitie uitspreken, dan kun je altijd rekenen op een gezonde dosis scepsis. Dat is terecht. Die scepsis richt zich onder andere op de realisatiecijfers. Maar die richt zich ook op welke partijen bereid zijn om te gaan ontwikkelen in de segmenten die je graag wil. Daarin worden de corporaties denk ik ten onrechte vaak over het hoofd gezien, omdat de corporaties zeker ook in recente jaren meer ruimte hebben gekregen om middenhuur toe te voegen. Middenhuur is een segment dat we alleszins nodig hebben en waar ook echt een behoefte aan is. Dat is een klein onderdeel waarop ik het niet helemaal eens ben met de kenschets van de heer Van den Berg. Ja, we hebben zeker die ruimere grondgebonden woningen nodig als je de segmenten die we nu tekort komen wil bedienen. Maar we hebben een heel stevige behoefte, ook in de juiste segmenten, aan middenhuurappartementen en aan nultredenappartementen en niet in de laatste plaats voor senioren. Dan zijn corporaties erg interessant. Dus ik denk dat het goed is om in de prestatieafspraken die er aan zitten te komen voor jaarschijf 2025 daar aandacht aan te besteden. Dus die suggestie nemen we van harte mee.

Dan was er een vraag van D66 over hittestress. Nee, dat begon helemaal niet positief. Dat begon met de constatering dat er weinig ambitie is om hittestress in onze stad aan te pakken. Daarin kan ik D66 geruststellen. Dat is geenszins het geval. Ik snap heel goed waar de vraag vandaan komt. Want in dat programmaplan duurzaamheid stond dat we pas in 2026 een nulmeting gaan doen. Dan vraag je je af: gaan we dan tot die tijd op onze handen zitten, dan een keer kijken waar we aan toe zijn en dan pas wat doen? Nee, wij zijn dermate enthousiast over duurzaamheid en behept met het onderwerp hittestress, dat we dat nu al integraal oppakken. Mijn collega, de heer Peters, is op tal van plekken in de stad aan het vergroenen. Dat is an sich natuurlijk al een manier om hittestress serieus tegen te gaan. Maar daarnaast vragen we dat ook aan onze partners als ze gaan ontwikkelen ergens en doen we nu al onderzoek met onder andere de GGD bijvoorbeeld om te kijken wat zij terugzien aan gezondheidseffecten van hittestress. Je zou dus kunnen stellen dat die nulmeting in 2026 niet zo zeer een 000-meting is, maar wel een meting van de eerste stappen die al gezet zijn - dat is een flinke hoeveelheid tegen die tijd - in concrete ontwikkeling in de stad ten aanzien van die vergroening en ten aanzien van de gezondheidseffecten die de GGD dan al in kaart zal hebben gebracht. Dus daar wordt flink aan de weg getimmerd.

Dan ben ik al aangekomen bij de moties, voorzitter. De eerste motie is de motie van de SP rondom de Heerlen Wonenwet. Die zien wij als een ondersteunende motie. Want wij hebben ruime tijd geleden ook al naar de raad gecommuniceerd - dat was op 4 juli van dit jaar - dat

wij van zins zijn om de Wbmgp te gaan toepassen. De Wbmgp is de verschrikkelijke afkorting van een verschrikkelijke bijnaam voor de wet. Dus ik zal het geen van beide gaan noemen. Grip op Wonen is het beleidspakket dat we eind 2023 hebben vastgesteld om de kraan dicht te draaien qua kwetsbare instroom en misschien ook wel om de druk van de kraan te halen als daar nog aanvullende mogelijkheden zijn. We hebben een uitgebreide analyse in samenspraak met het ministerie gedaan om dat in kaart te brengen. Er blijkt dat er artikelen zijn binnen die wet die ons verder kunnen helpen om specifiek op sommige doelgroepen op sommige locaties nog iets verder de kraan dicht te draaien. Dan zullen we dat dus ook niet nalaten. Dus dan komt er een aanvraag voor de wet voor de Wbmgp. Dat is de Wet bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek, voor de fijnproevers. Dat is per definitie een raadsbevoegdheid als ik me niet vergis. Dus die zal ook naar de raad komen. Daarin komen we dus tegemoet aan wat de motie vraagt.

Tegelijkertijd gaan we voorstellen die we in een raad behandelen niet een wet noemen. Want zo doen we dat niet in het huis van Thorbecke. Dat weet Peter van Zutphen als geen ander denk ik. Wat we wel zullen zeggen, is dat het een voortzetting is van Grip op Wonen. Dus dat zal gewoon Grip op Wonen 2.0 zijn. Iedereen mag dat vervolgens zijn eigen naam geven. Maar het zal onder een andere titel naar de raad gaan en – dat zijn we volgens mij helemaal met elkaar eens – dat we absoluut niet – laat dat heel duidelijk zijn – voor het volledige instrumentarium van de Wbmgp ... Het is juist omdat er hele controversiële onderdelen in zitten die in Rotterdam terecht controversieel zijn gebleken en discriminatoir bleken. Dus we gaan heel gericht kijken daar waar de Wbmgp ons helpt om overgebleven gaten in ons net verder fijnmazig te vullen. Daarover gaan we met de raad in gesprek. Want volgens mij is inderdaad de aanvraag voor de Wbmgp een raadsbevoegdheid. Overigens, als we daar een deadline aan willen koppelen, dan zal dat in het eerste kwartaal van 2025 in de raad liggen, want we moeten dan de komende weken dat in het college hebben.

De tweede motie die ik hier heb, is de zorg voor egels. Dat is heel goed denk ik. De naam Milton Friedman is vandaag gevallen in indirecte zin vanuit de FVD en in directe zin vanuit mijn collega. Toen werd die positief aangehaald. Ik haal hem heel graag in zeer negatieve zin aan. Ik denk dat Milton Friedman in heel veel opzichten verantwoordelijk was voor slechte ideeën. Een van de belangrijkste kritieken op zijn werk is dat die op geen enkele manier rekening hield met duurzaamheid en ecologie. Dat doen we hier wel en daar geloven wij in. Dus wij steunen de motie van harte. De vraag is of wij de provincie Limburg willen verzoeken om met betrokken partners te inventariseren waar egels in Limburg en met name in Heerlen hun habitat hebben. Dat gaan we graag aan. Of we op gemeentelijke kanalen daar aandacht aan willen besteden? Aan de in stand houding van het herstel van de egelpopulatie, jazeker. Dat gaan we doen.

Dan de derde motie die ik mag behandelen, is het instellen van de wooncoach, een motie van de OPH. Dat is een hele sympathieke en een hele begrijpelijke motie gezien het grote belang van doorstroom zoals de heer Rozestraten ook zei op de woningmarkt. Dat raakt weer aan het verhaal van het woonfundament en wat we daarmee gaan doen. Dat is zeker het geval voor de doelgroep waar u zich hard voor maakt, voor senioren die echt op zoek zijn naar hoe zij naar een plek komen waar ze passen en hoe zorgen ze – dat weten heel veel senioren ook – via die weg ervoor dat er meer woningen voor misschien starters beschikbaar komen. Het is alleen zo dat wij die motie zo sympathiek en begrijpelijk vinden dat we al tot het besluit over waren gegaan. We kunnen de motie niet omarmen, omdat we al wooncoaches in 2025 in gaan zetten. Dat besluit is al genomen. Dan is er een subtiel verschil, als u zich dat mocht afvragen, met het voorstel van de SP. Dat besluit hebben we nog niet genomen. Dit besluit hebben we wel al genomen. Daarom kunnen we die van de SP wel omarmen en deze net niet. Maar we zijn het dus op inhoud heel erg met elkaar eens. Dat is natuurlijk altijd mooi.

Tot slot de motie die ik net van mijn collega De Beer heb meegekregen over de netcongestie en innovatieve parkeerpleinen. Die snappen we, maar we willen wel eerst kijken welk positief voorbeeld ten grondslag ligt aan de motie om te kunnen beoordelen of het ook de ambtelijke

capaciteit waard is om te gaan kijken hoe en waar je dat dan zou willen toepassen. Dus daar willen we iets van ruimte op. Dat was het.

De voorzitter

Zijn er vragen aan wethouder Gelderblom? Ik zie meneer Van Zutphen, mevrouw Keulen, mevrouw Heine, de heer Leers, de heer Van den Berg en de heer Nefjodov. Meneer Van Zutphen, gaat uw gang.

De heer Van Zutphen, SP (interruptie)

Voorzitter, ik was erg blij om te horen van de heer Gelderblom dat hij voor mengen in de buurt is inclusief middenhuur. Dan moet het natuurlijk wel echte middenhuur zijn.

Wethouder Gelderblom

Ja.

De heer Van Zutphen, SP (interruptie)

Ik zag net via de heer Verreck een advertentie voor een gewone arbeiderswoning in een gewone arbeidersbuurt voor 1.425 euro voor 75 vierkante meter. Iedereen die dit ziet, kunnen we die naar u sturen, want dat is toch gewoon verboden tegenwoordig? Dat is toch helemaal geen middenhuur? Die vallen toch onder een puntenstelsel?

Wethouder Gelderblom

Als ik meteen mag reageren: het puntensysteem is uitgebreid naar de middenhuur. Dus die persoon zou echt een probleem moeten hebben. Ik zit net als u in de speed dial van de heer Verreck. Dus ik had hem al gekregen. Dus we gaan kijken waar zo'n casus terecht kan. Ik moet uit voorzichtigheid niet meteen op de zaken vooruit lopen. Maar als je die 75 vierkante meter ziet met zo'n prijs, dan vraag ik me af hoe dat strookt met de nieuwe regelgeving. Dus dat gaan we inderdaad bekijken. Dat is uiteraard niet de middenhuur waar we het dan over hebben, want het is niet middenhuur waar we naar op zoek zijn. Een aardig voorbeeld van wat wel middenhuur is en wat ook een aantal zaken die we hebben besproken met elkaar verbindt, is dus als je met behulp van de vele rijksmiddelen aan steun voor ons volkshuisvestelijke beleid die we de afgelopen jaren hebben gekregen woningen gaat renoveren in Vrieheide en dat je ze dan vervolgens wegzet in samenspraak met de corporatie in het middenhuursegment, zodat je een andere groep gaat toevoegen aan zo'n wijk. Dat is denk ik een mooi voorbeeld van wat we bedoelen als we zeggen: mengen zonder te verdringen.

Wethouder Gelderblom

U had nog een vraag, meneer Van Zutphen?

De heer Van Zutphen, SP (interruptie)

U zei terecht: er mogen wat goedkopere woningen in de dure buurten. Dus het lijkt me prima om in het Hoogveld gewoon sociale huurwoningen te realiseren. Ik weet alleen niet dan of de fractie van de OPH achter mij dan tevreden is. Die begonnen laatst te steigeren toen daar appartementen gerealiseerd zouden worden. Maar onze steun heeft u in ieder geval.

De voorzitter

Dank u wel. Het woord is aan mevrouw Keulen.

Mevrouw Keulen, Ouderenpartij Heerlen (interruptie)

Dank u wel, voorzitter en dank u wel wethouder. U zegt dat u gaat starten met de wooncoach. Dus dat waarderen we zeer. Ik denk dat dit een hele goede zet is voor Heerlen. Maar de vraag is even: hoe ziet u de wooncoach? Is dat zoals wij het hebben aangegeven in ons voorstel van

de motie? Dat is dan dus niet alleen in het kader van het ondersteunen van mensen eventueel bij mogelijke verhuizing, maar ook om te kijken of mensen op dat moment nog goed aangepast kunnen wonen of dat ze andere ondersteuning nodig hebben. Want wij zien dat wel breed. Het is ook een mogelijkheid om bij mensen binnen te komen en te kijken wat er aan de hand is. Of kunnen we op een andere manier van dienst, ook in het kader van het ouderenbeleid?

Wethouder Gelderblom

Aan het ouderenbeleid ga ik me niet wagen. Daar gaat mijn collega over. Maar ik denk dat als wij zeggen dat we een wooncoach voor het doel dat u beschrijft willen inzetten, dat het dan in een brede zin gaat om een match tussen de zoekende partij en waar diegene uiteindelijk terecht zou moeten komen. Wat nog wel aardig is om te benoemen ... U had het over achter de voordeur komen. Ik denk dat dit echt cruciaal is om een inschatting te kunnen maken van wat een persoon zoekt. We hebben die rol belegt bij Buurtteams Heerlen, omdat er natuurlijk mensen zitten die regelmatig contact hebben met heel veel mensen in de stad. Dus dat is volgens mij helemaal in lijn met wat u in gedachte had.

De voorzitter

Nog een? Mevrouw Keulen.

Mevrouw Keulen, Ouderenpartij Heerlen (interruptie)

Misschien als ik dan nog het advies mag geven zover u dat dan nog niet van plan was om dit verder op te pakken met de woningbouwcorporaties. Dan denk ik dat dit een hele goede is, want er zijn natuurlijk heel veel mensen die wonen in een kleine huurwoning of in een grotere huurwoning. Die kunnen beter gaan wonen. Dus daar is de woningcorporatie natuurlijk een hele belangrijke partij bij. Zeker om onze banden te verstevigen, ook richting die partij dus. In onze optiek dient deze motie meerdere doelen. Misschien moet ik het zo zeggen.

Wethouder Gelderbom

Dank voor de suggestie. Ik denk dat we dit zeker mee moeten nemen. Wederom moet ik zeggen, want het heeft eerder in prestatieafspraken gestaan, maar in de komende jaarschijf. Dus we hebben al twee suggesties vandaag opgehaald daarvoor. Dank u wel.

Mevrouw Keulen, Ouderenpartij Heerlen (interruptie)

Oké, dank u.

De voorzitter

Dank u wel. Mevrouw Heine.

Mevrouw Heine-van Dartel, CDA (interruptie)

Voorzitter, wat betreft die dienstverlening begrijpen we dat digitale wel. Bij ons is eigenlijk het doel: stadsdeelwinkels, zodat mensen dus persoonlijk een paspoort en een rijbewijs kunnen gaan aanvragen. Niet alles moet digitaal, want een hele hoop oudere mensen kunnen dat niet goed.

Wethouder Gelderblom

Dan is er sprake van een misverstand, want die punten in de vier stadsdelen hebben weliswaar digitaal in de naam staan, maar dat wijst er juist op dat het een analoog punt is waar je hulp krijgt met digitale producten. Dat is omdat veel mensen dat inderdaad niet vanuit huis kunnen

doen en producten wel vaak op de website alleen maar digitaal worden aangeboden. Het gaat juist om die koppeling.

De voorzitter

Dank u wel. Meneer Leers.

De heer Leers, Hart-Leers (interruptie)

Meneer de voorzitter, dank u wel. De wethouder had het over ruime grondgebonden woningen toevoegen op allerlei plekken in de stad. Nu is er onlangs een traject afgesloten met een heel aantal wegbestemde woonlocaties in Heerlen. U kijkt naar achter, dus deze vraag hoort dan waarschijnlijk bij uw collega. Via u geef ik dat mee voor morgen. Is dat meegenomen in dat traject of is dat iets wat nu voor de toekomst wordt uitgerold waarbij ook die locaties worden meegenomen?

De voorzitter

Het komt morgen terug, meneer Leers. Dan ga ik naar meneer Van den Berg.

De heer Van den Berg, VVD (interruptie)

Het is helemaal goed. Er is kwaliteit, kwantiteit en spreiding. We willen 100.000 inwoners in 2050, eigendom, huur, sociale huur, middenhuur en hoge huur. Dat is helemaal goed. Het is een pallet waar iedereen een keuze uit kan maken om fijn te gaan wonen in deze binnenstad. Kunt u iets zeggen over de motie van het groeifonds? Of is het een van de andere wethouders die er wat over gaat zeggen? Want we zien dit als een instrument om te accelereren.

Wethouder Gelderblom

Sorry, ik was die helemaal vergeten. Het stond niet in mijn overzicht, maar u heeft helemaal gelijk. Het is een hele goede motie. Die gaan we omarmen. Hij past helemaal binnen de ambitie. Dus het is helemaal goed. Nota bene: er staat dat we moeten onderzoeken, want we moeten wel onder het huidige financiële gesternte waar dan die middelen vandaan zouden moeten komen. Ik kan nu alvast zeggen dat we waarschijnlijk op zoek gaan naar externe middelen. Maar de gedachte past inderdaad perfect in het plaatje dat we net hebben geschetst. Dus daar gaan we gewoon mee aan de slag.

De voorzitter

Dank u wel. Meneer Nefjodov.

De heer Nefjodov, GroenLinks (interruptie)

Aangaande de motie bestrijding netcongestie ben ik zeker bereid u en wat dat betreft wethouder De Beer daar alle ruimte toe te gunnen. De intentie is puur constructief. Dus mocht u een aanpassing van de motie noodzakelijk achten, dan hoor ik het graag en kunnen we hem desnoods aanpassen. Dank u wel.

De voorzitter

Dank u wel, wethouder Gelderblom. Het woord is aan wethouder Vrusch.

Wethouder Vrusch

Geachte dames en heren van de raad. Ik wilde zeggen: wat een jaar is het geweest, maar ik kan bijna zeggen: wat een avond is het geweest. Waar zullen we eens gaan beginnen? Allereerst: ik wil wederom echt onderstrepen hoe ontzettend trots ik ben op deze stad. Het afgelopen jaar

heb ik een heleboel mogen zien. Ik heb een heleboel mogen meemaken en ook ondanks alle uitdagingen waar iedereen voor staat, heb ik echt enorme veerkracht mogen waarnemen. We hebben inwoners die zich echt met hart en ziel inzetten voor de gemeenschap. Zorgmedewerkers vol met passie en liefde die hun werk uitvoeren en organisaties die onvermoeibaar bestaansonzekerheid bestrijden. Ik ben echt trots op de veerkracht die de stad laat zien en zeker wanneer het moeilijk wordt. Juist in Heerlen kennen we een ruimhartig sociaal domein waarmee we inwoners echt vooruit helpen.

Bijzonder vind ik dan ook Kansrijk van start, waar voor de landelijke coalitie van Kansrijke Start met medewerkers van het ministerie vorige maand nog op werkbezoek is gekomen om juist te bekijken hoe we dat hier in Heerlen aanpakken. Juist bij die allerkleinsten ligt dan ook de toekomst. Hier moeten en gaan we volop in blijven investeren. Het is dan ook logisch dat ik het komende jaar niet hier alleen op inzet, maar ook specifiek ga inzetten op de jongvolwassenen. Perspectief voor onze jongeren in de stad is het belangrijkste wat we kunnen bieden en om te beginnen met het openen van JIP Informatie Punt van jongeren waar jongeren met alle vragen een luisterend oor vinden. Maar ook met het opstellen van brieven wanneer jongeren bijna 16 of 18 worden om hen aan alle informatie te gaan helpen voor ze volwassen worden. Daarbij is het vooral van belang om dat sámen met jongeren op te zetten, zodat zij aangeven wat ze nodig hebben en hierin kunnen we echt nog een boel winnen.

Belangrijk in Heerlen zijn onze vaste zorgpartners. We gaan niet voor die marktwerking. We gaan echt voor samenwerken en vertrouwen in onze professionals. Met hen zijn inmiddels ook langdurige relaties opgebouwd. Vooral niet wij, maar de inwoners hebben langdurige relaties opgebouwd met zorgprofessionals. Het mooiste compliment hoorde ik eigenlijk vorige maand van een inwoner. "Dat is niet mijn hulp, maar zij hoort bij mijn familie." Die komt bij mij nog altijd binnen. Daarom ben ik echt zo ontzettend verheugd dat we de hulp bij het huishouden continueren met diezelfde zorgpartners waarbij de maatschappelijke belangen echt boven de procedures zijn gezet. Want dat hebben we inmiddels wel geleerd tijdens het afgelopen jaar. Geen baanonzekerheid voor die thuishulpmedewerkers die echt vaak meer doen dan alleen poetsen. Ze signaleren, zijn steun en toeverlaat en beantwoorden ook de kleine hulpvragen. Daar staan wij als stad vierkant achter. Dat hebben we nu ook kunnen laten zien.

Maar ondertussen neemt die druk op de zorg wel toe in onze stad. Dat is mede ook door de Trumpiaanse bezuinigingen van het Rijk. Het is een gevolg van het beëindigen van de verzorgingsstaat. De bezuinigingen op zorg en preventie worden direct afgewenteld op die hulpbehoevende. Het zorgkantoor trekt zich terug, wat zorgt voor minder intramurale zorg. Ook dat verhoogt de zorgdruk aanzienlijk. Daar maak ik mij ontzettend zorgen om. Hoewel wij met al onze stappen duidelijk het verschil maken, zijn onze mogelijkheden beperkt. Laten we eerlijk zijn. Want vooral wanneer mensen zorg weigeren of niet kunnen doorstromen naar geschikte woningen, ook niet wanneer er een goed afgerond zorgtraject is doorlopen. Dat laatste blokkeert gewoon nieuwe instroom waar het moet met alle gevolgen van dien. Ik had het zojuist al over die jongvolwassenen en het belang daarvan. Maar de wachtlijst voor beschermd wonen bestaat voor 49 procent uit jongeren tot en met 27 jaar. Laat dat eens inwerken. Het zijn juist die jongeren die nu geen woning kunnen vinden, die uit moeten wijken en die het nu juist lastig hebben. Die uitdagingen zijn echt enorm. We zouden daar juist samen met de steun van het Rijk de schouders onder moeten zetten. Maar juist nog verdere bezuinigingen uit die hoek, maakt alles waar een overheid voor moet staan, namelijk het centraal stellen van hun inwoners, haast onmogelijk.

Maar ik begon mijn betoog met dat ik ontzettend veel heb mogen zien in de stad. Juist omdat ik vaak op werkbezoek ging, hoorde ik de verhalen uit de zorg, van onze inwoners, van bijstandsgesprekken bijwonen, van meeluisteren bij de telefoon van Veilig Thuis, van met de BOA's op pad gaan of gewoon zien hoe een vervuild huis wordt schoongemaakt en van

rolmodellen zoals Anika bij de Sjpruut Sjop tot Armin in het Consuminderhuis. We hebben jeugdhelden, zoals Thijs en Jeffrey, die echt gaan voetballen bij onze jeugdzorg, maar ondertussen zijn Elise en José aan de slag, want zij werken dan bij de hulp bij het huishouden en zij zijn bij onze inwoners. Het zijn stuk voor stuk mensen met een hart voor onze stad en een hart voor de zorg.

Juist voor hen en al onze inwoners die nog zoekende zijn, hebben we een boekje gemaakt. Als ik iets afgelopen jaar heb geleerd, dan is het hoe breed het sociaal domein is en hoe je kan zoeken, maar ook kan verdwalen. Dat gunnen we onze inwoners niet. Daarvoor hebben we voor hen het steuntje in de rug. Dat is een boekje met de samenvatting van alle regels op het gebied van zorg en inkomen op hoofdlijnen, zodat zij niet hoeven te zoeken, maar dat ze dat gezamenlijk kunnen doornemen. Voor u als raadsleden hebben we dadelijk een kopietje wat u zo meteen gaat krijgen. Want dat steuntje in de rug hebben we allemaal weleens nodig. Tot slot voorzitter, dat steuntje in de rug heb ik het afgelopen jaar ook mogen voelen. Daarvoor wil ik wel nog een dankwoord uitspreken naar zowel mijn collega's, maar ook naar u als raad. Tot zover.

U had nog diverse vragen gesteld. Daar wil ik stuk voor stuk nog even op terugkomen, te beginnen bij kinderarmoede. Dat heeft echt onze hoogste prioriteit. Daarom beantwoord ik deze als eerste. Er staat op de begroting geen bezuiniging op kinderarmoede of partijen. Die gaat er ook niet komen. Nogmaals, het is de hoogste prioriteit. Wel kijken we met anderen zoals Stichting Leergeld hoe we efficiënter kunnen werken, hoe we met het Jeugdeducatiefonds kunnen helpen om meer fondsen te werven en ook andere methodes. Neem de doorbraakmethode, want we willen armoede niet ondersteunen, maar we willen het juist bestrijden. We zien wel surplussen aankomen. Dat kunnen we niet als gemeente allemaal gaan dragen. Daarom kijken we nadrukkelijk hoe het in de toekomst anders moet.

Over het vrijwilligerscompliment zijn meerdere partijen teruggekomen. Dat was een tegemoetkoming waar een zeer beperkte groep gebruik van maakte. Juist omdat er zo weinig gebruik van werd gemaakt, was de impact te klein. Dus ik kijk morgen uit naar het voorstel omtrent dit punt waar wel van belang gaat zijn dat er meer aandacht moet komen voor deze regeling om hem succesvol te maken. Dus dan kijken we ook naar de motie van de OPH om wel dekking toe te voegen. Of nog beter, de SP heeft ook een motie omtrent dit punt ingediend voor waar al dekking is gezocht. Wellicht valt daar synergie te ontdekken. U heeft het ook over vrijwilligers mobiliseren in een andere motie. Juist die taak is belegd bij Buurteams Heerlen. Zij zijn hier al kartrekker in. Zij moeten hier reeds een plan over uitwerken. Dus dat zien we al tegemoet.

Over het andere punt van de Jongerenpartij, over de jongerenadviesraad: we bespreken al een aantal thema's met jongeren. We hebben zojuist het JIP Informatie Punt benoemd, maar ook de brieven. Die jongeren geven juist aan dat ze tot nu toe geen formele stukken willen. Ze willen geen verplichtingen, maar wel meedenken over projecten. Dat is op gelegenheid, maar ze willen wel graag input leveren. Dat valt nog uit te diepen met jongeren. Maar ik zou daar graag met JENS over willen sparren en dan bij jullie erop terug komen. Vervolgens vanuit de PVV: dat was niet een vraag, maar het ging wel over de energievergoeding onder de eerste levensbehoefte. U bent gelukkig terug, dan kunnen we het erover hebben. Er was wellicht geen vraag gesteld, maar waarom ik wil reageren, is dat de energievergoeding op dit moment niet meer door het Rijk wordt vergoed. We anticiperen hier echter wel blijvende op en de impact van armoede voor alle inkomensgroepen. Dat pakt mijn collega op vanuit de portefeuille wonen door middel van initiatieven zoals de WoonWijzerWinkel. Daar kijken we juist wat we aan de duurzaamheid van de woningen kunnen doen.

Daarnaast heeft u al meermaals de jeugdzorg aangekaart. Niet zo zeer de inhoud, maar wel de financiën ervan. U heeft gelijk dat er zo snel mogelijk informatie over dat onderzoek moet

komen. Daarom vraag ik u vriendelijk om de rib van afgelopen 8 oktober nogmaals door te nemen. Daarin staat informatie met de resultaten van het onderzoek wat wij hebben laten verrichten. Dat heeft inderdaad een aantal waardevolle aanbevelingen opgeleverd waarmee we aan de slag gaan. Echter en daar zoekt u misschien nog naar, de belangrijke financiële vraag ten aanzien van het passend budget heb ik nog niet kunnen beantwoorden. Dit heeft wel de hoogste prioriteit. In afwachting van het antwoord gaan we wel al met JENS aan de slag om de liggende aanbevelingen al op te pakken. Maar er is altijd zorgvuldigheid vereist bij zo'n vraagstuk. Het jeugdzorgdomein blijft zowel landelijk als lokaal complex. Daar wil ik geen risico's in nemen. Het is ook niet voor niets dat de VNG er zich nu mee bemoeit om op landelijk niveau te kijken hoe het anders kan. Dat raakt zowel onze zorg als onze kinderen. Daar houden wij zowel als JENS als de gemeentes een voortdurende ontwikkeling en monitoring op.

Er waren nog drie losse vragen van de Fractie Damen. De vraag met betrekking tot de kwaliteit van dienstverlening met schuldhulpverlening: een belangrijk argument voor het uittreden bij KBL was destijds die kostenbeheersing, toegenomen regie, toegenomen sturing en daarbij het zelf uitvoeren. Daar werd de kostprijs juist lager van dan bij kredietbank Limburg. Nu dat we zelf aan de lat staan, kunnen we nog dichter op de uitvoering sturen en is er ook geen reden om te veronderstellen dat dit ten koste gaat van de kwaliteit.

Over de gemeenschapshuizen is nog altijd een goede spreiding. Alleen er is wel een afname in het verenigingsleven. Dat zien we overal, zowel landelijk als in Heerlen. Dat zorgt vervolgens weer voor dalende horeca inkomsten. Maar het is ook scheef, want na corona zien we een aantal gemeenschapshuizen juist opbloeien. Daar is het toegenomen, terwijl we het bij andere juist zien afnemen. We blijven met de federatie in gesprek. Sterker nog, we gaan kijken of we de beleidsregels kunnen moderniseren om juist de samenwerking makkelijker te maken door minder drempels en juist bevorderen. Dan zie je ook wat we nu met het Leiehoes hebben gedaan doordat de combinatie met onze zorgpartner nu voor mogelijk was. Zo hebben we het Leiehoes kunnen laten opbloeien. Dat is hartstikke fijn.

Over het gemeenschapshuis in Welten: daar hebben we de afgelopen jaren regelmatig contact onderhouden, specifiek ook over dat onderhoud. We hebben de stichting echt meermaals gevraagd om een businessplan uit te werken, maar wij zijn nog steeds in afwachting daarvan. Dus we blijven nog heel even wachten.

Tot slot heb ik nog de vragen van de PvdA. Het verrast ons ook met de VNG. Daar ben ik wel op aangesloten bij de gesprekken landelijk, maar ik had niet verwacht dat het nu opeens al naar buiten kwam dat ze ermee stoppen of zich terugtrekken uit de IZA. Daar zijn helaas niet de effecten van duidelijk. Ik weet nog niet wat het concreet gaat betekenen, ook niet op Zuid-Limburgs niveau. Maar als er ontwikkeling op zijn, dan mag u erop rekenen dat ik uiteraard bij u terugkom.

Daarnaast heeft u tot slot de motie over gezondheidscoalitie ingediend. Dat is absoluut een mooie motie. Sterker nog, wij zijn al afspraken aan het maken met onze onderwijsinstellingen. Juist om te kijken wat we kunnen doen. Zij willen ook investeren in de verpleegkundeopleidingen om daar meer studenten naartoe te trekken. Is het mogelijk en niet alleen op Zuyd Hogeschool, maar wellicht ook op VISTA en Open Uni om daar logische verbindingen te maken met onze zorginstellingen? Dan hebben we natuurlijk een speciaal oog voor ons geliefde ziekenhuis om te kijken of we daar samen in kunnen investeren. Het risico wel zie ik, is dat als heel Limburg dat gaat doen, dan kunnen we weer belanden in een touwtje trek, terwijl het hier het hardste brandt. Hier hebben we het nodig. Dus daar gaan wij niet op wachten. Wij gaan ons wel alvast keihard inzetten er voor. Dat was hem voor mij nu, meneer de voorzitter.

De voorzitter

Dank u wel. Zijn er vragen? Ik zie meneer Jacobs, meneer Daamen, mevrouw Butink, meneer Leers, meneer De Groot, meneer Verreck. Meneer Verreck, ik begin bij u.

De heer Verreck, PvdA (interruptie)

Dank u wel, meneer de voorzitter. Ik heb twee kleine vragen. Ik bedoel een opmerking en een kleine vraag. Het verhaal van de VNG is naar buiten gekomen via Skopr. Dat is een landelijke site voor de zorg waarin beleidsmaatregelen bekend gemaakt worden. Daar stond overduidelijk het verhaal in over wat het zou moeten worden. Ik begrijp dat er pas eind november met de leden over gestemd wordt. Ik kan me voorstellen dat het gewoon een maatregel is naar aanleiding van alle beleidsvoornemens van dit fantastisch kabinet wat we bezitten. Dus daaruit heeft het effect.

De andere vraag. U zegt dat we bezig zijn met het verhaal over de gezondheidscoalitie. Volgens mij heeft u dat ooit de Coldplay-actie genoemd, als ik me niet vergis. Ik ben heel benieuwd waar de Coldplay-actie vandaan komt. Ik ben heel benieuwd waar die naamgeving vandaag komt. Maar omarmt u die motie? Moeten we die motie nog in stemming brengen of is het iets wat u morgen gaat zeggen? Daar ben ik wel even benieuwd naar, want dan hebben we daar helderheid over.

De voorzitter

Reageert u maar.

Wethouder Vrusch

Het klopt van die VNG-site. Ik heb begrepen dat vanochtend de motie bij de gemeente is binnengekomen voor het VNG-congres. Ik heb hem niet kunnen doornemen in verband met de algemene beschouwingen, maar we hebben nog reactietijd tot eind november. De oproep was of we hem niet alleen mee indienen, maar hem ook steunen als gemeente. Dus daar ga ik nog heel even inhoudelijk naar kijken. Maar alles wat in de lijn ligt, is natuurlijk wel te volgen, want het blijkt natuurlijk wel zo dat bij IZA de zorgverzekeraar uiteindelijk bepaalt waar het geld naartoe gaat. Dit doen we dan in Zuid-Limburg gelukkig in goede samenspraak, maar ik zie het bij andere gemeentes ook heel anders in. Dus ik snap hen heel goed.

Waar Coldplay vandaan kwam, dat is natuurlijk fantastisch. Wij hebben allemaal kennis genomen van Beethoven in Eindhoven waar ontzettend veel geld gaat naar de techindustrie ter bevordering van ASML. Dat is 2,5 miljard. Dat is niet toevallig ook het bedrag dat bij het gemeentefonds is afgetrokken. Maar dat kunnen wij ook. Alleen gaat het dan niet naar grote techindustrie toe en niet naar een grote chipfabrikant, maar dat gaat naar noodzakelijke zorg. Wij hebben zorgpartners die zich melden en zeggen: we willen wat met die verpleegkundeopleiding. We hebben woningcorporatie Weller die zegt: ik wil huisvesting aanbieden. We hebben Medtech hier in de buurt liggen waar een koppeling mee valt te maken. Zo ligt er eigenlijk een hele gezonde voedingsbodem. De naam Coldplay komt van mijn buurman. Die zei: Beethoven? We zijn hier wel een slag moderner. Ik heb nog een keer Rowwen Hèze geopperd, maar Coldplay was inderdaad wel de betere naam. Dat ligt in het verlengde. Ik kan de motie omarmen, maar we zijn dat al aan het doen. Dus het is aan u om hem in stemming te brengen. We zijn er al mee bezig op dit moment.

De voorzitter

Nog een aanvullende vraag van meneer Verreck.

De heer Verreck, PvdA (interruptie)

Dan zou ik eigenlijk via de wethouder aan de burgemeester willen vragen: moeten we hieruit concluderen dat de burgemeester een fan van Coldplay is?

De voorzitter

Dat mag u gerust concluderen.

Wethouder Vrusch

We zullen dat op Pinkpop nog eens een keer toetsen als ze weer daar gaan optreden.

De voorzitter

Mevrouw Butink.

Mevrouw Butink, Jongerenpartij Heerlen (interruptie)

Dank u, voorzitter. Laten we ermee beginnen dat wij enorm enthousiast zijn over het Jongeren Informatie Punt wat u zojuist aanhaalde. Ik weet dat het Jongeren Informatie Punt nog een werknaam is, maar met alle voorbereidingen die zijn getroffen en dat het daar nu daar daadwerkelijk gaat komen zijn wij superblij. Ook complimenten voor het boekje steuntje in de rug wat we nu gekregen hebben. Het is heel waardevol.

Dan ga ik over naar het formele gedeelte. De jongerenadviesraad. U geeft aan dat de jongeren die u gesproken heeft met name ook die gerefereerd waren aan het Jongeren Informatie Punt, dat ze geen formele verplichtingen willen. Wij spreken jongeren en die geven bij ons wel expliciet aan dat zij graag inspraak willen en dat zij daar iets mee willen doen. Ik hoorde u zeggen dat u bereid bent om dat te onderzoeken. Dat is heel positief. Laten we daar samen ook verder naar kijken.

Wat betreft kinderarmoede, ter verduidelijking ofwel ter verheldering: ik hoor u zeggen dat we absoluut geen bezuinigingen daarop gaan doorvoeren. Maar op de vragen die wij gesteld hebben of u kunt garanderen dat de onderstaande initiatieven en partijen ontzien zijn en blijven van geplande bezuinigingen, geeft u aan dat we dat niet kunnen.

In het verlengde van de motie dan: wat is uw plan daarmee? Is die motie overbodig door deze toezegging om niet te bezuinigen?

Wethouder Vrusch

Het is natuurlijk fijn om van iedereen te horen dat ze enthousiast zijn over het Jongeren Informatie Punt. Ik word er met de dag nog enthousiaster over. Over die jongerenadviesraad: dat wil ik graag uitdiepen, omdat we juist conflicterende signalen horen. Dus ik wil me inderdaad graag verdiepen waar het naartoe kan. Over de kinderarmoede: ik ga niet bezuinigen vanuit de gemeente. Maar daarmee kan ik niet voorkomen dat zij moeten bezuinigen. Wij zien dat overal de kosten toelopen. Ik kan niet bij alle partijen zeggen: wij blijven elke keer maar het bedrag verhogen. Er zit bij ons ook gewoon een maximum op. Dus nee, ik ga niet bezuinigen op de jongeren. Bij de kinderarmoede blijven ze de bedragen houden waar ze bij de gemeente op mogen rekenen. Maar als daar opeens de kosten stijgen met 30 procent, omdat er gewoon heel veel forse toename is in aanvraag, dan kan het zijn dat wij dat niet kunnen blijven dekken. Daarmee zoeken we naar andere methodes, zoals met Stichting Leergeld kijken of het efficiënter kan, zodat we minder geld kwijt zijn aan de overhead. Maar ook bij het Jeugdeducatiefonds zet ik me er actief voor in om gezamenlijk fondsen te werven. Daarvoor gaan we in november ook weer naar een grote bijeenkomst toe waar ik en andere wethouders zullen spreken om te kijken of we fondsen kunnen ophalen met ze.

De voorzitter

Dank u wel. Er is een aanvullende vraag van mevrouw Butink.

Mevrouw Butink, Jongerenpartij Heerlen (interruptie)

Dank u, voorzitter. Het is heel helder. Ik had nog een vraag over jongerenparticipatie. Mag ik er dan vanuit gaan dat u dat dadelijk beantwoordt? De motie jongerenparticipatie, hoort dat bij u of hoort dat ...

Wethouder Vrusch

Dat is de motie van de jongerenraad toch?

Mevrouw Butink, Jongerenpartij Heerlen (interruptie)

Ja.

Wethouder Vrusch

Zoals we net al hadden gezegd: ik wil we eerst erin verdiepen hoe het precies ermee staat en waar de jongeren behoefte aan hebben.

Mevrouw Butink, Jongerenpartij Heerlen (interruptie)

Dan laat ik het even zo.

Wethouder Vrusch

Ja.

De voorzitter

Meneer Jacobs.

De heer Jacobs, FVD (interruptie)

Dank u wel, voorzitter. Laat ik vooraf zeggen tegen de wethouder dat ik haar passie heel erg respecteer. Dat is een geweldig verhaal en we hoeven het niet met elkaar eens te zijn, maar respect voor hoe u dit vertelt. Vorige week heb ik die vragen ook gesteld in het vragenuur. Ik heb daar nog technische vragen over gesteld. Alleen is het me nog niet helemaal duidelijk. Misschien kunt u mij daarmee op weg helpen. Het gaat over JENS. Ik heb in de technische vragen gevraagd hoe er rekening is gehouden in die begroting met die tekorten van JENS. Dan krijg ik een antwoord en dat zal ik even citeren, want ik begreep hem niet helemaal. "De autonome ontwikkelingen kunnen wij slechts beperkt beïnvloeden met maatregelen. Zo blijft de situatie rond de basishulp jeugd JENS een aandachtspunt. Dat is ook landelijk de situatie. We verwijzen u naar de meest recente informatiebrieven." Vervolgens wordt er gezegd: "Er wordt aangenomen dat er in 2025 compensatie van het Rijk komt. Maar financieel wordt voorzichtigheid betracht in latere jaren. Vanaf 2026 hebben wij vooralsnog een bijstelling van ongeveer 5,1 miljoen meegenomen." Als ik dan in de begroting kijk, dan zie ik bijvoorbeeld in 2023 de totale lasten voor de jeugdzorg ongeveer op 63 miljoen staan. Ik zie dat die in 2024 naar 57,8 miljoen en in 2025 naar 59,6 miljoen gaan. Dat kan inderdaad dat antwoord zijn waarbij ze zeggen: we gaan uit van compensatie van het Rijk. Maar vervolgens zie ik in 2026 62 miljoen staan. Dat is eigenlijk lager dan het niveau van 2023. Dus ik vraag mij af: met wat voor een bedrag is nu daadwerkelijk rekening gehouden? Want nogmaals, als ik 2023 zie, dan zit ik op een hoger bedrag dan de begroting van 2026.

Wethouder Vrusch

Zoals u het respect heeft voor mij, heb ik het respect voor u en hoe diep u alles uitzoekt. Dat is hartstikke goed. We houden de bedragen zoals ze hier staan aan in de begroting. Het klopt dat voor 2025 dus geen extra bijdrage is opgenomen. Sterker nog, het is aangegeven door de provincie met wie we een overleggende begroting opstellen dat we inderdaad een compensatie vanuit het Rijk verwachten. Die is niet alleen voor hier. Die is landelijk. Juist met de VNG zitten ze nu aan tafel voor hoe hoog het moet worden en hoelang we die compensatie gaan laten duren. Daar worden landelijke normen voor vastgesteld. Want nogmaals, we zijn hier niet de enige in. Er zijn zo nog meer.

Vanaf 2026 zien wij inderdaad dat er een lager bedrag staat dan voor 2023. Maar we zien de complexiteit bij JENS toenemen. De lonen nemen toe. Daardoor wordt de zorg ook duurder. Maar de aantallen nemen langzaam af. We willen nog meer doen in preventie. Zoals gezegd wil ik echt gaan kijken hoe we grip krijgen met JENS op de jeugdzorg. Niet omdat ze het niet goed doen, helemaal niet. We zijn er juist super trots op. Ze hebben gewoon kwaliteit. Maar juist omdat we gaten zien bij aanleunende domeinen, zijn het gaten waar JENS ook weleens inspringt. Dus als onderwijs niet voldoende plek geeft bij passend onderwijs en JENS neemt dat over met alle kosten van dien, dan is het de vraag of dit wel goed is. Het betekent niet dat ze het niet goed hebben gedaan, want ze zorgen juist voor kwaliteit voor die kinderen en hun opvang. Zo zijn er wellicht meer dingen. Dus wij gaan met JENS alles onderzoeken wat ze aan het doen zijn. Dat doen we wel samen. We hebben een tweede onderzoek dat eraan komt. We kijken er dan echt naar wat een passend budget is. Dan kunnen we kijken wat de juiste bedragen voor JENS zijn. Maar op dit moment zeggen we ook gewoon: we moeten kijken wat we gaan doen om grip te krijgen. Dan komen er wellicht lastige keuzes bij. Maar zoals aangegeven in de rib: voordat we ook maar eventueel keuzes overwegen, laat staan maken, kom ik bij u terug als raad.

De voorzitter

Dank u wel. De heer Daamen van Partij Hoensbroeks Belang.

De heer Daamen, Partij Hoensbroeks Belang (interruptie)

Dank u wel, voorzitter. Allereerst willen wij ons diepe respect uitspreken naar de wethouder toe. Als er iemand voor de leeuwen gegooid is het afgelopen jaar, dan bent u het wel geweest. U heeft zich kranig geweerd. Ik heb respect voor uw passie. Volgens mij heeft u meer dan 24 uur in een dag tijd. U bent altijd bereid om iemand te woord te staan en echt concreet te luisteren. Ik heb alleen maar diepe respect ervoor.

Een steuntje in de rug: we hebben het er al vaker over gehad. We dachten dat het misschien voor persoonlijk onderhoud fijn is om dat alles een keer in een boekje te zetten. Het is fijn dat u dat opgepakt heeft. Met betrekking tot de opmerking die we wel vaker gemaakt hebben met betrekking tot zorg: we hopen dat er eens een keer een pakket is voor 16- en 18-jarigen en ouderen over hoe verder. Het is fijn dat u dat oppakt en ik zou alleen maar willen zeggen: ga zo door.

Wethouder Vrusch

Na zoveel mooie woorden ga ik ook een vlaggetje mee naar huis nemen hoor.

De voorzitter

Dank u wel. Meneer Van Zutphen, wilt u daarbij aansluiten?

De heer Van Zutphen, SP (interruptie)

Ja, dat sowieso. Maar ik wel bij wijze van uitzondering – het moet niet te vaak voorkomen – mij aansluiten bij de vragen van de heer Jacobs over de financiën van JENS. In die zin dat we

gisteren eindelijk info van het college hebben gekregen over de effecten van de septembercirculaire. Daar staat dat vanaf 2026 ruim 4 miljoen extra inkomen is voor de gemeente, besparingsverlies jeugd.

Ik zou de wethouder willen vragen en dat hoeft nu niet meteen, maar wel schriftelijk zo gauw mogelijk: hadden we daar al op gerekend of is dat een meevaller? Daar zou ik echt graag duidelijkheid over willen hebben. Kennelijk heeft het kabinet Schoof bij wijze van uitzondering iets goeds gedaan, namelijk die compensatie voor de gemeente langjarig doortrekken.

De voorzitter

Gaat uw gang.

Wethouder Vrusch

Als u het goed vindt, dan neem ik de uitnodiging aan om schriftelijk te reageren, want dan kan ik het afstemmen met mijn collega van financiën.

De voorzitter

Binnen een maand?

Wethouder Vrusch

Binnen een maand moet het lukken. Of sneller?

De voorzitter

Morgen al.

Wethouder Vrusch

Ik hoor morgen.

De voorzitter

Dat is binnen een dag.

Wethouder Vrusch

Ik wilde zeggen vannacht nog, maar we zitten tot erg laat hier. Dus het komt morgen.

De voorzitter

Dan ga ik naar de heer De Groot.

De heer De Groot, Ouderenpartij Heerlen (interruptie)

Dank u, voorzitter. Ik houd het kort gezien het tijdstip. De wethouder gaf aan met betrekking tot de motie voor het werven van vrijwilligers dat zij ook constateert dat met name in de buurthuizen en gemeenschapshuizen over het algemeen sprake is van een daling van het aantal verenigingen. Daar gaat het nou juist om. Want waarom verdwijnen die verenigingen? Dat heeft vooral te maken met het feit dat er niet voldoende vrijwilligers te vinden zijn. Dus ondanks dat u aangeeft rondom het werven van vrijwilligers dat die coördinatie bij de Buurtteams zit, – tenminste dat gaf u aan – maar het verzoek en zo zit het ook in de motie, is: haak daar de vertegenwoordigers van grotere verenigingen bij aan om mee te denken om dat vrijwilligersprobleem samen op te lossen. Het verzoek is - dat is de kern van de motie - of u daar een faciliterende rol in zou willen nemen.

De voorzitter

Wethouder.

Wethouder Vrusch

Ik heb regelmatig partijen die langskomen en inderdaad vragen: hebben jullie nog vrijwilligers? Ik ben drie keer in de kelder gaan kijken of we een blik met vrijwilligers hadden. Helaas was het niet zo. Maar het is wel van ontzettend belang. Daar heeft u gelijk in. Het vult gewoon een maatschappelijke rol in en het zit juist in die buurthuizen en bij die verenigingen waar de vrijwilligers het beste tot hun recht komen.

We hebben er een coördinerende rol in als in: Buurteams Heerlen hoort het uit te voeren en niet alleen om mensen bij hun eigen buurtsteunpunten te plaatsen, maar waar dat het meest passend is. Daarvoor hebben we al gevraagd, maar ook bij verenigingen gezegd: meld je bij Buurteams Heerlen. Want iedere vrijwilliger haalt een kracht en een passie weer uit iets anders. Voor de ene is dat helpen in de speeltuin, voor de ander is dat achter de bar staan bij de buurtvereniging en voor iemand anders is dat juist overdag de bingo organiseren. Juist omdat er heel veel verschillende dingen gebeuren, heb je heel veel verschillende mensen nodig. Dus in die zin ben ik het wel met de motie eens om te zeggen: tuurlijk, we moeten kijken hoe we dat met Buurteams Heerlen en die verenigingen samen oppakken. Maar daarin staan zij wel in the lead.

De voorzitter

Dank u wel. Mevrouw Vaessen, u wilde zo net al iets aanvullen. Gaat uw gang.

Mevrouw Vaessen-Stollman, CDA (interruptie)

Ik heb een korte vraag naar aanleiding van het steuntje in de rug dat we hebben ontvangen. Ik wil me aansluiten bij de woorden van de heer Daamen van Partij Hoensbroeks Belang. Uw enthousiasme over zo'n precair onderwerp is aanstekelijk. Dit boekje is geweldig, maar waar kunnen mensen dit krijgen?

Wethouder Vrusch

Wij beginnen dadelijk met op de Buurtsteunpunten stapels neer te leggen. Wij geven het mee met onze Wmo-consulenten als zij dadelijk weer bij alle mensen thuishkomen. Zo gaan we dat langzaam verspreiden. Als u het prettig vindt, dan kunnen we het nog een keer agenderen in de commissie. Maar dat boekje is vooral op hoofdlijnen ingestoken. Er staat overal een 06-nummer bij of een 045-nummer, zodat er echt gebeld kan worden. Er staat een e-mailadres bij voor berichten, maar er staat ook een QR-code bij. Dat komt omdat degene voor wie de hulp nodig is niet altijd alleen op de bank zit. Er komt een Wmo-consulent langs en iemand voor hulp bij het huishouden, maar ook gewoon iemand uit de familie of de buurt. Die kunnen op de website formulieren invullen of de meest laatste details of de nieuwe ontwikkelingen zien, want ik kan niet elk jaar die boekjes gaan vernieuwen. Dat zou wel leuk zijn, maar dat kan helaas niet. Dat idee kwam, omdat we ook met Wmo-consulenten mee waren. Ik zag hem op de bank zitten en de Stadskrant lag bij meneer op tafel met de pagina open 'mantelzorgcompliment aanvragen'. Hij zei: "ja, dat wil ik graag. Ook voor mijn zoon, dat is hartstikke mooi". Toen pakte de Wmo-consulente de iPad en moest op Google gaan zoeken naar de website van de gemeente Heerlen om de mantelzorg te vinden. Dat formulier kwam niet boven water. Dat geeft wel te denken. Dus daarom hebben we alle rechtstreekse linken erin gezet, juist om het zo gemakkelijk mogelijk te maken.

De voorzitter

Dank u wel.

Mevrouw Vaessen-Stollman, CDA (interruptie)

Heel even aansluitend: zou dit ook bij de vier stadsdeelpunten neergelegd kunnen worden? Daar waar mensen die digitale ondersteuning zouden kunnen krijgen, zou dat mooi bij aansluiten.

Wethouder Vrusch

Laten we beginnen om op alle natuurlijke punten waar dat boekje terecht gaat komen. Dat kan er inderdaad een van zijn. Laten we dat meenemen.

De voorzitter

Ten slotte de heer Leers.

De heer Leers, Hart-Leers (interruptie)

Meneer de voorzitter, dank u wel. De wethouder maakte mij nieuwsgierig en vandaar dat ik nu deze vraag stel. De wethouder gaf aan: we hebben onder andere 't Leiehoes laten opbloeien. Tijdens die opening was er ook protest. Ik heb de wethouder daar nog een handreiking zien doen, zo van: ik wil met u praten over de kienclub en noem maar op. Dat leverde nog een hele hoop reacties op. Het benieuwt mij eigenlijk. Is dat goed gekomen of niet?

Wethouder Vrusch

Ik zou willen zeggen dat het helemaal goed is gekomen. Maar dat is het helaas nog niet. Sterker nog, de directrice van Buurtteams Heerlen heeft zelf donderdagavond een vrije avond afgezegd en is van tevoren al met het bestuur van die kienvereniging langs meerdere locaties gegaan daar vlak in de buurt. Helaas is de kienvereniging op meerdere gronden op meerdere plekken geweigerd. Ze hebben nog aangeboden met alle leden van de kienvereniging te bellen om te kijken of een andere middag mogelijk was. Ze wilden de contactgegevens helaas niet afgeven, waardoor dat niet voor hen georganiseerd kan worden. Leiehoes heeft andere momenten aangeboden. Dat wilde mevrouw ook niet. Dus we gaan binnenkort het gesprek hervatten om te kijken wat we kunnen doen. Ondertussen kijken we ook voor de inwoners in Meezenbroek. Als er een grote behoefte is aan kienen, gaan we het anders alvast organiseren totdat er een definitieve oplossing gevonden is. Want uiteindelijk willen we wel dat die er komt. Maar geloof me: er wordt een heleboel wel gedaan om de vereniging vooruit te helpen.

De voorzitter

Dank u wel. De laatste aanvullende vraag van de heer Leers.

De heer Leers, Hart-Leers (interruptie)

Ik ga echt uit van de beste bedoelingen. Tenminste, zo kwam het op mij over. Ik heb toen een brief aan het college laten toekomen met een hartekreet: jongens, hier moet toch wel een mouw aan te passen zijn. Helaas heb ik zelfs geen ontvangstbevestiging noch enige reactie gekregen. Dat vind ik dan wel jammer. Misschien dat we daar op enig moment even op terug kunnen komen. Ik denk dat ik misschien nog wel wat handreikingen kan doen waardoor er alsnog een oplossing kan ontstaan.

Wethouder Vrusch

Gelukkig beginnen we morgen ietsje later. Als ik het gesprek met Martin heb gehad over de cijfers, kan ik daarna even naar uw brief kijken. Dat wil ik wel graag doen, want uiteindelijk willen we wel gewoon dat mensen in onze buurten kunnen kienen of bingoën. Dat is altijd een groot verschil. Maar een van de twee moet het wel kunnen worden ja.

De voorzitter

Dank u wel, wethouder Vrusch. Dan komen we aan de beantwoording van de laatste vragen. Die zal ik zelf doen. Dus die gaan over mijn portefeuilles. Laat ik beginnen met te zeggen dat het mooie algemene beschouwingen waren. Uw beschouwingen als fractievoorzitters waren beschouwingen. Ze waren ook allemaal binnen tien minuten. Daar kan je alleen maar blij mee zijn. Vervolgens ontstaat er een behoorlijke hoeveelheid vragen. Het zijn vragen die uiteindelijk soms heel gedetailleerd zijn waar je je vanaf kan vragen en moet vragen of we die hier moeten stellen. Daar heb ik er ook nog een boel van. Dus ik houd u nog even bezig als u het niet erg vindt.

Maar als ik nog even terugdenk aan die beschouwingen, dan vond ik een van de mooiste zinnen: protectionistische keuzes van het kabinet. Dan zit je onmiddellijk en natuurlijk op een dag als vandaag bij: Trump, handelsbelemmeringen en protectionisme. Ik denk: handelsbelemmeringen? Handelingsbelemmeringen dacht ik toen meteen. Die zaten mij wel in de weg bij het beantwoorden van een aantal vragen. Want ik heb nogal wat handelingsbelemmeringen als ik naar het kabinet en het beleid kijk. Wat dacht u van het sluiten van een politieschool? Wat dacht u van het gedoe rondom het ziekenhuis? Wat dacht u van: elke regio telt, beleid ontwikkelen en dan geen geld geven? Wat dacht u van de discussies over politiesterkte, erkennen dat we in alle lijsten bovenaan staan en vervolgens geen agenten geven? Wat dacht u van bezuinigen op ggz-bedden waardoor politieagenten ... U kijkt op dinsdagavond waarschijnlijk ook naar de politie in Maastricht. Waar gaan ze het meest voor uit? Ja, u raadt het al: het is allemaal sociale problematiek. Binnen die kaders moet ik een deel van uw vragen beantwoorden en aangeven dat ik het nog beter ga doen en nog meer ga doen met mensen die zich een rotje werken. Echt, groot respect voor de politie, voor de handhaving, voor m'n interventieteam, voor de medewerkers van Sociaal Veilig en voor de mensen die elke keer weer bezig zijn met die handhaving.

Ik ga per portefeuilleonderdeel proberen de vragen te beantwoorden. Die zijn soms ook erg uitvoerend. Maar ik zal proberen er zo snel mogelijk doorheen te gaan.

Fractie Damen had het over de risico's van de eenmalige onttrekking aan budgetten voor veiligheid in 2025. Ja, dat kunnen we doen. Dat doen we, omdat het eenmalig is. We verwachten die eenmalige uitnames te kunnen opvullen met voordelen die we halen uit het voordeel in 2024 en de budgetten die we kunnen binnenhalen met extra subsidieaanvragen die we onder andere gedaan hebben bij EU-budgetten. Dus dat geeft ons geen gat in 2025.

Een hele mooie is natuurlijk de vraag van het CDA: kunt u garanderen dat de uitbreiding Sociaal Veilig in 2026 en verder ook altijd doorgang zal vinden? Ik zou willen dat ik het kon doen, mevrouw Heine. Ik zou u zo de garantie willen geven, maar als u kijkt naar de afgelopen jaren, dan hebben we met uw steun als raad – waarvoor nogmaals dank – Sociaal Veilig laten groeien, maar ook met steun van allerlei regelingen. Dat was van de Regio Deal tot aanvragen in Den Haag en ga zo maar door. Dus het is structureel uitvoeren met incidenteel geld. Dat blijven we doen. We hebben de aanvraag voor de derde Regio Deal ook weer uitgedaan. Daar ligt weer heel nadrukkelijk veiligheid onder. Daar ligt heel nadrukkelijk Sociaal Veilig en Preventie met Gezag weer onder. Dus ik ga ervan uit dat we daar weer geld voor krijgen.

Maar zo is en blijft het sprokkelen. Dat blijf ik doen. Ik blijf proberen zo creatief mogelijk al dat budget binnen te halen. Mocht dat ooit een keer uitgeput raken, dan gaan we hier in de raad het gesprek aan of we het toch niet op een andere manier zullen moeten financieren. Maar zolang ik het kan binnenhalen met ander geld, zal ik dat blijven doen.

Een andere hele leuke vraag was: is het een optie om bij de handhaving taken te schrappen en te herprioriteren, bijvoorbeeld door geen parkeerbonnen meer te schrijven? Dan moeten we wel even goed onderscheid maken met wat we allemaal aan handhaving hebben. De politie is handhaving. We hebben toezichthouders en handhavers. Er zit echt verschil tussen wat ze

mogen doen. We hebben de mensen van bouwen, milieu en bodem, ook handhavers. Dat is een hele andere taak. We hebben een interventieteam dat nadrukkelijk is opgericht nadat de hennepaanpak van Parkstad is gestopt. Toen hebben wij gezegd: "we gaan het veel intensiever doen. We maken een eigen interventieteam met juristen, met analisten en met boa's erin. Aangevuld afhankelijk van de interventie die we doen met de politie, de douane, de belasting en ga zo maar door. Die vallen panden binnen, die vallen garages binnen en die controleren echt van alles wat er is op het gebied van overlast. Dus we hebben een heel breed scala aan mensen die met handhaving bezig zijn.

En ja, daar waar we kunnen schuiven, gaan we zeker schuiven. Maar bepaalde dingen mogen alleen door toezichthouders gedaan worden. Als het over bepaalde parkeerbonnen gaat, dan schrijven de boa's vooral op hinderlijk en foutief parkeren. Dus bij die parkeerbonnen maak ik niet zo veel capaciteit vrij. Maar ik kan natuurlijk wel heel goed kijken waar ik het op een gegeven moment anders in de openbare ruimte kan inzetten.

Als u het dan heeft over de motie van het CDA en de SP over de aanpak van overlastpanden, dan zitten er een aantal dingen in die we gewoon doen. U heeft afgelopen week gelezen in de krant dat we twee panden waar illegale prostitutie was hebben gesloten. Dat komt doordat we dat interventieteam inmiddels hebben en doordat ze op basis van tips dit soort dingen kunnen zien en kunnen aanpakken. Dus we pakken echt al heel veel overlastpanden aan. Daar gaan we mee door.

Ik moet ook heel eerlijk zeggen dat als je het over zaken als hennepaanpak hebt, dat ik dan heel vaak ook gewoon de politie nodig heb. Daar moet ik tegenwoordig vanwege de werkdruk daar afspraken over maken voor wanneer ik binnen kan vallen. Dat helpt natuurlijk niet om in de volle breedte zo veel te kunnen doen als ik zou willen doen. Dat is geen klacht over de politie. Dat is de daadwerkelijke eerlijke constatering van de hoeveelheid mensen die ze hebben in relatie tot de dingen die we kunnen doen. Ik leg echt met de politie en met de officier van justitie enorme aandacht bovenop jeugdoverlast en drugs. Dat is de prioritering die we steeds doen in de driehoek, omdat je moet prioriteren en we niet heel veel andere dingen erbij kunnen doen. Dus ik ben eigenlijk wel positief over uw motie, omdat we dat voor een groot deel al doen. Sterker nog, ik ga niet een regionaal team in het leven roepen, want dat hebben we al. Dat heet het actteam. We hebben inmiddels in heel Limburg van die regionale teams die ook regionaal interventies doen. We hebben dus een aanpak van overlastpanden. Ik omarm de motie, maar ik wil hem ook zo uitleggen dat ik in het eerste kwartaal van 2025 bij u in de commissie terugkom om nog eens even goed in beeld te brengen wat we allemaal al doen, zodat u ook kunt zien dat er al heel veel gebeurt en waar we misschien dan nog op moeten bijsturen. Dan kunnen we het in gesprek met elkaar doen en dat is makkelijker dan het op deze manier te doen denk ik.

De PVV en ook anderen hebben gevraagd naar of we wel op de goede weg zijn met een programma als Heerlen Noord, gelet op het aantal verwijzingen naar Halt, stijgingen winkeldiefstallen en dat soort dingen: ja, er zijn heel veel cijfers die mij ook nog steeds zorgen baren. Dat is absoluut zo. Tegelijkertijd zie ik gelukkig ook in het burgeronderzoek en dat vind ik een hele bijzondere, dat we op het veiligheidsgevoel echt beter en hoger scoren dan in 2021. Dus we zien ook dat mensen wel doorhebben dat we dingen doen in hun buurt en dat ze zien en merken dat er meer gedaan wordt en dat er meer mensen zichtbaar zijn. Tegelijkertijd hebben we de afgelopen jaren enorm gedrukt. Het mooiste voorbeeld daarvan is winkeldiefstallen melden. We hebben hier in de commissie een presentatie gehad. Daar heeft u zich terecht afgevraagd: waarom is dat aantal winkeldiefstallen zo laag in Heerlen? Want dat was toen de conclusie. Toen zijn wij gaan praten met ondernemers. Die hadden het wel een beetje opgegeven. Wij zijn het weer gaan stimuleren dat we alleen maar kunnen aanpakken als er gemeld wordt, als er zaken met elkaar gedaan worden en als we met elkaar afspraken maken.

We moeten het melden ook makkelijker maken. Daar hebben we laatst in Hoensbroek nog een overleg over gehad met ondernemers. Maar dat levert natuurlijk ook een stijging van cijfers op. We hebben natuurlijk heel veel wijken waar jeugdoverlast in de beleving natuurlijk is afgenomen. Dat vind ik ook wel een goede. Ik bedoel, we hebben het hier heel vaak over jeugdoverlast. Maar u ziet ook dat we er in een aantal wijken bovenop zitten en dat een aantal dingen daardoor afnemen. Maar ik loop niet weg voor die negatieve cijfers. Daar moeten we met elkaar aan blijven werken, maar ik heb ook aangegeven dat heel veel van die negatieve cijfers natuurlijk echt wel in de aanpak zitten die ik met politie en justitie moet doen als het over high impact crimes gaat en als het over dat soort zware dingen gaat. Dan is het ook echt een kwestie van prioriteren met elkaar en met al die partijen die daaromheen zitten.

De PVV maakt zich zorgen over dat we nu ook al bomen in achtertuinen gaan controleren. Dat ben ik nog niet aan het doen. Laat ik daar heel eerlijk in zijn. Dat zit in eerste instantie ook niet meteen bij de mensen die nu al controleren en handhaven. Ik heb heel nadrukkelijk in de commissie gezegd dat het in het handhavingsuitvoeringsprogramma van BMB terecht moeten komen voor 2025. Daar zullen we dan ook met u een gesprek over aan moeten gaan waar nou de prioriteiten liggen, want ik kan niet met hetzelfde aantal personeel steeds maar meer dingen doen. Laat ik daar heel eerlijk in zijn. Dat wordt wel een hele lastige. Ik blijf erbij dat we wel met z'n allen prioriteiten moeten durven stellen. Die durf ik te stellen in de driehoek met het openbaar ministerie en politie. Dat is echt lastig hoor. Dan zeg ik tegen de politie: stop wat mij betreft maar met verkeerscontroles. Ik kan me zo voorstellen dat een aantal mensen hier zeggen: hoe haal je het in je hoofd? Hoe durf je dat te zeggen? Ja, maar als je nou echt moet prioriteren, dan heb ik liever dat ze drugsdealers, drugscriminelen en jeugdoverlast aanpakken. Maar het gaat wel over dit soort keuzes die we met elkaar maken. Dat maakt het wel lastig af en toe.

De VVD zegt ook: we moeten kritisch kijken naar waar we de boa-capaciteit op in willen zetten. Daar heb ik net al op aangegeven dat we dat doen. Ik wil echt wel met mijn mensen ook voor het komend jaar kijken of we daar niet nog beter moeten prioriteren en nog beter zeggen wat wel en wat niet moet. Maar dat zou kunnen betekenen dat we meer klachten krijgen over parkeeroverlast, omdat ik andere dingen doe. Ik bedoel: die consequentie moet u dan ook nemen. D66 had het over het veiligheidscentrum en de opleiding die daar gedaan wordt. De innovatieve vakschool zit daar ook gevestigd. Ik ben gewoon hartstikke blij dat we het pand hebben aangekocht. Ik kijk meteen naar Partij Hoensbroeks Belang. Ik ben hartstikke blij met de hoeveelheid deelnemers die wil deelnemen. We hebben met de hoofdhuurder, het Zorg- en Veiligheidshuis, het pand helemaal doorgenomen. Die zijn heel erg tevreden om daar gaan te gaan zitten. Het is nu een kwestie van verbouwen, inbouwen en aanpassen. Dan hoop ik dat we geleidelijk aan in het begin van 2025 huurders kunnen vestigen, zodat uiteindelijk in mei alles en iedereen erin zit en we het in zijn totaliteit kunnen openen.

Meneer Leers had het ook over de slechte cijfers op het gebied van veiligheid. Daar heb ik het volgens mij voldoende over gehad.

In de randen van veiligheid. Laat ik het daar maar even oppakken. Er ligt ook een motie van GroenLinks over asielzoekers en problemen over opvang en begeleiding. Laat ik me daar nou eens even heel lekker, helder en duidelijk over uitspreken. Heerlen is een fantastische stad als je het hebt over taakstellingen, de opvang en de wijze waarop wij met asielzoekers, stathouders en Oekraïners omgaan. Meer dan 25 jaar hebben wij in deze gemeente een asielzoekerscentrum waar we nauwelijks problemen hebben. Ik ben hier nou ruim vier jaar burgemeester. Ik ben er een paar keer geweest voor een probleem. Dan wordt het onmiddellijk goed opgepakt. Ik heb heel veel respect voor de mensen die wij op het asielzoekerscentrum hebben werken. Er zit een geweldig team dat echt in staat is om problemen de kop in te drukken, tijdig hulp te halen en de goede dingen te doen. Wij hebben in die hele crisistijd altijd

meegewerkt. We hebben een jaar geleden nog toegestaan dat we 50 alleenstaande minderjarige vreemdelingen daar hebben toegevoegd. Ik geef het u maar te doen. Zet eens 50 jongeren bij elkaar op een plek waar je verder niks mag. Ja, daar gebeurt weleens iets. Maar als we 50 Nederlandse jongeren bij elkaar zetten, ze mogen niet naar school, ze mogen nauwelijks het terrein af en ze geen vooruitzicht hebben, dan wil ik wel kijken wat daar gebeurt. Dat is een mooi experiment. Dat is twee.

Drie: vlak voor de zomer hadden we in de laatste collegevergadering een voorstel liggen om een nieuw azc te gaan bouwen op dezelfde plek. Dat zouden we dan volledig renoveren om er gewoon prachtige en goede voorzieningen neer te zetten. U denkt natuurlijk: daar heeft u uren over gedaan. Het is zonder een woord aangenomen in dit college. Wij gaan voor 30 jaar verder, omdat we beseffen dat we opvang moeten blijven geven en we willen opvang op een verantwoorde en nette manier geven. Ik ben niet van de crisisnoodopvangsituaties met mensen een halfjaar in hok x zetten op plek y en dan een halfjaar later in hok z op plek a. Jongens, dat helpt wat mij betreft niet. Wij doen het structureel en we doen het goed.

Dat hebben we ook bij de Oekraïners gedaan. Het was heel zorgvuldig in Huize de Berg. We hebben het langzamerhand daar laten uitbreiden met goede begeleiding en goede opvang. Dit doen we allemaal zo netjes en zo goed, dat wat mij betreft de motie echt overbodig is. Ik snap uw kritiek op de rijksoverheid, maar wij blijven het gewoon op deze manier doen. Wij blijven komend jaar ook bed, bad en brood voorzien aan de mensen die dat nodig hebben. Kortom, wij blijven een keurige gemeente. Wij doen net alsof de spreidingswet er nog is, blijven ons best doen en daar halen we af en toe onze taakstelling niet. Dat is op het gebied van statushouders. Dat is niet alleen onze schuld, maar dat gaat ook over beschikbare woningen in relatie tot de opvang van gezinnen en omvang van huizen. Dat is vaak vraag en aanbod waar de IND ook een rol in heeft. Kortom, dit doen wij goed. Dat gaan we niet veranderen en ik mag namens het college zeggen dat we de motie ontraden.

Met wethouder Vrusch ging het heel even over het IZA. Misschien nog heel even kort vanuit het VNG-bestuur, want daar zit ik toch in. Dit is het gevolg wat je krijgt als je met een rijksoverheid aan tafel zit die geen boter bij de vis wil doen en 2,5 miljard kort op het Gemeentefonds. 2,5 miljard: dat zitten wij hier vanavond met elkaar te verwerken. We moeten toezeggingen doen over jeugd, die in februari mogelijk een keer duidelijk worden. We moeten toezeggingen doen dat we op vier hoofdterreinen van de gemeentelijke taakvelden gaan onderzoeken of geld en taken wel in overeenstemming met elkaar zijn. Dan zit je te onderhandelen over het doorgaan van een IZA en dan komt er ook weer geen boter bij de vis. Dan roept de achterban van de VNG ons op: dan moet je maar eens een keer wat harder worden. Dat doen wij dan ook en dan zeggen we: we gaan niet meer aan tafel zitten voor het IZA. Ja, dat zal consequenties hebben. Eigenlijk moeten we dat veel vaker doen, want als je geen gehoor krijgt, dan zou je toch op een wat hardere manier moeten onderhandelen. Ik wilde dat nog even toevoegen aan het geweldige betoog van wethouder Vrusch.

Dan ga ik naar de portefeuille personeel en organisatie. De visie op de bezuinigingen van de ambtelijke organisatie was de vraag van de OPH. Ja, daar is een gerichte aanpak voor nodig. Dat hebben we voorgesteld. We hebben gezegd: we benoemen negen thema's waarop we die organisatietaakstelling willen invullen. Die hebben te maken met efficiënter werken. Die hebben te maken met AI. Die hebben te maken met regionaliseren en beter samenwerken in die regio. Die hebben te maken met digitaliseren. Die hebben te maken met aanpak van verzuim. Die hebben te maken met minder beleid uitbesteden en zelf doen gewoon. Die hebben te maken met robotisering. Die hebben te maken met dereguleren en die hebben te maken met je centrumgemeenterol. Dan kan je tegen vergoeding ook dingen voor anderen doen. Dus we hebben een totaalpakket neergezet, waardoor we zeggen: we gaan niet reorganiseren. Dat is niet nodig. Dat geeft altijd heel veel onrust en dat willen we helemaal niet. We gaan geen

gedwongen ontslagen doen, maar we gaan kijken hoe we de organisatie voor een deel leaner, meaner, slimmer en efficiënter kunnen maken. We gaan ervoor zorgen dat de menselijke maat leidend blijft. Maar het zou toch gek zijn als je tegenwoordig de technologie van AI, robotisering en digitalisering niet meer gaat toepassen in je processen waardoor je zou kunnen winnen in je bedrijfsvoering. Ik denk dat iedereen het snapt. Dat is niet iets wat je van vandaag op morgen doet. Ik heb daar tussen de middag nog met de ondernemingsraad over zitten praten. Er was een partij die dacht dat we daar niet over spraken. Ik heb het hier een uur met de ondernemingsraad over gehad. We willen die aantrekkelijke gemeente blijven en we willen slimmer zijn, maar we willen naar buiten toe de goede dingen blijven doen. We blijven investeren in de kwaliteit om die kwantitatieve daling van het personeel op te kunnen vangen. Dat is wat we gaan doen met elkaar. Daar hebben we ook iemand voor aangewezen intern die dat project onder zijn handen neemt. Dat blijven we continue heel erg volgen.

Dan in aanvraag daarop vroeg de Fractie Damen: hoe verklaart u de stijging van de formatie in de afgelopen jaren na de reorganisatie? Die reorganisatie is inmiddels 5 jaar geleden. Dat was 2019. Tussen 2019 en 2024 heeft onze wereld volgens mij niet helemaal stil gestaan. Er is nogal wat gebeurd en dan roep ik maar even corona, een energiecrisis, Oekraïne, privacy, de Woo, rechtmatigheid, de Omgevingswet en ga zo maar door. Ja, nieuwe wetgeving vergt ook vaak extra personeel.

Het vervolg daarop van de Fractie Damen: wat zijn de gevolgen van de toename van externe inhuur die is gestegen van 9 naar 11 procent van de loonsom voor de gemeentelijke uitgaven van de dienstverlening? Ja, dat is natuurlijk tegen wat we met elkaar afgesproken hebben. We hebben in het verleden maximaal 10 procent afgesproken. We zijn naar die 11,2 procent gegaan. Dus we hebben die norm overschreden. Dat heeft voor een deel te maken met de krapte op de arbeidsmarkt en toch de ambitie om een aantal opgaven snel te willen realiseren. Die arbeidskrachten kan je ook echt wel terugzien in de hele economie. Maar die hebben wij ook heel nadrukkelijk in behoorlijk veel delen van onze gemeente, maar ook in andere gemeenten in Nederland. Ik bedoel als je in Nederland aan collega-gemeentes vraagt of zij goede stedenbouwkundigen, boomdeskundigen, goede projectleiders kunnen vinden, dan zitten we allemaal in diezelfde vijver te vissen. Dan is dat verdomd moeilijk en daar spinnen die bureaus garen bij. Toch gaan wij proberen dat terug te dringen en omlaag te brengen met de dingen zoals ik zo net heb gezegd door veel kritischer te zijn op of we nou zelf dat beleid schrijven of dat we daar ook iemand voor in hebben gehuurd. Want dat soort dingen zijn niet nodig. Er zitten dingen in die we heel graag willen terugdringen en weer naar normale proporties terug willen brengen. Dat moeten we ook om ook daar in de kosten te kunnen snijden. Een klein deel van inhuur heeft altijd nog te maken met verzuim.

Welke maatregelen neemt het college om het aantal fte's tegen te gaan? Dat is de vraag van de Fractie Damen. Hoe kan je die cijfers in toekomstige begrotingen transparanter maken? We gaan dus verminderen in de begroting 2025. We gaan de plekken voor alle maatregelen die ik net genoemd heb niet invullen. We zoeken dus in automatisering, robotisering et cetera om dit te kunnen doen. We moeten een voorbehoud altijd maken. Ik hoop niet dat we als gemeente weer akkoord gaan met mogelijk nog verdergaande decentralisaties en taakoverdrachten vanuit de rijksoverheid, want dan kan ik dit soort aantallen nooit halen. Maar ik denk dat we toch wel heel veel met elkaar geleerd hebben en dat we dit niet meer gaan doen. Ik stel voor dat we de P&C documenten gewoon in de commissie WFA goed gaan bespreken en daar kijken hoe we die transparantie kunnen verhogen om te zorgen dat u een duidelijker beeld krijgt.

Ook de Jongerenpartij heeft vragen gesteld over de bezuinigingen op de ambtenaren en dat we de OR niet zouden hebben geraadpleegd. Nee, we hebben geen formele adviesaanvraag hoeven indienen, omdat we niet gaan reorganiseren. Wij zijn gewoon het gesprek aangegaan. We hebben die negen punten zoals we het willen aanpakken met hen besproken. Ik heb vandaag

nog in het kader van een of twee keer per jaar een algemeen overleg als portefeuillehouder met de OR nog heel uitgebreid over de staat van de organisatie gesproken. Ik heb met de OR geconstateerd dat het echt in het grootste deel van onze organisatie hartstikke goed gaat. Ook hier zitten net zoals in deze raad heel veel betrokken mensen die het goede willen doen voor de stad en voor onze inwoners. En ja, op onderdelen moet het beter. En ja, op onderdelen kan het slimmer. En ja, op onderdelen kan het efficiënter. Maar ik ben trots op deze organisatie en op datgene wat ze elke dag weer presteren. Ik zie aan de mensen om mij heen gewoon dat ik denk: als er op dit moment iets zou gebeuren in de stad en ik heb een crisisteam nodig, dan zit over een halfuur mijn kamer helemaal vol met hele betrokken medewerkers die met mij de hele nacht doorgaan. Dat zie ik op allerlei terreinen in deze hoek.

Ook nog naar de Jongerenpartij: het is echt een beperkte impact van de bezuinigingen op de secundaire arbeidsvoorwaarden. Het gaat er echt om het aantal omlaag te brengen. Dat gaan we op een nette en goede manier doen. We gaan proberen ook gewoon door te blijven gaan met jongere mensen aan te trekken en een gezonde strategische personeelsplanning te hanteren, want we moeten er wel voor zorgen dat die aanwas er komt. Ik blijf erbij dat we echt goede mensen aantrekken, omdat en dat is echt waar: we hebben een van de leukste opdrachten van alle gemeenten in Nederland. Als je hier toch wil werken, dan snap je echt wat er aan de hand is. Want hier mag je het centrum omver gooien. Hier mag je cultureel de meest gekke dingen doen die je wil doen. Hier mag je in Heerlen Noord de meest ingewikkelde opgaven van Nederland doen. Hier heb je op veiligheid echt wat te doen. Dan hoef je echt niet je neus schoon te maken. Daar wil je toch werken mensen? Heerlijk.

De PVV steunt de bezuinigingen op de organisatie. Die vroegen zich af waar we moeten snijden. Ik dat ik dit inmiddels voldoende heb uitgelegd.

Meneer Verreck, natuurlijk had ik hem verwacht als we het over personeel en organisatie hebben. Ik had hem eigenlijk al aangestipt. Er zal een vraag komen over het verzuimpercentage. Ik ben er natuurlijk blij mee – en dat bent u ook – dat we op de goede weg zijn in de eerste negen maanden van dit jaar. Ik durf eigenlijk niet volmondig te schreeuwen dat dit de lijn naar die 5% is. Ik hoop dat echt. Ik vind echt dat de eerste resultaten zichtbaar zijn. Ik geloof echt dat dit te maken heeft met de nieuwe arbodienst, met de afspraken die we maken en met de wijze waarop we nu meer planmatig en integraal met het ziekteverzuim bezig zijn met heel veel focus op preventie. Maar ik blijf het net zoals u kritisch volgen en ik ga ervan uit dat ik een volgend moment daar mooie vragen over krijg.

De portefeuille communicatie: de Stadskrant. We gaan de komende maanden hard onderzoeken, Fractie Damen, hoe we wellicht een aantal alternatieven kunnen inbrengen om die Stadskrant budgetneutraal te maken, goedkoper te maken en we houden u daarvan op de hoogte. Dit kost even een tijdje om dit goed voor te bereiden. Dus daar gaan we mee aan de slag.

Dan nog lokale democratie: waarom heeft u de burgerbegroting verschoven? Dat was de vraag van D66. Omdat wij vinden dat u goede en uitgebreide informatie verdient, net zoals destijds met het burgerberaad. Dat kost ons ook tijd, omdat het een heel breed thema is, de burgerbegroting, met heel veel opties en heel veel mogelijkheden die je heel klein en heel groot kan maken. Wij denken dat het goed is om duidelijk te maken hoe we dat gaan doen. Dat willen we doen met een klankbordgroep vanuit uw raad. Daar willen we uitgebreid op een avond ook met u over vergaderen. Ik hoop dat veel raadsleden zich daarvoor aanmelden. Maar doordat dit veel werk vergt en we ook al met het burgerberaad bezig zijn, hebben we het verplaatst naar het begin van 2025. Jongerenparticipatie hebben we gehad. Dat zat bij wethouder Vrusch.

Dan ga ik naar de portefeuille buurtgericht werken. Er was een vraag van de Fractie Damen over het overgangsjaar 2025 voor de programmering en uitgangspunten van de buurten. Wij hanteren voor 2025 - dat is de afspraak in dat overgangsjaar - dezelfde uitgangspunten als voor de subsidie in 2024. Dus die houden we exact hetzelfde. De buurtorganisaties kunnen hun

gebruikelijke activiteiten ook in 2025 doen. We gaan samen met de buurtorganisaties verder praten over een verdieping van de beleidsregels, want daar ontstond wel wat geharrewar, omdat dit in verschillende buurten verschillend uitgelegd werd. Dat was natuurlijk niet de bedoeling. Dus we hebben even weer een touwtje omhoog getrokken en we gaan zorgen dat dit uniform met hun goed uitgelegd wordt.

Is het mogelijk om een oproep in die Stadskrant te plaatsen om besturen van verschillende buurten te bemensen? Dat is ook een vraag van de Fractie Damen. Dat is erg belangrijk, want ik ben het helemaal met u eens. Ook daar zien we de vergrijzing en zien we het steeds beperkter aantal mensen. Dus ik ga het met de redactie van de Stadskrant bespreken om dat voor elkaar te krijgen.

Dan de motie van Partij Hoensbroeks Belang over de officiële vlag, de plaatsing daarvan en wat er allemaal mee mag. Hoensbroek heeft een prachtige vlag, laten we daar eens mee beginnen. Het is een hartstikke mooie vlag. De vraag is: is dit de officiële vlag? Dat is wel een vraag die we even uit moeten zoeken. Dat is gek om te zeggen, maar daar is nogal wat verwarring over. Hoe ziet die er nou precies uit en wat mag dan en wat kan dan? Ik snap dat die vlag belangrijk is voor het gemeenschapsgevoel. Ik was inderdaad op die burgermeesterdag in het gemeentehuis van Hoensbroek. Ik mocht daar de ambtsketen om. Niet de ambtsketting, u moet het wel goed houden. Ik heb daar een prachtige rondleiding gehad en je voelt de trots, de samenhang en ook de verzoeken om die vlag te mogen gebruiken. Volgens mij zitten daar niet zo veel problemen om die vlag op een aantal plekken in Hoensbroek te gebruiken. Daar zit ik helemaal niet mee. Dus dat deel van de motie is helemaal prima.

Ik zit wel even met het plaatsen in de raadszaal. Want daar zitten wel wat voorwaarden aan. Volgens mij hebben we sinds 7 februari 1966 een vlag van de gemeente Heerlen. Na de gemeentelijke fusie van Heerlen en Hoensbroek is op 1 januari 1982 naast de gemeentenaam Heerlen ook de vlag van Heerlen gehandhaafd als onze vlag. Dat is wel iets wat speelt. Ik zie ook bij andere herindelingsgemeenten dat er maar één vlag is. Je hebt een vlag en een wapen. Dat zijn dingen die aan die gemeente kleven. Dus ik denk dat het hier moeilijk zal worden om hem formeel geplaatst te krijgen. Dat wil ik nog wel verder uitzoeken. Maar de rest van de motie omarm ik in de zin van dat ik het prima vind als vanuit trots op Kasteel Hoensbroek die vlag hangt. Ik vind het prachtig dat die ridders nu al met dat beeld van die vlag op hun buik de gevechten aangaan. Ik denk dat mensen trots moeten zijn. Maar ik wil niet dat hier straks vlaggen van Benzenrade tot Welten en van de Heerlerbaan tot et cetera allemaal in deze raadzaal terechtkomen.

De heer Daamen, Partij Hoensbroeks Belang (interruptie)

Voorzitter, mag ik daarop interrumpen of niet?

De voorzitter

U mag zo vragen stellen. Ja, ik ben aan het einde van mijn beantwoording. Wie wil er nog vragen stellen? Meneer Nefjodov, meneer Daamen, meneer Leers, meneer Ermers en meneer Dragstra. Dan begin ik natuurlijk bij meneer Daamen.

De heer Daamen, Partij Hoensbroeks Belang (interruptie)

Voorzitter, het is fijn hoe u in de wedstrijd staat over de vlag. Het gaat natuurlijk om een stadsdeelvlag. Vandaar dat we de motie ook hebben ingediend zoal die er staat. Die vrijheid is er gewoon. Het is natuurlijk goed dat u het uitzoekt. Laten we dat voorop stellen. Als ik heel eerlijk ben en dan kijk ik naar de wand om me heen, dan kan dat wel wat opsmuk gebruiken, zodat we elkaar niet scheel kijken op de latjes. Want dat is wel een dingetje hier in de raadzaal sinds de verbouwing.

De voorzitter

Nogmaals, ik zoek het uit. Maar het credo is wel een beetje less is more. Het wordt hier geen grote vlaggenparade wat mij betreft, terwijl die in Hoensbroek gewoon gebruikt mag worden. Dat is geen probleem. Dat was meneer Daamen. Meneer Nefjodov.

De heer Nefjodov, GroenLinks (interruptie)

Over die asielopvang: het gaat nu niet verschrikkelijk met onze azc. Dat zeg ik ook niet. Maar toch worden er op jaarlijkse basis en niet alleen in Heerlen, diverse meldingen van seksueel overschrijdend gedrag, mishandelingen en pesterijen gemeld. Afgelopen december heeft het bij een van de asielzoekers in Heerlen zelfs geleid tot een zelfmoordpoging. Dat is best wel schokkend. Maar zelfs dan ... Ik zeg niet dat het nu verschrikkelijk gaat in Heerlen, ik zeg ook niet dat het makkelijk is en ik zeg ook niet dat u het nu slecht doet. Dat zeg ik zeker niet, maar wel dat het vooral op zo'n belangrijk thema beter kan en er reden is om rekening te houden met de voorgenomen landelijke versoeringen. Ik zeg niet dat het aan het nu ligt, maar dat het aan de nabije periode kan liggen. Nu zegt u dat de motie overbodig is, omdat u dit reeds zou doen of ik heb het verkeerd begrepen op dat vlak. Ik vraag me dan af of u dan ook woord bij de betreffende politieke daad kan voegen door toe te zeggen dat Heerlen de voorgenomen landelijke versoeringen zal compenseren indien dit plaatsvindt. Als u bereid bent dat toe te zeggen en zoals ik u begrijp dus waarschijnlijk wel, dan ben ik eventueel bereid de motie in te trekken.

De voorzitter

Volgens mij heb ik nog geen enkele versoering op het azc te horen gekregen en gaat het COA gewoon vernieuwbouw doen op het azc. Dus dit is ook weer iets waar ik niks over ga toezeggen. Want nogmaals: die problematiek herken ik. Er is af en toe een probleem. Dat wordt tot nu toe continu hartstikke goed door dat team opgepakt. Als het nodig is, dan gaan wethouder Vrusch en ik naar de mensen toe. We gaan bespreken hoe we dat aanpakken. Als ik hoor hoe weinig de politie nodig is ... Natuurlijk kunt u zeggen dat elke keer eentje te veel is, maar dat geldt voor onze hele samenleving. Ik vind dat we het daar goed doen. Ik heb nog geen last van versoeringen daar. Dus ik kan ook niet eens toezeggen wat ik daar dan zou moeten doen als het gaat om versoeren. Want de versoering die ik hoor, zit heel erg op statushouders. Daarvan denk ik: ik moet nog maar zien of ze dat gaan doen. Daar kan ik al niks mee. Meneer Nefjodov.

De heer Nefjodov (interruptie)

Ik snap wat u bedoelt. Ik snap dat het nog een beetje gissen is vanuit uw optiek. Maar ik vraag om in ieder geval daar dan actief op te waken en bij eventuele versoeringen de raad op de hoogte te houden. Dan kunt u eventueel compenserende maatregelen treffen voor zover sprake is van een versoering op het vlak van asielopvang. Want er is wel degelijk door het kabinet en volgens mij was dat gisteren nog op het nieuws, aangekondigd dat er serieuze voornemens zijn om ook de asielopvang te versoeren.

De voorzitter

U mag van mij, van wethouder Vrusch en van het hele college aannemen dat we hier over waken en blijven waken. Als er iets is waardoor we denken: dit gaat echt onverantwoord zijn, dan gaan we hier met u over in gesprek. De laatste interruptie van de heer Nefjodov.

De heer Nefjodov (interruptie)

Kan ik dat interpreteren als een toezegging? Want ik weet dat het reglement van orde daar een beetje streng over is.

De voorzitter

Met alle respect, dit wordt dan een toezegging die we drie jaar ... Het mag, we zetten hem in de toezeggingenlijst. Ik kan er geen datum aan plakken, want ik ben dus afhankelijk van slecht beleid van een kabinet. Of ik moet ingrijpen en u voorstellen om iets anders te doen. Dat is wel de ellende van deze tijd.

De heer Nefjodov (interruptie)

Gedurende de duur van dit kabinet om maar een tijdsperiode eraan te plakken?

De voorzitter

Wie weet is dat ... Sorry. Het wordt laat op de avond. Meneer Leers.

De heer Leers, Hart-Leers (interruptie)

Meneer de voorzitter, de heer Daamen heeft er flink werk van gemaakt en heeft uitgpakt namens het Hoensbroeks Belang met vlaggetjes, grote vlaggen en noem het maar op. Inderdaad, bij het onderdeel van de burgermeestersdag waar ik op bezoek was in het voormalige gemeentehuis in Hoensbroek, is dat in Hoensbroek super gevallen. Er komen hele leuke reacties op van mensen die dat echt een mooi moment vonden. Dus wat dat betreft zou ik dit graag willen vragen en willen benadrukken, ook in het kader van de stadspromotie. Als er nog een kloof mocht zijn tussen Hoensbroek en Heerlen, dan kan juist in dat voormalige gemeentehuis de vlag wapperen. Ik heb begrepen dat het over overleg gaat met de eigenaar. Dat glas-inloodraam van Charles Eyck waarvan bekend is waar het is en een mooi tafereel is, kan terugkomen in het gemeentehuis. Wellicht kan dat met een afbeelding van die keten met daarbij een kort verhaaltje in samenwerking met de heemkunde Hoensbroek. Dan denk ik dat we voor onze hele stad in het algemeen belang een stap in de goede richting doen. Dat is dus die oproep.

De voorzitter

Ik heb aangegeven dat ik heel enthousiast ben over die vlag ben en het gebruik daarvan. Dus laten we dat ook echt gewoon openlijk toestaan en er vooral trots op zijn. Volgens mij heeft wethouder Clemens en goed antwoord gegeven over wat hij gaat doen met het Charles Eyck raam. Wie had ik nog meer? Meneer Ermers.

De heer Ermers, Ouderenpartij Heerlen (interruptie)

Dank u, voorzitter. In uw betoog net heeft u onder andere aangegeven dat met betrekking tot personele bezetting gekeken wordt naar de mogelijkheden van AI. Die term werd onder andere ook genoemd door de minister die hier was om de mogelijke personeelstekorten in de toekomst te gaan oplossen. Ik heb er totaal geen idee bij wat dat dan daadwerkelijk betekent voor een organisatie. Ook in de zin van bedreigingen, maar ook de mogelijkheden die het niet alleen voor de gemeente Heerlen, maar wellicht ook voor de gezondheidszorg of voor technologische ontwikkelingen in de buurt zou kunnen betekenen. Is het een idee om de raad een keer te informeren door mensen van bijvoorbeeld Brightlands Campus om ons eens bij te praten over wat op ons afkomt in de komende jaren. Dat zou ik graag willen voorleggen.

De voorzitter

Daar ben ik van harte toe bereid. We hebben niet voor niets een van de zeven AI hubs in Nederland in onze gemeente. Laten we daar nog eens een keer trots op zijn. Die moeten we

vooral benutten in dit hele traject. Dus ik vind het een goed idee om – en dat moeten we met elkaar plannen in het presidium – een informatiebijeenkomst over AI in een van de commissies te houden. Dat lijkt mij helemaal goed. Meneer Dragstra.

De heer Dragstra, D66 (interruptie)

Dank u wel, voorzitter. Voordat ik nog een vraag stel, moet mij toch iets van het hart over het azc. Ik sta met meneer Nefjodov zij aan zij met betrekking tot het amendement van het skatepark, maar bij de motie van het azc sta ik er toch heel erg anders in. Ik ben vaker bij het azc geweest. Ik zie dat de mensen hard werken en heel goed werk leveren. We hebben inderdaad bijna 30 jaar een azc in onze gemeente liggen. Het is heel mooi nieuws dat in ieder geval de accommodatie helemaal aangepakt gaat worden. Ik denk dat dit heel mooi is en ik denk dat we niet vooruit kunnen lopen op wat het kabinet Schoof allemaal gaat doen. Dus ik denk dat de motie daardoor niet nodig is.

Toch even naar het kabinet Schoof dan: wij hebben wel een motie ingediend over de bezuinigingen op sport, onderwijs en cultuur. Daar hebben we nog geen appreciatie van gekregen. Ik weet niet of het van wethouder Clemens of van wethouder De Beer is, maar die staat in ieder geval nog open.

De voorzitter

Die moet ik even raadplegen. Die motie ziet natuurlijk heel erg toe op lobby. Die omarm ik daarmee, want uiteindelijk wil ik die lobby graag voortzetten. Het is natuurlijk een hele lastige. U heeft de afgelopen week gezien en overigens op het verkeerde moment, dat daar allerlei schrijvers, sporthelden en weet ik veel wat stonden en dat het debat verplaatst was. Dat was wat lastig, maar die lobby is natuurlijk al gaande. Die doen we ook vanuit de VNG, maar ik zal me daar zeker bij aansluiten, meneer Dragstra.

De heer Dragstra, D66 (interruptie)

Ik heb een kleine toevoeging. In de motie staat ook dat de gevolgen in kaart moeten worden gebracht van deze bezuinigingen en hoe dit gecompenseerd kan worden. Dus dat staat ook in de motie.

De voorzitter

In kaart brengen kunnen we wel. Als we het dan moeten compenseren, dan weet ik een ding zeker. Ik hoorde de wethouder Financiën zeggen dat de gemeente niet failliet kon gaan, maar langzamerhand gaan we wel die richting in als we dit gaan doen. Maar het is wel een hele serieuze en we gaan kijken hoe we dat zo goed mogelijk in beeld kunnen brengen. Het is natuurlijk wel een ingewikkelde, want van de enige bezuiniging is het effect moeilijker in beeld te brengen dan van de andere. Dat was het volgens mij. Meneer Van Zutphen nog. Sorry, meneer Van Zutphen.

De heer Van Zutphen, SP (interruptie)

Voorzitter, op de eerste plaats over de motie van Hoensbroeks Belang over de Hoensbroekse vlag. Ik hoorde dat u in het oude gemeentehuis van Hoensbroek geweest bent en daar de ambtsketen gedragen heeft. Ik weet niet of dat wel helemaal legaal was, want u bent nooit burgemeester van de vorige gemeente Hoensbroek geweest. Dat was wel de vader van ons raadslid Antoinette Stöcker-Bus. Dat was de laatste waarnemend burgemeester van de gemeente Hoensbroek. Laten we daar toch ook even goed nota van nemen. We willen verder de motie van Hoensbroeks Belang sowieso ondersteunen. Maar het deel waar ik het meest warm

van werd, dat was juist die vlag in het gemeentehuis en dan het liefst daar in de hoek voor die EU-vlag. Want die heeft hier echt niks te zoeken in deze zaal.

De voorzitter

Sorry, daar denkt de raad anders over in meerderheid.

De heer Van Zutphen, SP (interruptie)

Maar goed, we krijgen hem niet weg. We zetten hem er gewoon voor.

De voorzitter

Ik vond het fijn om even de keten van uw vader om gehad te hebben. Dames en heren, ik schors.

De heer Van Zutphen, SP (interruptie)

Ik heb nog een vraag.

De voorzitter

U heeft nog een vraag? Sorry.

De heer Van Zutphen, SP (interruptie)

Ik heb nog een vraag over met name de motie van het CDA en de SP over overlastpanden in combinatie met het amendement wat we misschien op verzoek van de heer De Beer in een motie veranderen, waarmee 1.480.000 euro beschikbaar komt voor leefbaarheid. Het punt wat u benoemt, raakt natuurlijk zeer nadrukkelijk aan leefbaarheid. Dus ik zou zeggen dat als dat amendement en/of motie wordt aangenomen, dan is het aan het college om het juist ook voor dat soort punten met name eenmalig in te zetten.

De voorzitter

Dank u wel. Dat is herkenbaar. Mensen, dan zijn we aan het einde van een lange dag. Ik schors de vergadering tot morgenmiddag 16:00 uur en dan gaan we er gewoon nog een gezellig avondje aan vastplakken. Dank u wel voor uw inbreng, wel thuis en tot morgen. De vergadering is gesloten.

Schorsing

Tweede termijn

De voorzitter

Dames en heren, ik heropen de vergadering voor de tweede termijn van de algemene beschouwingen. We hebben gisteren in een paar uurtjes wat gewisseld met elkaar. Dat gaan we vandaag rustig voortzetten in de hoop dat we vanavond natuurlijk wel om 20.00 uur klaar zijn. We kunnen het proberen en ik blijf het proberen. Maar laten we er geen 0.00 uur van maken. Zullen we dat ook met elkaar afspreken? Dat moet te doen zijn. We hebben echt heel veel gewisseld en ik ga ervan uit dat we vandaag niet meer in de detailvragen komen en dat het echt gaat over hoe u nou tegen de begroting aankijkt, wat u straks gaat stemmen en wat u van de moties en amendementen vindt. Als we ons daar nou eens toe weten te beperken, dan komen we een heel eind met elkaar volgens mij. Ik geef als eerste het woord voor de tweede termijn aan de heer Van Zutphen van de SP. Er zijn vijf minuten per inbreng.

De heer Van Zutphen, SP

Voorzitter, zal ik volg geven aan uw advies over de tendens van onze inbreng? Kennelijk hebben we een hele goede begroting voor ons liggen en heeft het college goed werk verricht. Want er is in ieder geval door de oppositie geen enkel amendement en geen enkel wijzigingsvoorstel ingediend, uitsluitend door de coalitie een. De raad is dus blijkbaar breed van mening dat dit afgezien van detailopmerkingen, gewoon een goed stuk werk is.

Maar natuurlijk zijn deze debatten niet alleen de gelegenheid om iets technisch over de begroting te zeggen, maar ook om je visie tentoon te spreiden. Er zijn jaren geweest dat daar in deze raad nauwelijks wat uit kwam. Wij waren dan als SP zowat de enige die onze weliswaar omstreden visie gaven, maar ik moet zeggen dat er wel wat verbetering in zit. Ik heb gisteren al gezegd: de Jongerenpartij heeft een goede visie. Ze hebben alleen een verschrikkelijke uitglijder over het zwembad. Forum. Het is een visie waar we het harstikke mee oneens zijn, maar u bent gekozen door de kiezers, dus wij gaan dat gevecht graag aan. De blamage van het debat gisteren was toch wel de PVV. U bent bij de Tweede Kamerverkiezingen in Heerlen verreweg de grootste geworden. Daar heb ik u ook nog mee gefeliciteerd destijds, maar de beloftes die de heer Wilders destijds gedaan heeft voor de nationale televisie worden gewoon aan de laars gelapt. Dat gaat niet alleen over het ziekenhuis, maar over zo ongeveer alles wat hij belooft heeft. Ook de PVV Heerlen is totaal door de mand gezakt. Samen met uw partijgenoot in het ministerie, minister Agema en meneer Wilders laat u het ziekenhuis Heerlen gewoon vallen en u pleit zelfs voor meer arbeidsmigranten in Heerlen. Dat is iets wat ons bij de PVV wel heel erg verbaast.

Dan toch een opmerking naar het college. Ik heb geen ogen in mijn rug, maar ik richt me toch maar tot het college. Ik heb gisteren gezegd: wij verwachten van het college meer alertheid, inzet en creativiteit als het gaat over bedreigingen van onze wijken. Laat ik daar nu een voorbeeld van noemen. We hebben de beantwoording gekregen van het college over de invulling in Zeswegen van panden die tot nu toe als retail in gebruik waren. U zegt: daar mogen gewoon woningen komen, dat is zo en punt uit. Nu kan het op sommige plekken best goed zijn als retail wordt omgezet in wonen, maar er zijn ook plekken waar dat toch bijzonder link is en waar je het risico loopt dat wonen bestaat uit vormen van wonen die we met z'n allen niet willen. Volgens mij is die invulling in Zeswegen daar een voorbeeld van. Daar komt blijkbaar een bedrijf te zitten met een nogal onheilspellende naam: de gouden kegel. Ik weet niet met wat voor een invulling die gaan komen. Nu zegt u: dat is niet meer te keren. Er zijn nog heel veel andere plekken in de stad waar hetzelfde aan de hand is of dreigt te gaan. Zou het nou niet een idee zijn als het college daar actief op gaat vooruit lopen en bijvoorbeeld via een facet, bestemmingsplan of op enige andere wijze gaat reguleren daar waar retail wordt omgezet in wonen? Als dat positief is, dan faciliteren we dat. Maar waar het negatief is, doen we iets om dat tegen te gaan in plaats van dat je iedere keer achter de feiten aanloopt.

Wethouder Peters lag gisteren een beetje onder vuur door sommige fracties bij zijn betoog over projectontwikkelaars. Ik vond juist dat hij het daar heel erg goed deed. Wij waren aanvankelijk minder tevreden over zijn antwoord over beheer en onderhoud, maar we hebben nu een tekst afgestemd van de motie waarin het doel is: beter onderhoud in de wijken waar de tevredenheid jaar in jaar uit verreweg het slechtste is. Allerlei beschouwingen waar de heer Peters moeite mee heeft, hebben wij uitgesproken. Die vinden wij ook, maar die staan niet meer in de motie. Volgens mij kan de motie zoals die nu geformuleerd staat door het college omarmd worden. Het doel en de uitkomst zijn duidelijk. We worden wel graag later geïnformeerd over de voortgang. Hetzelfde geldt ook voor wat wij als amendement hebben ingediend over 1,5 miljoen buiggeld voor met name de leefbaarheid in de wijken en het vrijwilligerscompliment. Daar heeft de wethouder Financiën een aantal opmerkingen over gemaakt dat de manier waarop het daar stond niet zou kunnen. Nu hebben wij goed geluisterd naar wat hij zei. Wij stellen dus via een motie voor om via de najaarsnota het geld wat dit jaar weer gaat overblijven bij de buig en dat

zijn vele miljoenen, daar 1,5 miljoen te bestemmen voor hetzelfde doel waarmee de uitkomst hetzelfde is, maar het geld niet alleen wordt gehaald bij een beoogd overschot volgend jaar, maar het geld wordt gehaald bij een overschot wat er al is dit jaar.

Dan werden wij nog een beetje getriggerd door wat wethouder Gelderblom zei over Sigrano en de vijver. Het is een punt dat ons erg aan het hart gaat dat daar het zwemmen zo snel mogelijk mogelijk wordt. Nu sprak u plotseling gisteren onheilspellende woorden over invasieve exoten. Dat klinkt heel eng en dat is misschien ook wel eng. Maar wat gaat u nu doen om toch dat zwemmen daar zo snel mogelijk mogelijk te maken?

U was het gisteren met de SP fractie eens dat wat ze in Rotterdam met die wet doen niet per se onze lijn is, maar ik hoor graag van u met welke aspecten van de toepassing in Rotterdam u het niet eens bent. Tot zo ver voorzitter.

De voorzitter

Geeft dat nog aanleiding tot vragen? Ik zie dat meneer Leers nog een vraag heeft en meneer Van den Berg. Meneer Van den Berg.

De heer Van den Berg, VVD (interruptie)

Voorzitter, ik hoor meneer Van Zutphen spreken over bijvoorbeeld de voormalige aldi-locatie in Zeswegen en de desbetreffende bv met de mooie naam zullen we maar zeggen. Maar dat is gewoon een willekeurige gekozen naam. Alleen dat terzijde. Hoe denkt meneer Van Zutphen nou dat het gekomen is dat daar alle voorgangers van supermarkten weggegaan zijn en dat ook de huidige voormalige huurder – want die is ook alweer aan het vertrekken - daar weggaat? Dat zou mijn eerste vraag natuurlijk zijn. Twee: zou het niet heel verstandig zijn en zou het ook niet een aanjager voor het college moeten zijn daar waar dit soort faciliteiten langer leegstaan – en zeker gedurende de periode zoals we die in de provinciale economische structuurplannen hebben - om die zo snel mogelijk om te zetten naar wonen toe? Want dat is toch kennelijk in mijn ogen de beste wijze om de transformatie in gang te zetten.

De heer Van Zutphen, SP

De reden dat supermarkten daar weggegaan zijn c.q. zich niet willen vestigen, heeft er alles mee te maken dat voor de kapitaalbezitters maar een ding telt en dat is het rendement. Ik vind dat wij daar als overheid met de mogelijkheden die we hebben om daar sturing aan te geven – die zijn maar beperkt - zo veel mogelijk moeten benutten.

Uw tweede vraag gaat over of we nou per definitie tegen wonen op voormalige retaillocaties zijn. Nee, dat zijn we niet. Dat kan positief zijn voor de buurt en dat kan negatief zijn voor de buurt. Maar nu staan wij alleen maar met opgeheven handen aan de zijlijn. Wat een ontwikkelaar daar nou ook wil - goede ontwikkelingen met woningen waar behoefte aan is in de wijk of slechte ontwikkelingen dat daar bij wijze van spreken arbeidsmigranten of kamerbewoners bij elkaar gepropt worden - kunnen we dan ook niet tegenhouden. Ik zou zeggen: college ontwikkel instrumenten, zodat je daarmee aan zet bent.

De voorzitter

Meneer Leers.

De heer Leers, Hart-Leers (interruptie)

Precies in het verlengde wat gesteld werd: het omzetten van die winkels naar woningen kan enkel en alleen positief zijn als er geen andere alternatieven zijn. Ook de sociale controle neemt er natuurlijk mee toe als er mensen wonen in plaats van dat er een lege winkel is. Ik kan me voorstellen dat als de winkelbestemming wel op het aldi-pand blijft, dat daar dan misschien

mogelijkheden zijn. Ik weet niet of dat kan. Misschien bestaat de mogelijkheid om daar wat kleinere units in te maken, zodat toch winkelveorzieningen op peil blijven in de wijk als daar behoefte aan is en dat tevens wonen wordt toegevoegd. Of bent u daar ook faliekant op tegen?

De heer Van Zutphen, SP

Ik heb helemaal niet gezegd dat ik faliekant tegen ben op wat dan ook. Integendeel, ik heb gezegd: wonen op retailplekken kan een goede ontwikkeling zijn, maar dan moet je wel mee aan het stuur zitten als gemeente over de manier van wonen. Die kan positief zijn en die kan negatief zijn. Op het ogenblik is het kennelijk zo, althans die beantwoording hebben we gekregen op onze vragenuurvragen, dat zowel retail als wonen gewoon mag. Daarin hebben wij dus totaal geen sturing. Overigens zit daar voor een deel nog middenstand in de retail. Die zouden na de afloop van het contract moeten vertrekken. Dus het laatste beetje retail zou nog vertrekken in plaats van dat gepoogd wordt daar toch nog retail voor de buurt te vestigen. Nu zou je via een facetbestemmingsplan of anderszins misschien kunnen regelen dat het huidige gebruik of het laatste gebruik toegestaan is en dat bij ander gebruik, weliswaar binnen het bestemmingsplan, daar het college toestemming moet geven. Iets vergelijkbaars hebben we ook gedaan met de bestemming maatschappelijk. Ik hoor graag van het college of dat voor een aantal plekken in Heerlen of voor alle retailplekken ook geregeld kan worden. Voor positieve omzetten: ja. Bij negatieve omzetten moeten wij een positie hebben.

De voorzitter

Meneer Leers. Ik wijs er toch alvast op: u begint nu al een vergadering met elkaar waarin we twee uur afspreken voor de tweede termijn van uzelf. Met het ritme wat we nu aangaan, gaat dit weer drie uur worden. Ik blijf maar even vervelend, maar zo gaat die wel. Dat zit in de detaillering van de vraagstelling, terwijl we aan het slot van de algemene beschouwingen zijn. Dus ik roep u nogmaals op: probeer er boven te gaan hangen, mensen. Maar u heeft het woord.

De heer Leers, Hart-Leers (interruptie)

Meneer Van Zutphen, dan hoeft u er nu niet op te reageren omdat het kennelijk niet de bedoeling is en allemaal tijd kost. Dat is dan zo. Maar de optie om in de aldi dan iets nieuws te creëren, winkels daarnaartoe te verplaatsen en in de rest in die strook aansluitend wonen te maken, daarvan denk ik dat dit een vooruitgang kan zijn voor het gebied. Bent u dat met mij eens of niet?

De heer Van Zutphen, SP

Ik zou er het liefst weer een supermarkt hebben, maar als het al wonen wordt – en volgens het college hebben we daar niks over te zeggen – dan zou ik wonen willen wat past in de buurt en niet het bij elkaar proppen van arbeidsmigranten of andere mensen die het moeilijk hebben.

De voorzitter

Meneer Janssen.

De heer Janssen, Jongerenpartij Heerlen (interruptie)

Dan een positieve noot: ik ben heel blij dat meneer Van Zutphen niet alleen de visie van de Jongerenpartij nogmaals prijst, maar ik ben ook blij dat die net zoals ons een groot voorstander is van het zwemmen in die groeves, al is het maar omdat we gisteren gehoord hebben dat dit anders heel erg spannend wordt omdat meneer Van Zutphen in Hoensbroek allerlei baantjes trekt. Maar meer specifiek over die invasieve soort. Ook daar staan we zij aan zij met u. Vindt u net als ons dat we ook samen daarin moeten optrekken en wellicht van het college kunnen

horen hoe we daar op een handige manier de komende periode mee om kunnen gaan en het toch gewoon te blijven agenderen?

De heer Van Zutphen, SP

Ja.

De voorzitter

Dat is helder. Meneer Oulad ten slotte en dan gaan we naar de volgende.

De heer Oulad Lmaroudia, D66 (interruptie)

Bedankt, meneer de voorzitter. De geachte collega heeft een aantal zinnen terug gesproken over de Rotterdamwet met betrekking tot de mensen die dan hier komen en die uit een bepaalde situatie komen. Een verduidelijking. Gisteren heeft u dat ook gezegd, maar ik heb daar gisteren niet op gereageerd. Maar het is me wel bijgebleven. Toen had u in uw betoog gezegd dat eenieder met een uitkering dan niet welkom is, ergens in die richting. Maar ik neem aan dat u dat niet op deze generieke manier bedoelde. Ik neem aan dat u ook bedoelt dat er maatwerk verricht kan worden voor mensen die bijvoorbeeld wel een uitkering hebben, een arbeidsongeschiktheidsuitkering of wat dan ook. Maar er is echt helemaal niks mis met deze mensen en toch kiezen ze er voor om naar Heerlen te komen. Is dat ongeveer wat u bedoelde en was het meer een slip of the tongue?

De heer Van Zutphen, SP

Wat ik gezegd heb, is geen slip of the tongue. Ik heb op de eerste plaats gezegd dat het juist niet de Rotterdamwet is. Ik wil dat woord echt niet noemen, want wij doen hier echt iets anders wat mij betreft. De Wet bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek. Nou ja, dan zijn mijn vijf minuten bijna om als ik dat uitgesproken heb. Daarom noemen wij het de Heerlen wonenwet. Met mensen met een uitkering is helemaal niks mis. Ik heb ook gezegd dat wij met grote bevoegenheid en betrokkenheid bij die mensen, mensen ook ondersteunen. Maar wij zijn er niet voor dat wij ook nog als een soort importgemeente een positie hebben waarin iedereen die het in de rest van het land moeilijk heeft denkt: ik kom naar Heerlen. Op de verdere uitwerkingen komen we dan in de raad graag terug. Er komt een raadsvoorstel heeft de wethouder toegezegd. Dan zullen er nadere regels afgesproken worden voor wie wel en wie niet, wanneer uitzonderingsbepalingen en wanneer niet enzovoorts. Dank u wel.

De voorzitter

Dank u wel. Dan gaan we naar de heer De Groot van de OPH.

De heer De Groot, Ouderenpartij Heerlen

Dank u, voorzitter. Om te beginnen: in de tweede termijn willen we toch nog even terugkomen op de – gisteren is er al uitgebreid over gesproken, maar toch is het de moeite om het er even over te hebben – de Hogeschool Zuyd en dan met name de financiële risico's die het een en ander met zich meebrengt. Het recente artikel zoals dat in de krant is verschenen, baart ons echt wel de nodige zorgen. Wij zien eigenlijk dat er zich langzamerhand een heel ander voorstel ontwikkelt rondom de inrichting van het Promenadeblok. Ja, het is nog steeds onderwijs. Maar de vraag of het alleen maar Hogeschool Zuyd wordt: die kans wordt steeds kleiner. De universiteit Maastricht wordt erbij gehaald. De Open Universiteit wordt erbij gehaald om een soort van technische faculteit daar in zijn geheel te vormen. Meerdere partijen worden daar dus bij aangehaakt en dat maakt natuurlijk het resultaat en met name dat je daar financieel uitkomt, steeds lastiger. We hebben daar al eerder voor gewaarschuwd.

Wat ons ook bevreemd is het volgende. Als aangegeven wordt dat het een nieuw narratief moet zijn met onderwijs in het centrum, dan vragen wij ons af wat er dan over is gebleven van de plannen en het idee om dat compacte winkelcentrum te maken. Niet een winkelcentrum in de zin van een winkelcentrum, maar het centrum kleiner in te richten als retailorganisatie. Wat is daar nog van over gebleven? Wij weten allemaal dat mensen daar behoefte aan hebben. Mensen hebben behoefte aan contact, aan gerichte service, aan sfeer. De vraag is dan ook: als we enkel en alleen maar inzetten op dat onderwijs, hoe gaat dan dadelijk dat centrum eruit zien? Wordt het dan een winkelstad of wordt het een soort van ghosttown? Want laten we wel wezen, tijdens al die schoolvakanties is daar geen reuring. Je wil toch dat er in het centrum van onze stad reuring is? We hebben we het er al zo vaak over gehad dat er mensen zijn en dat mensen elkaar kunnen ontmoeten. Dus we maken ons daar echt wel zorgen om.

De balans tussen cultuur, evenementen en wonen heeft meer dan voldoende aandacht. Maar retail blijft echt achter. Daar hebben we al eerder een motie over ingediend. Daar hebben we nog steeds geen reactie op gekregen van het college.

Ook de opmerking dat het een dubbeltje op zijn kant wordt en dat het nog geen definitief nee is: sorry hoor, maar als je echt serieus denkt dat je er tegenaan zit om het te realiseren, dan zeg je: het is nog geen definitief ja. Dus als je daar een nee neerzet, dan wordt het steeds zorgelijker wat de OPH betreft. Laten we wel wezen dat over de financiële haalbaarheid nu weer een extra investering wordt gevraagd voor de aankoop van vastgoed. Panden worden daar dan gemiddeld rond de 5 miljoen euro verkocht. Dan is er nog niet eens gesproken met de wel bekende heer Van den Mortel. Ik zie de geest al kruipen, voorzitter.

Zuyd heeft een plan B. De OU heeft een plan B. De universiteiten hebben allemaal een plan B, maar wij hebben geen plan B. Een goede ondernemer en investeerder heeft dat wel, voorzitter. Het college is het bestuur van onze stad, geen ondernemer en al helemaal geen vastgoed makelaar. Het plan kan gewoon te veel kanten op. Mocht het dadelijk mislukken, dan staan we mooi te kijken. Met alle respect: mevrouw Heine, u heeft aangegeven dat het een A locatie is en dat het allemaal wel goed komt. Die panden hebben een bepaalde waarde: ja, maar het werkt echt niet zo. Als dadelijk een investeerder zich uiteindelijk toch meldt, dan is de kans dat de gemeente quitte speelt bijna nihil. Dat gaat ons gewoon miljoenen kosten. Dat risico is voor de OPH gewoon niet acceptabel. We moeten het niet doen dus.

Dan het ouderenbeleid heel kort. Daar hebben we het al eerder over gehad. We hebben een aantal toezeggingen gekregen van de wethouder. Dat is heel goed. Ik ga er ook vanuit dat hij die waarmaakt en dat we concreet informatie krijgen over datgene wat tot nu toe is gebeurd, maar ook over de plannen die eraan zitten te komen.

Dan de motie die wij hebben ingediend. Het was even de vraag en dat we hebben we met de griffier overlegd, of het een motie of een amendement moet zijn. Dat is misschien een technisch verhaal, maar de kern van onze oproep zit hem erin dat wij het niet acceptabel vinden dat die gemeentelijke belastingen en woonlasten zo extreem verhoogd worden. Wij houden vast aan de inflatiecorrectie van 2,8 procent. Maar het mag niet naar 5 procent gaan. Dat past niet. Er zijn voldoende mogelijkheden in de begroting om daar geld voor te vinden. Meneer Van Zutphen heeft gisteren al uitgebreid technisch uitgelegd dat er elk jaar miljoenen onder de streep over blijven. Er wordt weer een extra investering van bijna 3 miljoen euro gevraagd voor cultuur. Er zijn voldoende mogelijkheden in de begroting om in ieder geval voor dit jaar de gemeentelijke belastingen niet te verhogen. Laat dat duidelijk zien. Jazeker, hij kan verhoogd worden met een inflatiecorrectie van 2,8 procent, maar niet nog eens een keer extra naar die 5 procent.

Dan misschien als laatste voorzitter: het ziekenhuis. We hebben het er gisteren al over gehad. Laat ik dit ervan zeggen: wij zijn aan de voorkant direct op die kar gesprongen toen dat probleem zich voordeed. We hebben dat samen gedaan. We hebben daar al heel veel resultaten in geboekt, maar we zijn er nog niet en we laten ons nu niet ontmoedigen. We gaan door. Er zijn nog

voldoende mogelijkheden om daar een resultaat op te halen. We zijn geen Don Quichot. We vechten niet tegen windmolens, maar inhoudelijk is daar echt nog voldoende resultaat te behalen. Daar moeten we ook op doorpakken. Dat hebben we gedaan en blijven we ook in de toekomst doen. Ik ben ook heel erg blij met in ieder geval de toezegging van de PVV Heerlen dat ook PVV Heerlen hun best gaat doen om de leider van hun partij hier zien te krijgen om uitleg te geven over het standpunt van de PVV en – waar wij ook op hopen – de alternatieven die de PVV dan in gedachten heeft. Dus ik denk dat dit heel erg goed is. Ik kan me ook niet vinden – ik zeg het maar gewoon recht in uw ogen, meneer Van Zutphen – in uw opening die aanmatigend, arrogant en polariserend was. Dat siert de fractie van de SP niet. Dat wil ik toch als laatste gezegd hebben. Houdt het bij de inhoud. Daar bent u goed in en de rest moet u laten rusten. Dank u.

De voorzitter

Dank u wel. Zijn er vragen? Ik zie mevrouw Heine, meneer Van Zutphen en meneer Jacobs. Mevrouw Heine.

Mevrouw Heine-van Dartel, CDA (interruptie)

Voorzitter, ik heb een vraag aan meneer De Groot. Hij zegt over het centrum dat eigenlijk de retail daar niet beperkt is, maar het is toch zo dat het Corio Center en de Saroleastraat steeds voller worden. Dat vind ik toch altijd een kern in het centrum dat goed gaat. Het is niet alleen Heerlen. In elke stad is leegstand. Daar zijn we allemaal schuldig aan, want iedereen besteld maar allemaal bij allerlei bedrijven. De pakjes worden thuis bezorgd. Dus dat is niet alleen iets in Heerlen waar je niks meer aan kunt doen. Dat heeft elke grote stad. In feite gaat het in Heerlen best goed doordat het Corio Center en de Saroleastraat goed vol zijn. Dus we hebben eigenlijk ook een compact winkelcentrum. Dat is prima. Wat vindt u daarvan?

De heer De Groot, Ouderenpartij Heerlen

Mevrouw Heine, op onderdelen gaat het best goed. Dat klopt. De Saroleastraat gaat goed. Het Corio Center ziet er weer gevuld uit. Maar er zijn nog wel een paar behoorlijke plekken, waaronder het Maankwartier en rondom de eerste Promenade, waar u zelf weet dat het geen porum heeft met hoe dat eruit ziet. Het is gewoon verschrikkelijk. Daarvoor hebben wij ook een motie ingediend bij het college om met name in die grote brokken tot een actieplan te komen hoe we niet alleen nu tijdelijk met een Blender en mogelijk ook nog andere invullingen die plinten kunnen invullen, maar ook op langere termijn daar fatsoenlijke retail kunnen krijgen. Want daar is het wel heel erg hard nodig.

Mevrouw Heine-van Dartel, CDA (interruptie)

Vindt u dan ook niet dat zoiets als Blender veel meer op dat gedeelte moet gaan gebeuren en dat je inderdaad zo lang als er nog niet gebouwd wordt daar de zaak goedkoop moet laten vullen met kunstenaars?

De heer De Groot, Ouderenpartij Heerlen

Prima, dat is een goed idee. Maar pas wel op. Daar hebben we het gisteren over gehad. Pas wel op met de concurrentiepositie ten opzichte van andere ondernemers. Dat wil ik wel nog even zeggen, want wat ik gisteren ook heb gezegd: het gaat daar er niet om dat kunstenaars hun kunsten kunnen laten zien. Dat is hartstikke goed en hartstikke mooi, maar daar wordt ook gewoon verkocht.

De voorzitter

De laatste interruptie.

Mevrouw Heine-van Dartel, CDA (interruptie)

Die kunstenaars moeten ook een beetje huur betalen. Op de een of andere manier zullen ze dat geld dan ook terug moeten verdienen. Daar worden echt geen honderden euro's verdiend hoor.

De voorzitter

Ik ga naar meneer Van Zutphen.

De heer Van Zutphen, SP (interruptie)

Voorzitter, we zijn in deze raad ook gekozen om meningsverschillen uit te vechten en verschillende visies tegenover elkaar te zetten. Als we alleen maar een soort technocratie zouden zijn, dan zou het hier een dode boel zijn. Dan vraag je je af waarom mensen nog naar de verkiezingen gaan. Mensen kiezen voor een deel voor de visie van meneer Jacobs. Mensen kiezen voor een deel voor de visie van mijn partij de SP. Dat knalt. Dat mag ook knallen. Daar is niks mis mee.

De heer De Groot, Ouderenpartij Heerlen

Dat mag zeker knallen, meneer Van Zutphen, maar op inhoud.

De heer Van Zutphen, SP (interruptie)

En op visie.

De heer De Groot, Ouderenpartij Heerlen

Dat is niet een incident hoor. Maar de manier waarop u dat regelmatig doet, dat is een stijl. Het is uw stijl. Dat is in ieder geval niet die van ons.

De voorzitter

Meneer Jacobs.

De heer Jacobs, FVD (interruptie)

Dank u wel, voorzitter. Ik ben in ieder geval blij meneer De Groot dat ik weer een medestander heb gevonden in de kritiek in ieder geval op Zuyd Hogeschool. Ik kan me herinneren dat uw partij destijds voor heeft gestemd. Ik weet wel dat ondanks dat u voor heeft gestemd, kritisch was. Maar wat is nu voor uw partij de omslag geweest om te zeggen: we staan eigenlijk niet meer achter dat plan? Want ik heb het zo begrepen dat ook de OPH op dit moment niet achter het plan Zuyd Hogeschool op de Promenade staat.

De heer De Groot, Ouderenpartij Heerlen

Voor de duidelijkheid: de OPH heeft vanaf het begin gezegd dat er een goede invulling moet komen op die locatie. Het idee om daar een onderwijsinstelling te huisvesten, hebben wij in eerste instantie onderschreven. Dat kan, maar we hebben ook van het begin af aan gezegd: als je dat doet, dan moet je wel een goede calculatie maken van je risico's. Dat is vanaf het begin af aan en daarna steeds verder geëvolueerd tot het moment waar we nu op staan. Die risico's en die inschatting van de kans dat het daar misgaat, zijn alleen maar gegroeid. Dus wat dat betreft hebben wij in principe geen ander standpunt. Het kan heel erg goed zijn dat daar een onderwijsinstelling komt of onderwijsinstellingen komen. Maar met intentieverklaringen alleen tot nu toe, dat is veel en veel te mager.

De voorzitter

Meneer Nefjodov.

De heer Nefjodov, GroenLinks (interruptie)

Het is een beetje zowel een vraag aan u als een vraag aan de wethouder Centrum. Een van de moties gaat over die lastenverlichting. Dat zou dan uit mijn hoofd ten koste gaan van de sloopfondsreserve van 1,1 miljoen. Het is een vraag aan allebei eigenlijk, want de motie is vanuit u, maar de wethouder kan eventueel ook toelichting geven hierop. De vraag daarbij is wat voor gevolgen - want ik heb niet zo'n goed beeld bij die sloopfondsreserve - het zou hebben als we dat zouden realiseren? Dat is dus als we de sloopfondsreserve zouden minimaliseren in ruil voor die lastenverzwaring. Wat voor gevolgen heeft een bezuiniging op die sloopfondsreserve? Dat is zowel een vraag aan u als aan de wethouder.

De voorzitter

De wethouder gaat dat in de tweede termijn doen. Meneer Verreck.

De heer Verreck, PvdA (interruptie)

Ik wil nog heel even terugkomen op de opmerking die meneer maakt over meneer Van Zutphen. Volgens mij heeft de grote blonde roerganger gezegd: als je in de politiek zit ben je niet van suiker. Dat is natuurlijk wel heel erg belangrijk. Dus je moet ook - daar ben ik het met meneer Van Zutphen helemaal over eens - met elkaar een robbertje kunnen vechten en daarna met elkaar een glaasje cola of wat dan ook drinken. Dus je moet je niet direct zo aangevallen voelen. Je moet er wel tegen kunnen. Anders moet je naar huis gaan, achter de geraniums gaan zitten en met politiek ophouden als je er niet tegen kan. Bent u dat met mij eens?

De heer De Groot, Ouderenpartij Heerlen

Ik ben dat helemaal met u eens. Ik drink ook heel graag een colaatje na afloop met de heer Van Zutphen. Alleen hij is altijd meteen naar huis. Dat vind ik jammer. Hij moet zwemmen.

De voorzitter

Als we zo doorgaan, dan wordt de cola 0.00 uur vanavond. Meneer Leers. Gaat u ook een colaatje doen om 0.00 uur?

De heer Leers, Hart-Leers (interruptie)

Ik ga niks meer zeggen over de Promenade een en de Zuydplannen daar. Ik denk dat ik daar gisteren heel duidelijk over geweest ben en dat we elkaar daar naadloos in aanvullen en in aanvoelen. Dus wat dat betreft is het duidelijk. Maar over de binnenstad en de invulling van de binnenstad: ik meen mij te herinneren dat de Ouderenpartij een aantal jaren geleden - het is misschien al een heel aantal jaar geleden - opperde om een city outlet te starten in de binnenstad naar het voorbeeld van Bad Münstereifel. Bij tijd en wijle heb ik daar iets over gehoord, maar al lange tijd helemaal niks meer. Is dat plan af geserveerd? Is het niks voor Heerlen? Of is dat mogelijk nog een optie? Dan kunnen we dat misschien in dit geheel afronden.

De heer De Groot, Ouderenpartij Heerlen

Wat de OPH betreft is dat zeer zeker nog altijd een optie. Alleen in de motie die wij hebben ingediend hebben we ook bewust eigenlijk niet meer specifiek over die optie voor een outlet gesproken. Maar we hebben bewust een motie ingediend naar het college waarin we die leegstand ... Want dat was het idee. Die outlet zou je bijvoorbeeld in de Plint rondom de Promenade kunnen vestigen. Dat hoeft niet per se een outlet te zijn. Maar waar het wel om gaat,

is dat je nadenkt over hoe we die stad Heerlen ... Dat zou bijvoorbeeld een kunstenaarsdorp kunnen zijn of iets op het gebied van gezonde voeding: het centrum van Europa voor gezonde vegetarische voeding. Het maakt niet uit, maar het moet een lokker zijn voor mensen om naar de stad te komen. Dat doe je niet door hier en daar een ondernemer te porren om zich te vestigen.

De voorzitter

Het gaat goed.

De heer De Groot, Ouderenpartij Heerlen

Daar valt de volgende.

De voorzitter

De raad is in verval, dames en heren.

De heer De Groot, Ouderenpartij Heerlen

De raad is in verval. Heel goed.

De voorzitter

Sorry.

De heer De Groot, Ouderenpartij Heerlen

Daar vaart de hele stad wel bij. Alle ondernemers zullen daar de revenuen van plukken, maar je moet wel goed nadenken over hoe je die invulling wil geven. Ik heb het voorgelegd aan het college om daar met verschillende stakeholders, investeerders, ontwikkelaars, makelaars, maar ook omwonenden over na te denken, inclusief ook de gemeente. De benen op tafel en denk eens goed na over hoe we daar invulling aan kunnen geven. Mogelijk komt daar zo'n outlet uit, maar misschien ook wel iets heel anders.

De voorzitter

Dank u wel. Aanvullend, meneer Leers.

De heer Leers, Hart-Leers (interruptie)

Kunt u zich herinneren dat ik toen het voorstel heb gedaan om bijvoorbeeld de stad te thematiseren als oldtimer city, niet oude auto's, maar alles voor de mensen op leeftijd, daarvoor moet je in Heerlen zijn. Daar kun je alles halen, ook speelgoed voor de kleinkinderen en noem maar op. Dit zou een voorbeeld kunnen zijn en mogelijk een denkrichting voor hoe je tot een oplossing en verbetering zou kunnen komen.

De voorzitter

Zullen we die verdieping eens naar een commissie toe sturen mensen? Want we gaan nu wel weer heel snel de diepte in.

De heer De Groot, Ouderenpartij Heerlen

Daar ben ik het helemaal mee eens. Het zou een oplossing kunnen zijn.

De voorzitter

Dank u wel, meneer De Groot. Ik ga door met mevrouw Heine van het CDA.

Mevrouw Heine-van Dartel, CDA

Dank u, voorzitter. Voorzitter, vandaag wil ik allereerst een woord van dank geven richting ons college. Dank voor de steun voor onze motie samen met de SP om de aanpak en controle van overlastpanden maximaal te intensiveren. Samen met de motie van de SP die we samen hebben ingediend en die in 2025 zorgt voor eenmalig 1,5 miljoen euro extra middelen. Ten behoeve van leefbaarheid in onze buurten zien wij de mogelijkheid om pandeigenaren van bestaande overlastpanden nog meer te kunnen laten voelen dat de afbreuk die zij doen aan de leefbaarheid en onze buurten, niet zonder consequenties blijft. Mensen zoals Jan van de Bokstraat of Piet van de Schaesbergerweg: het zijn mensen die hier al jarenlang onder lijden. We moeten des te meer laten zien dat wij er alles aan doen om te strijden voor de leefbaarheid in hun buurt en daar ook echt het verschil in maken en ook op te komen voor betrokkenheid, eigenaarschap en gemeenschapszin. Het zijn drie kernwaarden voor sterke en leefbare buurten en wijken in onze stad.

Dan voorzitter: voorzieningen in onze buurten en wijken en heel specifiek onze eigen dienstverlening. In het coalitieakkoord op pagina 32 staat en ik citeer: belangrijk is dat de dienstverlening zo dicht mogelijk bij mensen in de stadsdelen moet plaatsvinden en wat ons betreft ook persoonlijk moet zijn. We gaan onderzoeken hoe we dat het beste kunnen doen.

Voorzitter, wij willen dat het college deze afspraak alsnog gestand doet en niet dat er net zoals in de eerste termijn gemakshalve wordt verwezen naar het in de bibliotheek aanwezige informatiepunt digitale overheid. Dat was er namelijk al in 2021 voor het begin van deze coalitieperiode. Daarom dient onze fractie hiertoe een motie in.

Voorzitter, wat ook bijdraagt aan sterke buurten en wijken, aan gezondheid en aan talentontwikkeling is sport en cultuur. De mogelijkheden zijn er en liggen vaak letterlijk om de hoek. Een voetbalclub, tennisvereniging, bridge club, fanfare, scouting, zwemvereniging, atletiekvereniging, harmonie, kaartclub, gymclub en ga zo door maar door. We moeten ons alleen actiever inzetten op de verbinding met de mensen in de buurt en met jong en oud, zodat verenigingen de mogelijkheden hebben om verder te groeien. Die ondersteuning hebben ze echt nodig. Maar het voornaamste belang is dat van onze inwoners zelf. We zien het om ons heen gebeuren: jongeren op fatbikes die nog amper bewegen en TikTok-filmpjes als cultuur beschouwen. Daar moeten we wat mee. Gelukkig hebben we al regelingen zoals subsidie voor sport via de stichting Leergeld. Er komt een cultuurcoach in Heerlen Noord, maar dat neemt niet weg dat deze ondersteuning structureel moet zijn. Daarnaast moeten onze sportaccommodaties betaalbaar zijn, of je als vereniging of groep mensen nu veel in kas hebt of weinig. Graag willen we het college vragen om inzichtelijk te maken hoe wij de verbinding gaan leggen tussen de mensen in onze buurt en alle mogelijkheden die er zijn op het gebied van sport en cultuur, waaronder de verenigingen en dit te agenderen voor de volgende commissievergadering. Kunt u dit toezeggen?

Dan wilde ik vragen: staat de motie al in iBabs? Dan hoef ik hem ook niet voor te lezen. Dank u.

De voorzitter

Dank u wel. Zijn er vragen aan mevrouw Heine? Ik zie alleen meneer Leers en meneer Van den Berg. Meneer Leers.

De heer Leers, Hart-Leers (interruptie)

Voorzitter, wij hadden gisteren een discussie over hoe je moet omgaan met die probleempanen. Mevrouw Heine zegt nu: pandeigenaren laten bloeden. Althans, zoiets hoorde ik. Maar hoe los je dan het probleem op? Waar ga je dan met die bewoner naartoe die meestal het probleem is? Hebt u daar nog verder over nagedacht?

Mevrouw Heine-van Dartel, CDA

Ik denk dat die eigenaar ervoor moet zorgen dat die bewoner zich gaat gedragen. Misschien op de een of andere manier beboeten of de huur verhogen. Ik weet het niet, maar dit is een taak van de pandeigenaar en ook van de woningverenigingen.

De voorzitter

Meneer Leers aanvullend.

De heer Leers, Hart-Leers (interruptie)

In dat geval zijn er voorbeelden genoeg in de stad waar mensen zich niet gedragen en waar dan gebeld wordt naar de gemeente of naar de politie, maar in dit geval is de eigenaar dan aan zet. Dan begin je natuurlijk, maar op een gegeven moment groeit iets boven je uit, zijn vaak mensen machteloos en dan zeggen ze: "Ik wil graag. Maar een huurder heeft ook bescherming. Ik kan tot hier gaan en niet verder". Realiseert u zich dat ook?

Mevrouw Heine-van Dartel, CDA

Ja, maar dan moet de handhaving komen. Dan moeten die gaan optreden. Daarom hebben wij gezegd: ga geen boetes meer uitschrijven, maar zorg dat die handhavers daar ingezet worden.

De voorzitter

Dank u wel. Meneer Van den Berg.

De heer Van den Berg, VVD (interruptie)

Voorzitter, ik heb toch een vraag ten aanzien van de vorm van dienstverlening. U spreekt over persoonlijk, maar wat is voor u persoonlijk?

Mevrouw Heine-van Dartel, CDA

Persoonlijk dat iemand ergens naar een loket gaat en persoonlijk wordt geholpen. Dat is dus niet als er alleen digitaal iets wordt gedaan. Mensen moeten het gevoel hebben dat de gemeente voor hen daar is, dat ze persoonlijk geholpen worden, dat ze niet weer naar Heerlen moeten om het paspoort te gaan halen en dat dit allemaal via vier stadsdelen gaat. Daar vragen wij een onderzoek voor.

De heer Van den Berg, VVD (interruptie)

Zou u het ook persoonlijk vinden als de gemeente naar je toekomt, bij je aan de deur belt en zegt: je had een paspoort besteld, ik kom hem je brengen. Is dat ook voor u persoonlijk?

Mevrouw Heine-van Dartel, CDA

Dat is ook persoonlijk ja.

De voorzitter

Dank u wel, mevrouw Heine. We gaan door met de Jongerenpartij. De heer Hendriks.

De heer Hendriks, Jongerenpartij Heerlen

Voorzitter, het was wat ons betreft een goede eerste dag van de algemene beschouwingen. De bijdragen van de verschillende fracties waren vaak inhoudelijk sterk en het college heeft ons voorzien van waardevolle antwoorden. Hoewel het een lange dag was, kijken we met positieve energie terug op de eerste termijn.

Een van de meest cruciale punten voor ons is en blijft de aanpak van kinderarmoede. We zijn blij met de duidelijkheid van het college dat er 100 procent garantie is dat de gemeente zelf niet zal bezuinigen op initiatieven die kinderarmoede bestrijden.

Dit is een geruststelling die veel betekent voor de kwetsbare groepen in onze stad. We roepen de wethouder op om de vinger aan de pols te houden en te zorgen dat, mocht een van de partners in de problemen komen, dit niet leidt tot een toename van kinderarmoede. Met de gemaakte toezegging trekken wij de motie met betrekking tot kinderarmoede in.

Hoensbroek blijft voor ons een speerpunt. We zijn verheugd met de motie van de Jongerenpartij Heerlen en Partij Hoensbroeks Belang, waardoor de Hoensbroekse vlag straks hopelijk met trots zal wapperen. Daarnaast is het bemoedigend om te horen dat het centrum van Hoensbroek nog meer aandacht zal krijgen en dat er, naast de begrote 500.000 euro, indien nodig komend jaar al extra middelen beschikbaar kunnen komen. Het vertrouwen dat de wethouder al heeft laten zien in zijn aandacht voor Hoensbroek de afgelopen maanden, geeft ons de zekerheid om onze aanvullende motie in te trekken en op de toezeggingen van de wethouder te vertrouwen.

Het masterplan woningbouw en de toezegging dat de omgevingsvisie komend jaar aan de raad wordt voorgelegd, stemmen ons positief. Ook de helderheid die de wethouder Wonen rondom het uitgelegde woonfundament heeft gebracht, heeft ons positief verrast. Dit biedt het perspectief om op lange termijn een heldere strategie te ontwikkelen. De toezegging dat er volgend jaar diverse initiatieven zullen zijn voor het transformeren van leegstaande kerken naar woonruimte, zoals door ons voorgesteld, vinden wij heel goed. We zullen onze motie dan ook intrekken. We zijn blij met de toezegging dat de verloedering rond de leegstaande kerken extra aandacht krijgt. Verder, mits de juiste elementen van de Rotterdamwet worden geïmplementeerd, waarbij ook rekening wordt gehouden met een mogelijk waterbedeffer in omliggende wijken, steunen wij het college om hiermee verder te gaan.

Dan het Centrumbad, wij hebben duidelijk willen aangegeven dat een plan zoals het Centrumbad de ontwikkeling van focuswijken in Heerlen niet in de weg mag staan. Dit betekent niet dat het Centrumbad geen mooi en waardevol plan is. We steunen de vraag van de wethouder om ruimte te krijgen om volgend jaar met een onderbouwd plan te komen. We hebben vertrouwen dat we samen op korte termijn de beste beslissing voor Heerlen zullen nemen. We zullen dus niet in de weg gaan liggen van het zwembad, zeker daar we gisteren uit zeer betrouwbare bron vernomen hebben dat het druk is in het zwembad van Hoensbroek, mits we er wel op kunnen vertrouwen dat dit project de ontwikkeling van de wijken niet in de weg staat.

Onze motie om een strategisch sportaccommodatiebeleid te ontwikkelen is door de wethouder omarmd. De toegezegde matrix kan een waardevol handvat zijn zodat de gebruikers van de binnen- en buitensportaccommodaties helderheid krijgen in wat de koers van de gemeente op dit gebied is in de toekomst. Dit is een stap in de goede richting om sport- en verenigingsfaciliteiten toekomstbestendig en optimaal te benutten.

We zijn blij dat de wethouder met enkele aanpassingen onze motie rondom jongerenparticipatie mogelijk gaat omarmen. Het wordt een klankbordgroep die jongeren een stem geeft in gemeentelijke projecten en beleid. Dit is een belangrijke stap om jongeren meer te betrekken bij de ontwikkeling van hun eigen stad.

De Jongerenpartij Heerlen is samen met partijen zoals GroenLinks en D66 een voorvechter van een skatepark voor onze jongeren. We zijn opgelucht dat er volgend jaar toch nog ruimte is om een mogelijke start van dit belangrijke project te realiseren. Het is een voorziening die bijdraagt aan de leefbaarheid en het welzijn van de jeugd in onze stad. We zullen het amendement van D66 en GroenLinks dan ook vanzelfsprekend steunen om dit mogelijk te maken.

Tot slot zijn we trots dat onze motie voor een langjarige investering in het Nationaal Programma Heerlen Noord is omarmd. Dit programma vraagt om een gezamenlijke en transparante aanpak met alle alliantiepartners. Het feit dat het college en de raad dit uitdragen, laat zien dat we

samen de marathon lopen om de uitdagingen in Heerlen-Noord aan te pakken en de leefbaarheid daar te verbeteren.

Dan hebben we nog een paar kleine vragen die nog in ons opkwamen na de dag van gisteren. Zou het met betrekking tot het masterplan Wonen en woonfundamenten mogelijk zijn om de raad, al dan niet vertrouwelijk, via een uitgebreide raadsinformatiebijeenkomst te betrekken bij de uitwerking van het masterplan Wonen en de woonfundamenten? Kunnen we daarbij ook inzicht krijgen in de opbrengsten van het Grip op Wonen-beleid?

Periodieke updates over Hoensbroek. Zou het college bereid zijn om de raad periodiek op de hoogte te houden van de gemaakte stappen met betrekking tot de ontwikkelingen in Hoensbroek?

Update skatepark. Zou het mogelijk zijn om voor het zomerreces een update te ontvangen over de gemaakte vorderingen met betrekking tot het skatepark?

Betrokkenheid van de jongerenklankbordgroep. Mits de motie voor de jongerenklankbordgroep wordt aangenomen, zouden wij graag actief meedenken in de vorming van deze groep om de participatie van jongeren zo effectief mogelijk te maken.

Centrumbad en obstakels. Mocht u tijdens de verdere uitwerking van de plannen voor het Centrumbad tegen obstakels aanlopen, zoals financiële uitdagingen bijvoorbeeld, zouden wij het college willen vragen om de raad zo snel mogelijk hiervan op de hoogte te stellen.

Tot zover onze tweede termijn.

De voorzitter

Heeft iemand nog aanleiding tot een vraag? Dat is niet het geval. Dank u wel, meneer Hendriks. Dan gaan we naar Partij Hoensbroeks Belang. Meneer Daamen.

De heer Daamen, Partij Hoensbroeks Belang

Ik wil eerst even een foto maken burgemeester.

De voorzitter

Dat mag.

De heer Daamen, Partij Hoensbroeks Belang

Het was een selfie. Voorzitter, fijn om te zien dat de zaal nog steeds opgevuld is met de vlag en vlaggetjes van Hoensbroek en natuurlijk Gebrook. Het verheugt ons om te horen dat partijen, inhoudelijk, allemaal aandacht hebben besteed aan Hoensbroek. Het bevestigt wat wij reeds vertelden in de eerste termijn. Iedereen ziet dat het noodzakelijk is dat er in Hoensbroek wordt doorgepakt. Dat is mooi en dat doet ons deugd. Zoals de wethouder van ons gewend is, blijven we ons focussen op de ontwikkelingen, en indien nodig, blijven we aan de bel trekken.

We waren zeer content over de woorden van wethouder Peters. Ik citeer: "Indien de 500.000 euro niet voldoende blijkt te zijn, dan gaan we op zoek naar meer." Natuurlijk is het een uitspraak waarvan dan nog moet blijken waar dit gevonden wordt, maar het is wel tekenend voor het besef van de noodzaak.

Wij hebben nog een aantal resterende vragen. In het verleden hebben wij al vaker aangegeven hoe belangrijk een schone, leefbare en veilige woonomgeving is. Uit recent onderzoek, waar de SP ook al aan refereerde, blijkt dat Nieuw Lotbroek zeer laag scoort. In dat kader hebben wij een vraag inzake het terrein waar voorheen het MFC stond in Nieuw Lotbroek. Wat zijn de plannen met betrekking tot dit terrein dat op z'n zachts gezegd er niet representatief uitziet? Ieder jaar moeten we ook terugkomen op de berenklauw achter het Broeklandcollege. Privébezit, en wat volgens ons wordt daar steeds op kosten van de gemeente na klachten gemaaid. Is dit correct en wanneer komt er hier een structurele oplossing voor? Is het soms een optie, gezien

de plannen voor Hoensbroek Centrum, om dit stuk grond over te nemen en er voor de tijdelijkheid bijvoorbeeld extra parkeerplaatsen van te maken? Dat zijn twee vliegen in een klap, sorry mevrouw Géron. Ik maak het dadelijk nog even goed bij u.

Met betrekking tot wonen missen wij de vaart in de bouw van appartementen in het midden en hoger segment, zodat ouderen kunnen doorstromen en zien we met name in Hoensbroek nog veel sociale woningbouw. Dit kwam gisteren ook al bij diverse partijen aan de orde voor andere wijken van de stad. Wat dit onderwerp betreft, heeft wethouder Gelderblom gisteren al een inkijkje gegeven waar hij mee bezig is. We zijn zeer benieuwd waar het college mee gaat komen om sturing te geven aan de gewenste verschuiving. Overigens is het goed om te zien dat zijn gedrevenheid niet heeft ingeboet heeft door zijn vaderschap.

Tja wethouder Peters, nou we toch bezig zijn, wat is een algemene beschouwing zonder dat PHB refereert naar het Lomahuis? Welgeteld is het vandaag voor de tiende keer. Wat is de stand van zaken betreffende het Lomahuis? Wanneer komt er een eind in zicht en wanneer komen er verbeteringen? Wij verzoeken u de raad ieder kwartaal een update te geven van de stand van zaken. Zou u dit kunnen toezeggen?

Wat betreft het ouderenbeleid heeft de wethouder een uitgebreide toelichting gegeven en heeft daarmee onze vragen die wij hierover wilden stellen beantwoord. Gezien zijn verhaal kunnen we ons niet voorstellen dat de aangevraagde subsidie voor de lunch voor ouderen in Nieuw Lotbroek georganiseerd door de KBO niet rond zal komen.

Ook wij wilden een opmerking maken over het afschaffen van het vrijwilligerscompliment, maar naar aanleiding van de gemaakte opmerkingen hierover gaan we ervan uit dat deze bezuiniging niet gaat doorpakken.

Basisvoorzieningen in de wijken zijn onderzocht en zouden versterkt worden. Wat is de stand van zaken hiervan en wat is de status van het voormalige Aldi pand in de wijk de Dem?

Sport. Ieder jaar – volgens mij was dat wethouder De Beer en dat kunnen we ook wel aan hem zien - vlak voor de zomervakantie komt er discussie rondom de verdeling van vloeroppervlakte in sporthal In de Biessen. De criteria zijn aangepast, maar helaas was er het afgelopen jaar wederom gedoe. Wat gaat het college doen om dit in 2025 te voorkomen, zodat sportverenigingen niet vlak voor hun zomervakantie met onzekerheden worden geconfronteerd? Wij adviseren een postcodecheck van de leden van de verenigingen om die daar ook onderdeel te laten uitmaken van de toewijzingscriteria. Wat ik net al refereerde: ik heb wat goed te maken met mevrouw Géron. Op die manier zorg je ook dat sporters in de naaste omgeving hun hobby kunnen uitoefenen en weinig hoeven te reizen. Dat is weer goed voor het milieu. Is dat voldoende voor u?

Tot slot lazen wij dat het kasteel de prijzen van kasteel Hoensbroek wil verhogen. We vragen ons af of aan de voorkant is nagedacht over welk effect dit kan hebben op de bezoekersaantallen. Wij willen ervoor waarschuwen om een bezoek aan ons mooie kasteel niet voor veel mensen onbetaalbaar te laten worden. Tot zover onze bijdrage.

De voorzitter

Dank u wel. Levert dit nog vragen op of vliegenmeppers? Niet? Dan dank ik u en gaan we naar de heer Bosch van de PVV.

De heer Bosch, PVV

Meneer Van Zutphen, u had zojuist goed gereageerd. Wij zitten zo niet in de wedstrijd. We vinden dat je met iedereen het gesprek moet aangaan, maar niet op de manier zoals u dat doet. Maar dat is uw manier, dus daar kunnen we niets aan doen. Laten we daar duidelijk in zijn. Wij zouden dat niet zo doen.

Voorzitter, als PVV blikken wij terug op een bewogen eerste dag van de algemene beschouwingen. In de Limburger is een artikel verschenen waarin staat dat wij hebben toegezegd onze partijleider ter verantwoording op te roepen. Dat is niet de juiste weergave. Gelukkig hebben wij met twee mensen dat interview gedaan. Dus daar gaan we nog over in conclaaf met de journalist.

Wij als PVV Heerlen willen hier, en met betrekking tot het ziekenhuis het Zuyderland, duidelijk zijn. Onze politieke wil om het ziekenhuis te behouden is niet veranderd. Wij als PVV Heerlen hebben, zoals u allen weet, onze steun vanaf het begin van de alliantie uitgesproken. Wij zijn ervan overtuigd dat die politieke wil ook in Den Haag te vinden is, maar dat het CZ en Zuyderland niet mee willen bewegen. De PVV Heerlen is gekozen door en voor onze inwoners. Wij hebben gisteren in ons enthousiasme een toezegging gedaan aan de heer Leers voor het uitnodigen van de delegatie en zijn daarmee op de stoel van de Tweede Kamerfractie van Den Haag gaan zitten. Dit was niet onze bedoeling. Dat is landelijke politiek.

Dan ga ik over tot de tweede termijn vragen. De PVV gaat nu over tot het stellen van de aanvullende vragen. Wij blijven ons zorgen maken over de algemene reserve. Heeft de PVV het juist dat de algemene reserve boven de 4 procent is gebouwd op geleend geld en dat wij daar rente voor betalen? Hebben wij het goed begrepen dat de oplossing voor de schuld per inwoner gevonden gaat worden in het aantrekken van meer inwoners en niet in het bestrijden van de schuldenlasten? Zo nee, kan de wethouder hier dan specifiek op ingaan? Tot zover.

De voorzitter

Dank u wel. Geeft dit nog aanleiding tot vragen? Meneer Leers, meneer Van Zutphen en meneer Verreck. Ik begin bij meneer Verreck.

De heer Verreck, PvdA (interruptie)

Dank u wel, meneer de voorzitter. Er gebeurt toch weer iets wonderlijks. Ja, er gebeurt iets wonderlijks. Er gebeurt geen wonder, maar iets wonderlijks. Ik laat de wonderen over aan het CDA. Als u niet de naam PVV gedragen had als politieke organisatie bij de verkiezingen in Heerlen voor de gemeenteraad, dan had u hier misschien wel helemaal niet gestaan.

De heer Bosch, PVV

Dat zou kunnen.

De heer Verreck, PvdA (interruptie)

Dus de afstand die u creëert met uw landelijke roerganger en u zelf, die vind ik iets heel wonderlijks en iets bizars ook wel. Ik heb nog even gegoogeld. De PVV is geen partij. Het is iets. Maar wat voor iets, dat weet niemand. De meningen zijn erover verdeeld. Wikipedia is erover verdeeld wat het nu precies is. Maar ik blijf het wonderlijk vinden. Je afficheert je als landelijke partij die dan vervolgens autonoom is. Vervolgens ga je hier staan en zeg je: "wij kunnen niks voor de landelijke politiek. Daar gaan we niet over". Maar natuurlijk ga je daarover, want je bent toch onderdeel van die organisatie? Dus ik blijf me erover verbazen en ik snap er helemaal niets van.

De heer Bosch, PVV

Dan kan en dat mag u. Dat is uw mening.

De voorzitter

Meneer Van Zutphen.

De heer Van Zutphen, SP (interruptie)

Voorzitter, begrijp ik het nou goed dat het eerst kennelijk de bedoeling was om toch de machtigste man van Nederland uit te nodigen om hierover te gaan praten in Heerlen en dat u dit nu intrekt?

De heer Bosch, PVV

Nee, ik trek het niet in. Wij hebben met twee mensen dat interview gegeven. Daar hebben we niet gezegd dat de machtigste man van Nederland hier naartoe zou moeten komen en ter verantwoording zou moeten worden geroepen. Dat hebben wij niet gezegd. Ik ben blij dat we met twee mensen daar hebben gestaan.

De heer Van Zutphen, SP (interruptie)

Dan ben ik dus des te meer teleurgesteld, want u zit hier met de handtekening van die machtigste man van Nederland boven uw kandidatenlijst. Als er iemand in de positie is om hem naar Heerlen te halen – desnoods gaan we naar hem toe in Den Haag – dan bent u het. En dan weigert u.

De heer Bosch, PVV

U kunt altijd naar Den Haag als u dat wilt. U geeft dat aan op het bureau van het secretariaat en dan kan hij beslissen of hij u ontvangt of niet. Dat is de normale gang van zaken. Niet via mij.

De heer Van Zutphen, SP (interruptie)

Maar u kunt daar toch een bemiddelende rol in spelen als u toch aan onze kant staat?

De heer Bosch, PVV

Nee, absoluut niet.

De voorzitter

Meneer Leers.

De heer Leers, Hart-Leers (interruptie)

Kennelijk heeft het aan mijn suggestie gelegen dat er het een en ander ontstaan is. Dat gebeurt weleens, maar ik vraag me ook af of het een goede zaak zou zijn om Geert Wilders hiernaartoe te halen. We hebben al te weinig agenten. Als er dan nog 30 om hem heen staan, dan denk ik dat we beter de fractie kunnen laten komen, of een aantal fractieleden, en hen dan uitleggen en vertellen wat er nu in Heerlen aan de hand is en wat zij voor ons zouden kunnen betekenen. Ik dacht in misschien enige naïviteit dat het dan voor de hand zou liggen dat de PVV zou bellen, mailen of wat er allemaal tegenwoordig gebeurt. Maar het kan natuurlijk ook zo zijn dat ik het secretariaat bel en zeg: "Er is me nogal wat gebeurd in Heerlen en kennelijk gebeuren hier dingen anders dan wat ik denk dat normaal is. Kom eens hiernaartoe. Dan krijgt u een kop koffie en een heerlijk stuk prijswinnende Heerlense vlaai die we allemaal weer een tijdje geleden hebben gehad. Daarna spreken we met de burgemeester, want die zal u in geuren en kleuren uitleggen wat er aan de hand is. Dan gaan we nog spreken met meneer De Groot. Die weet er ook alles vanaf. Vervolgens kijken we wat jullie voor ons kunnen betekenen, want ik ben ervan overtuigd dat uw landelijke fractie gewoon het nodige in de mars heeft." Als het voor u moeilijk is om die contacten te leggen of dat dit problemen oplevert, dan maakt het mij niet uit om daar een mail aan te wijden of een telefoontje aan te plegen. Ik denk dat anderen dit ook niet

uitmaakt. Als we het zo kunnen oplossen, dan doe ik dit graag in het belang van onze stad. Of maakt dit de kwestie nog erger? Want dat is ook niet de bedoeling.

De voorzitter

Nee, oké. Dan gaan we door naar meneer Nefjodov. Ik zag meneer De Groot ook nog.

De heer Nefjodov, GroenLinks (interruptie)

Ik had het kennelijk verkeerd begrepen en de rest van de raad dan misschien net zo hard, maar ik had vernomen dat u juist de heer Wilders hiernaartoe zou halen. Dus wat had u anders gesteld? Wat zou uw poging inhouden om de PVV alsnog landelijk van gedachten te doen veranderen?

De heer Bosch, PVV

Ik denk niet dat ik de PVV daarin van gedachten zou kunnen veranderen. Men heeft een vaste lijn en die houdt men ook vast.

De voorzitter

Aanvullend meneer Nefjodov.

De heer Nefjodov, GroenLinks (interruptie)

Dus u bent bereid helemaal niets te doen daarvoor? Je hebt niet voor niets lobby's. Dat is bij zo'n beetje iedere partij hier het geval. Ik weiger te geloven dat u op geen enkele manier formeel juridisch of informeel niet juridisch niet verbonden bent en geen contacten heeft met hoogstaande PVV'ers. Volgens mij heeft u het ook al eens uitgesproken dat u weleens contacten heeft en inderdaad op zijn minst via de provincie. Dus mijn vraag is toch wel of je daar iets voor zou kunnen betekenen. Of laat u al die mensen die hier keihard voor het ziekenhuis hebben gestreden net zo hard in de steek als de minister Fleur Agema?

De heer Bosch, PVV

Ik wil even terug. Het ziekenhuis is landelijk in behandeling. Dat is bij ons in Den Haag in behandeling. Daar zitten de mensen die ook op het dossier zitten. Ik ken het dossier niet in en uit. Ik heb me er niet in verdiept, maar ik vind ook niet dat ik me daarmee moet bemoeien. Het is landelijke politiek en daar hoort het thuis.

De voorzitter

Derde interrupties zijn echt voor noodzaken en u heeft nu met z'n allen zes of zeven keer al geprobeerd om meneer Bosch op een ander standpunt te krijgen. Het lukt u volgens mij niet. Ik vond de suggestie van meneer Leers nog de leukste: laten we zelf bellen. Ik ontvang hem met alle egards. Ik ga naar meneer De Groot.

De heer De Groot, Ouderenpartij Heerlen (interruptie)

Dank u, voorzitter. Ik neem aan dat de heer Bosch het met me eens is dat als wij – ik noem het maar even – het dossier Zuyderland aan de landelijke politiek hadden overgelaten, dat we dan in een hele andere situatie zouden zitten dan die waar we nu in zitten. Juist door die inzet hier in deze regio van politieke partijen en deze raad onder andere, Parkstad breed alle andere maatschappelijke organisaties die zich daarvoor in de regio hebben ingezet, hebben ertoe geleid dat we nu in ieder geval al een behoorlijk aantal stappen verder zijn. We zijn er nog niet, maar ik neem aan dat u het daarmee eens bent. Volgens mij doet de heer Leers weer min of meer hetzelfde voorstel zoals hij dat gisteren heeft gedaan. Gisteren heeft u gezegd: daar wil ik wel

niet sec voor het ziekenhuis, maar ik ben best wel bereid om mijn best te doen om de heer Wilders en ook nog misschien een keer aanverwanten uit uw partij uit de landelijke top deze kant op te krijgen om te praten over de brede problematiek van deze regio en Heerlen in het bijzonder. Bent u ertoe bereid om dat te doen? Ja of nee?

De heer Bosch, PVV

Even terug: gisteren hebben we dat ook niet gezegd. Meneer Leers heeft toen gevraagd over de delegatie. Daar is niet expliciet Wilders gezegd. Het is gewoon een delegatie. Nogmaals: ik ben toen op een stoel gaan zitten van de mensen die in Den Haag zitten. Dat zou ik zelf als ik in Den Haag had gezeten ook niet leuk hebben gevonden. Die mensen daar die in het zorgdossier zitten, zijn ook naar de alliantie geweest, ook hier in Heerlen. Die komen regelmatig en die trekken ook nog aan dat dossier. Dus wat dat betreft denk ik dat dit geen probleem is als u ze uitnodigt.

De voorzitter

Heel kort en snel, meneer De Groot.

De heer De Groot, Ouderenpartij Heerlen (interruptie)

Heel kort en snel. Het is inderdaad zo dat ze ja of nee kunnen zeggen. Maar de vraag is: gaat uw zich daarvoor inspannen? Gaat u er alles aan doen om die delegatie om het dan maar even zo te noemen deze kant op te krijgen? Vanuit uw belang en vanuit de positie van de PVV Heerlen.

De heer Bosch, PVV

Natuurlijk zullen wij daar ook ... Maar ik ga niet op voorhand zeggen: ik regel het even. Dat gaat gewoon zo niet. Daar heeft u het voortouw voor. Ik duw even goed mee aan die kant, net zo goed als dat wij ook ons geconformeerd hebben aan de alliantie en nog conformeren. De PVV in Den Haag heeft ook moeite met het CZ en Zuyderland, want ze bewegen gewoon niet.

De voorzitter

Tot slot meneer Kockelkorn.

De heer Kockcelkorn, VVD (interruptie)

Dank u, voorzitter. Ik vraag me af of ik gezien de tijd gewoon een gesloten vraag moet stellen. Is het niet zo – u zei gisteren: ik ben onafhankelijk en autonoom – dat u een flinke tik van de landelijke partij op uw autonome vingers heeft gekregen naar aanleiding van het artikel gisteren?

De heer Bosch, PVV

Nee, gelukkig niet.

De voorzitter

Dank u wel. Dan gaan we naar de heer Van den Berg van de VVD.

De heer Van den Berg, VVD

Voorzitter, college en collega's van de raad, het is dag twee van de algemene beschouwingen. Positief zijn we over het feit dat Heerlen blijft investeren in de toekomst, wil groeien naar 100.000 inwoners, wil bouwen aan een diverser woningaanbod, wil investeren in de leefomgeving en vooral de basis van onze stad wil verbeteren voor onze inwoners en onze ondernemers.

Vandaag nemen we besluiten die directe impact hebben op het dagelijks leven van die inwoners en ondernemers, want met een begroting van een half miljard euro per jaar is de gemeente een

belangrijke partij in onze stad. Het is een partij die voorwaarden kan scheppen, ideeën kan omzetten in concrete projecten en kan stimuleren en die idealisme weet te vertalen in praktische actie. Het mag u dan ook niet verbazen dat wij verheugd zijn met de omarming van onze moties. Het zijn moties met een opdracht. Zo gaat u aan de slag met de motie financiën om ons als raad binnenkort te confronteren met de meerjarige financiële consequenties van al onze majeuze ambities. We moeten als raad laveren tussen grote ambities, financiële haalbaarheid en realistische uitvoering.

Het is aan u, college, om te balanceren op het koord en verwachtingen zonder de financiële stabiliteit van onze gemeente in gevaar te brengen, niet vandaag, niet morgen en ook niet na 2028.

Ik geef u mee dat gelden alvast uit de ruif plukken risico's en teleurstellingen met zich mee brengen. Voorzitter, de komende maanden zullen uitwijzen of de wens de vader is van de gedachte of dat we onze ambities moeten temperen. Laten we die discussie aan de hand van ons gevraagde overzicht op een goede manier voeren.

Voorzitter, waar we wel nog helemaal op los op kunnen gaan, is de aanstaande integrale-groei-wonen-cocktail. Ik droeg u gisteren de suggestie aan om u aan te sluiten bij het initiatief Citydeal Toekomstbestendig Bouwen om steden duurzamer, gezonder en sneller te laten groeien. Kunt u aangeven of u dit wilt onderzoeken en wellicht uw bevindingen kunt meenemen naar de commissie bij de behandeling van het masterplan woningbouw en het nieuw Heerlens Woonfundament?

Voorzitter, hoe geweldig zou het zijn als diverse plannen samenkomen die een grote en positieve impact kunnen hebben op onze stad. Het zijn initiatieven die samenkomen en elkaar aanvullen in de domeinen wonen, infrastructuur, duurzaamheid, economie, sociaal welzijn en niet op de laatste plaats met een cluster onderwijs in het centrum van onze stad met Zuyd en de internationale universiteiten. Dat alles versterkt met de vorming van een groeifonds om ook kracht bij te zetten bij onze ambitie om te groeien naar 100.000 inwoners.

Voorzitter, ik rond kort en krachtig af. De bijdrages gehoord hebbende, dank collega's, en de antwoorden en toezeggingen van u als college, dank, kan ik namens de VVD aangeven dat we kunnen instemmen met de voorliggende begroting.

De voorzitter

Dank u wel. Geeft dit nog aanleiding tot een vraag? Dat is niet het geval. Dan gaan we door met de heer Jacobs van FVD.

De heer Jacobs, FVD

Voorzitter, u verwacht het niet van mij, maar laat ik mijn bijdrage in de tweede termijn beginnen met een groot compliment te maken aan dit college. Het feit dat onze gemeente gaat inzetten op deregulering om zodoende een gunstiger economisch klimaat te creëren als mede inzetten op het verhogen van economische efficiëntie, het stimuleren van innovatie en kostenverlaging klinkt ons als muziek in de oren. Chapeau daarvoor.

Dat dit in de echte wereld al sinds jaar en dag gebeurt, mogen eenieder duidelijk zijn. Immers, een onderneming die niet tijdig stuurt op economische efficiëntie, niet innoveert en daarmee haar kosten niet kan verlagen, zal zich uit de markt prijzen, de concurrentiestrijd met andere ondernemingen verliezen en uiteindelijk failliet gaan. Aan de andere kant: beter laat dan nooit. Vandaar onze oprechte complimenten.

Voorzitter, mijn stelling gisteren over een symbolische burgerparticipatie is helaas weer eens door dit college bevestigd. "Het grootste visitekaartje van Heerlen laat op LED-schermen stadsprojecten zien", kopte de Limburger. Dit scherm helpt om ons verhaal te vertellen, aldus de wethouder. Het college, terecht overigens, wil tastbaar maken dat de stad volop in

ontwikkeling is. De kosten van dit alles moeten echter blijkbaar verborgen blijven. Het is in onze visie ronduit belachelijk om de motie van de FVD, PVV en Hart-Leers als te abstract te bestempelen. De vraag om simpelweg de kosten van gemeentelijke bouwprojecten openbaar te maken, is allesbehalve ingewikkeld. Het gaat hier om een fundamenteel recht van burgers. Het is het recht om te weten waar hun belastinggeld naartoe gaat. Door te suggereren dat de motie te abstract zou zijn, lijkt het eerder alsof er een poging wordt gedaan om de werkelijke kosten van deze projecten onder de radar te houden. Laten we eerlijk zijn: als er niets te verbergen is, dan zou het vermelden van kosten op bouwboarden op openbare schermen geen enkel probleem moeten zijn.

Voorzitter, hoewel wij de passie van de wethouder in dit dossier kunnen waarderen, blijft het ons verbazen dat het miljoenenproject Zuyd Hogeschool is opgestart zonder dat er duidelijke financiële afspraken vooraf zijn vastgelegd tussen de betrokken partijen. Zonder een financiële paragraaf die risico's, kostenverdeling en budgetbewaking vastlegt, brengen we gemeenschapsgeld in gevaar. Dit gebrek aan financiële zekerheid leidt in veel gevallen tot overschrijdingen, onvoorziene kosten en zelfs projectfalen. Het is onbegrijpelijk dat dergelijke projecten zonder gedegen financiële basis doorgang vinden. Voor duurzame verantwoorde stadsontwikkeling moeten naar onze mening altijd duidelijke financiële afspraken vanaf het begin gegarandeerd worden.

Voorzitter, in de eerste termijn heb ik aangegeven dat volgens de begroting onze vaste schuldenpositie in 2028 ruim 424 miljoen euro zal gaan bedragen. Hetgeen uitgaande van 3 procent, levert dit een jaarlijkse rentelast op van 12.720.000 euro. Helaas zijn er in deze raad slechts enkele partijen die de negatieve consequenties hiervan voor de toekomst kunnen overzien. En nee, uiteindelijk groeit ook in Heerlen het geld niet tot in de hemel. Uiteindelijk zullen wij of onze toekomstige generaties hiervan de negatieve gevolgen moeten ondervinden. De voortdurende verhoging van onze schuld is niet meer dan een soort piramidespel dat vroeg of laat uiteindelijk volledig zal vastlopen. Zoals gisteren al aangegeven, zal deze ontwikkeling de burgers met de laagste inkomens het meest raken. De strijd tegen armoede is zonder meer lovenswaardig, maar verdiep u in de daadwerkelijke oorzaken hiervan in plaats van mensen uit bijvoorbeeld Hoogveld of Bloemendaal hiervoor mede verantwoordelijk te houden. Mensen in welvarende wijken hebben hun welvaart vaak bereikt door hard werken en kunnen niet verantwoordelijk worden gehouden voor de problemen elders.

Tot slot, voorzitter. Voor de toekomst gun ik onze gemeente wat meer van de durf en duidelijkheid die we zien bij iemand als Javier Milei. Hij is de president van Argentinië. Milei staat bekend om zijn directe aanpak, zijn strijd tegen bureaucratie en zijn inzet om een slanke en efficiënte overheid te creëren die daadwerkelijk werkt voor haar burgers. Heerlen kan veel leren van zo'n visie, minder overbodige regels, meer focus op kernzaken en meer transparantie in de besteding van belastinggeld. Het is tijd voor een gemeentebestuur dat niet bang is om echt keuzes te maken voor de inwoners en minder voor de politiek zelf. Om met de woorden van Milei te eindigen: viva la libertà, carajo. Dank u, voorzitter.

De voorzitter

Dank u wel. Ik zie een aantal vragen. Meneer Van Zutphen.

De heer Van Zutphen, SP (interruptie)

Voorzitter, zo kennen we meneer Jacobs natuurlijk weer. U begon uw betoog en u eindigde uw betoog met een extreem neoliberal verhaal. Maar dan moet ik u in die zin toch teleurstellen dat zelfs de Telegraaf van vandaag via een onderzoek onder haar leden constateert dat de Nederlandse bevolking daar heel anders over denkt. Vindt u marktwerking een goed mechanisme

voor de zorg? 9 procent zegt ja, 83 procent zegt nee en 8 procent weet het niet. Dus u bent wel een hele eenzame strijd aan het voeren. Vandaar misschien dat u hulp uit Argentinië zoekt.

De heer Jacobs, FVD

Wellicht wel. U zegt: ik ben een neoliberal. Ik denk dat ik een klassiek liberaal ben. Er is wel een verschil tussen neoliberal en klassiek liberaal. Ik moet ook eerlijk zeggen: ik ben niet zo van de Telegraaf. Volgens mij staan daar goede stukken in van meneer De Winter en volgens mij van de ex-partijgenoot van meneer Verreck, maar voor de verder rest ... Hij is nog steeds partijgenoot. Maar voor de verder rest moet ik eerlijk zeggen dat ik weinig heb met de Telegraaf.

De voorzitter

We hebben de roddelpagina ook weer gehad. Meneer Leers, u had ook een vraag.

De heer Leers, Hart-Leers (interruptie)

Ik vroeg mij af of die president Milei niet die man was met die motorzaag. Want als dat zo is, dan begrijp ik ook waarom u hem zo aardig vindt. Dat is dan omdat u niet zoveel met bomen heeft. Wat dat betreft denk ik dat de cirkel rond is. Even voor de eerlijkheid vind ik wel - dat is een heel ander onderwerp - dat gezegd moet worden richting wethouder Peters ... Ik heb hem vanmiddag aan de telefoon gehad. Hij belde mij. Dat heb ik u ook verteld en dat heb ik ook voor de vergadering nog een keer aangehaald. Daar komt wethouder Peters binnen en gelukkig zonder motorzaag. Hij vertelde mij toch zeer begaan te zijn met onze motie en volgens mij toch een hele hoop zaken in de praktijk te willen brengen die wij voor ogen hebben. Nu begrijp ik dat u nog enige twijfel heeft. Dat begrijp ik helemaal en dat is ook terecht. Het is uw betoog en uw insteek. Maar ik denk dat we wethouder Peters in deze misschien de kans moeten geven om recht te zetten wat nog niet recht gezet is geworden, om in de praktijk te brengen wat wij voor ogen hebben en hem die kans moeten gunnen. Dat moet publiek, zodat het eerlijk is en iedereen geïnformeerd is. U weet hier van af. Staat u er ook voor open om in dat kader als wethouder Peters in de tweede partij zijn opmerkingen in die trant nog een keer bevestigt, hem dan die kans te bieden om waar te maken wat wij voor ogen hebben?

De heer Jacobs, FVD

Ja, zeer zeker. Dan neem ik mijn woorden die ik net gezegd heb ook terug. Dan schrap ik dadelijk ook die alinea. Dan gaat die zonder die alinea naar de griffie. Dat ligt helemaal aan de woorden en de toezeggingen van meneer Peters. Dus laten we het daar even op houden.

De heer Van Zutphen, SP (interruptie)

Het staat toch op band.

De heer Leers, Hart-Leers (interruptie)

Dank u wel, zodat van deze opmerking nadat iemand een betoog houdt in ieder geval geen ellende komt.

De voorzitter

Dank u wel. We gaan door met D66. De heer Dragstra.

De heer Dragstra, D66

Beste voorzitter, college, leden van de raad en inwoners van Heerlen die de raadsvergadering volgen: ook vandaag staan we hier om de uitdagingen van Heerlen met een toekomstgerichte blik tegemoet te treden. Als D66 Heerlen geloven wij dat onze stad zich moet blijven ontwikkelen

tot een plek waar iedere inwoner, jong en oud, starter of doorstromer, de mogelijkheid moet hebben om een passende woning te vinden. Een centraal element hierbij gaat het Nieuwe Nederlandse Woonfundament worden. Dit fundament gaat niet alleen de basis voor de ontwikkeling van gezonde en gemengde wijken, maar het is ook een antwoord op de toenemende woningnood in onze stad. Zo lazen wij in het persbericht van eergisteren. Heerlen heeft ook te kampen met een druk op de woningmarkt die kansen belemmert voor groepen zoals jongeren, ouderen en nieuwkomers. Voor D66 is het daarbij essentieel dat ook de stem van woningzoekenden in ons woonbeleid betrokken gaat worden. Daarom dienen wij de volgende motie in: geef woningzoekenden in Heerlen een stem voor groei en balans. Als Heerlen willen we groeien naar 100.000 inwoners. Wij willen voorstellen om woningzoekenden, dus ook toekomstige bewoners, inspraak te geven in ons woonbeleid om het aanbod van woningen in onze stad zo goed als mogelijk aan te laten sluiten op de vraag. Gemeenten als Utrecht, Tilburg en Amsterdam zijn hier al mee bezig en daar kunnen we als Heerlen van leren. Daarmee willen we bereiken dat we een stad creëren waarin het woningaanbod helemaal aansluit op hetgeen wat mensen zoeken.

Voorzitter, dan de moties die in de eerst termijn zijn ingediend. Allereerst viel dan het college voor het omarmen van onze motie met de gewijzigde titel: onderzoeken bezuinigingen kabinet-Schoof op onderwijs, cultuur en sport en ook de moties van de VVD die wij mede-ingediend hebben. Wij lopen nog even een aantal moties langs van collega's. Dat doen we niet voor alle moties uiteraard, maar wel voor een aantal die er wat ons betreft uitspringen.

Allereerst de motie innovatieve laadoplossingen en veilig opladen elektrische voertuigen van de Jongerenpartij. Wij vinden dit een sterke motie waar wij een tijd geleden zelf ook ambtelijke bijstand over aangevraagd hebben. Deze motie onderschrijven we volledig en hebben we dus ook mede-ingediend. We hopen dat de wethouder hier positief over gaat adviseren in de tweede termijn. De motie Heerlen Wonenwet van de SP, daar is net al even een bila over geweest tussen de heer Van Zutphen en de collega. Kort gezegd vinden we het niet wenselijk om het voor mensen van elders uit het land generiek onmogelijk te maken naar onze stad te verhuizen. We zouden dit graag ook meegenomen zien in de uitwerking van het voorstel van de Heerlen Wonen Wet.

De derde motie waar wij aandacht aan willen besteden, is de motie van van Hoensbroek van de PHB en de Jongerenpartij. D66 heeft er geen enkel bezwaar tegen om de vlag van Hoensbroek op het oude gemeentehuis en kasteel Hoensbroek te laten wapperen. Voor dat deel kunnen we de motie zonder meer steunen. Voor het onderdeel de van van Gebrook een plek geven in de raadzaal, wachten wij de reactie van de burgemeester af of dat ook kan met de voorwaarden die hieraan verbonden zijn. Wij hebben hier namelijk zelf ook twijfels over, want we hebben de vlaggen van de vier instituties waar Heerlen onderdeel van is in de zaal staan: gemeente Heerlen, provincie Limburg, Nederland en de Europese Unie. We vragen ons af of de vlag van Hoensbroek daar op die manier ook een onderdeel van kan zijn. Dus we wachten graag de reactie van de burgemeester af.

Dan de motie versterken jongerenparticipatie van de Jongerenpartij. Hier wachten wij even de terugkoppeling af van wethouder Vrusch na het sparren met JENS.

Tot slot de laatste motie waar we op in willen gaan: ondernemers verantwoordelijk maken voor het opruimen van zwerfafval van de Partij voor de Dieren. Voorzitter, wij zijn als D66 er groot voorstander van dat ondernemers het zwerfafval om hun onderneming heen opruimen. Dat is nu ook al zo binnen een straal van 25 meter. In de gewijzigde motie van de Partij voor de Dieren wordt aangegeven dat fastfoodketens, tankstations en supermarkten hiervoor verantwoordelijk worden gemaakt binnen een straal van 150 meter. Dat is wat ons betreft niet praktisch uitvoerbaar. Wij vinden dit te ver gaan, dus we gaan tegen deze motie stemmen.

Gisteren hebben veel collega raadsleden de griffie en ambtelijke organisatie bedankt. Wij willen hierbij ook van die gelegenheid gebruik maken om ons daar volledig bij aan te sluiten. Dat was onze tweede termijn.

De voorzitter

Dank u wel. Levert dit nog vragen op? Ik zie meneer Daamen, mevrouw Heine en meneer Nefjodov. Meneer Daamen.

De heer Daamen, Partij Hoensbroeks Belang (interruptie)

Meneer de voorzitter, het zal u niet verbazen dat wij een iets andere mening zijn toegedaan dan de heer Dragstra. Als wij moeten kiezen tussen een lokale vlag van een stadsdeel in de raadszaal of de vlag van Europa, dan weten wij waar onze prioriteiten liggen.

De heer Dragsra, D66

Dat had ik in uw stemgedrag toen al gezien.

De voorzitter

Mevrouw Heine.

Mevrouw Heine-van Dartel, CDA (interruptie)

In die nieuwe motie heeft u het over toekomstige bewoners die dan moeten gaan kijken wat voor woningen er in Heerlen gebouwd gaan worden. We vragen ons af hoe u aan die toekomstige bewoners komt. Hoe ga je die nou zoeken?

De heer Dragstra, D66

Het zijn niet alleen toekomstige bewoners. Het kunnen ook bewoners zijn die hier al in de stad wonen, bijvoorbeeld bij hun ouders, en ook een woning willen zoeken. Wij vragen ook juist aan het college om te gaan kijken hoe we nou die bewoners en ook mogelijke toekomstige bewoners betrekken - bijvoorbeeld als ze kenbaar hebben gemaakt dat zij op zoek zijn naar een woning in Heerlen - waar ze precies naar op zoek zijn. Dat is dus eigenlijk onderdeel van het onderzoek.

Mevrouw Heine-van Dartel, CDA (interruptie)

Waar vindt u dan die toekomstige bewoners? Waar zoekt u die?

De heer Dragstra, D66

Daar is dus ook in Tilburg, Amsterdam en Utrecht al naar gekeken. We vragen ook aan het college om het mee te nemen hoe het daar aangepakt wordt.

De voorzitter

Dank u wel. Meneer Nefjodov.

De heer Nefjodov, GroenLinks (interruptie)

Over die motie van de Partij voor de Dieren: de huidige 25 meter aan afvalruiming is reeds uitvoerbaar. Dus waarop baseert u zich bij uw stelling dat de motie niet praktisch uitvoerbaar zou zijn? Ik neem aan dat wij ook elkaars visie kunnen delen in die zin dat de vervuiler eigenlijk altijd zou moeten betalen in de meest vergaande zin mogelijk. Dus waar komt deze tegenstrijdigheid met die groene ideologie vandaan?

De heer Dragstra, D66

Ik heb gezegd dat ondernemers sowieso hun rotzooi moeten opruimen. Dus daarin vinden we elkaar sowieso. Waar eigenlijk het verschil zit tussen 25 en 150 meter is dat het een behoorlijk verschil is. Wij denken dat het niet handhaafbaar is om daar ondernemers op te wijzen. Los daarvan moeten ondernemers natuurlijk wel de rotzooi rondom hun bedrijf opruimen.

De voorzitter

Nog een keer, meneer Nefjodov.

De heer Nefjodov, GroenLinks (interruptie)

Wat ligt dan binnen het kader van compromis - daar is D66 ook zeker van - voor u de grens als de motie zou worden aangepast aan het aantal meters? Want je hebt 25 meter en je hebt 150 meter. Waar ligt voor u de grens van praktische uitvoerbaarheid? Is dat gelijk bij de 25 meter of ziet u ruimte voor verbreding?

De heer Dragstra, D66

Ik denk dat de straal van 25 meter prima is.

De voorzitter

Dank u wel. Dan gaan we door naar de heer Leers van de fractie Hart-Leers. Was u de weg kwijt?

De heer Leers, Hart-Leers

Nee, ik was eigenlijk gefocust op de fles achter me, want er werd gezegd dat er alleen SP op zou staan. Dus wat dat betreft zal ik even kijken. Het klopt! Ik vind dit niet kunnen. Wat dat betreft moeten er ook flessen bij komen van de rest van alle fracties. College, doe daar wat aan. Meneer Rozestraten, u hebt gelijk: dit is opgelost.

De wethouder noemde de nieuwe Vebego campus een giga investering. Dat klinkt giga geweldig, zeker als binnenkort duidelijk wordt waar deze gebouwd zal worden. Nog dit jaar moeten we echt de koppen bij een steken over hoe het daadwerkelijk zit met betrekking tot de Zuydplannen op de Promenade 1. Ik stel hierover voor om een raadsinformatiebijeenkomst te beleggen of een extra raadscommissievergadering op te tuigen met als onderwerp: stand van zaken en voortgangsplannen Zuyd Promenade 1. Na het nieuws uit de krant en hetgeen de wethouder er gisteren aan toevoegde, lijkt mij dat een wijselijke manier van aanpak. In de tweede termijn komt u terug op de ruime grondgebonden woningen. Gaat u de wegbestemde woonlocaties verspreid door heel de stad, hiervoor nog eens nader bekijken en van deze veelal zeer kansrijke plekken gebruikmaken? Hoe ziet u dit?

Jarenlang pleitte Hart-Leers voor zeer betaalbare parkeertarieven. Nu het eindelijk de goede kant uit ging, volgt een verhoging van 50 procent. Dit is geen goede zaak en daarvoor is er dus zeker geen instemming van Hart-Leers. Is het inmiddels wel duidelijk dat op zondagochtend en wellicht ook maandagochtend totdat de winkels openen, parkeren als vanouds gratis is? Dat ook u beeldbepalende gevels in het beoogde deel van de blokken Promenade 1 en Geleenstraat zeker niet zomaar met de grond gelijk maken wil en het daarbij laat, ligt precies in de lijn van mijn oproep. Het zou immers toch wel heel gek zijn dat waar u mooie gevels in de rest van de stad wil behouden of wil herstellen, deze in of om de Promenade 1 met de grond gelijk gemaakt worden en verdwijnen. Als u toch feest wil vieren vanwege een vernieuwd Raadhuisplein of de vernieuwde tweede Promenade, doe het dan bijvoorbeeld als volgt: maak op zondag- of zaterdagmorgen of wellicht wel op beide momenten een wandeling door de stad waarbij u ook op andere plekken verbeteringen of initiatieven gaat tonen. Sportief uit de voeten in de stad, dat brengt mensen op de been, wekt interesse en maakt inzichtelijk wat er gebeurd is. Een kopje

koffie na afloop, een kopje thee of een glaasje water kan ook, maar dan wel uit een andere fles met de vraag erbij: waar is onze gemeentelijke koffie tuktuk eigenlijk gebleven? U weet wel dat leuke kleine wagentje wat overal te zien was, maar dat inmiddels al lange tijd nergens meer te bekennen is. Waar is dat wagentje gebleven? Als we dat ook nog boven water hebben, dan kunnen we denk ik iets heel leuks, ludieks, interessants en wat ook nog betaalbaar is, optuigen. Ik ben dan sowieso van de partij, want het lijkt me hartstikke interessant.

Zeker na de discussie van gisteren en dan richt ik me even tot mevrouw Heine, vraag ik af waar je problematische bewoners hun kamerverhuurpanden naar verplaatst als woningcorporaties deze veelal vanwege hun voorgeschiedenis, niet meer accepteren en op andere plekken geen plaats of geen mogelijkheden zijn. Hoe pak je dergelijke plekken dan aan en los je nog problemen op, onder andere voor Jan van de Bokstraat en Piet van de Schaesbergerweg? Volgens de ladder van Lodewijks – meneer Lodewijks heeft daar goed aan gedaan, want we hebben het er nog regelmatig over – pleit ik ervoor om niet de lasten te verhogen, maar plannen uit te stellen of af te gelasten. Eerdere sprekers hadden het daar ook al over. Denk bijvoorbeeld aan geen grote nieuwe filmhub en aanverwante ontwikkelingen en geen zwembad in de kerk aan de Laanderstraat. Dat is jammer, maar helaas. We zetten de tering naar de nering en leggen daarmee niet de rekening bij onze inwoners. Dank u wel.

De voorzitter

Dank u wel. Geeft dit aanleiding tot vragen? Ik zie mevrouw Heine. Gaat uw gang.

Mevrouw Heine-van Dartel, CDA (interruptie)

Voorzitter, ik weet niet of meneer Leers het nog weet. Ik weet dat nog wel. Vroeger hadden we de Vossekuil. Dat waren die twee flats in Heerlen. Daar was alleen maar overlast. Toen hebben ze die flats afgebroken en die mensen zijn allemaal door heel de stad verdeeld in allerlei wijken en toen was de overlast weg. Dus misschien is het ook een idee om de mensen van die overlastpanden te verdelen, ook in goede wijken. Dan is er veel minder overlast. Dat was een goed voorbeeld en dat heeft geholpen.

De voorzitter

Meneer Leers.

De heer Leers, Hart-Leers

Ik woon al meer dan 40 jaar op de Voskuilenweg. U weet misschien dat dit onder aan de weg ligt waar vroeger de flats waren van de Vossekuil. Er was niet van meet af aan overlast in die flats. Er kwam overlast, omdat er allerlei bewoners kwamen te wonen die op allerlei plekken niet functioneerden en niet pareerden. Daar werd alle ellende bij elkaar gestoken en uiteindelijk zijn er flats gesloopt die eigenlijk niet gesloopt hadden moeten worden. Dus ik weet niet of de oplossing is om mensen op te pakken, samen te zetten en een soort getto te gaan stichten. Ik denk dat je moet kijken hoe je nu verder kan. Hoe nu verder, dat is de vraag die een antwoord verdient. Ik heb dat antwoord nog niet. U kennelijk ook nog niet, maar ik denk dat daar wel de sleutel voor de oplossing ligt.

Mevrouw Heine-van Dartel, CDA (interruptie)

Nee, dat zeg ik niet. Ik zeg niet dat je ze bij elkaar moet zetten. Ik zeg net dat je ze moet gaan verdelen. Als je een pand hebt waar nu tien overlastplegers bij elkaar zitten en je gaat die mensen allemaal apart alleen ergens tussen zetten, dan is er veel minder overlast.

De heer Leers, Hart-Leers

Maar als u al één overlastgever naast u hebt wonen, dan is dat er al een te veel. Eén overlastgever in een pand met twaalf kamers kan daar de hele sfeer bepalen. Dus daar moet op gefocust worden.

Mevrouw Heine-van Dartel, CDA (interruptie)

Nee, als je een pand hebt waar vooral die arbeidsmigranten zitten, dan gaan die met tien of vijftien bij elkaar zitten. Die hebben niks te doen en die gaan 's avonds drinken. Maar als mensen ergens alleen tussen zitten, dan gebeurt dat niet.

De heer Leers, Hart-Leers

Ik denk juist dat dit niet klopt. Arbeidsmigranten hebben juist wat te doen. Die werken overdag en misschien zelfs maandenlang in de hoop zo veel mogelijk geld hier te verdienen. 's Avonds zijn er sommigen waarbij het uit de hand hoopt met een pilsje of andere zaken, maar daar kun je als werkgever tegen optreden. Dat is het voorstel wat wij gedaan hebben over onder andere pension Mijnzicht waar je keiharde afspraken met elkaar maakt en ook zegt: jongens, je komt hier om te werken en je komt hier om geld te verdienen. Als jij je niet gedraagt, dan heb je hier ook niks te zoeken. Dat is denk ik wel een voorbeeld wat enigszins uit het lood valt.

De voorzitter

Meneer Van den Berg.

De heer Van den Berg, VVD (interruptie)

Voorzitter, ik heb een vraag aan mevrouw Heine. Mag dat?

De voorzitter

Nee, we hadden afgesproken in het presidium dat we dit niet zouden doen.

De heer Van den Berg, VVD (interruptie)

Dat is jammer.

De voorzitter

Dat is jammer. Dus dan gaan we maar door naar de volgende en dat is mevrouw Géron van de Partij voor de Dieren.

De heer Van den Berg, VVD (interruptie)

Maar dat vind ik heel jammer.

De voorzitter

U mag het in de pauze natuurlijk doen. Gaat uw gang.

Mevrouw Géron, Partij voor de Dieren

Dank u, voorzitter. Ik dacht vandaag over het vervolg van de beschouwingen: "Ik ben snel klaar. Ik heb het even over de moties. Het zijn drie moties van de Partij voor de Dieren", maar ik werd getriggerd door iets anders. Dus ik stel voor dat als mijn collega's vragen hebben over de motie, dat ze die dan dadelijk stellen.

Ik las vanochtend een artikel in de krant en dat ging over het stilleggen van plastic afval verwerkingsbedrijven. Ik las afgelopen week een soortgelijk artikel in de Groene en afgelopen week was de grondstoffenconferentie. Daar is nou mijn beschouwing op gebaseerd. Jaren geleden zijn we afval een grondstof gaan noemen voor nieuwe producten. Eindelijk hadden we

een milieuprobleem opgelost. Inmiddels komen we zo ongeveer om in ons afval. Overal in Nederland en ook bij de Rd4 puilen loodsen met plastic afval, grondstoffen dus, steeds verder uit hun voegen. De recyclefabrieken liggen stil. Afrikaanse landen weigeren nog langer de stortplaats te zijn voor onze afgedankte kleren en sturen de troep retour. Kringloopwinkels weten niet meer wat ze met alle afgedankte spullen aan moeten. Het is gewoon te veel. PFAS en tienduizenden andere chemische stoffen uit afval blijken in grote hoeveelheden terecht te komen in zee en in de grond.

Dan is er nog die andere afvalstroom: stront van 4 miljoen koeien, kippen en 12 miljoen varkens. We noemen het mest. Dat klinkt dan tenminste nog nuttig. Maar als er zo veel mest is dat je het aan de straatstenen niet kwijt kunt, dan is het toch echt gewoon stront. Er wordt druk gezocht naar grote opslagplaatsen om de derrie tijdelijk kwijt te kunnen tot dat er zich een oplossing voordoet. Het was ooit zo'n mooi idee dat we afval een grondstof gingen noemen. Het was ook een heerlijk geruststellend gevoel, zowel voor bedrijven als voor consumenten; wij dus. Gebruik gerust alle mogelijke grondstoffen voor alle mogelijke overbodige producten, want het wordt straks allemaal gerecycled. Koop die spullen gerust. De economie is een grote kringloop. Het is goed om te weten dat je het in Nederland al recycling mag noemen als je bijvoorbeeld een afgedankt product door de versnipperaar of de shredder haalt, ook als de snippers even later op een vuilnisbelt in een Afrikaans land belanden. De verwerking van restafval wordt verbrand. Het restproduct, de as, wordt verwerkt in wegenbouw, wandelpaden et cetera. Daarbij komen gore stoffen in de loop van de tijd in het water en in de bodem terecht. Denk aan de A2 verbreding.

Als je wil dat bedrijven zich maatschappelijk verantwoord gedragen, dan zijn regels en beprijzing onontkoombaar, meneer Jacobs. Bij afval gaat het dan om regels over verplicht hergebruik. Het gaat over producentenverantwoordelijkheid, over scheidbaarheid van materialen en nog veel meer. Daarmee worden producten duurder. Dat is op zichzelf de impuls om minder te kopen en om minder snel weg te gooien. Producentenverantwoordelijkheid is voor een groot deel al regel in Frankrijk. Dit betekent bijvoorbeeld dat petrochemische industrie eindelijk verantwoordelijkheid neemt, want zij is bijvoorbeeld de grootste leverancier van de fast fashion. Kleding wordt tegenwoordig hoofdzakelijk gemaakt uit kunststof. Ruim twee derde van de textiel is op dit moment dus al van kunststof. Dat is wat ik wil zeggen. Ongeveer 4 procent van de mondiale uitstoot van broeikasgassen komt door de kleding en de schoenenindustrie. Afval is alleen grondstof als het werkelijk goed herbruikbaar is, als hergebruik niet eindeloos veel energie kost en als producenten het ook daadwerkelijk gebruiken. Door een verplichting of doordat maagdelijke grondstoffen veel duurder zijn. Dan niet vergeten, afval is alleen geen grondstof als er niet gewoonweg veel te veel afval is.

Dit moest ik jullie allemaal even meegeven, want we hebben het over verhoging van woonlasten. De kosten van afvalverwerking zullen in de toekomst die woonlasten alleen maar opstuwen. Dat niet alleen, het is niet goed voor ons milieu. We moeten dat niet willen. We zouden veel verantwoordelijker met alles moeten omgaan.

De voorzitter

Dank u wel. Geeft dit nog aanleiding tot vragen? Ik zie meneer Ermers, meneer Daamen en meneer Leers. Meneer Ermers.

De heer Ermers, Ouderenpartij Heerlen (interruptie)

Dank u, voorzitter. Ik ben afgelopen maandagavond bij Rd4 geweest. Ik schrok zelf ook van de berichten die zij daar te berde brachten. Dat was met name omdat zij heel veel afval gewoon niet meer verwerkt krijgen en de stijging van de kosten aan hun kant ook best wel een behoorlijk ding is. Dus ik zou eigenlijk een voorstel willen doen. Dat even los hiervan, want wij

kunnen hier geen wereldmarkt gaan bepalen en afvalstromen die door slechte producten overal vandaan komen. We kunnen in ieder geval bijvoorbeeld via de Stadskrant een soort van bewustwordingscampagne voeren of aandacht besteden aan het feit dat op het moment dat wij van dit soort slechte producten blijven kopen, het uiteindelijk ertoe gaat komen dat de gemeentelijke heffingen behoorlijk gaan stijgen. Het is dus in het belang van de mensen zelf om daar een beetje op te gaan letten.

De voorzitter

Dat leek mij ook. Meneer Damen van de Fractie Damen.

De heer Damen, Fractie Damen (interruptie)

Heel kort, voorzitter. Ik had het idee namelijk dat ik in een andere zaal zat. Ik had het idee dat ik in de Tweede Kamer zat waar een pleidooi gehouden wordt voor landelijke acties met betrekking tot vooral duurzaamheid, milieu et cetera. Is mevrouw Géron het met mij eens dat we toch lokale politiek moeten bedrijven en als we het landelijk in ons vaandel hebben staan, we moeten kijken op welke wijze we dat vertalen naar onze eigen situatie? Dat mis ik.

Mevrouw Géron, Partij voor de Dieren

Meneer Damen, ik ben het helemaal met u eens. We voeren hier geen Tweede Kamer politiek, maar gemeentepolitiek. Dit gaat ons allemaal aan. Wij kunnen heel veel dingen daarvoor doen. We kunnen minder kopen. We kunnen producten zonder plastic kopen. We kunnen noem maar op doen. U weet dat zelf ook wel. Ik denk dat wij onze eigen verantwoordelijkheid moeten nemen.

De voorzitter

Dank u wel. Meneer Leers en daarna meneer Damen. Meneer Leers.

De heer Leers, Hart-Leers (interruptie)

Eerlijk is eerlijk. Mevrouw Géron heeft hier natuurlijk wel een punt. Op een gegeven moment is onze maatschappij een wegwerpmaatschappij geworden en is de rotzooi richting India, Afrika en noem maar op gegaan. Onze oude auto's gaan daarnaartoe. Het houdt niet op. Initiatieven zoals repaircafés die er ook in onze stad zijn, zijn natuurlijk geweldig. Er worden wetten aangenomen dat producenten verplicht worden iets weer te repareren als dat kan. Dat is ook goed. We gaan eigenlijk terug naar zoals het jaren geleden was. Je kocht iets goeds, iets wat je kon repareren. Het was iets dat je jarenlang kon gebruiken, ook al stond de kleur je bijvoorbeeld niet meer aan. Maar het werkte nog prima. Als je dan naar Heerlen kijkt en daar gaat het me eigenlijk om, dat ben ik hier jaren geleden de discussie aangegaan voor het hergebruik van bouwmaterialen. Nu zal wethouder Gelderblom misschien denken: nu komt hij weer met z'n loods op Heerlerhei. Dat kan zomaar gebeuren, maar dat was wel de aanleiding voor het feit dat Heerlen voor zover ik weet nu wel het beleid heeft dat het wordt aangemoedigd als je iets wil hergebruiken, bijvoorbeeld een gebouw. Daar staan minder kosten tegenover dan dat je nieuwe spullen neemt. Ik ben blij met dat kleine succesje wat al geboekt is. Ik hoop dat er nog vele zullen volgen en ik zie dat eigenlijk als ondersteuning van uw betoog. Dus het begin is zelfs gemaakt in Heerlen. Bent u dat met me eens?

Mevrouw Géron, Partij voor de Dieren

Natuurlijk is het begin gemaakt, maar het feit dat de loodsen bij Rd4 uitpuilen en dat ze het nauwelijks bijhouden, wil zeggen dat we nog vele stappen meer kunnen zetten.

De voorzitter

Dank u wel. Meneer Daamen van Partij Hoensbroeks Belang.

De heer Daamen, Partij Hoensbroeks Belang (interruptie)

Ik kende mevrouw Géron altijd als een gedreven strijder voor haar idealen. Ik moet haar echt complimenteren met haar bijdragen deze keer, want u had me echt te pakken. Het is een mooi verhaal. Ik vind de oproep van de heer Ermers om dat nog eens een keer in de Stadskrant op de een of andere manier te verwerken, een hele goeie. Ik zou willen vragen aan het college of daar een mogelijkheid voor is.

De voorzitter

Dank u wel. Dan ga ik naar meneer Nefjodov van GroenLinks.

De heer Nefjodov, GroenLinks

Lieve Heerlenaren, allereerst wil ik iedereen bedanken voor de inhoudelijke discussies tijdens de eerste termijn en voor de aandacht die er aan ons voorstel is besteed. We hebben belangrijke onderwerpen aangekaart die voor onze stad Heerlen en haar toekomst van groot belang zijn. In mijn tweede termijn wil ik daar nog kort op reflecteren.

Allereerst de motie menselijke asielopvang. Ten aanzien van onze motie voor die humane en veilige asielopvang, heeft de burgemeester aangegeven dat deze overbodig zou zijn, omdat het gevraagde beleid al in de praktijk wordt gebracht. Ik begrijp dit standpunt en bij deze een toelichting. Tegelijkertijd wilde ik gewoon benadrukken met het op mogelijk landelijke versoeringen, een extra waarborg voor de kwaliteit van opvangvoorzieningen op z'n plaats zou zijn. Daarom had ik verzocht om een toezegging dat het college actief zal toezien op eventuele landelijke versoeringen en waar nodig compenserende maatregelen voor te leggen aan de raad om de menselijke waardigheid van de opvang in Heerlen te beschermen. Deze toezegging is gisteren gegeven door de burgemeester en zie ik dan ook als zeer geruststellend. Zodoende trek ik mijn motie in.

Ten aanzien van de motie bestrijding netcongestie geldt dat onze motie gelukkig goed lijkt te worden ontvangen. Netcongestie is een urgent probleem dat de capaciteit van onze stad om duurzaam en toekomstbestendig te zijn direct beïnvloedt. Het tekort aan capaciteit op ons elektriciteitsnet vertraagt niet alleen de energietransitie, maar beperkt ook onze mogelijkheden voor woningbouw en bedrijfsontwikkeling. Dit probleem raakt dus meerdere kernambities van onze gemeente. Met deze motie vragen we dan ook om een onderzoek naar laadpleinen met batterijopslagsystemen, waarmee we het elektriciteitsnet misschien kunnen ontlasten. Ik had begrepen dat het college voorstelt om met de betreffende wethouder het eerste werkbezoek te organiseren om dit idee te verkennen. Dit is een waardevolle suggestie waar ik graag op in ga. Ik wil de motie dan ook aanhouden tot na dit werkbezoek, zodat we op basis van de nieuwste inzichten verder kunnen praten over eventuele concrete vervolgstappen. Ik kijk uit naar de date met meneer De Beer.

Ten derde nog energieneutraliteit. Ten slotte wil ik nog kort ingaan op onze ambitie om alle gemeentelijke gebouwen in 2030 energieneutraal te maken, want dit is toch wel een belangrijke doelstelling en een zaak die het college gelukkig ook onderschrijft. In de eerste termijn gaf de wethouder aan dat hij begin 2025 met de nadere uitwerking op dit thema zal terugkomen. Deze toezegging wordt gewaardeerd en ik kijk uit naar deze bevindingen. Want hoewel we weten dat de weg naar energieneutraliteit veel uitdagingen kent, ben ik ervan overtuigd dat we met de juiste stappen en investeringen op een goede klimaatbestendige koers kunnen blijven.

Voorzitter, al met al ben ik blij met de richting die we vandaag hebben ingezet. Met deze begroting zetten we ondanks het ravijnjaar een flinke stap richting een sociale, groene en toekomstbestendige stad. Dank u wel.

De voorzitter

Dank u wel. Zijn hier nog vragen over? Dat is niet het geval. Dan ga ik door met de heer Verreck van de PvdA.

De heer Verreck, PvdA

Misschien krijgen we vandaag wel friet, wie weet. Het was beloofd door de griffier, dus wie weet. Geachte voorzitter, dank voor de uitgebreide beantwoording van de vragen van gisteren. Maar we hebben gisteren ook een aantal bijzondere momenten beleefd. Ik benoem er twee. De PVV benoemde zich gisteren autonoom zonder een relatie met een landelijke partij. Dat blijf ik toch bijzonder vinden voor een landelijk georganiseerde partij. Daarnaast hebben we een bijzondere inkijk gekregen in de politieke belevingswereld van de heer Van Zutphen. In zijn wereld bestaan drie soorten politieke partijen. Je hebt de SP, de VVD en je hebt mensen die lid zijn van een politieke partij, maar eigenlijk VVD'ers zijn die zich schamen. Nu ben ik in de jaren dat ik lid ben van de PvdA voor veel uitgemaakt, maar nog nooit voor een VVD'er die zich schaamt. Ik weet niet wat ik daar nu mee moet. Dus daar ga ik over nadenken.

We zijn positief verrast met het boekje steuntje in de rug. Het is fantastisch. Naast alle lovende woorden van collega's die we natuurlijk van harte ondersteunen, wil ik er toch nog even bij stilstaan. Het is in onze optiek een goed hulpmiddel om op een eenvoudige wijze de verschillende hulpvragen in de goede richting te sturen. Ik begreep uit de beantwoording van vragen van collega's dat de verspreiding vooral via buurtteams zou lopen. Ik zou de wethouder ook nog willen vragen om te kijken of de spreiding ook via MEE en via de bibliotheek kan lopen.

Het college is flink bezig met wonen - zie daarvoor het Woonfundament - en met energiearmoede. In de afgelopen 2,5 jaar is ons bekend dat duizenden woningen geïsoleerd zijn en wethouder Gelderblom gaat met zijn verduurzamingsoffensief op die weg voortvarend voort. Maar we roepen het college op om twee zaken met elkaar te verbinden, zeker daar waar het gaat over herstructureringsgebieden als Meezenbroek. We zouden graag van wethouder Peters vernemen op welke termijn we de voortgang in het dossier Meezenbroek kunnen verwachten. Ik krijg daar toch zeer verontrustende berichten uit. Ik begreep ook dat Het Cuypersgenootschap op antwoord wacht van de gemeente met betrekking tot een aanvraag. Kunt u nu helder maken binnen welke termijn u dit antwoord kunt geven?

We hebben het gisteren gehad over het vrijwilligerscompliment. Als fractie zijn we vooral nog steeds benieuwd naar het aantal uitgedeelde complimenten, want daar hebben we geen antwoord op gekregen. We hebben nog een aantal korte vragen over de exploitatie van het zwembad. Klopt het nu dat er een bedrag is afgesproken voor beide zwembaden? Hoe groot is dat bedrag? Is dat bedrag alleen voor het zwembad in Hoensbroek of wordt toch ook al betaald voor het nog niet gebouwd Centrumbad? Als Partij van de Arbeid zijn we eindelijk blij dat de VNG stelling neemt tegen het huidige kabinetsbeleid. Dat mogen ze wat ons betreft vaker en sterker doen, want het is in onze optiek gemakkelijker om bestaand beleid af te breken dan nieuw beleid op te bouwen.

We zijn natuurlijk erg verheugd dat de grote focus op preventie eindelijk resultaat gaat opleveren met betrekking tot het ziekteverzuim. We gaan ervan uit dat die daling voortgezet kan worden. Vorig jaar vroegen we aan college of ze een hakka gingen doen als die 5 procent niet gehaald zou worden. We zijn nog aan het wachten op het moment dat het college dit met zijn allen gaat doen. Ik heb er wel een voorstel voor. Misschien kunnen ze het doen tijdens de sleuteloverdracht in maart 2025.

Ik wil nog een afsluiting doen. Het is net niet in beeld, maar het hangt hier onder mij aan de voorkant van dit kathedor. Als afsluiting wil ik een oproep doen voor het burgerberaad onder de noemer: het is nooit te laat, doe mee met het burgerberaad. Maandag 18 november is er om

19.00 uur een bijeenkomst in De Twee Gezusters om eens te proeven aan het burgerberaad. Als u de uitnodiging heeft ontvangen, stuur hem in en neem deel. Tot zover.

De voorzitter

Dank u wel. Leidt dit nog tot vragen? Meneer Jacobs en meneer Van Zutphen. Meneer Jacobs.

De heer Jacobs, FVD (interruptie)

Meneer Verreck, we hebben nou zo'n groot beeldscherm. Ik was even getriggerd door het t-shirt. Staat daar nou Puurlings of Zuurlings?

De heer Verreck, PvdA

Toen deze week bekend werd dat meneer Trump gewonnen had, zag je dat linkse mensen zoals ik dan toch geafficheerd worden als huilebalk. Er wordt nu gezegd: begin maar te huilen en verwijt iedereen maar alles. Mensen verwijten ons van alles. Dan mogen we afficheren zoals we zijn. Als mensen zeggen dat ik zuur links ben, dan ben ik er trots op dat ik zuur links ben.

De heer Jacobs, FVD (interruptie)

Ik kan dat wel waarderen.

De voorzitter

U gaat wel lekker zo vanavond. Dat is heerlijk. Dank u wel. Meneer Van Zutphen.

De heer Van Zutphen, SP (interruptie)

Allereerst mijn indeling in partijen: SP, VVD en VVD'ers die zich schamen. Dat is geen waardeoordeel, maar een feitelijke constatering. U vraagt om een motivering. Die partijen zijn allemaal aan de beurt geweest in de vier kabinetten Rutte, inclusief het ergste van de vier kabinetten Rutte. Dat was Rutte II met de deelname van de Partij van de Arbeid. Onder andere samen met GroenLinks heeft u voor het asociaal schuldenstelsel waarbij studenten zich in de schulden moesten steken gestemd. Als deelnemer aan het kabinet Rutte II bent u mede schuldig aan het afbreken van de volkshuisvesting door minister Blok. Niet te vergeten is daarbij het dieptepunt het toeslagenschandaal.

De voorzitter

We hebben de wereldpolitiek gehad. We hebben de Tweede Kamer gehad. We gaan nu alle politieke partijen beschouwen, maar dit was denk ik een oproep aan meneer Verreck om zich toch maar te gaan schamen?

De heer Van Zutphen, SP (interruptie)

Dat vat u heel goed samen, meneer de voorzitter.

De heer Verreck, PvdA

Ik zal vragen of we een T-shirt kunnen produceren met "schaamtevol links". Dan zal ik er ook eentje in het rood voor u maken.

De voorzitter

Volgens mij is dat hartstikke mooi. Dank u wel. Wilt meneer Van den Berg ook nog?

De heer Van den Berg, VVD (interruptie)

Ik wilde nog iets vragen. Zou er niet nog gewoon een t shirt uitgedeeld kunnen worden met "zure tomaten"?

De heer Verreck, PvdA

Dat kan ook. Volgens mij is het goed om dadelijk even met wat mensen bij elkaar te zitten.

De voorzitter

Ik zal even schorsen straks en dan kunt u dat allemaal regelen. We hebben nog een fractie en dat is de Fractie Damen. Meneer Damen, aan u het woord.

De heer Damen, Fractie Damen

Dank u wel, voorzitter. Allereerst ben ik blij met de opmerking van twee partijen die pleiten voor het zwemmen in de Zuidplas. Ik hoop dat we dat in ieder geval in de komende tijd waar kunnen maken en ik hoop inderdaad dat het probleem wat zich nu voordoet zeer snel opgelost kan worden. Ik zeg kan worden.

Voorzitter, wat ons opvalt en ik moet ik het toch zeggen, is dat de algemeen directeur bij de laatste raadsvergadering vorige week en ook gisteren niet aanwezig is geweest. Kunt u ons informeren wat daar de reden van is? Daarnaast willen wij enkele onderwerpen opnieuw onder uw aandacht brengen, omdat wij deze van groot belang vinden. Allereerst de verkeersveiligheid in het centrum. Welke stappen is het college van plan te ondernemen om de verkeersveiligheid in het centrum te verbeteren, gezien de toenemende drukte door fietsers – ik heb het gisteren ook al benoemd - e-bikes en fatbikes tussen voetgangers? Waarom wordt hier tot nu toe geen extra aandacht aan geschonken?

Voorzitter, gisteren hebben we ook het Centrubad besproken, wat wij een belangrijke voorziening voor onze gemeenschap vinden, maar niet tegen elke prijs. Wij hebben vragen gesteld over de kostenvergelijking tussen de oorspronkelijke locatie aan de Putgraaf en de nieuw gekozen locatie aan de kerk. Wat is het aankoopbedrag van de nieuwe locatie?

Wat zijn – en die vraag is net ook al gesteld - de geschatte exploitatiekosten? In het verleden hebben we begrepen dat de exploitatie van beide baden hetzelfde zou zijn als het exploitatiebedrag wat voor Otterveurdt op de begroting stond. Daarnaast vragen wij ons af of door de beslissing door te schuiven naar juni 2025 niet het probleem verplaatst wordt en gewoon doorgeschoven wordt.

Dan de kloof tussen uitkeringen en minimumloon. Hoe gaat het college concreet de kloof verkleinen tussen uitkeringen met toeslagen en het minimumloon, zodat werken financieel aantrekkelijker wordt? Deze vraag hebben wij gisteren gesteld, maar tot op heden niet beantwoord gekregen. Gisteren heeft u heel duidelijk aangegeven in uw stuk dat u de Stadskrant budgetneutraal wil maken. Het maken van de Stadskrant kost geld. Als u deze budgetneutraal wilt maken, moeten er ergens inkomsten vandaan komen. Hoe denkt u dit te realiseren?

Voorzitter, de laatste vraag die wij hebben, heeft te maken met de geluidskwaliteit in de raadszaal. Het geluid is slecht verstaanbaar, zowel voor slechthorenden als voor mensen zonder gehoorproblemen. Waarom is er geen voorziening getroffen om dit te verbeteren, zoals afgesproken bij de klankbordgroep en bij de herinrichting van deze raadszaal, zodat iedereen de vergaderingen goed kan volgen? Intern als zowel extern, kan hier onderzoek naar gedaan worden. Dat was het, voorzitter.

De voorzitter

Dank u wel. Geeft dit nog aanleiding tot vragen? Dat is niet het geval. Dan ga ik de vergadering schorsen tot 19.00. Ik wens u een hele smakelijke maaltijd. Wij zorgen dat de actuele lijst van moties in iBabs terechtkomt voordat we aan de beantwoording van de collegeleden beginnen.

Schorsing

De voorzitter

Dames en heren, ik heropen de vergadering. We doen de beantwoording in omgekeerde volgorde van gisteren. Die kan volgens mij ook best snel. Dus ik begin met de beantwoording. Ik heb nauwelijks vragen van u gekregen, dus dat maakt het ook heel erg makkelijk. Ik was blij met meneer Verreck die nog zei: het is goed dat de VNG stelling neemt. Dat moeten ze vaker doen. Dat gaan we ook doen, maar weet een ding zeker: als we stelling nemen op onderwerpen, dan geeft dat altijd discussies in de achterban. Er zijn altijd gemeentes die zeggen: zullen we dat nou wel doen? Het blijft lastig onderhandelen namens 342 gemeentes. Die budgetneutrale Stadskrant, meneer Damen, daarvoor is het inderdaad zoeken of er goedkopere mogelijkheden zijn, of er inkomsten elders te verkrijgen zijn en of we het anders kunnen financieren. Dus we gaan echt en dat heb ik ook gisteren gezegd, een aantal dingen onderzoeken voor of we die Stadskrant op een andere manier kunnen doen.

De suggestie van meneer Ermers namens de OPH en naar aanleiding van het verhaal van mevrouw Géron over de Stadskrant en misschien iets met duurzaamheid, circulariteit et cetera, ga ik bij de redactie neerleggen. Dus dat is ook geen enkel punt.

Voor de uitleg over de motie de vaan van Hoensbroek, blijf ik bij wat ik gisteren heb gezegd. Ik ben ermee akkoord om het gewoon meteen op te gaan hangen in Hoensbroek. We maken er vooral gebruik van. We doen ook niet moeilijk over die vlag. Als u zelf een discussie intern in Hoensbroek wil voeren over wat de goede vlag is, doe dat dan vooral. Ik heb wel gezegd: ik ben er kritisch over of het in de raadszaal kan. Ik wil er even de tijd voor nemen om u daarop te antwoorden. Als ik die motie zo mag lezen, dan omarm ik hem. Anders moet ik hem ontraden.

De heer Daamen, Partij Hoensbroeks Belang (interruptie)

Dat is duidelijk, maar kunt u daar wel een tijdspad aangeven?

De voorzitter

Voor de kerst krijgt u daar antwoord op. Ja? Dat waren mijn vragen. Dus ik ben nu eigenlijk wel toe aan een pikketanussie. Maar ik zal ook nog even de andere wethouders de ruimte geven. Geeft dit nog aanleiding tot vragen? Sorry, maar volgens mij had ik niet meer. Dan ga ik naar wethouder Vrusch.

Wethouder Vrusch

Geachte dames en heren van de raad, na al uw mooie reacties gisteren was ik er toch wel een beetje stil van. Vandaag is dat eigenlijk ook nog wel steeds. Ik zou graag heel veel meer verhalen uit de stad hier willen delen. Maar meneer de voorzitter, ik ga me vandaag wel aan de tijd houden en kort stilstaan bij een aantal zaken.

Ik zal beginnen met het steuntje in de rug en de oproep van de heer Verreck. Het is absoluut zo dat we die op meer plekken moeten delen. Of dat nou in de bibliotheek is of in de stadshal, waarbij hij meegaat met de Wmo-consulenten, overal waar de informatie moet zijn, daar moet die ook naartoe gaan. Dus dat gaan we absoluut ook oppakken. We zetten nu de laatste puntjes op de i en dan gaan we grootschalig bestellen bij de drukker, zodat we het kunnen verspreiden. Het aantal uitgedeelde vrijwilligerscomplimenten, daar vroeg u nog naar. Daar ga ik schriftelijk op terugkomen. Die cijfers kon ik nu niet achterhalen.

Wat betreft nog de kinderarmoede waarover gesproken was: daarbij wil ik het nogmaals herhalen, zodat er geen onduidelijkheid over komt. Daar gaan we inderdaad echt niet op bezuinigen. Het is te belangrijk en we willen juist investeren in onze allerkleinsten om hen ook

een kansrijke start te geven. Ik zal ook zeker een vinger aan de pols houden en verder op zoek gaan naar verdere samenwerkingspartners in deze om te kijken hoe we dat zo efficiënt mogelijk kunnen doen.

De motie met betrekking tot het mobiliseren van vrijwilligers: de problemen die gisteren in de raad werden gedeeld, worden breed herkend, maar ook gedeeld. Iedereen vist eigenlijk in dezelfde vijver van vrijwilligers. De samenhang tussen die samenwerkingen is nog niet optimaal. Sommige vrijwilligersorganisaties trekken elkaar aan. Die delen juist. Bij andere vrijwilligersorganisaties vissen ze echt op dezelfde activiteiten en dan gaat het botsen. Voor die vrijwilligerstaken, dat zei ik gisteren: het is opgenomen bij Buurtteams Heerlen. Zij staan daarvoor aan de lat. Tegelijkertijd gebeurt er ook heel veel omtrent vrijwilligers, ook op verschillende plekken. Die samenhang kan beter. Daarom omarm ik de motie en gaan we vanuit de gemeente ook aan integraal beleid doen rondom vrijwillige inzet en vrijwilligerswerk werken. Als we dit probleem niet aanpakken, dan wordt het voor Buurtteams Heerlen ook onmogelijk om dit uit te voeren.

Over het onderdeel jongerenparticipatie: juist met jongeren willen we de handschoen oppakken. Dat gaan we ook doen als het om concrete voorbeelden gaat, zoals het Jongeren Informatiepunt of het opzetten van nieuwe communicatiekanalen. Een klankbordgroep zoals u die nu voorstelt, is daarbij een goede aanvulling om al deze onderwerpen verder vorm te geven, zodat alle jongeren hun input kunnen geven en wij gezamenlijk kunnen bouwen voor en door jongeren. Dus dank voor uw wijzigingen.

Fractie Damen, u had nog een vraag over de kloof tussen uitkeringen en minimumloon. Als ik kon bepalen wat we zouden doen, dan zou dat mooi zijn. Het ging vandaag al eerder over landelijke politiek en wie we daarbij allemaal wel en niet kunnen bellen. Maar dit is ook vooral voorbehouden aan het Rijk, want als ik de minimumlonen kon verhogen, dan zou ik dat al te graag doen. We doen dit als gemeente waar het kan. Neem bijvoorbeeld dat als er een nieuwe opdracht uit gaat, dan gaat het minimumloon omhoog. Dat is dan juist om te stimuleren dat werken loont. Wij doen daarin wat we kunnen, Maar we kunnen helaas niet alles.

Dan de motie voor de gezondheidscoalitie. U mag er bij mij van uitgaan dat ik mij echt ten volste inzet voor het behoud van het Zuyderland ziekenhuis. Dan heb ik het over met IC, met SEH en met geboortecentrum, juist omdat het belangrijk is en juist omdat we het niet kunnen hebben dat in Nederland ziekenhuizen verdwijnen in regio's waar ze het hardste nodig zijn. Zoals op de spandoeken stond: als elke regio telt, waarom moeten wij dan strijden voor ons ziekenhuis? We blijven hiervoor knokken, daar mag u van mij op blijven rekenen en ook op een constructieve manier, waarbij we vanuit dit huis ook met alternatieven komen met partners in de stad zoals de woningcorporaties, maar ook met onderwijs waar uw motie over gaat. Daarmee kan ik hem omarmen. Dat was hem, meneer de voorzitter.

De voorzitter

Geeft dat nog aanleiding tot vragen? Het is helemaal helder, dank u wel. Dan is het woord aan wethouder Gelderblom.

Wethouder Gelderblom

Dank u wel. Ik begin net zoals gisteren met de vraag van de Jongerenpartij. Die sprak overigens warme woorden uit over het Nieuw Heerlense Woonfundament, net als een aantal andere partijen. Die hebben we met blijdschap in ontvangst genomen. Die vroeg namelijk: kan er een speciale raadsessie plaatsvinden over het Nieuw Heerlense Woonfundament, het masterplan ruimte voor woningbouw en kunnen we dan ook inzichten krijgen in de opbrengsten van het beleidstraject Grip op Wonen? Welgenomen gaat de raad natuurlijk over de eigen agenda. Als we daarbij gevraagd worden om over die onderdelen input aan te leveren als college, dan gaan

we dat natuurlijk heel erg graag doen. Volgens mij is dat alleszins mogelijk, maar dan wel via die route.

Er was een vraag vanuit de SP, maar ook vanuit de Fractie Damen. Die gaat over de Zuidplas. Wat gaat u doen om het zwemmen in de Zuidplas toch zo snel mogelijk mogelijk te maken, ondanks de tegenslagen rondom de exoten? Ja, die invasieve exoten, dat zijn twee woorden waar menig ontwikkelaar denk ik spontane misofonie van krijgt. Het is spijtig dat dit ook nu weer het geval is. Dan niet alleen in de vorm van de Japanse duizendknoop die we in de stad al hebben ontmoeten, maar ook die watercrassula in de Zuidplas. Het is goed om misschien heel even de geschiedenis erbij te halen. De vorige bestuursperiode is ervoor gekozen als gemeente om ons een beetje aan de ontwikkeling in de Zuidplas te onttrekken. Dat heeft er toe geleid dat Natuurmonumenten het eigendom van Zuidplas in handen heeft gekregen. Dat maakte het aanvankelijk veel moeilijker om beweging in het dossier te krijgen. Er is sinds deze bestuursperiode wel beweging ontstaan met positieve gesprekken. De provincie heeft een stap terug gedaan, wat de boel een stuk vereenvoudigde. Eigenlijk op een cruciaal moment toen die gesprekken iets positiever werden, is inderdaad die watercrassula ontdekt.

Het is goed om even in te gaan op wat we daaraan doen en hebben gedaan. De provincie heeft de verantwoordelijkheid genomen om die watercrassula te gaan verwijderen. De kosten daarvan zijn niet misselijk. Het is fijn dat die niet op onze begroting drukken, want dat is namelijk een kwart miljoen. Er wordt voor de toekomst een beheersplan opgesteld om met die watercrassula om te gaan en ervoor te zorgen dat die zich niet verspreid naar de rest van het gebied. Laten we niet vergeten dat de Brunsummerheide daar ook ligt. Dus dat zou natuurlijk heel erg zijn. Dat beheersplan wordt opgesteld met ons, Sibelco, Natuurmonumenten en de provincie. Dus in dat gesprek is het ook weer goed om dan een klein beetje een doorkijkje te maken naar waar zwemmen eventueel mogelijk zou zijn, want zoals geformuleerd in het coalitieakkoord geven wij natuurlijk altijd de voorkeur aan het zwemmen in de Zuidplas en ondersteunen we dat. Dat is wat er in het coalitieakkoord staat. We gaan eraan voorbij door natuurlijk ook actief te sturen op het mogelijk maken van.

Qua tijdlijn kan ik erover melden dat voordat je verder kunt kijken, de crassula echt eerst verwijderd moet zijn. Anders neem je onverantwoorde risico's. Dat is naar verwachting medio 2025. Dus ik denk dat we rond die tijd ook weer verder kunnen gaan praten over wat mogelijkheden en onmogelijkheden zijn. Een andere vraag van de SP had betrekking op wat ik dan toch maar even de Wbmgp noem, omdat we de Rotterdamwet niet wilde noemen. De vraag was met welke aspecten van de Wbmgp u het vanuit het perspectief van Rotterdam niet mee eens bent. Eigenlijk kan ik die vraag niet beter beantwoorden dan de heer Van Zutphen zelf al heeft gedaan gisteren tijdens het debat. Het is zo dat in Rotterdam een aantal dingen zijn gebeurd die onder die wet mogelijk zijn die zeer onwenselijk zijn. Er is een groot gedeelte gesloopt zonder meer en zonder enig plan over wat er vervolgens met mensen moest gebeuren. Het is zo dat niet naar de aard, maar naar de hoogte van het inkomen van mensen discriminatoir is opgetreden. Daar zijn we het uiteraard ook niet mee eens. Wat wij wel zeggen, is dat in het verlengde van Grip op Wonen, we kijken naar mogelijkheden om voorrang te geven aan bepaalde beroepsgroepen op basis van zowel het inkomen, maar vooral ook de aard van het werk dat die mensen verrichten. Denk aan verplegers. Denk aan politieagenten. Dat doen we al onder Grip op Wonen dankzij de nieuwe huisvestingsverordening die de raad heeft vastgesteld. Maar op complex niveau - dat is toch rode draad in de Wbmgp - biedt die wet in drie artikelen handvatten om dat verder te doen. Daar willen we naar kijken. Daarover volgt een raadsvoorstel. Het geldt ook voor de twee andere aspecten van de Wbmgp. Dat is namelijk voorrang op basis van sociaal economische kenmerken, maar dan dus niet de hoogte, maar wel de aard van het inkomen. Ik denk dat dit cruciaal is en dat raakt ook aan een aantal vragen van mevrouw Heine, het beperken van overlastgevend en crimineel gedrag. Denk aan mensen met extremistische

opvattingen, maar vooral ook ex-criminelen. Ook daarvoor geldt dat je dan op complex niveau huurwoningen kunt toewijzen. Zoals aangekondigd, gaan we kijken hoe we dat kunnen koppelen aan een verlengde van Grip op wonen. Dat betekent dat om in aanmerking te komen voor de Wbmgp een raadsbesluit nodig is. We komen met een uitleg naar de raad toe. Dan kunnen we verder met elkaar in gesprek gaan.

Dan begin ik volgens mij al aan de moties en andere oproepen in een net andere categorie. Het CDA heeft eigenlijk samen met de Partij Hoensbroeks Belang in het verlengde van een mooie, prettige gedachtewisseling die we gisteren hadden over dienstverlening en hoe je die zo dichtmogelijk bij mensen kunt organiseren, nog een keer ons herinnerd aan het coalitieakkoord. Zo lees ik het althans. Dat is namelijk of we boven op het onderzoek dat ik gisteren al aanhaalde en boven op het onderzoek dat nu loopt qua dienstverlening naar ondernemers toe, nog een keer specifiek kunnen kijken naar hoe we dienstverlening in stadsdelen nog dichter bij mensen kunnen organiseren. Ik heb daar gisteren een aantal voorbeelden van gegeven. Vandaag werd ook nog terecht genoemd dat we ook al producten naar mensen thuis brengen.

De motie roept op om dat wat in het coalitieakkoord staat en dus ook al door de raad is uitgesproken, uit te gaan voeren. Ik zou eigenlijk zeggen: trek de motie terug. We gaan dit gewoon doen zoals het ook in het coalitieakkoord staat en we komen terug op de uitkomsten van het aanvullende onderzoek in het directe verlengde van de onderzoeken die we al hebben gedaan in dit kader.

Dan kom ik bij de VVD. Zij vroegen naar een specifieke Citydeal in het kader van duurzamer, gezonder en snelle groei voor Heerlen. Een Citydeal is ontzettend interessant. Hij gaat onder andere over conceptueel bouwen en hoe dat kan aansluiten bij onze woonambities. De vraag is of wij kunnen aangeven of we willen onderzoeken of we bij die Citydeal kunnen aansluiten. Het antwoord is: ja, dat gaan we graag doen. Dank voor de suggestie.

D66 had een motie ingediend rondom een stem geven aan woningzoekenden in Heerlen ten bate van de groei en balans, zoals besproken in het Nieuwe Heerlense Woonfundament. Of we kunnen onderzoeken hoe we woningzoekenden een stem kunnen geven en of we de gemeenteraad actief kunnen informeren. Ook daarop is het antwoord: ja, dat gaan we zeker doen. Dus we kunnen de motie van harte omarmen.

Dan was er nog een vraag van Partij Hoensbroeks Belang. Het was niet in hele directe zin een vraag, maar ik zou er toch nog heel even op ingaan. Er was ook een verwijzing: warme woorden naar het Nieuwe Heerlense Woonfundament met de vraag hoe we dit dan een vervolg gaan geven. Daar heeft wethouder Peters ook al antwoord op gegeven. Dat is een tweetrapsraket van ons. Het directe vervolg op het Nieuwe Heerlense Woonfundament is een masterplan ruimtelijke woningbouw waarin inzichtelijk wordt gemaakt waar die kansen dan precies liggen. Daarmee ben ik aan het einde gekomen.

De voorzitter

Dank u wel. Geeft dit aanleiding tot vragen? Ik zie mevrouw Heine en meneer Ermers. Mevrouw Heine.

Mevrouw Heine-van Dartel, CDA (interruptie)

Betekent dat dan ook dat de uitkomst van dat onderzoek binnen het tweede kwartaal van 2025 is? Dan trekken we hem in.

Wethouder Gelderblom

Ja.

Mevrouw Heine-van Dartel, CDA (interruptie)

Ja, dat is goed.

De voorzitter

Dan wordt die motie ingetrokken. Prima. Meneer Ermers.

De heer Ermers, Ouderenpartij Heerlen (interruptie)

Dank u, voorzitter. Voor de pauze hebben we het er ook nog even over gehad om aandacht te besteden aan het onderwerp in de Stadskrant. Ik zou dat misschien ook willen voorstellen met betrekking tot die invasieve exoten, want die komen niet zomaar in de natuur terecht, het kost de gemeenschap ook klauwen met geld en plannen die niet door kunnen gaan. Dus misschien daar ook de tip om hier eventueel in de Stadskrant aandacht aan te besteden.

Wethouder Gelderblom

Dat is prima.

De heer Ermers, Ouderenpartij Heerlen (interruptie)

Dank u.

De voorzitter

Dat is prima. Dank u wel. Meneer Van Zutphen nog. Gaat uw gang.

De heer Van Zutphen, SP (interruptie)

Ik wil het over het zwemmen bij Sigrano hebben, zo noem ik het maar even. U geeft aan wanneer de invasieve exoot verwijderd is. Dan zegt u: daarna gaan we de plannen verder ontwikkelen. Althans, zo verstond ik u. U kunt nu alvast beginnen met het verder ontwikkelen. Dus als ze op 3 juli verwijderd zijn, dan kan op 4 juli de poort open gaan. Of ben ik dan te optimistisch?

Wethouder Gelderblom

Daar zou ik u nooit van betichten. U had gisteren een mooie quote van Deng Xiaoping over een kat. Deng Xiaoping heeft ook gezegd: houdt uw hoofd koel en begeef u op de achtergrond. Als er sprake is van een watercrassula, dan is dat helemaal geen onverstandig advies. Nee, we zijn het er helemaal mee eens, kan ik tegen de heer Van Zutphen zeggen. Het is geen enkel probleem om plannen te ontwikkelen. We zijn er ook heel hard mee bezig. Het is wel prudent om geen valse verwachtingen te scheppen en eerst te kijken wat de voortgang is van het verwijderen van een watercrassula voordat we daar al te enthousiast over naar buiten treden. Dus wat ik heb gezegd, is dat we die plannen - vooral zodra duidelijk is wat de voortgang is bij die watercrassula - al dan niet naar buiten kunnen gaan brengen. Daarom zei ik dat ik denk dat dit een goed moment is - dat wil zeggen: medio 2025 - om verder met elkaar in gesprek te gaan over dit onderwerp.

De voorzitter

Dank u wel. Dan gaan we naar wethouder Peters.

Wethouder Peters

Voorzitter, dank u wel. Voordat ik naar de beantwoording van de vragen ga, vind ik het fijn om uw betrokkenheid te hebben bij een heel aantal thema's die wij ook heel erg belangrijk vinden als het gaat over de aanpak van Hoensbroek Centrum, de realisatie van woningbouw en de combinatie wonen en realisatie. Ik probeer er snel doorheen te gaan, maar wel zorgvuldig. Allereerst meneer de voorzitter, richting u aan de SP: de motie zoals die is aangepast, kunnen wij omarmen als het gaat over extra inzet juist in die buurten waar mensen het minst tevreden zijn. Daarbij wil ik wel de kanttekening maken - en die heb ik gisteren ook al gemaakt - dat het

niet mogelijk is om op basis van subjectieve meningen te concluderen dat de objectieve staat van onderhoud slecht of goed is, omdat er natuurlijk allerlei zaken aan ten grondslag kunnen liggen. Dat laat onverlet dat wij onze stinkende best gaan doen om juist in die wijken waar mensen dat als het minst prettig ervaren, ook meters te maken de komende tijd. Wij hopen in ieder geval u daar aangenaam mee te kunnen gaan verrassen.

De Jongerenpartij had het nog over regelmatige updates voor Hoensbroek Centrum. Volgens mij is volgende week op 14 november de eerste bijeenkomst. Ik kan me zo maar voorstellen dat in de tijd er na nog wel met grote regelmaat iets te melden zal gaan zijn. Dus ik wil eigenlijk gewoon daaraan vasthouden, omdat u allen waarschijnlijk eerder op de hoogte zult zijn van de zaken die er spelen, zeker ook als het publieke aandacht krijgt, voordat ik hier een raadsinformatiebrief verstuurd heb.

Partij Hoensbroeks Belang had ook een aantal concrete vragen. Plannen voor het terrein van het MFC. Volgens mij zijn die plannen er nog niet. U heeft het ook nog over het stuk grond op de Polderstraat volgens mij: de berenklaauw. Elk jaar komt dat ritueel terug. Wij moeten altijd maar weer maaien en de eigenaar die zijn verantwoordelijkheid niet neemt. Dat is super jammer. U stelt voor om het te kopen. In de beantwoording op de artikel 33 vragen hebben wij u laten weten dat wij echt ons best willen doen om dat ook dat stuk grond van aanvullende waarde gaat zijn in de ontwikkeling van Hoensbroek Centrum. Dat ligt er natuurlijk gewoon middenin.

Dan het LOMA-Huis. Ook daar is op dit moment niet bijster veel over te melden, anders dan dat er twee trajecten lopen. Een is het ontwikkeltraject waarbij we inzetten op appartementen voor ouderen. Anderzijds is dat het handhavingstraject dat op dit moment loopt.

U vroeg ook nog naar de subsidielunch voor ouderen in Nieuw-Lotbroek. Daar maakte u een opmerking over. Ik zou het daar wel heel belangrijk vinden om gewoon vast te houden aan het proces dat regulier doorlopen wordt naar aanleiding van de aanvraag die daar gedaan wordt. U had het ook nog over buurtvoorzieningen. Ook daar zijn we mee bezig en we hopen daar binnen afzienbare tijd tot concrete resultaten te komen, maar ik kan u op dit moment nog niet zeggen wanneer.

De laatste vraag die u stelde was met betrekking tot het Aldi pand. Ik pak even het antwoord erbij. Op dit moment staat het pand leeg, in ieder geval voor zover dat bij ons bekend is. De eigenaar is op zoek naar nieuwe invulling. Het heeft op dit moment de bestemming detailhandel. Op het moment dat de eigenaar of potentiële huurders een andere bestemming zouden willen, dan moet daarvoor een ontheffing worden aangevraagd bij de gemeente. Tot op heden hebben wij echter geen verzoek tot ontheffing ontvangen. Dat is in het kort de stand van zaken. We hopen dat daar binnenkort misschien weer verandering in komt, maar op dit moment nog helaas niet.

Dan zowel Forum voor Democratie als de PVV als Hart-Leers aangaande de motie. Ik heb inderdaad vanmiddag met een van u, de heer Leers, contact gehad. Meneer Jacobs, u stelde dat ik gisteren zou hebben gezegd dat het te abstract is. Nee, ik had graag gewild dat het abstracter was. Volgens mij zijn we het op een hoger niveau ook gewoon eens. We zijn het eens over dat we transparant moeten zijn en eens over dat we duidelijk moeten maken wat projecten inhouden, ook financieel gezien en dat we dit ook vooral naar buiten moeten uitdragen.

Waar volgens mij onze discussie met name over gaat, is over de uitvoering daarvan. Ik zou eigenlijk willen zeggen dat we natuurlijk hebben gezegd dat er in de Stadskrant een overzicht komt met de zaken die in 2024 zijn afgerond, wat dat gekost heeft en daarmee dus ook hoeveel we hebben geïnvesteerd in onze buurten en wijken. Ik zou eigenlijk met uw goedkeuren en ook aan u de vraag of u daarmee akkoord bent – in diezelfde tijd, dus de komende maanden en daarmee ook uiterlijk het eerste kwartaal van komend jaar – verder op zoek willen gaan naar een goede oplossing waar we in ieder geval veel meer duidelijkheid aan geven als het gaat om die projecten afzonderlijk; dus als het gaat om de financiën. Ik hoorde meneer Van den Berg

daar ook nog eens een keer over zeggen – ik trek hem er maar bij – om het bijvoorbeeld op de website te melden, om dat met een QR-code te doen et cetera. We willen daar in ieder geval nog gewoon op een serieuze manier naar kijken. Uw oproep is wat ons betreft altijd serieus geweest. We hebben het ook altijd serieus benaderd. Dus aan u de vraag of dat genoeg is om de motie in te trekken, meneer Jacobs.

De voorzitter

Dat mag u zo doen hoor.

Wethouder Peters

Dan ten slotte de PvdA, de meneer met dat mooie t shirt. Over Meezenbroek: u heeft het over de aanvraag van Het Cuypersgenootschap. Daar is op 9 oktober een memo van richting de raad gegaan. Dat staat ook in iBabs. U vraagt ook aangaande updates over hoe het nou gaat met het hele proces. Ook daar staat een toezegging van opgenomen in de lijst met toezeggingen. Wij hebben in ieder geval even voor uw informatie eind november wederom een gesprek met Vincio. Zij zijn natuurlijk nu aan zet op dit moment, ook als het gaat om het organiseren van de participatie. Ik denk eerlijk gezegd dat hiervoor hetzelfde geldt als voor Hoensbroek Centrum, namelijk dat u en ik hier dermate vaak over spreken dat de actualiteiten sneller zullen zijn dan de afhandeling per memo of wat dan ook. Volgens mij hebben we komende week weer commissie. Dan zullen we het er ongetwijfeld over hebben en zo verder. Dank u wel, meneer de voorzitter.

De voorzitter

Dank u wel. Zijn er vragen? Ik ga het even noteren. Meneer Jacobs.

De heer Jacobs, FVD (interruptie)

Dank u, voorzitter. Ik spreek even voor mezelf. Misschien dat ik dadelijk nog even kan overleggen met de partijen die mede ingediend hebben. Ik ben er in ieder geval niet tevreden mee in die zin dat het nu wordt verschoven naar het eerste kwartaal van 2025. Deze motie is ingediend eind januari van dit jaar. We zitten nu in november en ik denk dat we heel veel tijd hebben gehad. Ik snap ook de kritiek van u op de motie niet, want die motie is zo duidelijk als het maar zijn kan. Op verzoek van de partijen hebben we er zelfs een bedrag bij genoemd waarvan ik zeg: is het nodig om die grens bij een half miljoen te leggen? Ik ben in ieder geval niet tevreden over de toezegging die u doet. Er is tijd genoeg geweest. We gaan het nu weer overhevelen naar het eerste kwartaal van volgend jaar. Dus ik zou dadelijk graag even vijf minuten willen overleggen met de mede-indieners over wat zij ervan vinden, als u mij dat dadelijk toestaat.

De voorzitter

Dan gaan we straks na de afronding van de tweede termijn van het college zorgen voor een korte schorsing. Ja? Meneer Damen van de Fractie Damen. Ik zie meneer Leers ook nog.

De heer Damen, Fractie Damen (interruptie)

Dank u wel, voorzitter. In de tweede termijn heb ik ook een stuk ingebracht met betrekking tot de verkeersveiligheid in het centrum. Daar heb ik nog geen antwoord van de wethouder op gekregen.

De voorzitter

Wethouder.

Wethouder Peters

Meneer de voorzitter, het was natuurlijk niet mijn bedoeling om u over te slaan. Daar kom ik schriftelijk even op terug als u dat goedvindt via u aan meneer Damen.

De voorzitter

Binnen de befaamde maand?

Wethouder Peters

Binnen de befaamde maand.

De voorzitter

Binnen de befaamde maand. Meneer Leers.

De heer Leers, Hart-Leers (interruptie)

Ik heb inderdaad vanmiddag de wethouder aan de lijn gehad. Ik had het idee dat al begonnen ging worden met allerlei zaken en dat het een en ander begin volgend jaar helemaal definitief gemaakt zou zijn. Ik had niet het idee dat we moesten gaan wachten tot volgend jaar. Dat heb ik dan waarschijnlijk verkeerd begrepen, want we hadden een heel goed en leuk gesprek. Dus ik was in de volle overtuiging dat we elkaar begrepen hadden. Misschien dat het goed is als de wethouder daar nog wat uitleg aan geeft. Dan is het mogelijk niet nodig dat wij nog de koppen bij elkaar steken. Ik had het idee dat we wat verder tot elkaar gekomen waren dan wat ik nu begrijp uit de woorden van de heer Jacobs. Dus vandaar is het misschien goed dat voordat wij mogelijk schorsen, u er nog even wat verder op ingaat.

De voorzitter

Wethouder.

Wethouder Peters

Meneer Van Zutphen, zou ik het gewoon nog een keer proberen dan? We hebben sowieso natuurlijk toegezegd dat we in de eerste Stadskrant met dat overzicht komen. Dat willen we sowieso doen. Voordat je een concreet plan hebt van hoe je dat nog verder zou kunnen doen, kost dat natuurlijk in ieder geval een beetje tijd. Het is nu 7 november. Voordat je met iets concreets kan komen, ben je zo twee maanden verder. Dus dan zit je sowieso al in het eerste kwartaal 2025. Ik zou gewoon willen voorstellen dat we dat ene gaan doen wat we sowieso al zouden doen en daar bovenop gaan we kijken wat er nog meer nodig is om in ieder geval tot een oplossing te komen waar we hier de handen voor op elkaar hebben.

De voorzitter

Meneer Leers, aanvullend.

De heer Leers, Hart-Leers (interruptie)

U begrijpt dat die lijst in de Stadskrant van december komt te staan dan of is dat februari? Dan hebben we elkaar vanmiddag toch waarschijnlijk niet goed verstaan, want we hebben het ook over Eindhoven gehad, het voorbeeld dat hier genoemd is en dat er contact geweest is met Eindhoven over hoe daar de vork in de steel zat. Dan ben ik het helaas met de heer Jacobs eens dat het toch wel erg lang duurt, want u zou al een gebaar kunnen maken in de volgende Stadskrant, een aankondiging waar we naartoe werken met een aantal voorbeelden en dat we ermee bezig zijn. Dan begin volgend jaar wat concreter. Dan maakt u een stap naar ons toe om het wat schmackhafter te maken, want zo is het afwachten terwijl wel de projecten doorrollen

en sommigen op straat helemaal niet weten waar het over gaat. Dan neig ik helaas naar het verhaal van het verhaal van de heer Jacobs, terwijl ik vanmiddag het idee had dat we echt kort bij elkaar zaten.

Wethouder Peters

Volgens mij zitten we ook kort bij elkaar, voorzitter. Er is natuurlijk een reden waarom je dat in februari doet en niet in december. Dat is omdat je daarmee de projecten pakt die je in 2024 hebt afgesloten. Als er in december nog gewerkt wordt aan zaken, dan weet ik niet of ik een accurate financiële verantwoording heb in die Stadskrant in december, waarvoor wellicht eind november de zaken moeten worden aangeleverd om te publiceren. Dus er zit ook een technische kant aan het verhaal.

De heer Leers, Hart-Leers

Dan hebben wij elkaar waarschijnlijk verkeerd begrepen, want ik had het idee dat u op korte termijn een lijstje zou maken bij welke projecten welke begrotingen horen. Dat heeft er niks mee te maken of het af is, in ontwikkeling is of nog moet gaan komen. Dus even inzicht geven in dat dit geld bij dat project hoort, zou u sowieso in december moeten kunnen doen. Dan sorteert u volgens mij vooruit op een oplossing die daaropvolgend in het eerste kwartaal zou kunnen komen. Dat zou misschien toch een handreiking kunnen zijn om ... Onze insteek is dat de mensen op straat gewoon kunnen zien dat bij dit plan dat financiële plaatje hoort. Daar hoeven we niet te wachten totdat plannen zijn afgerond. Dus wat dat betreft, denk ik dat we toch een gedeelte langs elkaar praten. Dit is vrij concreet. Kunt u dat bijvoorbeeld wel al doen in de Stadskrant van december? Kort een verhaaltje bij welke projecten welke gelden horen en volgende edities komen we hier nog wat verder op terug. Het is een soort handreiking, waarbij we elkaar ergens in het midden treffen.

De voorzitter

Dat is helder, meneer Leers.

Wethouder Peters

Meneer de voorzitter, volgens mij doe ik die handreiking. Want wat ik belangrijk vind en dat vindt u volgens mij net zo goed belangrijk, is volledige informatie. Op het moment dat jij publiceert waar iets voor in de boeken staat en wat het uiteindelijk gekost heeft – of je publiceert uiteindelijk maar een helft – is het ook niet compleet. Dus ik vind het wel belangrijk dat op het moment dat wij werken aan die transparantie, dat het ook gewoon volledige informatie is. Ik snap wat u zegt. Wat mij betreft beginnen we ook meteen met een soort plus te creëren op dat gedeelte van de oplossing, zodat we tot additionele zaken komen. Wat ik u wil toezeggen, is dat ik daar onmiddellijk mee aan de slag ga. Dat zal dan in het eerste kwartaal klaar zijn.

De voorzitter

Meneer Jacobs nog en dan ga ik naar de volgende. Meneer Jacobs.

De heer Jacobs, FVD (interruptie)

Wethouder, ik twijfel nog even aan die toezegging. Ik wil concreet van u weten ... We hebben dat LED-scherm. Ik heb in die motie aangegeven met een QR-code ... Ik weet dat meneer Van Zutphen een keer een opmerking maakte over die bouwboarden en dat het wel heel gevaarlijk was als ik in een auto zou zitten en langs de weg die QR-code zie. Dat heb ik natuurlijk in de stad niet, want ik loop daar langs. Wat is dan voor u de reden om te zeggen: op die LED-balken willen we dat niet. Is dat prijstechnisch of zegt u gewoon: dat wil ik niet en dat vind ik niet

overzichtelijk. Wat is nu voor u de hoofdreden om te zeggen: op die LED-balk doen we dat niet waar we het verhaal van de stad laten zien? Dan zou het toch ook reëel zijn om naar mensen toe te laten zien dat dit het verhaal van onze stad is. Dat vind ik ook heel prima. Maar dan mogen ze toch ook weten wat het kost?

Wethouder Peters

Voorzitter, ik wilde niet verzanden in een discussie die gaat over het uitvoeringsniveau. Als ik het bijvoorbeeld over dat LED-scherm heb – met alle respect – ik 40 projecten in de openbare ruimte heb in 2024 en die er als een soort beurskoers voorbij gaan, dan lijkt me het ook niet in ieder geval dat je daarmee de juiste aandacht geeft. Maar dat is maar een denkrichting. Waar we het over eens zijn – ik kom er toch op terug – is dat we moeten gaan voor het niveau van maximale transparantie bij die projecten. Daarvoor staan wij en dat gaan we wat ons betreft ook doen.

De voorzitter

Volgens mij is er nu genoeg gewisseld over dit onderwerp. We gaan naar mevrouw Keulen.

Mevrouw Keulen, Ouderenpartij Heerlen (interruptie)

Dank u wel, voorzitter. Mijn collega's van Partij Hoensbroeks Belang hebben inderdaad voor de zoveelste keer een vraag gesteld over het LOMA-Huis. Ik denk dat dit een terechte vraag is. U zegt: wij zetten in op appartementen voor ouderen. Maar kunt u iets concreter aangeven? Is er een koper? Zijn er concrete plannen? Wat is nu precies de status? Als die er niet zijn, wat doen wij er dan actief aan? Want dit is een Rijksmonument. U weet denk ik zelf hoe het eruit ziet en de verloedering eromheen. Het is ook wel iets wat al jaren speelt. Dus de vraag is wel: komen we hier tot een eind en tot een oplossing?

Wethouder Peters

Meneer de voorzitter, heel kort weg: als u nu 2 of 3 miljoen euro heeft klaarliggen, dan kan het volgens mij morgen opgelost zijn. We hebben het over dergelijke gaten. Wij zijn met grote regelmaat met de eigenaar in gesprek. Zodra daar een kansrijk plan ligt, houden we u daarvan op de hoogte. Zodra er ontwikkelingen zijn die hoopgevend zijn als het gaat over een concreet plan, houden we u op de hoogte. Maar op dit moment is het nog zo dat we daar op dit moment nog niet zijn.

Mevrouw Keulen, Ouderenpartij Heerlen (interruptie)

Een aanvullende vraag even. Ik weet het gewoon niet. Is er sinds kort dan een nieuwe eigenaar?

Wethouder Peters

Volgens mij is die goede man al twee jaar eigenaar van dat. Het is ergens die orde van grote, meneer de voorzitter.

De voorzitter

Dank u wel, meneer De Groot.

Mevrouw Keulen, Ouderenpartij Heerlen (interruptie)

Ik had nog een vraag. Eigenlijk was dat een vraag die ik gisteren nog had willen stellen, maar toen was de tijd om. Het ging eigenlijk naar aanleiding van de vragen die we hadden over de wortelopdruk, want daar maak ik me veel zorgen om. Mijn collega Damen van de Fractie Damen maakt zich daar ook veel zorgen om begreep ik. Toen gaf u aan: we moeten kijken in die stad.

Ik denk dat de overkoepelende vraag is of er een plan ligt om die wortelopdruk tegen te gaan. Hoe gaan we dat doen? Want dat is in ieder geval iets wat we in veel buurten tegenkomen en wat echt een enorme ergernis is, ook in het kader van toegankelijkheid. Voor veel mensen is het enorm lastig. Dus wij vroegen ons structureel af hoe we dat nu gaan oppakken en wat er aan ten grondslag ligt. Dank u.

Wethouder Peters

In die aanpak zijn twee onderdelen. Enerzijds is hetgeen dat ik u gezegd heb dat wij jaarlijks budget hebben om een aantal bomen aan te pakken. Anderzijds proberen wij bij het herinrichten van de straat, dus bijvoorbeeld op het moment dat de riolen vervangen moeten worden of andere werkzaamheden moeten worden gedaan en we werk met werk kunnen maken, die bomen eigenlijk ook gewoon mee te nemen. Ik noem maar wat: de Caumberbeeklaan waar we binnen afzienbare tijd ook aan de slag gaan. Daar heb je natuurlijk best wel wat bomen. U kent ze wellicht of misschien niet. U weet wel hoe dat werkt met die bomen waarbij de halve stoep een soort golfbeweging maakt. Dat pakken we dan natuurlijk op zo'n moment wel aan. Zoals gezegd, het is een hele uitdaging om daar grote stappen in te zetten. Punt een omdat het heel erg kostbaar is en twee: we zijn natuurlijk ook afhankelijk van de planning als het gaat om de aanpak van die straten. Maar het heeft wel onze volste aandacht in die aanpak. Ik hoop dat u dat ook ziet.

De voorzitter

Dank u wel. Meneer De Groot. Dank u, voorzitter.

De heer De Groot, Ouderenpartij Heerlen (interruptie)

Voorzitter, ik kom even terug op de toelichting die de wethouder geeft op de motie meeste inzet waar problemen het grootst zijn. Ik heb met name een vraag over de begrippen subjectief en objectief, want mij is het niet helemaal duidelijk. Ik begrijp dat de motie inhoudt dat je met name meer inzet moet doen op het onderhoud in de wijken waar de klachten het grootst zijn. Daar komt het eigenlijk op neer. Betekent dat nou ook dat als wij dadelijk in het burgeronderzoek een vraag hebben over hoe u de wortelopdruk ervaart in uw buurt, dat u dan dadelijk ook net als nu gaat toegeven aan die subjectieve beleving? Want dat hoor ik u eigenlijk ook wel een beetje zeggen. Het is eigenlijk ook wel een subjectieve benadering, terwijl er objectief eigenlijk niet dat soort verschillen zijn. Dan gaat u toch toegeven in deze motie. U gaat hem toch omarmen. Dat begrijp ik niet. Maar op het moment dat wij bijvoorbeeld zo'n vraag rondom wortelopdruk gaan opvoeren en in bepaalde wijken daar de klachten het grootst zijn, betekent dat dan dat u ook zegt: dan gaan we als eerste daar ook aan de slag? Want u hebt maar beperkte capaciteit en middelen ter beschikking. Dat kan toch niet? Het kan toch ook niet zo zijn dat in de wijken waar de mensen het hardste roepen, dat daar als eerste actie wordt ondernomen? En dat terwijl u zelf eigenlijk tussen de regels doorgeeft: dat zijn subjectieve benaderingen en objectief gezien zit er eigenlijk geen verschil in.

Wethouder Peters

Meneer de voorzitter, dat heeft natuurlijk een grotere context. Want meneer Van Zutphen had het daar ook over in het 53 pagina tellende burgeronderzoek 2023 is de tabel die betrekking heeft op beheer en onderhoud op pagina 40 slechts een van de tabellen die wel allemaal bij elkaar een consistent beeld geven van al dan niet tevredenheid over de directe leefomgeving, tevredenheid over de buurt, tevredenheid over het onderhoud en tevredenheid over de voorzieningen. Daar zit een hele duidelijke lijn in. Laat beheer en onderhoud en ons eigen gemeentelijke bezit in een buurt wel iets zijn waar wij invloed op uit kunnen oefenen om

uiteindelijk de waarde die mensen in zo'n buurt hechten aan hun leefomgeving te kunnen opkrikken. Dus het feit dat we dit nu gaan doen, heeft niet puur en alleen te maken met beheer en onderhoud. Het heeft denk ik des te meer te maken met überhaupt het beeld dat mensen van hun buurt hebben voor hoe fijn ze het vinden om te wonen. Wij gunnen iedereen in deze gemeente een fijne buurt en een fijne woonomgeving. Dat is denk misschien nog wel de allerbelangrijkste reden waarom we dit doen. Daarnaast over de wortelopdruk heel concreet: natuurlijk hebben wij straten in beeld waar de wortelopdruk moet worden aangepakt. Maar gisteren heb ik daarin ook uitgelegd aan de Fractie Damen, dat bijvoorbeeld bij de Heerlerweg en bij nog een aantal andere straten op dit moment inzichtelijk wordt gemaakt welke maatregelen noodzakelijk zijn om ze op basis daarvan dan ook uit te voeren.

De voorzitter

Mensen, we zijn nog steeds bezig met de algemene beschouwingen en niet met discussies in de commissie over wortelopdruk en dit soort dingen. Dat wil ik nog maar een keer benadrukken. Heeft u nog een aanvullende vraag, meneer De Groot?

De heer De Groot, Ouderenpartij Heerlen (interruptie)

Zeker, laat de wortelopdruk nog maar even voor wat het is. Maar toch even ten aanzien van de verschuiving van capaciteit, want daar hebben we het dan over. Betekent dat nu dat die mensen in wijken die misschien wat minder klagen over het groen en het onderhoud van het groen in hun wijk ook, terecht wat u zegt, heel graag een prettige leefomgeving hebben? Dadelijk is bij hen door die verschuiving het probleem rondom tekort aan het onderhoud van het groen de consequentie van deze aanpak. Want dat zou ik absoluut niet willen. Dat willen die mensen ook niet. Je kunt toch niet op basis van datgene wat u tot nu heeft gehoord ... Op die manier gaan we dan maar even mee met de insteek van met name de indiener van de SP. Dat kan toch niet?

Wethouder Peters

Mag ik daar op antwoorden, meneer de voorzitter? In de motie staat nergens verschuiven. In de motie staat ook nergens dat subjectieve interpretatie leidt tot een conclusie als het gaat om objectieve zaken. Dus wat ik de heer Van Zutphen ook heb horen zeggen via u aan meneer De Groot, is dat dit college ook zeker moet inzetten op creativiteit en op zoeken naar slimme oplossingen et cetera. Dat is ook de reden waarom wij vinden dat het in ieder geval wel gewoon verantwoord is om het komende jaar enorm ons best te gaan doen om mogelijkheden te vinden, zodat wij juist in die buurten waar de beoordeling van de leefomgeving het laagst is, ook het verschil proberen te maken.

De voorzitter

Derde en laatste.

De heer De Groot, Ouderenpartij Heerlen (interruptie)

Dank u, voorzitter. U heeft het over wat wel of niet in die motie staat, maar ik lees toch even dat laatste en vetgedrukte op om binnen de bestaande financiële middelen voor beheer en onderhoud, een verschuiving aan te brengen van de inzet in de wijken met een aanhoudend zeer grote tevredenheid naar wijken met een veel lagere tevredenheid. Dat staat er.

Wethouder Peters

Als u in iBabs een motie naar beneden kijkt, dan ziet u daar de gewijzigde versie. Dat is de versie die geldt.

De heer De Groot, Ouderenpartij Heerlen (interruptie)

Maar kunt u dan zeggen zoals ik het nu oplees, dat dit essentieel gewijzigd is? Helpt u mij daar even mee?

Wethouder Peters

Ja, dat is een essentiële wijziging.

De voorzitter

Dan ga ik naar de heer Dragstra.

De heer Dragstra, D66 (interruptie)

Dank u wel, voorzitter. Ik heb hier een beetje het gevoel dat we de behandeling eerste en tweede termijn weer aan het overdoen zijn. Maar goed, wij moeten even onze administratie bijwerken. Dat is een mooi overzicht van de griffie. Er staat nog een motie van de Jongerenpartij open over innovatieve laadoplossingen. Daar had u nog geen zienswijze op gegeven.

Wethouder Peters

We vinden het natuurlijk super fijn dat we hier met z'n allen nadenken over dergelijke mogelijkheden. De Jongerenpartij heeft daar natuurlijk ook vragen over ingediend en gisteren of vandaag hebben jullie die beantwoording gehad. Dat was gisteravond. Excuus voor de verlating, maar daarin hebben we natuurlijk ook duidelijk gezegd dat wij het experiment dat Kerkrade doet op dit moment als het gaat om die kabeltegels, volgen en op basis daarvan kijken wat verdere acties zijn. Dus ik bedoel het niet verkeerd, maar daarmee zou ik wel de motie willen ontraden, omdat die op dit moment toeziet op een heleboel meer acties waar wij in ieder geval nog niet op vooruit willen lopen naar aanleiding van het experiment met Kerkrade. We volgen het wel met heel veel interesse.

De voorzitter

Meneer Nefjodov.

De heer Nefjodov, GroenLinks

Ik heb nog een vraag over de motie meeste inzet waar problemen het grootst zijn. Ik kan me op zich wel vinden in de redenering dat subjectieve indicatoren ook moeten worden meegenomen, maar mijn enige angst daarin zou zijn dat uitsluitend de subjectieve indicator geprioriteerd wordt boven de andere overwegingen die u maakt. Althans, mijn vraag aan de wethouder is: klopt het dat ik de motie niet zo moet lezen dat de subjectieve indicator alle andere indicatoren prioriteert, maar dat het wordt meegenomen in het bredere geheel van de overwegingen, ook objectieve overwegingen?

Wethouder Peters

Ja, meneer de voorzitter. Ik heb zojuist ook een beeld geschetst van de bredere context, dus dat je duidelijk ziet dat in een dergelijk burgeronderzoek niet alleen maar tabel beheer en onderhoud op pagina 40, maar ook bij al die andere tabellen, dat er een verband is tussen hoe mensen in een bepaalde wijk aankijken tegen hun leefomgeving. Laat dit nou de kans zijn en de mogelijkheid zijn waarbij wij als gemeente er ook invloed op kunnen uitoefenen.

De voorzitter

Dank u wel. Meneer Hendriks.

De heer Hendriks, Jongerenpartij Heerlen (interruptie)

Dank u voorzitter. Ik wil heel even terugkomen op de motie waar de heer Dragstra net vragen over stelde. De vragen kwamen inderdaad gedurende de avond gisteren in een keer binnen. Dus de motie was daardoor deels ook niet helemaal juist meer. Maar goed, in de vragen stond natuurlijk wel dat op zijn minst inderdaad die kabelgoten in de gaten gehouden zou kunnen worden en gemonitord zou kunnen worden. Zouden we dan op zijn minst mogen vragen naast het monitoren, dat we op een gegeven moment ook eens gaan onderzoeken of dat dan mogelijk is bij ons? Of kunnen we in ieder geval op de hoogte worden gehouden wat het college vindt van de zaken die in Kerkrade gebeurden? Kunnen we een termijn afspreken waarbij u ons op de hoogte stelt wat u daarvan vindt? We kunnen kijken of dat dan wel een mogelijkheid is, want de rest van de motie gaf in de vragen aan dat dit geen optie is in Heerlen in verband met veiligheid over de grond, boven in de lucht en van alles en nog wat. Ja?

Wethouder Peters

Ja, meneer de voorzitter. Zodra er meer duidelijkheid is over de resultaten zoals die uit het experiment in Kerkrade komen, zullen wij u daar zeker over informeren. Op basis daarvan zullen we ook onze verdere vervolgacties bepalen. Dus bij deze. Dank u wel.

De voorzitter

Dank u wel. Nog een vraag van de heer Daamen van Partij Hoensbroeks Belang.

De heer Daamen, Partij Hoensbroeks Belang (interruptie)

Heel kort voorzitter. Bedankt voor de beantwoording van de vragen van het LOMA-Huis en het MFC. Het geeft ons wel denkstof om te kijken om met een prima voorstel te komen over hoe we dat in de toekomst beter kunnen communiceren en er beter zicht op kunnen houden, dus daar gaan we ons echt over bedenken en komen we naderhand met een voorstel met betrekking daarop.

De voorzitter

Dank u wel. Dan nog de heer Van Zutphen.

De heer Van Zutphen, SP

Voorzitter, is de wethouder het met mij eens dat het invullen van het burgeronderzoek niet hetzelfde is als klagen en dat we het burgeronderzoek juist uitvoeren om ervan te kunnen leren? Dus dan is het alleen maar verstandig om te luisteren naar het burgeronderzoek. Dat is dus iets heel anders dan wat de heer De Groot zegt.

De voorzitter

De wethouder.

Wethouder Peters

We kunnen trots zijn dat we zo'n mooi uitgebreid burgeronderzoek hebben.

De voorzitter

Dank u wel. Het woord is aan wethouder Clemens.

Wethouder Clemens

Voorzitter, ik dacht: ik begin eens in Hoensbroek. Daar staat namelijk het grootste waterkasteel van Nederland. Daarover stelde Partij Hoensbroeks belang nog een vraag, namelijk over de

entreprijzen. Die gaan inderdaad een beetje omhoog, maar dat kan ook. Want het is niet alleen het grootste waterkasteel van Nederland, maar ook het goedkoopste. Dus als je daar een entreeticket wil kopen, dan ben je veel goedkoper uit dan op andere plekken. Dus wat we doen, is die prijzen verhogen, zodat we eigenlijk een beetje gaan zitten op het niveau van de andere grote Nederlandse kastelen. Dat is een prima te betalen prijs. Kinderen blijven ook nog steeds heel voordelig. We verwachten dat de toestroom alleen maar zal blijven toenemen de komende tijd.

Dan een aantal vragen over het stadsbad. Voorzitter, om te beginnen: de heer Daamen stelde eigenlijk een vraag over het doorschuiven of uitstellen van het besluit. U deed de aanname dat dit zo zou zijn op dit moment. Dat is niet zo. Dus het is niet zo dat we het besluit hebben uitgesteld. Alleen het tot stand komen van zo'n bad en de besluitvorming die daarbij hoort, kost nou eenmaal tijd. Er moet een heleboel voorbereiding plaatsvinden en dat kost nou eenmaal tijd. We verwachten dat die voorbereidingen in 2025 afgerond zijn en dat we dus een volledig voorstel aan u kunnen voorleggen.

Dat is meteen ook een antwoord op een aantal andere fracties die vragen hebben gesteld over hoe het met exploitatiebedragen zit, hoe het met investeringsbedragen zit en hoe het met de aankoop van het kerkgebouw zit. Het zijn allemaal dingen die op dit moment worden uitgewerkt. We verwachten dan ook dat we volgend jaar een voorstel aan u kunnen voorleggen waarin dat allemaal kraakhelder zal zijn.

Maar voorzitter, ik heb ook goed geluisterd. Dat is namelijk dat er toch nog wel behoefte is aan meer informatie, ook voorafgaand aan het nemen van dat besluit. Die zeg ik dan ook graag toe. De Jongerenpartij vroeg daar ook met name naar. Uw oproep is eigenlijk: laat ons ook tussendoor wat weten, zowel over financiën als andere mogelijke uitdagingen. Ik zeg dan ook graag toe dat wij uiterlijk in het eerste kwartaal van 2025 een raadsinformatiebrief zullen sturen. Die zal vooruitlopend plaatsvinden op de besluitvorming, zodat we u dan uitgebreid kunnen informeren over al die details.

Dan de heer De Groot. Die maakte een groot aantal opmerkingen over Zuyd Hogeschool. Ik denk dat het belangrijk is om ons te realiseren dat Zuyd Hogeschool een ontzettend belangrijk puzzelstuk is in de toekomst van onze binnenstad. Het is niet zo dat de binnenstad een optelsom van projecten is; een soort kauwgomballenautomaat waarin je zegt: ik druk op die knop en dan komt er eens iets geels uit, dan komt er een keer iets blauws uit en dan iets groens. Nee, dat is een totaalpakket van maatregelen. Als we dus kijken naar de toekomst van onze binnenstad, dan zien we daar een aantal belangrijke functies. We zien wonen. We zien dat nu op de Schinkel echt vorm krijgen. We zien vergroening. Dat zie je op die plekken, maar ook op een aantal andere plekken. We zien beleving. We zien cultuur. We zien evenementen. Daar hebben we de afgelopen jaren grote stappen in gezet. We zien winkels en horeca die een belangrijke rol spelen en die ook een gezonde toekomst hebben in de binnenstad, maar we zien ook onderwijs. Want als we al die mooie functies toevoegen, als we al die kwalitatief goede openbare ruimte toevoegen en als we al die horeca en winkels hebben, dan willen we er ook voor zorgen dat er meer mensen in die stad gaan komen. We hebben gezegd: niet alleen zijn die onderwijsinstellingen ontzettend van belang voor de toekomst van onze jongeren, zodat zij zich hier kunnen scholen, hier hun leven kunnen opbouwen en zich hier verder kunnen ontwikkelen, maar we geloven ook dat de komst van dat onderwijs naar onze binnenstad een impuls gaat zijn voor al die andere dingen. Ik heb het wel eens de verdubbelaar genoemd. Ik heb wel eens gezegd: de investeringen die we hebben gedaan, betalen we exponentieel terug. Niet alleen financieel, maar ook in die zin dat we die levendigheid in de stad gaan voelen en dat al die andere partners waar u terecht naar verwees, dus die ondernemers in onze stad, ervan kunnen gaan profiteren. Dat is de reden waarom we hebben gezegd: in de toekomst van de binnenstad van Heerlen speelt dat onderwijs een cruciale rol. Dat is dan niet alleen bij Zuyd Hogeschool,

maar voor onderwijs in de breedste zin van het woord. Daarom ben ik ook zo blij dat dit op steeds meer plekken vorm krijgt met de RWTH, met de kunstacademie die hier al activiteiten onderneemt, met VISTA die hier activiteiten onderneemt en noem het maar op. Het is steeds meer. Zuyd Hogeschool is daarin een belangrijk puzzelstuk. Dat is waarom uw raad ook heeft besloten met dit college om dat hele traject in gang te gaan zetten. We hebben u daar regelmatig over geïnformeerd. Dat zullen we ook blijven doen. Ik moet wel even zeggen: niet alle aannames die in het verhaal van De Groot werden gedaan, klopten helemaal. Maar dan heb ik dat gezegd. We gaan u graag schriftelijk nog nader informeren over de vervolgstappen die we daarin gaan zetten, net zoals we zullen blijven investeren in ondernemerschap in onze binnenstad op alle mogelijke manieren.

De voorzitter

Dank u wel. Is daar behoefte aan vragen? Ik zie meneer De Groot, meneer Leers en meneer Nefjodov. Meneer De Groot.

De heer De Groot, Ouderenpartij Heerlen (interruptie)

Dank u, voorzitter. De wethouder draait altijd hetzelfde plaatje af. Het antwoord dat ik daarop geef, zal misschien ook repeterend zijn. Ik zeg het nogmaals: wij zijn niet tegen de komst van onderwijs naar het centrum in Heerlen. Integendeel, wij denken dat dit ook een goede zaak is. Waar wij het hier specifiek over hebben, is het project Promenade en de financiële risico's die daar aan vastkleven. Daar gaat onze kritiek over, wethouder. Daar gaat u verder nu niet op in. U wil daar schriftelijk nog eens op ingaan. Dat mag. Het is heel jammer dat u daar verder nu geen aandacht aan besteedt, maar onze kritiek daarop blijft overeind. Dus bij deze.

De voorzitter

Wethouder.

Wethouder Clemens

Voorzitter, ik vind het een goede gewoonte om altijd de vragen van de raad te beantwoorden. Dus op het moment dat er nieuwe vragen worden gesteld, dan beantwoord ik die ook. Maar ik constateer wel dat je niet aan de ene kant kunt zeggen dat we willen dat Zuyd Hogeschool naar de binnenstad komt en aan de andere kant zeggen dat je daar niet de ruimte voor wil maken. Die twee zijn met elkaar verbonden. Dus Zuyd Hogeschool zegt: wij willen naar de binnenstad van Heerlen en wij willen naar de Promenade. Als wij vervolgens niet onze instrumenten inzetten door die panden aan te kopen, door ruimte te maken en door met hen te verkennen op welke manier die school hier kan landen, dan gaat dat niet gebeuren. Dat gaat niet alleen maar gebeuren doordat we het willen. Daar moeten we dingen voor doen en - daar heb ik ook nooit omheen gedraaid - natuurlijk is dat niet zonder risico. Natuurlijk niet. Dat hebben we altijd met elkaar gezegd hier. Alleen als je gelooft dat de komst van onderwijs naar onze binnenstad het grootste geschenk is dat je deze stad, de horeca, de winkels en al die mensen het goed voor hebben met onze binnenstad kunt geven, dan vind ik ook dat we als gemeente die randjes mogen opzoeken en dat we moeten zeggen: daar moet je in durven te investeren. Voorzitter, als je zegt: ik wil daar niet in investeren, dan zeg je indirect dus wellicht: ik wil dat niet.

De voorzitter

Meneer De Groot.

De heer De Groot, Ouderenpartij Heerlen (interruptie)

Nee, voorzitter. Nogmaals, dat zeggen wij niet, ook niet indirect. Waar het om gaat, is kiezen voor deze locatie met dit enorme blok, waarvan nu eigenlijk al blijkt – tenminste dat maken wij op uit de laatste informatie die we uit de krant hebben moeten vernemen – dat het nog geen definitief nee is van de kant van Hogeschool Zuyd. Dat staat er letterlijk. Wij maken ons dan ook erg ongerust dat het college wat dit betreft een veel te grote broek heeft aangetrokken om dit zo groots aan te pakken met aankoop van vastgoed, met alle risico's van dien die daaraan gekoppeld zijn en met intentieovereenkomsten, want meer ligt er nog niet. Het is een intentieovereenkomst die telkens maar weer verlengd wordt. Ik ben heel erg benieuwd naar het financiële deel van de deal, als je het al een deal mag noemen, want volgens mij is dat ook nog niet het geval.

Natuurlijk, wij hopen ook dat het allemaal goed komt. Laat dat duidelijk zijn. We zijn er ook voorstander van dat de Hogeschool het liefst een plek in het centrum vindt, maar het gaat specifiek om deze constructie. Maar goed, ik heb het al diverse keren gezegd. Het komt blijkbaar niet aan.

Wethouder Clemens

Voorzitter, ik ben blij met uw hoop, maar met alleen hopen, gaat die hogeschool niet naar de binnenstad komen. Die Hogeschool heeft een plek nodig waar daadwerkelijk dat schoolgebouw kan staan. Die komt er niet met hoop. Die komt er alleen maar met moed en die komt er met investeren.

De voorzitter

Dank u wel. De heer Leers.

De heer Leers, Hart-Leers (interruptie)

Meneer de voorzitter, dank u wel. Is het niet gewoon feitelijk zo meneer de wethouder dat u ver en waarschijnlijk veel te ver voor de troepen bent uitgelopen, onderweg het leger bent kwijtgeraakt of het leger een andere afslag heeft genomen? Want het is duidelijk dat er nog gigantisch veel geld bij moet. We weten met z'n allen dat het geld er zeer waarschijnlijk niet is of bij elkaar getoverd moet worden. Er wordt geen bedrag aan gehangen of kunt u vanavond wel zeggen hoeveel er nog om en nabij in omgaat en wat er dan nog gevonden moet worden? Wanneer bent u van plan om samen met ons nu eens in de diepte te gaan en wat mij betreft ook met meneer Van Kan van Zuyd erbij, de kaarten op tafel te leggen en te zeggen: "Dit is het verhaal. We hebben net zoals met het Thermenmuseum nog de helft van het bedrag nodig. Daarvan hopen we dat die en die gaan bijspringen en uiteindelijk zijn wij waarschijnlijk degenen die aan de lat staan". Wanneer komt het moment dat we duidelijkheid hebben waar we aan toe zijn? Want u weet: ik heb tot in den treure gevraagd naar die intentieovereenkomst. Waar blijft die? Daar bent u alweer. Vorige maand vroeg u het ook al. Nu ligt er een concept. We vernemen dat uit de krant en niet uit een raadsinformatiebrief. Het concept ligt bij u op het bureau. Wanneer denkt u dat u er een klap op kunt geven en ons kan informeren hoe het ervoor staat? Want daarin is een financiële paragraaf toegevoegd waaruit wij het gevolg kunnen trekken wat de stand van zaken is. Wordt alstublieft wat concreter en informeer ons, want dat is ook feitelijk uw plicht.

De voorzitter

De wethouder.

Wethouder Clemens

Voorzitter, we hebben drie stappen afgesproken met Zuyd Hogeschool in dit hele proces. De eerste was: willen we? De tweede was: kunnen we? De derde gaat erover wat daar voor nodig is, ook in financiële zin. Over die eerste twee heeft meneer Van Kan hier kraakhelder gezegd: begin dit jaar staan de stoplichten op groen. Dat betekent dat we nu in de fase zijn dat we met elkaar aan het uitzoeken zijn wat er dan verder voor nodig is, ook in financiële zin. Dat is gewoon iets wat tijd kost. U kunt dan in de tussentijd iedere week opnieuw vragen: is het er al? Dan moet ik iedere week zeggen: nee, want we werken er aan. Maar dat betekent niet dat er in de tussentijd niks gebeurt en dat betekent ook niet dat er aan het eind van het proces niet iets gaat liggen. Maar voorzitter, als we steeds blijven vragen terwijl we eigenlijk al weten dat het er nog niet is, maar dat zowel de gemeente als Zuyd heeft gezegd dat het er aankomt, dan zijn we ook onszelf een beetje de put in aan het praten, terwijl het tegendeel volgens mij aan de orde is. Hier is namelijk een onderwijsinstelling die iets heel moedigs doet. Die zegt: we willen met de gemeente deze stap zetten en die vervolgens ook al die eerste twee van die drie stappen gezet heeft. Ik vind dat dit een andere benadering verdient dan dat we hier aan iedere komma gaan staan twijfelen. Wacht u even totdat er iets ligt en laten we dan aan de hand daarvan met elkaar praten.

De voorzitter

De heer Leers.

De heer Leers, Hart-Leers (interruptie)

Dank u wel. Ik hoef niet te wachten totdat er iets ligt. Uit de krant begrijp ik dat er iets ligt. Er ligt een conceptintentieovereenkomst met een financiële paragraaf. Uit de krant, niet van u, begrijp ik dat die financiële paragraaf er inmiddels is en aan u voorligt. Meneer Van Kan van de Zuyd Hogeschool zegt: het wordt een dubbeltje op zijn kant. Wanneer geeft u een klap op die derde intentieovereenkomst met die financiële paragraaf? Hij ligt bij u op het bureau. Denkt u dat deze maand nog te kunnen doen? Waar schort het aan?

Wethouder Clemens

Voorzitter, wat de heer Leers zegt, klopt niet. Er ligt geen conceptovereenkomst. Er ligt niks op mijn bureau. Wij zijn met Zuyd Hogeschool in een proces dat moet leiden tot een duidelijk antwoord op de vraag: wat is er onder andere nodig in financiële zin? Dus het is niet zo dat er iets ligt wat ik u niet geef.

De voorzitter

Laatste interruptie.

De heer Leers, Hart-Leers (interruptie)

Afsluitend: de krant gaat rectificeren dat er geen conceptintentieovereenkomst met de financiën bij u ligt, want dat heb ik toch letterlijk in De Limburger gelezen.

De voorzitter

We praten hier met elkaar met raad en college en niet met de pers. Sorry.

De heer Leers, Hart-Leers (interruptie)

Ik ga er niet van uit dat wij worden voorgelogen door de journalisten. Dat is allesbehalve zo.

De voorzitter

De heer Nefjodov, gaat uw gang.

De heer Nefjodov, GroenLinks (interruptie)

Eerder stelde ik een vraag over de sloopfondsreserve. Ik weet niet of ik het voorbij had gehoord. Misschien niet, maar daarom stel ik hem voor de zekerheid opnieuw. Wat zouden de gevolgen zijn als we zouden bezuinigen op die 1,1 miljoen aan sloopfondsreserve?

Wethouder Clemens

Dat klopt. Excuses. Die had ik even over het hoofd gezien. Die 1,1 miljoen is noodzakelijk om die sloopfondsreserve op pijl te brengen, waardoor we de strategische aankoop in het centrum die ook genoemd wordt in het besispunt, kunnen doen. Dus op het moment dat u zou zeggen dat we die toevoeging niet doen, dan kunnen we die strategische aankoop niet doen.

De voorzitter

Meneer Oulad.

De heer Oulad Lmaroudia, D66 (interruptie)

Bedankt, meneer de voorzitter. Ik wil toch even terugkomen op het debat tussen de twee geachte collega's.

De voorzitter

Weet u dat zeker?

De heer Oulad Lmaroudia, D66 (interruptie)

Heel kort, want het stoort me wel dat er wordt gezegd dat we er niet van uitgaan dat de pers liegt. Dan wordt de vervolgin eigenlijk niet uitgesproken. Dan wil ik toch de wethouder bijstaan dat we er natuurlijk van uitgaan dat de wethouder wel de waarheid spreekt en dat we dat ook zo moeten houden. Ik denk ook dat dit netjes is richting de wethouder. Dank je wel. Dat wilde ik even gezegd hebben. Daar hoeft ik geen reactie op te krijgen en daar ga ik ook niet op reageren.

De heer Leers, Hart-Leers (interruptie)

Ik wil daar wel graag wat op zeggen.

De voorzitter

Sorry, volgens mij hebben we dit debat afgesloten. Klaar. Wethouder Clemens, dank u wel.

De heer Leers, Hart-Leers (interruptie)

Ik ga ervan uit dat wij niet volledig geïnformeerd worden.

De voorzitter

We gaan naar wethouder De Beer. Sorry jongens, dit gaat echt ver als we dit tegen elkaar gaan zeggen. Het gaat wel echt heel persoonlijk worden als je elkaar voor leugenaar gaat uitmaken. Dat vind ik echt ver gaan. Dat is er echt iets aan de hand hier. Sorry.

De heer Leers, Hart-Leers (interruptie)

Er is zeker wat aan de hand. Dat ben ik met u eens.

De voorzitter

Ja, maar u kunt dat niet hard maken. Als u dat niet hard kunt maken, dan moet u dat niet zeggen.

Wethouder De Beer

Ik wil inzage in dat concept hebben. Dan kunnen we zien wat er waar is.

De voorzitter

De wethouder heeft tot drie keer toe aangegeven hoe hij bij u gaat terugkomen. Hij is niet verplicht om morgen bij u terug te komen. Hij heeft gezegd: we zijn iets aan het uitwerken en komen bij u terug. Punt. Wethouder De Beer.

Wethouder De Beer

Voorzitter, ik wil even beginnen met de motie van de SP en het CDA. Althans, ik ga ervan uit dat dit amendement en deze motie door beiden werd ingediend. Dat het amendement is omgeschreven naar een motie, is denk ik al prettiger in relatie tot provinciaal toezicht en dergelijke. Ik heb wel nog een verzoek, omdat we namelijk bij de najaarsnota geen bestemmingen doen. Dat doen we bij de jaarrekening en ook dat is onderdeel van het gesprek met de provincie. Ik kijk de heer Van Zutphen aan en waarschijnlijk kan hij daar ook meteen op reageren. Mogen we het als volgt opvatten of formuleren dat we in de najaarsnota tekstueel de allocatie van het overschot op de BUIG-middelen aankondigen en deze financieel verwerken bij de bestemming van het resultaat van de jaarrekening?

De voorzitter

Een rechtstreekse vraag van meneer Van Zutphen.

De heer Van Zutphen, SP (interruptie)

Dat is prima. Ik ga er wel van uit dat in afwachting daarvan met name het afschaffen van het vrijwilligerscompliment - want dat blijft anders in theorie afgeschaft - ook gehandhaafd blijft.

Wethouder De Beer

Het antwoord is ja. Als dat dan per januari ook dekking nodig heeft, dan halen we het desnoods uit de post onvoorzien als we het daarmee moeten overbruggen. Dus wat ons betreft blijft het vrijwilligerscompliment daarmee overeind. We zoeken gewoon de dekking daarvoor en vermelden dat ook conform de tekst uit de motie in de novembernota. Financieel, met name voor die 4,4 miljoen wat het grootste bedrag was, verwerken we dat dan in de jaarrekening.

De heer De Groot, Ouderenpartij Heerlen (interruptie)

Dat had u toegezegd gisteren meen ik, wethouder.

Wethouder De Beer

Ja, we hadden toegezegd dat we voor het vrijwilligerscompliment dekking zouden vinden. Daar hebben we nu een idee voor.

De voorzitter

Dat klopt helemaal.

Wethouder De Beer

Dus vanuit die gedachte zijn we ook tegemoet gekomen aan de motie van de Ouderenpartij.

De Jongerenpartij: kunnen we voor de zomer een update krijgen over het skatepark? Bij deze is dat toegezegd.

Dan de motie over de sportaccommodaties. Nogmaals, ik zou dit graag willen doen aan de hand van een overzichtelijke matrix.

Als we het hebben over de motie over Heerlen Noord, laten we dat dan vooral een gesprek laten zijn in de klankbordgroep. Nogmaals, dat is dan om vooral met elkaar te kijken waar de informatiebehoefte van de raad ligt en hoe we dat zo goed mogelijk invullen. Er staat in de motie ook volgens mij in het eerste kwartaal of in ieder geval in begin 2025, om met een langetermijn investeringsplanning te komen conform de motie in de Tweede Kamer. Daar wil ik wel wat voorzichtiger in zijn, omdat we niet nu al en ook de komende maanden niet, de doorkijk kunnen geven voor wat we daar meerjarig aan investeringsvolumen voor weg kunnen zetten, maar we kunnen daar wel het gesprek over voeren.

Dan Partij Hoensbroeks Belang. Dat ging over de toewijzing bij sportaccommodaties en dan concreet in de Biessen. Dat is inderdaad in het begin van de zomer altijd een knelpunt. Dat komt natuurlijk omdat er veel vraag is naar binnensportaccommodaties en dan in het bijzonder de sporthal in de Biessen. Heel veel verenigingen willen op hetzelfde tijdstip daar sporten. Daar moet een afweging worden gemaakt in verband met schaarste. Er zijn criteria bedacht - we hebben het er al vaker over gehad - die destijds ook zijn besproken vanuit de sportraad. We hebben vanuit mijn geheugen een jaar later op verzoek van de sportverenigingen die aangepast in de zin dat we hebben gezegd: als de verenigingen er onderling uitkomen en met een goed voorstel kunnen komen, dan nemen we dat voorstel gewoon over. Wat ons betreft zijn die criteria goed en afgestemd met de sportraad, dus we zien geen reden om daar op terug te komen. Maar mocht dat wel zo zijn, dan zullen we graag de discussie met elkaar voeren in de commissievergadering.

Bij de PVV ging het over de algemene reserves en het eigen vermogen. Daar betalen we dus geen rente over. Vreemd vermogen is geleend geld. Dus het zijn leningen. Daar betalen we wel rente over. Was dat de vraag?

De heer Bosch, PVV (interruptie)

Ja.

Wethouder De Beer

De Ouderenpartij had niet echt een vraag, maar nog een opmerking over de lokale lasten. 5 procent vindt u te hoog. Dat snap ik deels, aan de andere kant heb ik nog even teruggerekend wat we in de afgelopen vijf jaar in verschil hebben gehad tussen de doorberekende inflatie naar de burgers en de werkelijke inflatie. Over die vijf jaar was dat een verschil van 12 procent. Dus dat is echt wel een fors voordeel zou je kunnen zeggen, waardoor we de lastenontwikkeling de afgelopen jaren heel laag hebben kunnen houden.

Het terugdraaien van het vrijwilligerscompliment hebben we bij deze ook benoemd.

De voorzitter

Dank u wel. Wie heeft er nog vragen? Ik zie meneer Janssen en meneer Van Zutphen. Meneer Janssen.

De heer Janssen, Jongerenpartij Heerlen (interruptie)

Dank u wel, voorzitter. Het is fijn dat meneer De Beer de motie gisteren ook omarmd heeft. Hij maakt nu wel een opmerking over punten. Dat klopt. Dat is misschien iets te vroeg. U heeft er wellicht nog wat tijd voor nodig om daar goed over na te denken. Maar als u toezegt dat we daar

lopende het jaar 2025 eens goed over na kunnen denken, dan neem ik aan dat die zo goed is toch?

Wethouder De Beer

Ja, ik vind het prima.

De voorzitter

Dat is snel handelen. Meneer Van Zutphen.

De heer Van Zutphen, SP (interruptie)

Voorzitter, we hebben vanmiddag een memo gekregen over hoe het nou zit met dat geld in de septembercirculaire voor jeugd. Dinsdag hebben we daar ook een mooie memo over gekregen. Daarin staat dat we dus vanaf 2026 doorlopend tot 2028 4,1 miljoen, 4,3 miljoen en 4,4 miljoen extra krijgen. Is dat nou een meevaller ten opzichte van onze begroting en kunnen we dan op de roemruchte pagina 2.25 en 2.26 voor die jaren die bedragen toevoegen? Als het antwoord daarop ja is, dan zijn al onze zorgen bij de vrienden van de provincie vooralsnog weggenomen.

Wethouder De Beer

Het antwoord is helaas nee. Het is eigenlijk een simpele materie, maar aan de andere kant misschien ook wel wat ingewikkeld. Het is als volgt: het Rijk – en dan roep ik ook maar even het geheugen aan van de vorige portefeuillehouder Jeugdzorg – heeft op een gegeven moment aangekondigd te gaan bezuinigen op de uitgaven voor jeugd. We hebben in de richtlijnen die wij destijds hebben gekregen, dat moeten verwerken aan de uitgavenkant, heb ik mij laten vertellen. We hebben dus in onze begroting de bezuiniging van rijkswege doorvertaald aan onze uitgavenkant. Dat is dus dat wij minder zouden gaan uitgeven op termijn aan jeugdzorg. Dat was vanuit de aanname dat het Rijk zou gaan interveniëren en interventie maatregelen zou nemen om de lasten naar beneden te brengen en te krijgen. Nu heeft het Rijk gezegd: we gaan die bezuinigingen niet doorvoeren, dus we gaan die niet realiseren. Daarmee moeten we die uitgaveteruggang uit onze begroting halen. Met andere woorden, de uitgaven worden weer naar boven bijgesteld. Dat gat in het naar boven bijstellen van de uitgaven, dat heet dan het besparingsverlies. Dat wordt gevuld met de extra inkomsten die we van het Rijk krijgen. Dus we hebben aan onze kant in onze begroting rekening gehouden met minder uitgaven. Die minder uitgaven komen er niet. De weggestreepte rijksbezuinigingen worden opgevuld met extra geld. Dat extra geld hebben we nodig om dat besparingsverlies te dichten.

De heer Van Zutphen, SP (interruptie)

Voorzitter, dat snap ik, alleen zie ik op pagina 2.25 ergens in de zesde regel van boven ook al in knalrode letters een tegenvaller jeugdzorg van 6 miljoen staan. Zitten we dat nou dubbel te tellen of sluit datgene wat u nu zegt aan bij die regel met knalrode letters? Ik ging er namelijk vanuit dat zij in 2029 opeens hun 7 ton naar 6 miljoen tegenvaller daarin ook verwerkt hadden. Als het klopt, dan klopt het, maar u moet het wel goed weten.

Wethouder De Beer

Soms komt het licht van boven en de ingeving ook.

De voorzitter

Dat was wel het idee bij dit concept van het raadsbesluit.

Wethouder De Beer

Precies. Mark Rutte riep ook een keer in een debat een medewerker aan. Dus: Karin!

De voorzitter

Carolien!

Wethouder De Beer

Carolien was het ja. Dat andere tekort is het tekort van JENS en de jeugdconsulenten. Dus dat is inderdaad een ander tekort.

De heer Van Zutphen, SP (interruptie)

Dan is het duidelijk. Jazeker.

Wethouder De Beer

Toen ik de naam Karin noemde, gaf Peter van Zutphen het op.

De voorzitter

Dan houdt ook alles op. Dan hebben we het einde van de tweede termijn. Ik heb een vraag gekregen voor een schorsing van vijf minuten. Is dat voor iedereen voldoende? Meneer Damen.

De heer Damen, Fractie Damen (interruptie)

Voorzitter, misschien heb ik het gemist, maar ik heb nog een vraag gesteld met betrekking tot het geluid in deze raadszaal. Ik heb daar geen antwoord op gekregen.

De voorzitter

Daar komen we in het eerstvolgende presidium op terug.

De heer Leers, Hart-Leers (interruptie)

Voorzitter, het feit dat de gemeentesecretaris ontbreekt, heeft meneer Damen ook nog gevraagd.

De voorzitter

Daar heeft meneer antwoord op gehad. Meneer Van Zutphen, u had ...

De heer Van Zutphen, SP (interruptie)

Een kwartier schorsing.

De voorzitter

Ja, we gaan even schorsen. Zullen we tien minuten doen? Is dat voldoende?

De heer Van Zutphen, SP (interruptie)

Nee, een kwartier.

De voorzitter

Een kwartier?

De heer Van Zutphen, SP

Ja.

De voorzitter

Dan schorsen we het tot 20.30 uur. De vergadering is geschorst.

De voorzitter schorst de vergadering tot 20.30 uur.

De voorzitter

Dames en heren, ik heropen de vergadering. Ik heet de heer Reijnders van harte welkom en dat hij de moeite heeft genomen om echt hier aanwezig te zijn. Dus super. Dank u wel.
(*Applaus in de zaal*).

We gaan naar de stemmingen toe. Mensen, we hebben twee dagen lang genoeg vergaderd. We hebben alles kunnen zegen tegen elkaar en we zijn aan de stemmingen toe. Zoals u weet, gaan we eerst over het amendement stemmen dat er nog is, dan over de begroting, dan over alle moties die nog liggen op tafel en dan gaan we stemmen over de verordeningen. Dat is de volgorde. Die komt eraan. Daar waar de behoefte is aan stemmingen gaan we ook kijken of mensen willen worden geacht te hebben tegengestemd. Dan noteren we dat. Dan hoeven we de stemming niet te doen. Dus we gaan proberen om dit een beetje op tempo te doen als u dat met mij eens bent.

Ik begin met het amendement van GroenLinks, PvdA, D66, VVD, Partij Hoensbroeks Belang en de SP over de bekostiging van het urban sportpark met de zienswijze van het college omarmen. Wilt u daar stemming over of kunnen we daar met z'n allen mee instemmen? Dan is de fractie Hart-Leers geacht te hebben tegengestemd. Dan is die met 36 stemmen aangenomen.

Dan gaan we naar de begroting. Wenst u stemming over de begroting of wensen een aantal partijen geacht te worden hebben tegengestemd? Ik zie Forum voor Democratie tegen, PVV tegen, Ouderenpartij tegen en Hart-Leers tegen. Dan is die met andere partijen voor aangenomen.

Dan gaan we een voor een de moties af. OPH, FVD, PVV en Hart-Leers hebben tegengestemd ja. En FVD? Ja. Dat hadden we genoteerd.

De heer Hendriks, Jongerenpartij Heerlen (interruptie)

Voorzitter?

De voorzitter

Ja?

De heer Hendriks, Jongerenpartij Heerlen (interruptie)

Hier zit ik.

De voorzitter

Ja, sorry meneer Hendriks.

De heer Hendriks, Jongerenpartij Heerlen (interruptie)

Nog even over de motie die wij samen met D66 hebben ingediend over de innovatieve laadoplossingen: die willen we aanhouden.

De voorzitter

Ja, die houden we aan.

De heer Hendriks, Jongerenpartij Heerlen (interruptie)

Ja.

De voorzitter

Ja, het is intrekken op dit moment.

De heer Van Zutphen, SP (interruptie)

Wat is het nummer?

De voorzitter

Dat is nummer 12. Het gaat dus goed op uw bingokaart als u 12 heeft. Ja?

Dan beginnen we met nummer 1: de Heerlen Wonenwet met als zienswijze omarmen. Wenst u daar stemming over of wordt u geacht te worden hebben tegengestemd? Ik zag dat Forum voor Democratie, PVV en Hart-Leers geacht worden te hebben tegengestemd. Dan is die aanvaard.

Dan ga ik naar nummer 2. Dat is de meeste inzet waar de problemen het grootst zijn, met ook hier het advies omarmen. Het is de gewijzigde motie. Wie wordt geacht te hebben tegengestemd? Tegen de motie zijn de fracties van D66, VVD, FVD en OPH. Voor deze motie zijn de fracties van het CDA, SP, Hart-Leers, Jongerenpartij, Fractie Damen, PVV, Partij Hoensbroeks Belang, PvdA, GroenLinks en Partij voor de Dieren. 28 voor en negen tegen. De motie is aangenomen.

Dan nummertje 3. Dat is het instellen van een wooncoach met als advies ontraden.

De heer De Groot, Ouderenpartij Heerlen (interruptie)

Die trekken wij in.

De voorzitter

Die wordt ingetrokken. Dan gaan we naar nummertje 4 van de OPH: het mobiliseren van vrijwilligers. Wenst daar iemand stemming over of zijn we daarmee akkoord? Dat is akkoord.

Dan gaan we naar nummertje 5 nieuwbouw in alle wijken. Ook hier is een gewijzigde motie met het advies ontraden. Wie is er hier tegen? Dan gaan wij ook weer even kijken. Wie is voor de motie? Laten we daarmee beginnen. Dat zijn de fracties van de Ouderenpartij, Hart-Leers, de Jongerenpartij, Fractie Damen, PVV, FVD. Wie is er tegen? Dat zijn de fracties van het CDA, SP, Partij Hoensbroeks Belang, VVD, D66, PvdA, GroenLinks en de Partij voor de Dieren. Verworpen.

Dan gaan we naar het terugdraaien van de bezuiniging op het Vrijwilligerscompliment met als advies omarmen.

De heer De Groot, Ouderenpartij Heerlen (interruptie)

Voorzitter, die trekken wij in, omdat er een toezegging is gedaan door de wethouder. Dat komt denk ik overeen met de insteek van de SP.

De voorzitter

Dat is helemaal goed. Ik denk dat dit duidelijk is. Dan nummertje 7 van de OPH: de aanpassing tarieven gemeentelijke heffingen met het advies om dat te ontraden. Wie is voor deze motie? Laat ik het toch maar even zo doen. Dat zijn de fracties van de OPH, Hart-Leers en FVD. 30 tegen en 7 voor. Dan is de motie niet aangenomen.

Nummer 8 de motie van het CDA, SP en Partij Hoensbroeks Belang over de aanpak van bestaande overlastpanden met het advies omarmen. Wilt u daar stemming over of kunt u daar mee leven met z'n allen? Dan is deze aanvaard.

Nummer 9 van de Jongerenpartij accommodatiebeleid gemeente Heerlen met het advies omarmen. Wenst u daar stemming over of kunt u daar ook goed mee leven? Dan is de motie aanvaard.

Nummer 10 van de Jongerenpartij is ingetrokken.

Nummer 11 van de Jongerenpartij gemeente investeert ook langjarig in het Nationaal Programma Heerlen Noord met advies omarmen. Die is akkoord.

Nummer 12 is ingetrokken.

Dan ga ik naar nummer 13, de prioritering van investeringen in het centrum van Hoensbroek. Die is ingetrokken.

Nummertje 14 het versterken van jongerenparticipatie in de gemeente Heerlen gewijzigde motie. Die is inmiddels op omarmen gezet. Wenst iemand daar stemming op tegen? De PVV is tegen. De fracties tegen zijn de fracties van de PVV, de Ouderenpartij, FVD. Zij worden geacht te hebben tegengestemd. Dan is deze ook aanvaard.

Dan gaan we nummer 15. Die is ingetrokken door de indieners.

Nummer 16 kinderarmoede is ook ingetrokken door de indieners.

Nummer 17 over de Vaan van Gebrook met die opmerkingen die daarover gemaakt zijn door mij. Kunt u daarmee instemmen? Ja, dat is het geval.

Dan gaan we naar nummer 18, onderzoek naar de inrichting van een groeifonds met het advies omarmen. Wenst daar iemand stemming over? Nee, dan is die ook aanvaard.

Nummer 19, de toekomstige financiën met ook hier het advies omarmen. Wie is daarop tegen? Is de fractie PVV tegen als enige? Dan is deze motie aanvaard.

De motie 20 is ingetrokken.

De motie 21 van FVD, PVV en Hart-Leers over de openbaarheid kosten publieke trajecten met de hele discussie daarover en de ontrading. Wenst u daar stemming over? Ja, dat is het geval. Wie is voor de motie? Dat zijn de fracties van de Ouderenpartij, de Jongerenpartij, Fractie Damen, PVV, FVD en Hart-Leers. Wie is er tegen? Dat zijn de fracties van het CDA, SP, Partij Hoensbroeks Belang, VVD, D66, PvdA, GroenLinks en de Partij voor de Dieren. 14 voor en 23 tegen. De motie is verworpen.

Nummer 22 de motie van D66 en VVD over dempen bezuinigingen kabinet-Schoof met het advies om te omarmen. Tegen zijn de fracties van PVV en FVD. Dan is deze motie aanvaard.

Nummer 23 de motie van de Partij voor de Dieren over het bladblazen, waarbij wij ook de herfstbladeren moeten opeten, wat ik heel bijzonder vind, maar het advies is toch om het te omarmen. Ik zie dat Forum voor Democratie tegen is, de Fractie Damen tegen is en Hart-Leers tegen is. Dan is de motie aanvaard.

Nummer 24 van de Partij voor de Dieren, ondernemers verantwoordelijk maken voor het opruimen van zwerfafval met het advies omarmen. Tegen zijn de fracties van D66, VVD, FVD, PVV, Fractie Damen, Jongerenpartij en de Ouderenpartij. Voor de motie zijn de fracties van het CDA, de SP, Partij Hoensbroeks Belang, PvdA, GroenLinks en de Partij voor de Dieren. 20 voor en 17 tegen. Dan is de motie aanvaard.

Nummer 25, de zorg voor de egels. Het advies is omarmen. Kunt u daarmee leven? Allemaal voor de egels? Dan is de motie aanvaard. Zo zijn wij.

Nummer 26, de motie van GroenLinks over het bestrijden van netcongestie. Die is aangehouden.

De motie over menselijke asielopvang van GroenLinks is ingetrokken.

Nummer 28, het vormen van een gezondheidscoalitie met het advies omarmen. Is dat voor iedereen akkoord? Dat is zo. Dank u wel.

Nummer 29, de begroting 2025 financiële ontwikkelingen met het advies omarmen met de toelichting nog van najaarsnota en jaarrekening. Tegen zijn FVD en de PVV. Dan is deze motie aanvaard.

Tot slot motie nummer 31, geef woningzoekende Heerlenaren een stem voor groei en balans, met ook hier het advies omarmen. Akkoord? Dan is deze aanvaard.

3. Belastingverordeningen 2025

1a. De volgende verordeningen voor 2025 vast te stellen en in werking te laten treden met ingang van 1 januari 2025:

1. Legesverordening 2025

2. Verordening lijkbezorgingsrechten 2025

3. Verordening parkeerbelastingen 2025

4. Kwijtscheldingsverordening 2025

5. Verordening afvalstoffenheffing 2025

6. Verordening hondenbelasting 2025

7. Verordening marktgelden 2025

8. Verordening rioolheffing 2025

1b. Gelijktijdig met vaststelling van bovengenoemde verordeningen de oude verordeningen per 1 januari 2025 in te trekken.

De voorzitter

Wenst u stemming over de belastingverordeningen of zijn er een aantal fracties die geacht worden te hebben tegen gestemd?

De heer Leers, Hart-Leers (interruptie)

Het onderdeel parkeerbelasting, begraafrecht en de Wet op de lijkbezorging wil ik geacht worden tegen te hebben gestemd.

De voorzitter

Kunt u nog een keer duiden welke belastingen?

De heer Leers, Hart-Leers (interruptie)

Dat zijn de gelden parkeerbelasting en ik heb er begraafrecht op staan, maar er staat lijkbezorging. Dat vond ik wat luguber. Dus ik heb er maar begraafrechten van gemaakt.

De voorzitter

Oké, daar wordt u geacht tegen te hebben tegengestemd. Meneer de Groot.

De heer De Groot, Ouderenpartij Heerlen (interruptie)

Ja, wij stemmen tegen de belastingmaatregel woonlasten.

De voorzitter

De maatregel woonlasten. Meneer Jacobs.

De heer Jacobs, FVD (interruptie)

Ik stem tegen de ozb, tegen de parkeerbelasting en tegen de hondenbelasting.

De voorzitter

PVV nog. Precies hetzelfde als Forum voor Democratie. Meneer Leers.

De heer Leers, Hart-Leers (interruptie)

Voorzitter, dan heb ik een fout gemaakt, want ik meende impliciet door tegen de begroting te stemmen ook tegen die lastenverhoging te zijn. Moet ik dan ook tegen de ozb stemmen? Sorry, ik hoop dat ik het daarmee compleet maak.

De voorzitter

Maar die staat er nog niet bij. Dat doen we apart in december. De ozb doen we apart in december. Meneer Jacobs, kunt u nog een keer herhalen op welke u precies tegen was?

De heer Leers, Hart-Leers (interruptie)

Ja, de OZB zat er niet bij.

De voorzitter

Nee, die komt in december.

De heer Leers, Hart-Leers (interruptie)

Dat is dus de parkeerbelasting en de hondenbelasting.

De voorzitter

De parkeerbelasting en hondenbelasting. Ja? Dan hebben we dat. Dan zijn de belastingverordeningen wel aanvaard.

Sluiting

Dan mag ik u zeggen dat we na vijftien uur vergaderen een einde gaan maken aan de algemene beschouwingen. Ik dank u enorm hartelijk voor uw enorme inzet, ijver, voorbereiding, toewijding en liefde voor onze stad. Ik dank alle medewerkers en de griffie voor de enorme inzet om dit spektakel toch weer voor elkaar te krijgen. Ik nodig u van harte uit om met mij dat pikketanussie te drinken, er wat bij te snoepen en het nog even gezellig te maken met elkaar. Dank u en ik sluit deze vergadering. (*Applaus in de zaal*).

De voorzitter sluit de vergadering.

Aldus vastgesteld tijdens de openbare vergadering van de gemeenteraad van Heerlen van 29 januari 2025,

de griffier,

de voorzitter,

drs. T.W. Zwemmer

drs. R. Wever,